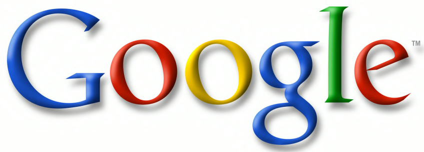

ANDOCIDIS

ORATIONES QUATTUOR

RECENSUIT

ET LECTIONUM VARIETATE

INSTRUXIT

DR. CAROLUS SCHILLER

FRIDERICIANI SUERINENS. COLLABORATOR

ACCEDUNT ANALECTA AD LYSIAE ORATIONES ET THEODORI BERGKII AD EDITOREM EPISTOLA.

LIPSIAE

SUMPTIBUS FRANCISCI KOEHLERI.

MDCCCXXXV.

PRAECEPTORI PERILLUSTRI,

GODOFREDO HERMANNO

ET

VIRO AMICISSIMO,

CAROLO WEXIO

D. D. D.

EDITOR.

PRAEFATIO.

Quum *Köhlerus*, bibliopola amicissimus, me exhortatus esset, ut Andocidis orationes a caeteris oratorum monumentis seiunctas ederem, in eo potissimum elaborandum duxi, ut textum, quantum fieri posset, emendatissimum exhiberem.

Quamobrem *Im. Bekkeri*, viri de Graecis litteris immortaliter meriti, partes maxime secutus sum, sed ita tamen, ut quas minus recte reiecisse videretur lectiones, eas in pristinum revocarem locum. Quo quidem pacto fore sperabam, ut non solum eorum, qui cum Graecis oratoribus arctiorem iam contraxissent familiaritatem, sed etiam tironum utilitati prospicerem, qui *Sluiteri* libello praeclare adiuti, summo cum fructu Andocidis orationes inter easque eam praecipue, quae *de mysteriis* habita est, legere possunt. Subiunxi autem his Analecta quaedam ad Lysiae orationes, et epistolam, quam *Theodorus Bergk*, vir summa mecum familiaritate coniunctus, mihi com-

municavit, in qua et de Andocidis et de Lysiae nonnullis locis, de quibus eum consulueram, disseruit.

Bekkeri vero lectiones, quas fere integras in usum meum converti, ex quattuor praecipue Codd. desumptae sunt: ex *Crippsiano* (A.), *Laurentiano* (B.), *Marciano* (L.) et *Vratislaviensi* (Z.). Sed *Marcianum* post primam orationem neglexit *Bekkerus*, quum videret tantum non omnia eadem habere Vratislaviensi. *Burneianum* (96. B. e) et *Ambrosianum* (A. 99.), qui peioris sunt notae, raro adhibuit.

Haec habui, quae praemonenda videbantur. Superest, ut lectorum benevolen-

tiae atque aequitati hanc meam qualemcunque operam etiam atque etiam commendem.

Dabam Suerini Idibus Decembris

MDCCCXXXIV.

ANDOCIDIS

ORATIONES.

1.

pag. Steph. 1.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ.

pag Reisk. 1—2.

Τὴν μὲν παρασκευὴν ὦ ἄνδρες καὶ τὴν προθυμίαν τῶν ἐχθρῶν τῶν ἐμῶν, ὥστ' ἐμὲ κακῶς ποιεῖν ἐκ παντὸς τρόπου καὶ δικαίως καὶ ἀδίκως, ἐξ ἀρχῆς ἐπειδὴ τάχιστα ἀφικόμην εἰς τὴν πόλιν ταυτηνί, σχεδόν τι πάντες ἐπίστασθε, καὶ οὐδὲν δεῖ περὶ τούτων πολλοὺς λόγους ποιεῖσθαι· ἐγὼ δ' ὦ ἄνδρες δεήσομαι ὑμῶν δίκαια καὶ ὑμῖν τε ῥᾴδια χαρίζεσθαι καὶ ἐμοὶ ἄξια πολλοῦ τυχεῖν παρ' ὑμῶν. καὶ πρῶτον μὲν ἐνθυμηθῆναι ὅτι νῦν ἐγὼ ἥκω 2
οὐδεμιᾶς μοι ἀνάγκης οὔσης παραμεῖναι, οὔτ' ἐγγυητὰς καταστήσας οὔθ' ὑπὸ δεσμῶν ἀναγκασθείς, πιστεύσας δὲ μάλιστα μὲν τῷ δικαίῳ, ἔπειτα δὲ καὶ ὑμῖν, γνώσεσθαι τὰ δίκαια καὶ μὴ περιόψεσθαί με ἀδίκως ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῶν ἐμῶν διαφθαρέντα, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον σώσειν δικαίως κατά τε τοὺς νόμους τοὺς ἡμετέρους καὶ τοὺς ὅρκους οὓς ὑμεῖς ὀμόσαντες μέλλετε τὴν ψῆφον οἴσειν. εἰκότως δ' ἄν, ὦ ἄνδρες, τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοιτε περὶ 3
τῶν ἐθελοντῶν εἰς τοὺς κινδύνους καθισταμένων, ἥνπερ αὐτοὶ περὶ αὐτῶν ἔχουσιν. ὁπόσοι μὲν γὰρ μὴ ἠθέλησαν ὑπομεῖναι καταγνόντες αὐτῶν ἀδικίαν, εἰκότως ἂν καὶ ὑμεῖς τοιαῦτα περὶ αὐτῶν γιγνώσκοιτε οἷά περ καὶ αὐτοὶ

§. 1, 2. ὥστ' ἐμὲ AB: ὥστε με ς.
o

4. τι] τι A: quod τοι esse videtur. Utraque vox post σχεδὸν saepius commutatur. Vide Apparat. ad Demosth. T. V. p. 144.

6. δ' Z: δὲ ς.

7. τε ABLZ: γε ς.

§. 2, 7. ὑμετέρους AZ.

8. ὀμώσαντες LZ.

§. 3, 2. ἐθελόντων et mox ἥπερ ABLZ.

3. ἐθέλησαν Z.

4. ἂν] τοι AB, αὐτοὶ LZ.

5. γιγνώσκητε AB, γινώσκηται L. Scripsi γιγνώσκοιτε: Atticam formam ubique restitui in Andocide, sicut etiam γίγνεσθαι: vulgo male summa fluctuatio est inter has Atticas et vulgares formas, quae quidem Ionibus propriae sunt. οἷα. Sic Markland. ad Lysiam p. 158, 21 proposuit. Libri: ὅσα. — περ add. AB.

περὶ σφῶν αὐτῶν ἔγνωσαν· ὁπόσοι δὲ πιστεύσαντες μη-
δὲν ἀδικεῖν ὑπέμειναν, δίκαιοί ἐστε καὶ ὑμεῖς περὶ τού-
των τοιαύτην ἔχειν τὴν γνώμην οἵανπερ καὶ αὐτοὶ περὶ
4 αὐτῶν ἔσχον, καὶ μὴ προκαταγιγνώσκειν ἀδικεῖν. αὐτίκα
ἐγὼ πολλῶν μοι ἀπαγγελλόντων ὅτι λέγοιεν οἱ ἐχθροὶ
ὡς ἄρα ἐγὼ οὔτ' ἂν ὑπομείναιμι οἰχήσομαί τε φεύγων, —
„τί γὰρ ἂν καὶ βουλόμενος Ἀνδοκίδης ἀγῶνα τοσοῦτον
ὑπομείνειεν, ᾧ ἔξεστι μὲν ἀπελθόντι ἐντεῦθεν ἔχειν πάν-
τα τὰ ἐπιτήδεια, ἔστι δὲ πλεύσαντι εἰς Κύπρον, ὅθεν
περ ἥκει, ἢ πολλὴ καὶ ἀγαθὴ διδομένη καὶ δωρεὰ
ὑπάρχουσα; οὗτος ἄρα βουλήσεται περὶ τοῦ σώματος τοῦ
ἑαυτοῦ κινδυνεῦσαι; εἰς τί ἀποβλέψας; οὐχ ὁρᾷ τὴν
5 πόλιν ἡμῶν ὡς διάκειται;“ ἐγὼ δὲ ὦ ἄνδρες πολὺ
τὴν ἐναντίαν τούτοις γνώμην ἔχω. ἄλλοθί τε γὰρ ὢν
πάντα τὰ ἀγαθὰ ἔχειν στερόμενος τῆς πατρίδος οὐκ ἂν
δεξαίμην, τῆς πόλεως οὕτω διακειμένης ὥσπερ αὐτοὶ οἱ
ἐχθροὶ λέγουσι· πολὺ δ' ἂν αὐτῆς μᾶλλον ἐγὼ πολίτης
δεξαίμην εἶναι ἢ ἑτέρων πόλεων, αἳ ἴσως πάνυ μοι δοκοῦ-
σιν ἐν τῷ παρόντι εὐτυχεῖν. ἅπερ γιγνώσκων ἐπέτρεψα
6 διαγνῶναι ὑμῖν περὶ τοῦ σώματος τοῦ ἐμαυτοῦ. αἰτοῦμαι
οὖν ὑμᾶς ὦ ἄνδρες, εὔνοιαν πλείω παρασχέσθαι ἐμοὶ τῷ
ἀπολογουμένῳ ἢ τοῖς κατηγόροις, εἰδότας ὅτι κἂν ἐξ ἴσου
ἀκροᾶσθε, ἀνάγκη τὸν ἀπολογούμενον ἔλαττον ἔχειν. οἱ
μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύσαντες καὶ συνθέντες,
αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄντες, τὴν κατηγορίαν ἐποιήσαντο·
ἐγὼ δὲ μετὰ δέους καὶ κινδύνου καὶ διαβολῆς τῆς μεγίστης

§. 4, 1. ἔσχον] ἔχουσι Z. προκαταγινώσκειν ABLZ: καταγινώσκειν ς.
2. ἀπαγγελλόντων ABZ: ἀπαγγελόντων ς.
5. ὑπομείνειεν, ᾧ ἔξεστι. Sic *Valkenar.* apud *Sluit.* ὑπομείνει ἐν ᾧ AB: ὑπομείνοι ἐν ᾧ ς.
6. ἔστι δὲ. Post δὲ tres litterae erasae in A. εἰς] ἐς Z:
7. γῆ πολλή. Scripsi *Reisk.* et *Valken.* secutus. Vide me ad *Sluiter.* p. 64. *Bekker*: ἣ cum AB. ἢ LZ. καὶ δωρεὰ] καὶ δωρεῦ A.
9. τί] τὸ Z.

§. 5, 1. ὑμῶν Z.
4. οἱ add. ABLZ.
7. γινώσκω B et pr. L et corr., ut videtur, A. Caeterum verborum, quae h. §. legimus, aliam interpunctionem proposui apud *Sluit.* Nimirum verba τῆς πόλεως etc. ad sequentia referri debent et δὲ, quod post πολὺ vulgo legimus, poni debet post τῆς.

§. 6, 4. ἀκροᾶσθαι Z. sic §. 10. idem cum L ὀργίζεσθαι.

τὴν ἀπολογίαν ποιοῦμαι. εἰκὸς οὖν ὑμᾶς ἐστὶν εὔνοιαν πλείω παρασχέσθαι ἐμοὶ ἢ τοῖς κατηγόροις. ἔτι δὲ καὶ 7
τόδε ἐνθυμητέον, ὅτι πολλοὶ ἤδη πολλὰ καὶ δεινὰ κατη-
2 γορή''σαντες παραχρῆμα ἐξηλέγχθησαν ψευδόμενοι οὕτω φανερῶς, ὥστε ὑμᾶς πολὺ ἂν ἥδιον δίκην λαβεῖν παρὰ τῶν κατηγόρων ἢ παρὰ τῶν κατηγορουμένων· οἱ δὲ αὖ μαρτυρήσαντες τὰ ψευδῆ, ἀδίκως ἀνθρώπους ἀπολέσαντες, ἑάλωσαν παρ' ὑμῖν ψευδομαρτυριῶν, ἡνίκ' οὐδὲν ἦν ἔτι πλέον τοῖς πεπονθόσιν. ὁπότ' οὖν ἤδη πολλὰ τοιαῦτα γεγένηται, εἰκὸς ὑμᾶς ἐστὶ μήπω τοὺς τῶν κατηγόρων λόγους πιστοὺς ἡγεῖσθαι. εἰ μὲν γὰρ δεινὰ κατηγόρηται ἢ μή, οἷόν τε γνῶναι ἐκ τῶν τοῦ κατηγόρου λόγων· εἰ δὲ ἀληθῆ ταῦτά ἐστιν ἢ ψευδῆ, οὐχ οἷόν τε ὑμᾶς πρότερον εἰδέναι πρὶν ἂν καὶ ἐμοῦ ἀκούσητε ἀπολογουμένου.

Σκοπῶ μὲν οὖν ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, πόθεν χρὴ ἄρξα- 8
σθαι τῆς ἀπολογίας, πότερον ἐκ τῶν τελευταίων λόγων, ὡς παρανόμως με ἐνέδειξαν, ἢ περὶ τοῦ ψηφίσματος τοῦ Ἰσοτιμίδου, ὡς ἄκυρόν ἐστιν, ἢ περὶ τῶν νόμων καὶ τῶν ὅρκων τῶν γεγενημένων, εἴτε καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑμᾶς διδάξω τὰ γεγενημένα. ὃ δέ με ποιεῖ μάλιστ' ἀπορεῖν, ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ, ὅτι οὐ πάντες ἴσως ἐπὶ πᾶσι τοῖς κατηγορουμένοις ὁμοίως ὀργίζεσθε, ἀλλ' ἕκαστός τι ὑμῶν ἔχει πρὸς ὃ βούλοιτο ἄν με πρῶτον ἀπολογεῖσθαι· ἅμα δὲ περὶ πάντων εἰπεῖν ἀδύνατον. κράτιστον οὖν μοι εἶναι δοκεῖ ἐξ ἀρχῆς ὑμᾶς διδάσκειν πάντα τὰ γενόμενα καὶ παραλιπεῖν μηδέν. ἂν γὰρ ὀρθῶς μάθητε τὰ πραχθέντα, ῥᾳδίως γνώσεσθ' ἅ μου
κατεψεύσαντο οἱ κατήγοροι. τὰ μὲν οὖν δίκαια γιγνώσκειν 9
ὑμᾶς ἡγοῦμαι, καὶ [μὴ] λόγους παρεσκευάσθαι, οἷσπερ ἐγὼ πιστεύσας ὑπέμεινα, ὁρῶν ὑμᾶς καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις καὶ ἐν τοῖς δημοσίοις περὶ πλείστου τοῦτο ποιουμένους, ψη-

§. 7, 3. ἐξελέγχθησαν Z, ἐξειλέχθησαν AB, ἐξηλέχθησαν L.
7. ψευδομαρτυριῶντες LZ. ἔτι om. LZ.
8. γεγένηται, sic correxi vulgatam γεγένηνται.
§. 8, 2. λόγων om. LZ.
4. τῶν ὅρκων καὶ τῶν νόμων Z.
8. τι ABL. τις ς.

§. 9, 2. ὑμᾶς ἡγοῦμαι καὶ μὴ λόγους παρεσκευάσθαι. Sic proposui apud *Sluit*. Vulgatam ἡμᾶς ἡγ. καὶ λόγους παρεσκευάσθαι *Bekker*. retinuit. παρασκευάσθαι BL, παρεσκευάσασθαι Z.
3. ὁρῶν ABLZ: ὁρῶ δ' ς. ἰδίοις — δημοσίοις ABZ: δημοσίοις — ἰδίοις ς.

φίζεσθαι κατὰ τοὺς ὅρκους· ὅπερ καὶ συνέχει μόνον τὴν πόλιν, ἀκόντων τῶν οὐ βουλομένων ταῦτα οὕτως ἔχειν. τάδε δὲ ὑμῶν δέομαι, μετ' εὐνοίας μου τὴν ἀκρόασιν τῆς ἀπολογίας ποιήσασθαι, καὶ μήτ' ἐμοὶ ἀντιδίκους καταστῆναι μήτε ὑπονοεῖν τὰ λεγόμενα μήτε ῥήματα θηρεύειν, ἀκροασαμένους δὲ διὰ τέλους τῆς ἀπολογίας τότε ἤδη ψηφίζεσθαι τοῦθ' ὅ τι ἂν ὑμῖν αὐτοῖς ἄριστον καὶ εὐορκότατον νομίζητε εἶναι.
10 ὥσπερ δὲ καὶ προεῖπον ὑμῖν, ὦ ἄνδρες, ἐξ ἀρχῆς περὶ πάντων ποιήσομαι τὴν ἀπολογίαν, πρῶτον μὲν περὶ αὐτῆς τῆς αἰτίας ὅθεν περ ἡ ἔνδειξις ἐγένετο, διόπερ εἰς τὸν ἀγῶνα τόνδε κατέστην, περὶ τῶν μυστηρίων ὡς οὔτ' ἐμοὶ ἠσέβηται οὐδὲν οὐδὲ μεμήνυται οὐδ' ὡμολόγηται, οὔτ' οἶδα τοὺς μηνύσαντας ὑμῖν περὶ αὐτῶν, οὔτ' εἰ ψευδῆ οὔτ' εἰ ἀληθῆ ἐμήνυσαν· ταῦθ' ὑμᾶς διδάξω.

11 Ἦν μὲν γὰρ ἐκκλησία τοῖς στρατηγοῖς τοῖς εἰς Σικελίαν, Νικίᾳ καὶ Λαμάχῳ καὶ Ἀλκιβιάδῃ, καὶ τριήρης ἡ στρατηγὶς ἤδη ἐξώρμει ἡ Λαμάχου· ἀναστὰς δὲ Πυθόνικος ἐν τῷ δήμῳ εἶπεν „ὦ Ἀθηναῖοι, ὑμεῖς μὲν στρατιὰν ἐκπέμπετε καὶ παρασκευὴν τοσαύτην, καὶ κίνδυνον ἀρεῖσθαι μέλλετε· Ἀλκιβιάδην δὲ τὸν στρατηγὸν ἀποδείξω ὑμῖν τὰ μυστήρια ποιοῦντα ἐν οἰκίᾳ μεθ' ἑτέρων, καὶ ἐὰν ψηφίσησθε ἄδειαν ὡς ἐγὼ κελεύω, θεράπων ὑμῖν ἑνὸς τῶν ἐνθάδε ἀνδρῶν ἀμύητος ὢν ἐρεῖ τὰ μυστήρια, εἰ δὲ μή, χρῆσθε ἐμοὶ ὅ τι ἂν ὑμῖν δοκῇ,
12 ἐὰν μὴ τἀληθῆ λέγω.“ ἀντιλέγοντος δὲ Ἀλκιβιάδου πολλὰ καὶ ἐξάρνου ὄντος ἔδοξε τοῖς πρυτάνεσι τοὺς μὲν ἀμυήτους μεταστήσασθαι, αὐτοὺς δ' ἰέναι ἐπὶ τὸ μειράκιον ὃ ὁ Πυθόνικος ἐκέλευε. καὶ ᾤχοντο, καὶ ἤγαγον θεράποντα Πολεμάρχου· Ἀνδρόμαχος αὐτῷ ὄνομα ἦν. ἐπεὶ

6. ἔχειν AB: ἔχει ς.

§. 10, 2. πρῶτον] πρῶτα Z. 4. τόνδε] τοῦδε Z, δὲ AB. 7. εἰ ψευδῆ — μὲν γὰρ] om. Z.

§. 11, 1. γὰρ ἡ ἐκκλησία Z. 3. Πυθόνικος cf. Boeckhii Corp. Inscriptt. T. I, 2, p. 476. πιθόνικος L, sic Z, infra §. 12. et 27. 6. ἀρεῖσθαι] Ita optime Bekker. librorum αἱρεῖσθαι correxit. Vide ad Sluit. 8. ὡς om. ABLZ. Bekker. ᾧ praestare putat, quod ego negaverim.

§. 12, 1. δὲ] δὲ καὶ Z. 2. πρυτανεῦσι Z. 4. θεράποντα Πολεμάρχου Reisk.; libri cum ς θεράποντα ἀλκιβιάδου πολέμαρχον.

δὲ ἐψηφίσαντο αὐτῷ τὴν ἄδειαν, ἔλεγεν ὅτι ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ Πουλυτίωνος γίγνοιτο μυστήρια· Ἀλκιβιάδην μὲν οὖν καὶ Νικιάδην καὶ Μέλητον, τούτους μὲν αὐτοὺς εἶναι τοὺς ποιοῦντας, συμπαρεῖναι δὲ καὶ ὁρᾶν τὰ γιγνόμενα καὶ ἄλλους, παρεῖναι δὲ καὶ δούλους, ἑαυτόν τε καὶ τὸν ἀδελφὸν καὶ Ἱκέσιον τὸν αὐλητὴν καὶ τὸν Μελήτου δοῦλον. πρῶτος μὲν οὗτος ταῦτα ἐμήνυσε, καὶ ἀπέγραψε 13
3 τούτους· ὧν Πολύστρατος μὲν συνελήφθη καὶ ἀπέθανεν, οἱ δὲ ἄλλοι φεύγοντες ᾤχοντο, καὶ αὐτῶν ὑμεῖς θάνατον κατέγνωτε. Καί μοι λάβε καὶ ἀνάγνωθι αὐτῶν τὰ ὀνόματα.

ΟΝΟΜΑΤΑ. Τούσδε Ἀνδρόμαχος ἐμήνυσεν, Ἀλκιβιάδην, Νικιάδην, Μέλητον, Ἀρχεβιάδην, Ἄρχιππον, Διογένη, Πολύστρατον, Ἀριστομένη, Ἰωνίαν, Παναίτιον.

Πρώτη μὲν ὦ ἄνδρες μήνυσις ἐγένετο αὕτη ὑπὸ Ἀνδρομάχου κατὰ τούτων τῶν ἀνδρῶν. Καί μοι κάλει Διόγνητον. 14

Ἦσθα ζητητής, ὦ Διόγνητε, ὅτε Πυθόνικος εἰσήγγειλεν ἐν τῷ δήμῳ περὶ Ἀλκιβιάδου; Ἦν. Οἶσθα οὖν μηνύσαντα Ἀνδρόμαχον τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ Πουλυτίωνος γιγνόμενα; Οἶδα. Τὰ ὀνόματα οὖν τῶν ἀνδρῶν ἐστὶ ταῦτα, καθ᾽ ὧν ἐκεῖνος ἐμήνυσεν; Ἔστι ταῦτα.

Δευτέρα τοίνυν μήνυσις ἐγένετο. Τεῦκρος ἦν ἐνθάδε 15 μέτοικος, ὃς ᾤχετο Μέγαράδε ὑπεξελθών, ἐκεῖθεν δὲ ἐπαγγέλλεται τῇ βουλῇ, εἴ οἱ ἄδειαν δοῖεν, μηνύσειν περὶ τῶν μυστηρίων, συνεργὸς ὤν, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ποιοῦντας μεθ᾽ ἑαυτοῦ, καὶ περὶ τῶν Ἑρμῶν τῆς περικοπῆς ἃ ᾔδει. ψηφισαμένης δὲ τῆς βουλῆς (ἦν γὰρ αὐτοκράτωρ) ᾤχοντο ἐπ᾽ αὐτὸν Μέγαράδε· καὶ κομισθείς, ἄδειαν εὑρόμενος,

7. πουλυτίωνος ABL, πολυτίωνος ς. Infra §. 14. πουλυτίωνος AB, πουλιτίωνος L.
8. μέλητον A: μέλιτον ς. mox μελήτου AB et iterum §. 13. μέλητον A, neque aliter §. 35. et 94. ABL. et §. 63. et 94. μέλητος ABL.
9. ποιοῦντας] συμποιοῦντας Z. γιγνόμενα, sic scripsi pro Vulgata γινόμενα. V. supra ad §. 3.
11. καὶ ante Ἱκέσιον del. Valkenar.

§. 13, 6. ΟΝΟΜΑΤΑ Bekk. ex ABLZ add.

7. Διογένη, sic scripsi pro Διογένην. Quae terminatio solis poetis relinquenda esse videtur, ascita vel propter metrum vel ut gratior sonus orationi concilietur.
8. Ἀριστομένη ABLZ: ἀριστομένην ς.
§. 14, 1. ὑπὸ Ἀνδρομάχου om. Z.
6. τῇ Π. A: τοῦ Π. ς.
§. 15, 2. ἐπαγγέλλεται AB, ἐπαγγέλλετο L, ἐπαγγέλετο Z: ἐπηγγέλλετο ς.
7. εὑρόμενος AB: εὑράμενος ς. cf. Appar. ad Demosth. T. III. p. 68. et Lobeck. ad Phrynich. p. 139.

ἀπογράφει τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ. καὶ οὗτοι κατὰ τὴν Τεύκρου μήνυσιν ᾤχοντο φεύγοντες. Καί μοι λάβε καὶ ἀνάγνωθι τὰ ὀνόματα αὐτῶν.

ΟΝΟΜΑΤΑ. Τούσδε Τεῦκρος ἐμήνυσε, Φαῖδρον, Γνιφωνίδην, Ἰσόνομον, Ἡφαιστόδωρον, Κηφισόδωρον, ἑαυτόν, Διόγνητον, Σμινδυρίδην, Φιλοκράτη, Ἀντιφῶντα, Τίσαρχον, Παντακλέα.

Μέμνησθε δέ, ὦ ἄνδρες, ὅτι καὶ ταῦθ' ὑμῖν προσομολογεῖται ἅπαντα.

16 Τρίτη μήνυσις ἐγένετο. ἡ γυνὴ Ἀλκμαιονίδου, γενομένη δὲ καὶ Δάμωνος, — Ἀγαρίστη ὄνομα αὐτῇ — αὕτη ἐμήνυσεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ Χαρμίδου τῇ παρὰ τὸ Ὀλύμπιον μυστήρια ποιεῖν Ἀλκιβιάδην καὶ Ἀξίοχον καὶ Ἀδείμαντον· καὶ ἔφευγον οὗτοι πάντες ἐπὶ ταύτῃ τῇ μηνύσει.

17 Ἔτι μήνυσις ἐγένετο μία. Λυδὸς ὁ Φερεκλέους τοῦ Θημακέως ἐμήνυσε μυστήρια γίγνεσθαι ἐν τῇ οἰκίᾳ Φερεκλέους τοῦ δεσπότου τοῦ ἑαυτοῦ, ἐν Θημακῷ· καὶ ἀπογράφει τούς τε ἄλλους, καὶ τὸν πατέρα ἔφη τὸν ἐμὸν παρεῖναι μέν, καθεύδειν δὲ ἐγκεκαλυμμένον. Σπεύσιππος δὲ βασιλεύων παραδίδωσιν αὐτοὺς τῷ δικαστηρίῳ. κἄπειτα ὁ πατὴρ καταστήσας ἐγγυητὰς ἐγράψατο τὸν Σπεύσιππον παρανόμων, καὶ ἠγωνίσατο ἐν ἑξακισχιλίοις Ἀθηναίων, καὶ μετέλαβε δικαστῶν τοσούτων οὐδὲ διακοσίας ψήφους ὁ Σπεύσιππος. ὁ δὲ πείσας καὶ δεόμενος μεῖναι τὸν πατέρα ἐγὼ ἦν μάλιστα, εἶτα δὲ καὶ οἱ

18 ἄλλοι συγγενεῖς. Καί μοι κάλει Καλλίαν καὶ Στέφανον, κάλει δὲ καὶ Φίλιππον καὶ Ἀλέξιππον· οὗτοι γὰρ

10. αὐτῶν om. Z.

13. Φιλοκράτη, sic scripsi pro Φιλοκράτην. Vide quae supra monui ad §. 13.

14. δὲ om. Z.

§. 16, 1. ἀλκμαιωνίδου Z. Cf. Demosth. in Mid. p. 561.

3. το ὀλύμπιον A, τὸν ὀλύμπιον ς: Reisk. (Vol. VIII. p. 456.) τὸ Ὀλυμπιεῖον. De variis huius vocis formis vide *Fr. Iacobsii* V. P. Opuscula T. V. p. 510. De templo ipso cf. *Boeckhii* Oec. publ. Athen. T. II. p. 253. et *Leakii* Topogr. p. 133. et 415. seqq.

4. ἀλκιβιάδη Z.

5. ἀδίμαντον ABLZ.

§. 17, 2. Θημακέως] μαθηκέως BLZ.

6. βασιλεύων *Sluiter*: βουλεύων ς. *Schoemann*. Ord. Ind. p. 138. et *Platner*. Proc. T. I. p. 359. At ἀσεβείας accusatio pertinebat ad Regem sacrorum. cf. *Funkhaenel*. ad Demosth. Androt. p. 25. n. 105.

8. παρανομῶν Z. quod vulgo additur γραφήν, omittunt omnes, A simpliciter, BLZ in lacuna.

§. 18, 2. κάλει] κάλλει Z, om. L.

εἰσιν Ἀκουμενοῦ καὶ Αὐτοκράτορος συγγενεῖς, οἳ ἔφευγον ἐπὶ τῇ Λυδοῦ μηνύσει· τοῦ μὲν ἀδελφιδοῦς ἐστιν Αὐτοκράτωρ, τοῦ δὲ θεῖος Ἀκουμενός· οἷς προσήκει μισεῖν μὲν τὸν ἐξελάσαντα ἐκείνους, εἰδέναι δὲ μάλιστα δι' ὅντινα ἔφευγον. Βλέπετε εἰς τούτους, καὶ μαρτυρεῖτε εἰ ἀληθῆ λέγω.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τὰ μὲν γενόμενα ἠκούσατε, ὦ ἄνδρες, καὶ ὑμῖν οἱ 19
μάρτυρες μεμαρτυρήκασιν· ἃ δὲ οἱ κατήγοροι ἐτόλμησαν εἰπεῖν, ἀναμνήσθητε. οὐ γὰρ καὶ δίκαιον ἀπολογεῖσθαι, ἀναμιμνήσκοντας τοὺς τῶν κατηγόρων λόγους ἐξελέγχειν; ἔλεξαν γὰρ ὡς ἐγὼ μηνύσαιμι περὶ τῶν μυστηρίων, ἀπογράψαιμί τε τὸν πατέρα τὸν ἐμαυτοῦ παρόντα, καὶ γενοίμην μηνυτὴς κατὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμαυτοῦ, λόγον (οἶμαι) πάντων δεινότατόν τε καὶ ἀνοσιώτατον λέγοντες. ὁ μὲν γὰρ ἀπογράψας αὐτὸν Λυδὸς ἦν ὁ Φερεκλέους, ὁ δὲ πείσας ὑπομεῖναι καὶ μὴ οἴχεσθαι φεύγοντα ἐγώ, πολλὰ ἱκετεύσας καὶ λαμβανόμενος τῶν γονάτων. καίτοι τί ἐβουλόμην, εἰ ἐμήνυσα μὲν κατὰ τοῦ πατρός, 20
4 ὡς οὗτοι φασίν, ἱκέτευον δὲ τὸν πατέρα μείναντά τι παθεῖν ὑπ' ἐμοῦ; καὶ ὁ πατὴρ ἐπείσθη ἀγῶνα τοιοῦτον ἀγωνίσασθαι, ἐν ᾧ δυοῖν τοῖν μεγίστοιν κακοῖν οὐκ ἦν αὐτῷ ἁμαρτεῖν· ἢ γὰρ ἐμοῦ δόξαντος τὰ ὄντα μηνῦσαι κατ'

3. ἀκουμένου ABLZ, et mox ἀκούμενος.

§. 19, 1. γενόμενα Sluiter: γινόμενα ς.

3. οὐ γὰρ καὶ δίκαιον — ἐξελέγχειν; Retinui vulgatam, quam bene sese habere, interrogationis signo post ἐξελ. posito, *Förtschius* in Observatt. p. 64. monuit. Id iam *Luzac.* vidit, sed locum paullo aliter sic constituit: οὐ γὰρ ἐστὶ δίκαιον — ἀναμιμνήσκοντα κτἑ. At ἐστὶ oratio facile carere potest. cf. *Benseler* ad Isocrat. Areop. p. 208. Deinde καὶ (quod quidem Z omisit, sed procul dubio ex interpolatione, quam multis olet locis) bene sese habet. Vide ad *Sluiter.*, ubi eam quoque habes rationem, quam *R. Klotzius* (Quaestt. critt. p. 33.) et *Sommerus* (Acta Diurna Schol. 1833. p. 649.) ad vulgatam tuendam inivenrunt. *Bekker.* facit cum *Wyttenbachio* reponente οὕτω γάρ.

9. αὐτῶν BL.

11. λαμβανόμενος A: καταλαμβανόμενος ς.

§. 20, 4. $\overset{\text{οι}}{\text{δυεῖν}}$ A.

5. ἁμαρτεῖν. *Reisk.* T. VIII. p. 456. addebat ἑνός. *Bekkerus* quaerit: *nonne addendum θατέρου?* Neutrum horum necessarium est. Vide ad *Sluit.* et *C. Wex.* ad Antig. p1. 72. et Sylloge p. 148.

[illegible] τὰ ἐμοῦ [illegible]. ἢ [illegible] [illegible] [illegible]-ναι. ὁ γὰρ [illegible] [illegible] εἰ [illegible] [illegible] τις, [illegible] τὴν [illegible]. εἰ δὲ τὰ [illegible] [illegible]. καὶ μὲν δὴ τοῦτό γε [illegible] [illegible]. [illegible] καὶ ἐγὼ καὶ ὁ ἐμὸς πατήρ· οὐδέ τι δ' οὐκ ἦν. [illegible] ἐγὼ [illegible] ἐγενόμην περὶ τοῦ πατρός. ἀλλ' ἢ [illegible] ἢ [illegible] [illegible] [illegible].

21 φέρε δὴ τοίνυν, εἰ καὶ ὁ πατὴρ ἐβούλετο [illegible]. τοὺς φίλους ἂν οἴεσθε ἢ [illegible] αὐτῷ [illegible] ἢ ἐγγεγράφθαι, ἀλλ' οὐκ ἂν [illegible] καὶ [illegible] [illegible] [illegible] ἂν

22 [illegible] αὐτοὺς [illegible] ἐπί τε οὐκ [illegible]; ἀλλὰ γὰρ καὶ ἔτι Σπουδίαν [illegible] ὁ πατὴρ τῶν [illegible], οὐκὶ ταῦτα ἔλεγεν, ὡς [illegible] εἰς Θη[illegible] ὡς [illegible]· [illegible] δὲ [illegible] τι [illegible]. καὶ μὴ τοὺς μὲν [illegible] [illegible] [illegible], τοὺς δὲ μὴ [illegible] [illegible]. ταῦτα δὲ ἔλεγε τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ὡς [illegible] [illegible], τί [illegible] τῷ Σπουδίᾳ λέγειν, εἰ [illegible] οὐδὲ [illegible]. ἀλλ' ἢ „Ὦ Λεωγόρα, τί βούλει [illegible] [illegible] λέγειν; οὐχ ὁ υἱός [illegible] [illegible] [illegible] σοι, καὶ φησί σε [illegible] ἐν [illegible]; ἔλεγε σὺ τὸν πατέρα. ἢ οὐκ ἔστι σοι ἀδικεῖ·" ταυτὶ ἔλεγεν ἂν ὁ Σπουδίας, ὦ ἄνδρες· ἢ

23 οὔ; ἐγὼ μὲν [illegible]. εἰ τοίνυν [illegible] ἐπὶ δικαστήριον, ἢ λόγος τις περὶ ἐμοῦ ἐγένετο. ἢ [illegible] τις ἐμὴ ἐστιν ἡ [illegible], μὴ ὅτι ἐμὴ καθ' [illegible]. ἀλλ' εἰ καὶ ἄλλου

7. [illegible] [illegible] γὰρ Z.
8. [illegible] a correctore habere videtur A. [illegible] Reisk. At vide *[illegible]* ad Andoc. p. 120.

§. 21. 3. [illegible] ἂν. Ἂν particula ne offendat vide *Hermann.* in Opusc. T. IV. p. 55.

§. 22. 2. [illegible] Z, idem mox [illegible] et [illegible] — τῶν [illegible] Articulum delend. censet *Valckenar.* Vide *Schoemann.* ad Isaeum p. 231.
3. [illegible] Z: id quod ferri potest. Nam Herodiani praeceptum Graecos non ita anxie servasse docuerunt Interpret. ad Moerid. p. 341 edit. *Lips.* et *Warmius* in Comment. p. 146. Ego ut unum alteram locum, habemus apud Lysiam de Caed. Eratosth. §. 10. καὶ ἐγὼ [illegible] [illegible], quo loco mirari subit, qui *Bekkerus* reciperet [illegible], quod *Laurent.* praebet. Nam alibi quidem huic Viro huius Cod. summa est auctoritas. — [illegible] A, [illegible] L.
5. [illegible] Z.
9. [illegible]] [illegible] A, [illegible] ante lacunam B, lacunam solam habent LZ: [illegible] c. — ὁ add. ABZ.

§. 23. 2. ἐγένετο Z. ἐμὴ ABLZ: ὡς ἐμὴ c.
3. ἢ] ἢ ABLZ.

τινὸς κατ' ἐμοῦ, ἐλεγχέτω με ὁ βουλόμενος ἐνταῦθα ἀναβάς. ἀλλὰ γὰρ λόγον ἀνοσιώτερον καὶ ἀπιστότερον οὐδένας πώποτ' ἐγὼ εἰπόντας οἶδα, οἳ τοῦτο μόνον ἡγήσαντο δεῖν, τολμῆσαι κατηγορῆσαι· εἰ δ' ἐλεγχθήσονται
ψευδόμενοι, οὐδὲν αὐτοῖς ἐμέλησεν. ὥσπερ οὖν, εἰ ἀλη- 24
θῆ ἦν ταῦτα ἅ με κατηγόρησαν, ἐμοὶ ἂν ὠργίζεσθε καὶ ἠξιοῦτε δίκην τὴν μεγίστην ἐπιτιθέναι, οὕτως ἀξιῶ ὑμᾶς, γιγνώσκοντας ὅτι ψεύδονται, πονηρούς τε αὐτοὺς νομίζειν, χρῆσθαί τε τεκμηρίῳ ὅτι εἰ τὰ δεινότατα τῶν κατηγορηθέντων περιφανῶς ἐλέγχονται ψευδόμενοι, ἤ που τά γε πολλῷ φαυλότερα ῥᾳδίως ὑμῖν ἀποδείξω ψευδομένους αὐτούς.

Αἱ μὲν μηνύσεις ὧδε περὶ τῶν μυστηρίων αὗται ἐγένον- 25
το τέτταρες· οἳ δὲ ἔφευγον καθ' ἑκάστην μήνυσιν, ἀνέγνων ὑμῖν τὰ ὀνόματα αὐτῶν, καὶ οἱ μάρτυρες μεμαρτυρήκασιν. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἐγὼ πιστότητος ὑμῶν ἕνεκα, ὦ ἄνδρες, τάδε ποιήσω. τῶν γὰρ φευγόντων ἐπὶ τοῖς μυστηρίοις οἱ μέν τινες ἀπέθανον φεύγοντες, οἱ δ' ἥκουσι καὶ
εἰσὶν ἐνθάδε καὶ πάρεισιν ὑπ' ἐμοῦ κεκλημένοι. ἐγὼ οὖν 26
ἐν τῷ ἐμῷ λόγῳ δίδωμι τῷ βουλομένῳ ἐμὲ ἐξελέγξαι ὅτι ἔφυγέ τις αὐτῶν δι' ἐμὲ ἢ ἐμήνυσα κατ' αὐτοῦ, ἢ οὐχ ἕκαστοι ἔφυγον κατὰ τὰς μηνύσεις ταύτας ἃς ἐγὼ ὑμῖν ἀπέδειξα. καὶ ἐάν τις ἐλέγξῃ με ὅτι ψεύδομαι, χρήσασθέ μοι ὅ τι βούλεσθε. καὶ σιωπῶ, καὶ παραχωρῶ, εἴ τις ἀναβαίνειν βούλεται.

Φέρε δή, ὦ ἄνδρες, μετὰ ταῦτα τί ἐγένετο, ἐπειδὴ αἱ 27
μηνύσεις ἐγένοντο, περὶ τῶν μηνύτρων (ἦσαν γὰρ κατὰ τὸ Κλεωνύμου ψήφισμα χίλιαι δραχμαί, κατὰ δὲ τὸ Πεισάνδρου μύριαι) περὶ δὲ τούτων ἠμφισβήτουν οὗτοί τε οἱ μηνύσαντες καὶ Πυθόνικος, φάσκων πρῶτος εἰσαγγεῖλαι,

5. ἀνοσιώτερον καὶ ἀπιστότερον οὐδένας *Reisk.*; libri ἀνοσιώτατον καὶ ἀπιστότατον οὐδένα. Idem mox ante οἳ inserit τούτων, quod non necessarium duco.

§. 24, 1. εἰ] εἰς Z.
6. ἤ που] εἴ που Z. τά γε] τἄγε B et corr. fortasse A: τἄλλα ς.

§. 25, 3. αὐτῶν om. Z.

5. ἐπὶ *Reisk.* coll. §. 35: libri ἐν.

§. 26, 2. ἐλέγξαι, ut opinatur *Bekk.*, pr. A.
4. ἐγὼ om. Z.

§. 27, 1. δὴ ABLZ: δὲ ς.
3. πισάνδρου LZ.
4. μυρίαι Z.

28 καὶ Ἀνδροκλῆς ὑπὲρ τῆς βουλῆς. ἔδοξεν οὖν τῷ δήμῳ ἐν τῷ τῶν θεσμοθετῶν δικαστηρίῳ τοὺς μεμυημένους, ἀκούσαντας τὰς μηνύσεις, ἃς ἕκαστος ἐμήνυσε, διαδικάσαι. καὶ ἐψηφίσαντο πρώτῳ μὲν Ἀνδρομάχῳ, δευτέρῳ δὲ Τεύκρῳ, καὶ ἔλαβον Παναθηναίων τῷ ἀγῶνι Ἀνδρόμαχος μὲν μυρίας δραχμάς, Τεῦκρος δὲ χιλίας. Καί μοι κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

29 "Περὶ μὲν τῶν μυστηρίων, ὦ ἄνδρες, ὧν εἵνεκα ἡ ἔνδειξις ἐγένετο καὶ περὶ ὧν ὑμεῖς οἱ μεμυημένοι εἰσεληλύθατε, ἀποδέδεικταί μοι ὡς οὔτε ἠσέβηκα οὔτε μεμήνυκα περὶ οὐδενὸς οὔτε ὡμολόγηκα περὶ αὐτῶν, οὐδὲ ἔστι μοι ἁμάρτημα περὶ τὼ θεὼ οὔτε μεῖζον οὔτ' ἔλαττον οὐδὲ ἕν. ὅπερ ἐμοὶ περὶ πλείστου ἐστὶν ὑμᾶς πεῖσαι. καὶ γὰρ οἱ λόγοι τῶν κατηγόρων ταῦτα τὰ δεινὰ καὶ φρικώδη ἀνωρθίαζον, καὶ λόγους εἶπον ὡς πρότερον ἑτέρων ἁμαρτόντων καὶ ἀσεβησάντων περὶ τὼ θεώ, οἷα ἕκαστος αὐτῶν ἔπαθε
30 καὶ ἐτιμωρήθη. τούτων οὖν ἐμοὶ τῶν λόγων ἢ τῶν ἔργων τί προσήκει; ἐγὼ γὰρ πολὺ μᾶλλον ἐκείνων κατηγορῶ, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο φημὶ δεῖν ἐκείνους μὲν ἀπολέσθαι, ὅτι ἠσέβησαν, ἐμὲ δὲ σώζεσθαι, ὅτι οὐδὲν ἡμάρτηκα. ἢ δεινόν γ' ἂν εἴη εἰ ἐμοὶ ὀργίζοισθε ἐπὶ τοῖς ἑτέρων ἁμαρτήμασι, καὶ τὴν εἰς ἐμὲ διαβολὴν εἰδότες ὅτι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῶν ἐμῶν λέγεται, κρείττω τῆς ἀληθείας ἡγήσεσθε. δῆλον ὅτι γὰρ τοῖς μὲν ἡμαρτηκόσι τὰ τοιαῦτα ἁμαρτήματα οὐκ ἔστιν ἀπολογία ὡς οὐκ ἐποίησαν· ἡ γὰρ βάσανος δεινὴ παρὰ τοῖς εἰδόσιν· ἐμοὶ δὲ ὁ ἔλεγχος ἥδιστος, ἐν οἷς ὑμῶν οὐδέν με δεῖ δεόμενον οὐδὲ παραιτούμενον σωθῆναι ἐπὶ τοιαύτῃ αἰτίᾳ, ἀλλ' ἐλέγχοντα τοὺς τῶν κατηγόρων
31 λόγους. καὶ ὑμᾶς ἀναμιμνήσκω τὰ γεγενημένα, οἵτινες ὅρκους μεγάλους ὀμόσαντες οἴσετε τὴν ψῆφον περὶ

§. 29, 5. οὐδὲν A.
6. οἱ λόγοι. Retinui c. *Bekk.* vulgatam. Vide ad *Sluit.* p. 72.
9. ἠσεβησάντων Z.

§. 30, 2. τί] ἐμοὶ Z.
5. γ' ἂν *Bekk.* c. ABLZ: idque usitatissimum. Vide ad *Sluit.* γὰρ ς.
7. ἡγήσεσθε vulgat. ret. Vide *Sluit.* — *Bekker.* c. *Reisk.* ἡγήσαισθε.
12. τοιαύτῃ] τῇ τοιαύτῃ pr. A.

§. 31, 2. ὀμώσαντες L.

ἐμοῦ, καὶ ἀρασάμενοι τὰς μεγίστας ἀρὰς ὑμῖν τε αὐτοῖς
καὶ παισὶ τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν, ἦ μὴν ψηφιεῖσθε περὶ
ἐμοῦ τὰ δίκαια· πρὸς δὲ τούτοις μεμνῆσθε καὶ ἑωρά-
κατε τοῖν θεοῖν τὰ ἱερά, ἵνα τιμωρήσητε μὲν τοὺς ἀσεβοῦν-
τας, σώζητε δὲ τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας. νομίσατε τοίνυν 32
ἀσέβημα οὐδὲν ἔλαττον εἶναι τοὺς μηδὲν ἠδικηκότας ἀσε-
βεῖν καταγνῶναι, ἢ τοὺς ἠσεβηκότας μὴ τιμωρεῖσθαι.
ὥστ' ἐγὼ ὑμῖν πολὺ μᾶλλον τῶν κατηγόρων πρὸς τοῖν
θεοῖν ἐπισκήπτω, ὑπέρ τε τῶν ἱερῶν ἃ εἴδετε, καὶ ὑπὲρ
τῶν Ἑλλήνων οἳ τῆς ἑορτῆς ἕνεκεν ἔρχονται δεῦρο· εἰ μέν
τι ἠσέβηκα ἢ ὡμολόγηκα ἢ ἐμήνυσα κατά τινος ἀνθρώ-
πων, ἢ ἄλλος τις περὶ ἐμοῦ, ἀποκτείνατέ με· οὐ παραι-
τοῦμαι· εἰ δὲ οὐδὲν ἡμάρτηταί μοι, καὶ τοῦτο ὑμῖν ἀπο- 33
δείκνυμι σαφῶς, δέομαι ὑμῶν αὐτὸ φανερὸν τοῖς Ἕλλησι
πᾶσι ποιῆσαι, ὡς ἀδίκως εἰς τόνδε τὸν ἀγῶνα κατέστην.
ἐὰν γὰρ μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων καὶ
ἀτιμωθῇ ὁ ἐνδείξας ἐμὲ Κηφίσιος οὑτοσί, οὐκ ἔξεστιν
αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν τοῖν θεοῖν εἰσιέναι, ἢ ἀποθανεῖται. εἰ
οὖν ὑμῖν δοκῶ ἱκανῶς περὶ τούτων ἀπολελογῆσθαι, δη-
λώσατέ μοι, ἵνα προθυμότερον περὶ τῶν ἄλλων ἀπολο-
γῶμαι.

Περὶ δὲ τῶν ἀναθημάτων τῆς περικοπῆς καὶ τῆς μη- 34
νύσεως, ὥσπερ καὶ ὑπεσχόμην ὑμῖν, οὕτω καὶ ποιήσω·
ἐξ ἀρχῆς γὰρ ὑμᾶς διδάξω ἅπαντα τὰ γεγενημένα. ἐπειδὴ
Τεῦκρος ἦλθε Μεγαρόθεν ἄδειαν εὑρόμενος, μηνύει περί
τε τῶν μυστηρίων ἃ ᾔδει καὶ τῶν περικοψάντων τὰ ἀνα-
θήματα, καὶ ἀπογράφει δυοῖν δέοντας εἴκοσιν ἄνδρας.
ἐπειδὴ δὲ οὗτοι ἀπεγράφησαν, οἱ μὲν αὐτῶν φεύγοντες

4. παισὶ A et corr. B: πᾶσι ς. — ἦ μήν. Scripsi *R. Klotzium* secutus (Quaest. critt. p. 106.). *Bekker.* εἰ μή. AB, ἦ μὴν ψηφιεῖσθαι.

§. 32, 4. τοῖν θεοῖν. Iure retinuit *Bekk. Valkenar.* et *Reiskius*: ταῖν θ. Vide ad *Sluiter.* cf. *Sauppium* in Iahnii Annall. 1832. T. VI. fasc. I. p. 56. et *Dorville* ad Charit. p. 527.

5. εἴδετε A: ἴδετε ς.

§. 33, 5. Κηφίσιος *Steph.*; libri κηφήσιος conf. §. 71.
6. αὐτῷ] αὐτὸν Z.
7. ὑμῖν δοκῶ AB: δοκῶ ὑμῖν ς. — ἀπολελογῆσθαι AB. ἀπολογεῖσθαι ς.
8. προμότερον Z.

§. 34, 5. καὶ τῶν] ἐκ τῶν ABLZ.
7. ἐπειδὴ δὲ ABLZ: om. δὲ ς.

ᾤχοντο, οἱ δὲ συλληφθέντες ἀπέθανον κατὰ τὴν Τεύκρου μήνυσιν. Καί μοι ἀνάγνωθι αὐτῶν τὰ ὀνόματα.

35 ΟΝΟΜΑΤΑ. Τεῦκρος ἐπὶ τοῖς Ἑρμαῖς ἐμήνυσεν Εὐκτήμονα, Γλαύκιππον, Εὐρύμαχον, Πολύευκτον, Πλάτωνα, Ἀντίδωρον, Χάριππον, Θεόδωρον, Ἀλκισθένη, Μενέστρατον, Ἐρυξίμαχον, Εὐφίλητον, Εὐρυδάμαντα, Φερεκλέα, Μέλητον, Τιμάνθη, Ἀρχίδαμον, Τελένικον.

Τούτων τοίνυν τῶν ἀνδρῶν οἱ μὲν ἥκουσι καὶ εἰσὶν ἐνθάδε, τῶν δὲ ἀποθανόντων εἰσὶ πολλοὶ προσήκοντες· ὧν ὅστις βούλεται, ἐν τῷ ἐμῷ λόγῳ ἀναβάς με ἐλεγξάτω ἢ ὡς ἔφυγέ τις δι' ἐμὲ τούτων τῶν ἀνδρῶν ἢ ὡς ἀπέθανεν.

36 Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα ἐγένετο, Πείσανδρος καὶ Χαρικλῆς,
ὄντες μὲν τῶν ζητητῶν, δοκοῦντες δ' ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ 6
εὐνούστατοι εἶναι τῷ δήμῳ, ἔλεγον ὡς εἴη τὰ ἔργα τὰ γεγενημένα οὐκ ὀλίγων ἀνδρῶν ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοῦ δήμου καταλύσει, καὶ χρῆναι ἔτι ζητεῖν καὶ μὴ παύσασθαι. καὶ ἡ πόλις οὕτω διέκειτο, ὥστ' ἐπειδὴ τὴν βουλὴν εἰς τὸ βουλευτήριον ὁ κῆρυξ ἀνείποι ἰέναι καὶ τὸ σημεῖον καθέλοι, τῷ αὐτῷ σημείῳ ἡ μὲν βουλὴ εἰς τὸ βουλευτήριον ᾔει, οἱ δ' ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἔφυγον, δεδιότες εἷς ἕκαστος μὴ συλλη-
37 φθείη. ἐπαρθεὶς οὖν τοῖς τῆς πόλεως κακοῖς εἰσαγγέλλει Διοκλείδης εἰς τὴν βουλήν, φάσκων εἰδέναι τοὺς περικόψαντας τοὺς Ἑρμᾶς, καὶ εἶναι αὐτοὺς εἰς τριακοσίους· ὡς δ' ἴδοι καὶ περιτύχοι τῷ πράγματι, ἔλεγε. καὶ τούτοις, ὦ ἄνδρες, δέομαι ὑμῶν προσέχοντας τὸν νοῦν ἀναμιμνήσκεσθαι, ἐὰν ἀληθῆ λέγω, καὶ διδάσκειν ἀλλήλους· ἐν ὑμῖν γὰρ ἦσαν οἱ λόγοι, καί μοι ὑμεῖς τούτων μάρτυρές
38 ἐστέ. ἔφη γὰρ εἶναι μὲν ἀνδράποδόν οἱ ἐπὶ Λαυρίῳ, δεῖν δὲ κομίσασθαι ἀποφοράν. ἀναστὰς δὲ πρῲ ψευσθεὶς

§. 35, 3. Ἐρυξίμαχον *Steph.*, εὐρυξίμαχον A, εὐριξύμαχον BLZ: εὐριξίμαχον ς. Ἀλκισθένη. Scribebatur Ἀλκισθένην.
4. εὐρυμάδαντα AB, εὐροδάμαντα Z. Τιμάνθη. Scribebatur Τιμάνθην.
§. 36, 3. ἔλεγον ὡς ABLZ: ἔλεγον οὖν ὡς ς.
7. ἀνείποι — καθέλοι. Sic iure *Bekk.* Vide ad *Sluit.* Libri ἀνείπῃ . καθέλοι AB: καθέλῃ ς.
8. ᾔει] εἴη LZ.
9. ληφθείη Z.
§. 37, 1. εἰςαγγέλει Z.
2. Διοκλείδης] διὸ καὶ δὶς ABLZ. cf. *Sluit.*
§. 38, 1. Λαυρίῳ ABLZ: λαυρείῳ ς.
2. πρῲ. Sic iure *Bekk.* cf. *Stallbaum.* ad Crit. p. 101. πρῲ A, caeteri πρωΐ.

τῆς ὥρας βαδίζειν· εἶναι δὲ πανσέληνον. ἐπεὶ δὲ παρὰ τὸ προπύλαιον τὸ Διονύσου ἦν, ὁρᾶν ἀνθρώπους πολλοὺς ἀπὸ τοῦ ᾠδείου καταβαίνοντας εἰς τὴν ὀρχήστραν· δείσας δὲ αὐτούς, εἰσελθὼν ὑπὸ τὴν σκιὰν καθέζεσθαι μεταξὺ τοῦ κίονος καὶ τῆς στήλης ἐφ' ᾗ ὁ στρατηγός ἐστιν ὁ χαλκοῦς. ὁρᾶν δὲ ἀνθρώπους τὸν μὲν ἀριθμὸν μάλιστα τριακοσίους, ἑστάναι δὲ κύκλῳ ἀνὰ πέντε καὶ δέκα ἄνδρας, τοὺς δὲ ἀνὰ εἴκοσιν· ὁρῶν δὲ αὐτῶν πρὸς τὴν σελήνην τὰ πρόσωπα τῶν πλείστων γιγνώσκειν. καὶ πρῶτον μέν, 39
ὦ ἄνδρες, τοῦθ' ὑπέθετο δεινότατον πρᾶγμα, οἶμαι, ὅπως ἐν ἐκείνῳ εἴη ὅντινα βούλοιτο Ἀθηναίων φάναι τῶν ἀνδρῶν τούτων εἶναι, ὅντινα δὲ μὴ βούλοιτο, λέγειν ὅτι οὐκ ἦν. ἰδὼν δὲ ταῦτ' ἔφη ἐπὶ Λαύριον ἰέναι, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἀκούειν ὅτι οἱ Ἑρμαῖ εἶεν περικεκομμένοι· γνῶναι οὖν εὐθὺς ὅτι τούτων εἴη τῶν ἀνδρῶν τὸ ἔργον. ἥκων δὲ εἰς 40
ἄστυ ζητητάς τε ἤδη ᾑρημένους καταλαμβάνειν καὶ μήνυτρα κεκηρυγμένα ἑκατὸν μνᾶς. ἰδὼν δὲ Εὔφημον τὸν Καλλίου τοῦ Τηλεκλέους ἀδελφὸν ἐν τῷ χαλκείῳ καθήμενον, ἀναγαγὼν αὐτὸν εἰς τὸ Ἡφαιστεῖον λέγειν ἅπερ ὑμῖν ἐγὼ εἴρηκα, ὡς ἴδοι ἡμᾶς ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτί· οὔκουν δέοιτο παρὰ τῆς πόλεως χρήματα λαβεῖν μᾶλλον ἢ παρ' ἡμῶν, ὥσθ' ἡμᾶς ἔχειν φίλους. εἰπεῖν οὖν τὸν Εὔφημον ὅτι καλῶς ποιήσειεν εἰπών, καὶ νῦν ἥκειν κελεῦσαί οἱ εἰς τὴν Λεωγόρου οἰκίαν, ἵν' ἐκεῖ συγγένῃ μετ' ἐμοῦ Ἀν-

4. τὸ διονύσου Z: τοῦ διονύσου ς.
6. σκιὰν] οἰκίαν pr A.
8. μὲν et μάλιστα voces c. *Sluitero* e *Galeno* (qui T. V. p. 603. vocis μάλιστα vim, qua *fere* notat apud Hippocrat. explicans nostra verba sic laudat: ἄδων δ' ἀνθρώπους τὸν μὲν ἀριθμὸν μάλιστα τριακοσίους) recepi. *Bekk.* voces uncinis circumdedit. — διακοσίους Z. — Pro ὁρᾷν *Sluit.* scrib. vult ἰδεῖν, quum mox ὁρῶν sequatur. Qua in re huic viro ipse Galenus auctor fuisse videtur, apud quem prius haut dubie ἰδὼν pro ἄδων legebatur. Accedit, quod scriptt. sic variare solent. Vide orat. c. Alcib. §. 4. *Förtschii* Observatt. p. 9. et *Benseler.* ad Isocrat. Areopag. p. 177. — Nostro tamen loco illud ὁρᾷν omnes Codd. tuentur. Ceterum scripsi ὁρᾶν sine ι subscripto, et sic similia.

§. 39, 1. τῶν πλείστων] τὰ πλεῖστα (ει) pr. A. γινώσκων L.
5. λαυρίαν ABLZ: λαυρεῖον ς.
6. περικεκαμμένοι Z.

§. 40, 2. καταλαμβάνειν ABLZ: καταλαμβάνει ς.
3. μνᾶς] ναῦς Z.
4. τιμοκλέους Z. ἐν τῷ χαλκείῳ *Valken.* vult τῳ. B χαλκίῳ.
6. ἤρηκα Z. ἴδη LZ.

41 δοκίδῃ καὶ ἑτέροις οἷς δεῖ. ἥκειν ἔφη τῇ ὑστεραίᾳ, καὶ δὴ
κόπτειν τὴν θύραν· τὸν δὲ πατέρα τὸν ἐμὸν τυχεῖν ἐξιόν-
τα, καὶ εἰπεῖν αὐτόν „ἆρά γε σὲ οἵδε περιμένουσι; χρὴ
μέντοι μὴ ἀπωθεῖσθαι τοιούτους φίλους.“ εἰπόντα δὲ
αὐτὸν ταῦτα οἴχεσθαι. καὶ τούτῳ μὲν τῷ τρόπῳ τὸν πα-
τέρα μου ἀπώλλυε, συνειδότα ἀποφαίνων, εἰπεῖν δὲ ἡμᾶς
ὅτι δεδογμένον ἡμῖν εἴη δύο μὲν τάλαντα ἀργυρίου διδόναι
οἱ ἀντὶ τῶν ἑκατὸν μνῶν τῶν ἐκ τοῦ δημοσίου, ἐὰν δὲ κα-
τάσχωμεν ἡμεῖς ἃ βουλόμεθα, ἕνα αὐτὸν ἡμῶν εἶναι,
42 πίστιν δὲ τούτων δοῦναί τε καὶ δέξασθαι. ἀποκρίνασθαι
δὲ αὐτὸς πρὸς ταῦτα ὅτι βουλεύσοιτο· ἡμᾶς δὲ κελεύειν
αὐτὸν ἥκειν εἰς Καλλίου τοῦ Τηλεκλέους, ἵνα κἀκεῖνος
παρείη. τὸν δ' αὖ κηδεστήν μου οὕτως ἀπώλλυεν. ἥκειν
ἔφη εἰς Καλλίου, καὶ καθομολογήσας ἡμῖν πίστιν δοῦναι
ἐν ἀκροπόλει, καὶ ἡμᾶς συνθεμένους οἱ τὸ ἀργύριον εἰς
τὸν εἰσιόντα μῆνα δώσειν διαψεύδεσθαι καὶ οὐ διδόναι·
ἥκειν οὖν μηνύσων τὰ γενόμενα.

43 Ἡ μὲν εἰσαγγελία αὐτῶν, ὦ ἄνδρες, τοιαύτη· ἀπο-
γράφει δὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν ὧν ἔφη γνῶναι, δύο
καὶ τετταράκοντα, πρώτους μὲν Μαντίθεον καὶ Ἀφε-
ψίωνα, βουλευτὰς ὄντας καὶ καθημένους ἔνδον, εἶτα δὲ
καὶ τοὺς ἄλλους. ἀναστὰς δὲ Πείσανδρος ἔφη χρῆναι λύ-
ειν τὸ ἐπὶ Σκαμανδρίου ψήφισμα καὶ ἀναβιβάζειν ἐπὶ
τὸν τροχὸν τοὺς ἀπογραφέντας, ὅπως μὴ πρότερον νὺξ
ἔσται πρὶν πυθέσθαι τοὺς ἄνδρας ἅπαντας. ἀνέκραγεν ἡ
44 βουλὴ ὡς εὖ λέγει. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα Μαντίθεος καὶ 7
Ἀφεψίων ἐπὶ τὴν ἑστίαν ἐκαθέζοντο, ἱκετεύοντες μὴ στρε-
βλωθῆναι ἀλλ' ἐξεγγυηθέντες κριθῆναι. μόλις δὲ τούτων
τυχόντες, ἐπειδὴ τοὺς ἐγγυητὰς κατέστησαν, ἐπὶ τοὺς ἵπ-
πους ἀναβάντες ᾤχοντο εἰς τοὺς πολεμίους αὐτομολήσαν-
τες, καταλιπόντες τοὺς ἐγγυητάς, οὓς ἔδει τοῖς αὐτοῖς

§. 41, 9. βουλώμεθα A. αὐτὸν Reisk., libri αὐτῶν.

§. 42, 4. παρήει pr. A. παροίη B. 5. καθομολογήσας AB: καθοδηγήσας ς.

§. 43, 3. ἀψεφίωνα ABLZ. Reisk Ἀφεψίωνα. 6. ἀναβιβάζει LZ.

§. 44, 3. ἐξεγγυηθέντες Sluiter: ἐξεγγυηθέντας ς.

ἐνέχεσθαι ἐν οἷσπερ οὓς ἠγγυήσαντο. ἡ δὲ βουλὴ ἐξελθοῦσα ἐν ἀποῤῥήτῳ συνέλαβεν ἡμᾶς καὶ ἔδησεν ἐν τοῖς ξύλοις. ἀνακαλέσαντες δὲ τοὺς στρατηγοὺς ἀνειπεῖν ἐκέλευσαν Ἀθηναίων τοὺς μὲν ἐν ἄστει οἰκοῦντας ἰέναι εἰς τὴν ἀγορὰν τὰ ὅπλα λαβόντας, τοὺς δ' ἐν μακρῷ τείχει εἰς τὸ Θησεῖον, τοὺς δ' ἐν Πειραιεῖ εἰς τὴν Ἱπποδαμίαν ἀγοράν, τοὺς δ' ἱππεῖς ἔτι νυκτὸς σημῆναι τῇ σάλπιγγι ἥκειν εἰς τὸ Ἀνακεῖον, τὴν δὲ βουλὴν εἰς ἀκρόπολιν ἰέναι κἀκεῖ καθεύδειν, τοὺς δὲ πρυτάνεις ἐν τῇ θόλῳ. Βοιωτοὶ δὲ πεπυσμένοι τὰ πράγματα ἐπὶ τοῖς ὁρίοις ἦσαν ἐξεστρατευμένοι. τὸν δὲ τῶν κακῶν τούτων αἴτιον Διοκλείδην ὡς σωτῆρα ὄντα τῆς πόλεως ἐπὶ ζεύγους ἦγον εἰς τὸ πρυτανεῖον στεφανώσαντες, καὶ ἐδείπνει ἐκεῖ. 45

Πρῶτον μὲν οὖν ταῦτα, ὦ ἄνδρες, ὁπόσοι ὑμῶν παρῆσαν, ἀναμιμνήσκεσθε καὶ τοὺς ἄλλους διδάσκετε· εἶτα δέ μοι τοὺς πρυτάνεις κάλει τοὺς τότε πρυτανεύσαντας, Φιλοκράτη καὶ τοὺς ἄλλους. 46

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Φέρε δή, καὶ τὰ ὀνόματα ὑμῖν ἀναγνώσομαι τῶν ἀνδρῶν ὧν ἀπέγραψεν, ἵν' εἰδῆτε ὅσους μοι τῶν συγγενῶν ἀπώλλυε, πρῶτον μὲν τὸν πατέρα, εἶτα δὲ τὸν κηδεστήν, τὸν μὲν συνειδότα ἀποδεικνύς, τοῦ δ' ἐν τῇ οἰκίᾳ φάσκων τὴν σύνοδον γενέσθαι. τῶν δ' ἄλλων ἀκούσεσθε τὰ ὀνόματα. Καὶ αὐτοῖς ἀναγίγνωσκε. 47

Χαρμίδης Ἀριστοτέλους.

οὗτος ἀνεψιὸς ἐμός· ἡ μήτηρ ἡ ἐκείνου καὶ ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἀδελφοί.

Ταυρέας.

οὑτοσὶ ἀνεψιὸς τοῦ πατρός.

§. 45, 1. ἀνέχεσθαι LZ. ἐγγυήσαντο LZ.
5. εἰς τὸ] εἴς τε AB, εἴς γε ς: corr. *Reisk.*
8. Ἀνακεῖον cf. *Iacobitz* ad Luciani Piscator. p. 225. *Bekk.* Ἀνάκειον et laudat *Hemsterhus.* ad Timon. c. 10.
10. ὀρείοις Z.
13. στεφανώσαντες. Sic A. ut *Bekk.* putat: στεφανώσοντες ς.

§. 46, 3. κάλει ABLZ: εἰσκάλει ς.
4. post ἄλλους libri iterant διδάσκετε.

§. 47, 1. ὀνόματα om. Z.
2. ἀπέγραψεν AB: ἔγραψεν ς.
8. ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς A, ὁ πατὴρ ἐμὸς LZ: ὁ ἐμὸς πατὴρ ς.

Νίσαῖος.

υἱὸς Ταυρέου.

Καλλίας ὁ Ἀλκμαίωνος.

ἀνεψιὸς τοῦ πατρός.

Εὔφημος.

Καλλίου τοῦ Τηλεκλέους ἀδελφός.

Φρύνιχος ὁ ὀρχησάμενος.

ἀνεψιός.

Εὐκράτης ὁ Νικίου ἀδελφός.

κηδεστὴς οὗτος Καλλίου.

Κριτίας.

ἀνεψιὸς καὶ οὗτος τοῦ πατρός· αἱ μητέρες ἀδελφαί. Τούτους πάντας ἐν τοῖς τετταράκοντα ἀνδράσιν ἀπέγραψεν.

48 Ἐπειδὴ δὲ ἐδεδέμεθα πάντες ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ νύξ τε ἦν καὶ τὸ δεσμωτήριον συνεκέκλειστο, ἧκον δὲ τῷ μὲν μήτηρ τῷ δὲ ἀδελφὴ τῷ δὲ γυνὴ καὶ παῖδες, ἦν δὲ βοὴ καὶ οἶκτος κλαόντων καὶ ὀδυρομένων τὰ παρόντα κακά, λέγει πρός με Χαρμίδης, ὢν μὲν ἀνεψιός, ἡλικιώτης δὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ ἐκ παιδός, ὅτι
49 „Ἀνδοκίδη, τῶν μὲν παρόντων κακῶν ὁρᾷς τὸ μέγεθος, ἐγὼ δ' ἐν μὲν τῷ παρελθόντι χρόνῳ οὐδὲν ἐδεόμην λέγειν οὐδέ σε λυπεῖν, νῦν δὲ ἀναγκάζομαι διὰ τὴν παροῦσαν ἡμῖν συμφοράν. οἷς γὰρ ἐχρῶ καὶ οἷς συνῆσθα ἄνευ ἡμῶν τῶν συγγενῶν, οὗτοι ἐπὶ ταῖς αἰτίαις δι' ἃς ἡμεῖς ἀπολλύμεθα οἱ μὲν αὐτῶν τεθνᾶσιν, οἱ δὲ οἴχον-
50 ται φεύγοντες, σφῶν αὐτῶν καταγνόντες ἀδικεῖν ...... εἰ ἤκουσάς τι τούτου τοῦ πράγματος τοῦ γενομένου, εἰπέ, καὶ πρῶτον μὲν σεαυτὸν σῶσον, εἶτα δὲ τὸν πατέρα, ὃν εἰκός ἐστί σε μάλιστα φιλεῖν, εἶτα δὲ τὸν κηδεστὴν ὃς

18. φρίνικος ABLZ.
23. quae post ἀνεψιὸς legi solebant, Εὐκρατίας ὁ Νικίου ἀδελφός, ea Reisk. vidit perperam esse e proximo iterata. Vid. *Sluit.* μητέραις Z.
24. πάντας AB, caeteri ἅπαντας. ἀπέγραψεν *Steph.*, libri ἐπέγραψεν.

§. 48, 1. ἐν τῷ αὐτῷ. Vide *Iakobitz.* ad Toxar. p. 58.
3. βοὴ om. Z.
4. κλαόντων, scribebatur κλαιόντων.

§. 50, 1. Post ἀδικεῖν lacunam habent ABL, A quidem duodecim litterarum.

ἔχει σου τὴν ἀδελφὴν ἥπερ σοι μόνη ἐστίν, ἔπειτα δὲ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς καὶ ἀναγκαίους τοσούτους ὄντας, ἔτι δὲ ἐμέ, ὃς ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ ἠνίασα μέν σε οὐδὲν πώποτε, προθυμότατος δὲ εἰς σὲ καὶ τὰ σὰ πράγματα εἰμί, ὅ τι ἂν δέῃ ποιεῖν.“ λέγοντος δὲ ὦ ἄνδρες Χαρμίδου 51
ταῦτα, ἀντιβολούντων δὲ τῶν ἄλλων καὶ ἱκετεύοντος ἑνὸς ἑκάστου, ἐνεθυμήθην πρὸς ἐμαυτόν, „Ὦ πάντων ἐγὼ δεινοτάτῃ συμφορᾷ περιπεσών, πότερα περιίδω τοὺς ἐμαυτοῦ συγγενεῖς ἀπολλυμένους ἀδίκως, καὶ αὐτούς τε ἀποθανόντας καὶ τὰ χρήματα αὐτῶν δημευθέντα, πρὸς δὲ τούτοις ἀναγραφέντας ἐν στήλαις ὡς ὄντας ἀλιτηρίους τῶν θεῶν τοὺς οὐδενὸς αἰτίους τῶν γεγενημένων, ἔτι δὲ τριακοσίους Ἀθηναίων μέλλοντας ἀδίκως
8 ἀπολέσθαι, τὴν δὲ πόλιν ἐν κακοῖς οὖσαν τοῖς μεγίστοις καὶ ὑποψίαν εἰς ἀλλήλους ἔχοντας, ἢ εἴπω Ἀθηναίοις ἅ περ ἤκουσα Εὐφιλήτου αὐτοῦ τοῦ ποιήσαντος;“ ἔτι δὲ ἐπὶ τούτοις καὶ τόδε ἐνεθυμήθην, ὦ ἄνδρες, 52
καὶ ἐλογιζόμην πρὸς ἐμαυτὸν τοὺς ἐξημαρτηκότας καὶ τὸ ἔργον εἰργασμένους, ὅτι οἱ μὲν αὐτῶν ἤδη ἐτεθνήκεσαν ὑπὸ Τεύκρου μηνυθέντες, οἱ δὲ φεύγοντες ᾤχοντο καὶ αὐτῶν θάνατος κατέγνωστο, τέτταρες δὲ ἦσαν ὑπόλοιποι οἳ οὐκ ἐμηνύθησαν ὑπὸ Τεύκρου τῶν πεποιηκότων, Παναίτιος, Χαιρέδημος, Διάκριτος, Λυσίστρατος, οὓς εἰκὸς ἦν 53
ἁπάντων μάλιστα δοκεῖν εἶναι τούτων τῶν ἀνδρῶν οὓς ἐμήνυσε Διοκλείδης, φίλους ὄντας τῶν ἀπολωλότων ἤδη. καὶ τοῖς μὲν οὐδέπω βέβαιος ἦν ἡ σωτηρία, τοῖς δὲ ἐμοῖς οἰκείοις φανερὸς [ὁ] ὄλεθρος, εἰ μή τις ἐρεῖ Ἀθηναίοις τὰ γενόμενα. ἐδόκει οὖν μοι κρεῖττον εἶναι τέτταρας ἄνδρας ἀποστερῆσαι τῆς πατρίδος δικαίως, οἳ νῦν ζῶσι καὶ κατεληλύθασι καὶ ἔχουσι τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἢ ἐκείνους ἀποθανόντας ἀδίκως περιιδεῖν. εἰ οὖν τινὶ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες, 54

§. 51, 3. ὦ] ὢ ABLZ.
6. αὐτῶν] αὐτῷ LZ.
7. ἀλιτρίους B.
10. ἀπολέσθαι ABLZ: ἀπολεῖσθαι ς.
12. ἅπερ] ὥσπερ Z.

§. 52, 3. εἰργασμένους AB: ἐργασαμένους ς.

§. 53, 1. Διάκριτος] Λάκριτος *Valken.*, Διόκριτος *Reisk.* (Vol. VIII. p. 457.)
5. ὁ add. *Reisk.*

ἢ τῶν ἄλλων πολιτῶν γνώμη τοιαύτη παρειστήκει πρότερον
περὶ ἐμοῦ, ὡς ἄρα ἐγὼ ἐμήνυσα κατὰ τῶν ἑταίρων τῶν
ἐμαυτοῦ, ὅπως ἐκεῖνοι μὲν ἀπόλοιντο, ἐγὼ δὲ σωθείην
(ἃ ἐλογοποίουν οἱ ἐχθροὶ περὶ ἐμοῦ, βουλόμενοι διαβάλ-
55 λειν με), σκοπεῖσθε ἐξ αὐτῶν τῶν γεγενημένων. νῦν γὰρ
ἐμὲ μὲν λόγον διδόναι τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων μετὰ τῆς
ἀληθείας, αὐτῶν παρόντων οἵπερ ἥμαρτον καὶ ἔφυγον ταῦ-
τα ποιήσαντες, ἴσασι δὲ ἄριστα εἴτε ψεύδομαι εἴτε ἀλη-
θῆ λέγω, ἔξεστι δὲ αὐτοῖς ἐλέγχειν με ἐν τῷ ἐμῷ λόγῳ·
56 ἐγὼ γὰρ ἐφίημι· ὑμᾶς δὲ δεῖ μαθεῖν τὰ γενόμενα. ἐμοὶ
γὰρ ὦ ἄνδρες τοῦδε τοῦ ἀγῶνος τοῦτ' ἔστι μέγιστον, σω-
θέντι μὴ δοκεῖν κακῷ εἶναι, εἶτα δὲ καὶ τοὺς ἄλλους
ἅπαντας μαθεῖν ὅτι οὔτε μετὰ κακίας οὔτε μετ' ἀναν-
δρίας οὐδεμιᾶς τῶν γεγενημένων πέπρακται ὑπ' ἐμοῦ οὐ-
δέν, ἀλλὰ διὰ συμφορὰν γεγενημένην μάλιστα μὲν τῇ
πόλει, εἶτα καὶ ἡμῖν, εἶπον δὲ ἃ ἤκουσα Εὐφιλήτου
προνοίᾳ μὲν τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων, προνοίᾳ δὲ τῆς
πόλεως ἁπάσης, μετ' ἀρετῆς ἀλλ' οὐ μετὰ κακίας, ὡς
ἐγὼ νομίζω. εἰ οὖν οὕτως ἔχει ταῦτα, σώζεσθαί τε ἀξιῶ
57 καὶ δοκεῖν ὑμῖν εἶναι μὴ κακός. φέρε δή (χρὴ γὰρ ὦ ἄν-
δρες ἀνθρωπίνως περὶ τῶν πραγμάτων ἐκλογίζεσθαι, ὥσ-
περ ἂν αὐτὸν ὄντα ἐν τῇ συμφορᾷ), τί ἂν ὑμῶν ἕκαστος
ἐποίησεν; εἰ μὲν γὰρ ἦν δυοῖν τὸ ἕτερον ἑλέσθαι, ἢ καλῶς
ἀπολέσθαι ἢ αἰσχρῶς σωθῆναι, ἔχοι ἄν τις εἰπεῖν κακίαν
εἶναι τὰ λεγόμενα· καίτοι πολλοὶ ἂν καὶ τοῦτο εἵλοντο,
τὸ ζῆν περὶ πλείονος ποιησάμενοι τοῦ καλῶς ἀποθανεῖν·
58 ὅπου δὲ τούτων τὸ ἐναντιώτατον ἦν, σιωπήσαντι μὲν αὐτῷ
τε αἴσχιστα ἀπολέσθαι μηδὲν ἀσεβήσαντι, ἔτι δὲ τὸν πα-
τέρα περιιδεῖν ἀπολόμενον καὶ τὸν κηδεστὴν καὶ τοὺς

§. 54. 2. ἢ add. Sluit.
4. ἀπώλοιντο Z.
5. βουλευόμενοι Z.

7. πόλει εἶτα καὶ A: πολιτείᾳ τε καὶ ς.
9. οὐ μετὰ ABLZ: οὐ μὴν ς.

§. 56. 3. μὴ δοκεῖν κακῷ ABLZ. et Sluit.: μὴ δοκεῖν κακὸν ς.
4. ἀνανδρίας A, ἀνδρίας B: ceteri cum ς ἀδικίας, L quidem a correctore.

§. 57. 4. δυοῖν] δυοῖ ABLZ.
6. τὰ λεγόμενα. Theod. Bergk suspicatur scribendum esse: τὰ γενόμενα.

§. 58. 3. ἀπολόμενον AB: ἀπολλύμενον ς.

συγγενεῖς καὶ ἀνεψιοὺς τοσούτους, οὓς οὐδεὶς ἀπώλλυεν
ἢ ἐγὼ μὴ εἰπὼν ὡς ἕτεροι ἥμαρτον. Διοκλείδης μὲν γὰρ
ψευσάμενος ἔδησεν αὐτούς, σωτηρία δὲ αὐτῶν ἄλλη οὐδε-
μία ἦν ἢ πυθέσθαι Ἀθηναίους πάντα τὰ πραχθέντα· φο-
νεὺς οὖν αὐτῶν ἐγιγνόμην ἐγὼ μὴ εἰπὼν ὑμῖν ἃ ἤκουσα. ἔτι
δὲ τριακοσίους Ἀθηναίων ἀπώλλυον, καὶ ἡ πόλις ἐν κα-
κοῖς τοῖς μεγίστοις ἐγίγνετο. ταῦτα μὲν οὖν ἦν ἐμοῦ μὴ 59
εἰπόντος· εἰπὼν δὲ τὰ ὄντα αὐτός τε ἐσωζόμην καὶ τὸν
πατέρα ἔσωζον καὶ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς, καὶ τὴν πόλιν
ἐκ φόβου καὶ κακῶν τῶν μεγίστων ἀπήλλαττον. φυγά-
δες δὲ δι' ἐμὲ τέτταρες ἄνδρες ἐγίγνοντο, οἵπερ καὶ ἥμαρ-
τον· τῶν δ' ἄλλων οἱ λοιποὶ πρότερον ὑπὸ Τεύκρου ἐμηνύ-
θησαν. οὔτε δήπου οἱ τεθνεῶτες δι' ἐμὲ μᾶλλον ἐτέθνασαν,
οὔτε οἱ φεύγοντες μᾶλλον ἔφευγον. ταῦτα δὲ πάντα σκο- 60
πῶν εὕρισκον, ὦ ἄνδρες, τῶν παρόντων κακῶν ταῦτα ἐλά-
χιστα εἶναι, εἰπεῖν τὰ γενόμενα ὡς τάχιστα καὶ ἐλέγξαι
Διοκλείδην ψευσάμενον, καὶ τιμωρήσασθαι ἐκεῖνον ὃς
9 ἡμᾶς μὲν ἀπώλλυεν ἀδίκως, τὴν δὲ πόλιν ἐξηπάτα, ταῦ-
τα δὲ ποιῶν μέγιστος εὐεργέτης ἐδόκει εἶναι καὶ χρήματα
ἐλάμβανε. διὰ ταῦτα εἶπον τῇ βουλῇ ὅτι εἰδείην τοὺς 61
ποιήσαντας, καὶ ἐξήλεγξα τὰ γενόμενα, ὅτι εἰσηγήσατο
μὲν πινόντων ἡμῶν ταύτην τὴν βουλὴν [γενέσθαι] Εὐφί-
λητος, ἀντεῖπον δὲ ἐγώ, καὶ τότε μὲν οὐ γένοιτο δι' ἐμέ,
ὕστερον δ' ἐγὼ μὲν ἐν Κυνοσάργει ἐπὶ πωλίον ὅ μοι ἦν
ἀναβὰς ἔπεσον καὶ τὴν κλεῖν συνετρίβην καὶ τὴν κεφαλὴν
κατεάγην, φερόμενός τε ἐπὶ κλίνης ἀπεκομίσθην οἴκαδε·
αἰσθόμενος δ' Εὐφίλητος ὡς ἔχοιμι, λέγει πρὸς αὐτοὺς 62
ὅτι πέπεισμαι ταῦτα συμποιεῖν καὶ ὡμολόγηκα αὐτῷ

4. ἀπώλλυεν. — Ἂν particula quo iure absit, praeclare docet *Hermann.* in Opusc. T. IV. p. 71.

§. 59, 1. ἦν add. A.

§. 61, 1. post εἶπον ABLZ οὖν omittunt.

3. Vocabulum γενέσθαι prorsus ineptum c. *Bekkero* uncinis inclusi.

4. ἀντειπὼν LZ.

5. πωλίον *Reisk.*: πωλεῖον ς. Vide ad *Sluit.* p. 70. ὅ μοι ἦν A, ὅμοι ἦν BLZ et Burneianus 96: ὃ μονὴν ς.

7. τὴν κεφαλὴν κατεάγην. Vide Interprett. ad Moerid. p. 172. ed. Lips. et *Bernhardy* Syntax. p. 148.

§. 62, 1. ἔχοιμι AB, οἴχοιμι LZ: ἥκοιμι ς. *Valken.*: κάμνοιμι idque *Wyttenb.* et *A. G. Bekker.* probant.

ἔχει, ὦ ἄνδρες· αὐτοὶ τοίνυν ἀναβήσονται καὶ ἀξιώσουσιν ὑμῶν, ἕως ἂν ἀκροᾶσθαι βούλησθε. ἔπειτα δ' ἐγὼ περὶ τῶν ἄλλων ἀπολογήσομαι.

70 Ἅπαντα μὲν οὖν τὰ τότε γενόμενα ἀκηκόατε πάντα καὶ ἀπολελόγημαι καὶ ἐπιδέδεικται, ὥς γ' ἐμαυτὸν πείθω· εἰ δέ τις τι ὑμῶν ποθεῖ ἢ νομίζει τι με, ἱκανῶς εἰρῆσθαι ἢ παραλέλοιπά τι, ἀναστὰς ὑπομνησάτω. καὶ ἀπολογήσομαι καὶ
71 πρὸς τοῦτο· περὶ δὲ τῶν νόμων ἤδη ὑμᾶς διδάξω. Κηφίσιος γὰρ οὑτοσὶ ἐνέδειξε μέν με κατὰ τὸν νόμον τὸν κείμενον, τὴν δὲ κατηγορίαν πεποίηται κατὰ ψήφισμα πρότερον γενόμενον, ὃ εἶπεν Ἰσοτιμίδης, ὃ ἐμοὶ προσήκει οὐδέν. ὁ μὲν γὰρ εἶπεν εἴργεσθαι τῶν ἱερῶν τοὺς ἀσεβήσαντας καὶ ὁμολογήσαντας, ἐμοὶ δὲ τούτων οὐδέτερα πεποίηται· οὔτε
72 ἠσέβηται οὔτε ὡμολόγηται. ὡς δὲ καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα λέλυται καὶ ἄκυρόν ἐστιν, ἐγὼ ὑμᾶς διδάξω. καίτοιγε τοιαύτην ἀπολογίαν περὶ αὐτοῦ ποιήσομαι, ὅπως μὴ πείθων μὲν ὑμᾶς αὐτὸς ζημιώσομαι, πείσας δὲ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἀπολελογημένος ἔσομαι. ἀλλὰ γὰρ τἀληθῆ εἰρή-
73 σεται. ἐπεὶ γὰρ αἱ νῆες διεφθάρησαν καὶ ἡ πολιορκία ἐγένετο, ἐβουλεύσασθε περὶ ὁμονοίας. καὶ ἔδοξεν ὑμῖν τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους ποιῆσαι. καὶ εἶπε τὴν γνώμην Πατροκλείδης. οἱ δὲ ἄτιμοι τίνες ἦσαν, καὶ τίνα τρόπον ἕκαστοι; ἐγὼ ὑμᾶς διδάξω. οἱ μὲν ἀργύριον ὀφείλοντες τῷ δημοσίῳ, ὁπόσοι εὐθύνας ὦφλον ἄρξαντες ἀρχάς, ἢ ἐξούλας ἢ γραφὰς ἢ ἐπιβολὰς ὦφλον, ἢ ὠνὰς πριάμενοι ἐκ τοῦ δημοσίου μὴ κατέβαλον τὰ χρήματα, ἢ ἐγγύας ἠγγυήσαντο πρὸς τὸ δημόσιον, τούτοις ἡ μὲν ἔκτισις ἦν ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας, εἰ δὲ μή, δι-
74 πλάσιον ὀφείλειν καὶ τὰ κτήματα αὐτῶν πεπρᾶσθαι. εἷς μὲν τρόπος οὗτος ἀτιμίας ἦν, ἕτερος δὲ ὧν τὰ μὲν σώματα ἄτιμα ἦν, τὴν δ' οὐσίαν εἶχον καὶ ἐκέκτηντο· οὗτοι

§. 71. 4. Ἰσοτιμίδης, ὃ cf. Sluit. l. BL: εἰς ἔτι μηδ' ἴσον Zς: εἰς ἔτι μηδ' ἴσον. — προσήκει ABLZ: προσήκον c.
6. οὔτε ἠσέβηται ABLZ: οὐδὲ ἠσέβηται c.
§. 73. 3. πατροκλείδης AZ. cf. Corai. Isocrat. 2. p. 267.
6. ὦφλον Reisk. Vide Sluit. — ἄρξαντας ABLZ.
7. ἐπιβουλὰς ABLZ. ὦφλεν LZ.
9. ἐγγυήσαντο ABLZ et Schoem. Ord. Ind. p. 516. n. 26.
10. ἐνάτης BLZ et corr. A: ἐννάτης c.
§. 74. 2. τὰ μὲν] μὲν τὰ ABLZ.

χόθεν, τότε δὴ καλοῦσι τὸν Διοκλείδην· καὶ οὐ πολλῶν
λόγων ἐδέησεν, ἀλλ' εὐθὺς ὡμολόγει ψεύδεσθαι, καὶ ἐδεῖ-
το σώζεσθαι φράσας τοὺς πείσαντας αὐτὸν λέγειν ταῦτα·
εἶναι δὲ Ἀλκιβιάδην τὸν Φηγούσιον καὶ Ἀμίαντον τὸν
ἐξ Αἰγίνης. καὶ οὗτοι μὲν δείσαντες ᾤχοντο φεύγοντες· 66
ὑμεῖς δὲ ἀκούσαντες ταῦτα Διοκλείδην μὲν τῷ δικαστη-
ρίῳ παραδόντες ἀπεκτείνατε, τοὺς δὲ δεδεμένους καὶ
μέλλοντας ἀπολεῖσθαι ἐλύσατε, τοὺς ἐμοὺς συγγενεῖς, δι'
ἐμέ, καὶ τοὺς φεύγοντας κατεδέξασθε, αὐτοὶ δὲ λαβόν-
τες τὰ ὅπλα ἀπῄειτε, πολλῶν κακῶν καὶ κινδύνων
ἀπαλλαγέντες. ἐν οἷς ἐγώ, ὦ ἄνδρες, τῆς μὲν τύχης ᾗ 67
ἐχρησάμην δικαίως ἂν ὑπὸ πάντων ἐλεηθείην, τῶν δὲ γιγ-
νομένων ἕνεκεν εἰκότως ἀνὴρ ἄριστος δοκοίην εἶναι, ὅστις
εἰσηγησαμένῳ μὲν Εὐφιλήτῳ πίστιν τῶν ἐν ἀνθρώ-
ποις ἀπιστοτάτην ἠναντιώθην καὶ ἀντεῖπον καὶ ἐλοιδό-
ρησα ἐκείνῳ ὧν ἦν ἄξιος, ἁμαρτόντων δ' ἐκείνων τὴν
ἁμαρτίαν αὐτοῖς συνέκρυψα, καὶ μηνύσαντος κατ' αὐ-
τῶν Τεύκρου οἱ μὲν αὐτῶν ἀπέθανον οἱ δ' ἔφυγον, πρὶν
ἡμᾶς ὑπὸ Διοκλείδου δεθῆναι καὶ μέλλειν ἀπολεῖσθαι.
τότε δὲ ἀπέγραψα τέτταρας ἄνδρας, Παναίτιον, Διάκρι-
τον, Λυσίστρατον, Χαιρέδημον, οὗτοι μὲν ἔφυγον δι' ἐμέ, 68
ὁμολογῶ· ἐσώθη δέ γε ὁ πατήρ, ὁ κηδεστής, ἀνεψιοὶ
τρεῖς, τῶν ἄλλων συγγενῶν ἑπτά, μέλλοντες ἀποθανεῖ-
σθαι ἀδίκως· οἳ νῦν ὁρῶσι τοῦ ἡλίου τὸ φῶς δι' ἐμέ,
καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦσιν· ὁ δὲ τὴν πόλιν ὅλην συνταράξας
καὶ εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους καταστήσας ἐξηλέγχθη,
ὑμεῖς δὲ ἀπηλλάγητε μεγάλων φόβων καὶ τῶν εἰς ἀλλήλους
ὑποψιῶν. καὶ ταῦτ' εἰ ἀληθῆ λέγω, ὦ ἄνδρες, ἀναμι- 69
μνήσκεσθε, καὶ οἱ ἰδόντες διδάσκετε τοὺς ἄλλους. Σὺ
δέ μοι αὐτοὺς κάλει τοὺς λυθέντας δι' ἐμέ· ἄριστα γὰρ
ἂν εἰδότες τὰ γενόμενα λέγοιεν εἰς τούτους. Οὑτωσὶ δὲ

§. 65, 6. εἶναι] εἰδέναι Z. Ἀμίαντον τὸν AB: Ἀμίαντον τοῦτον ς. vide *Sluit.*

§. 66, 3. δὲ om. LZ. 6. ἄπιητε ABLZ.

§. 67, 1. μὲν τύχης — — ἐλεηθείην laudat Priscian. Libr. XVIII. c. 25. T. II. p. 205. ed. *Krehl.* 4. ἡγησαμένῳ LZ. μὲν] μὲν τῷ Z.

§. 68, 6. ἐξηλέγχη AB.

§. 69, 2. εἰδότες *Reisk.* Vide *Fr. Iacobs.* ad Achill. Tac. p. 548.

τετρακοσίων τινὸς ἐγγέγραπται, ἢ ἄλλο τι περὶ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρ-
χίᾳ πραχθέντων ἐστί που γεγραμμένον, πλὴν ὁπόσα ἐν στήλαις γέ-
γραπται τῶν μὴ ἐνθάδε μεινάντων, ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου ἢ τῶν ἐφε-
τῶν ἢ ἐκ πρυτανείου ἢ Δελφινίου ἐδικάσθη, [ἢ] ὑπὸ τῶν βασιλέων,
ἢ ἐπὶ φόνῳ "τις ἐστι φυγὴ ἢ θάνατος κατεγνώσθη, ἢ σφαγεῦσιν ἢ 11
79 τυράννοις· τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἐξαλεῖψαι τοὺς πράκτορας καὶ τὴν
βουλὴν κατὰ τὰ εἰρημένα πανταχόθεν, ὅπου τι ἔστιν ἐν τῷ δη-
μοσίῳ, καὶ εἰ ἀντίγραφόν που ἔστι, παρέχειν τοὺς θεσμοθέτας καὶ
τὰς ἄλλας ἀρχάς. ποιεῖν δὲ ταῦτα τριῶν ἡμερῶν, ἐπειδὰν δόξῃ τῷ
δήμῳ. ἃ δ' εἴρηται ἐξαλεῖψαι, μὴ κεκτῆσθαι ἰδίᾳ μηδενὶ ἐξεῖναι
μηδὲ μνησικακῆσαι μηδέποτε· εἰ δὲ μή, ἔνοχον εἶναι τὸν παραβαί-
νοντα ταῦτα ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐν οἷσπερ οἱ ἐξ Ἀρείου πάγου φεύγον-
τες, ὅπως ἂν ὡς πιστότατα ἔχοι Ἀθηναίοις καὶ νῦν καὶ εἰς τὸν
λοιπὸν χρόνον.

80 Κατὰ μὲν τὸ ψήφισμα τουτὶ τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους
ἐποιήσατε· τοὺς δὲ φεύγοντας οὔτε Πατροκλείδης εἶπε κα-
τιέναι οὔθ' ὑμεῖς ἐψηφίσασθε. ἐπεὶ δ' αἱ σπονδαὶ πρὸς
Λακεδαιμονίους ἐγένοντο, καὶ τὰ τείχη καθείλετε, καὶ τοὺς
φεύγοντας κατεδέξασθε, καὶ κατέστησαν οἱ τριάκοντα, καὶ
μετὰ ταῦτα Φυλή τε κατελήφθη Μουνυχίαν τε κατέ-
λαβον, ἐγένετο ὑμῖν ὧν ἐγὼ οὐδὲν δέομαι μεμνῆσθαι οὐδ'
81 ἀναμιμνήσκειν ὑμᾶς τῶν γεγενημένων κακῶν. ἐπειδὴ δ'
ἐπανήλθετε ἐκ Πειραιέως, γενόμενον ἐφ' ὑμῖν τιμωρεῖσθαι
ἔγνωτε ἐᾶν τὰ γεγενημένα, καὶ περὶ πλείονος ἐποιήσασθε
σώζειν τὴν πόλιν ἢ τὰς ἰδίας τιμωρίας, καὶ ἔδοξε μὴ
μνησικακεῖν ἀλλήλοις τῶν γεγενημένων. δόξαντα δὲ ὑμῖν
ταῦτα εἵλεσθε ἄνδρας εἴκοσι· τούτους δὲ ἐπιμελεῖσθαι τῆς
πόλεως, ἕως ἂν οἱ νόμοι τεθεῖεν· τέως δὲ χρῆσθαι τοῖς
82 Σόλωνος νόμοις καὶ τοῖς Δράκοντος θεσμοῖς. ἐπειδὴ δὲ
βουλήν τε ἀπεκληρώσατε νομοθέτας τε εἵλεσθε, εὕρισκον

9. ἢ ante ὑπὸ uncinis inclusi. Vide ad *Sluit*. p. 88.

§. 79, 1. τὰ δὲ ABZ: τά τε ς.
2. κατὰ *Sluit*. καὶ ς.
3. ἀντίγραφον. Vide Interprr. ad *Moerid*. p. 6.
6. δὲ om. Z.
8. ἔχει A. *Hermann*. (Opuscul. T. IV. p. 153.) coniunctivum praefert.

§. 80, 3. δ' αἱ A, fortasse corr. caeteri δὲ.
6. κατελήφθη] κατελείφθη καὶ Z. μουνιχίαν L.
7. ἐγένετο ὑμῖν. *Reisk*. interponere vult θ', quod non necessarium duco.

§. 81, 1. δ' add. ABL.

§. 82, 1. νόμοις] σολομοις, ἴσως νόμοις Z.
2. εὕρισκον] *Reisk*. οὗτοι δὲ εὕρισκον, *Sluiter*. εὑρισκόν τε. Mihi vulgata sana videtur.

τῶν νόμων τῶν τε Σόλωνος καὶ τῶν Δράκοντος πολλοὺς ὄντας οἷς πολλοὶ τῶν πολιτῶν ἔνοχοι ἦσαν τῶν πρότερον ἕνεκα γιγνομένων, ἐκκλησίαν ποιήσαντες ἐβουλεύσασθε περὶ αὐτῶν, καὶ ἐψηφίσασθε, δοκιμάσαντες πάντας τοὺς νόμους, εἶτ' ἀναγράψαι ἐν τῇ στοᾷ τούτους τῶν νόμων οἳ ἂν δοκιμασθῶσι. Καί μοι ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ. Ἔδοξε τῷ δήμῳ, Τισαμενὸς εἶπε, πολιτεύεσθαι Ἀθη- 83
ναίους κατὰ τὰ πάτρια, νόμοις δὲ χρῆσθαι τοῖς Σόλωνος, καὶ μέτροις
καὶ σταθμοῖς, χρῆσθαι δὲ καὶ τοῖς Δράκοντος θεσμοῖς, οἷσπερ ἐχρώ-
μεθα ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. ὁπόσων δ' ἂν προσδέῃ, οἵδε ᾑρημένοι
νομοθέται ὑπὸ τῆς βουλῆς ἀναγράφοντες ἐν σανίσιν ἐκτιθέντων πρὸς
τοὺς ἐπωνύμους, σκοπεῖν τῷ βουλομένῳ, καὶ παραδιδόντων ταῖς
ἀρχαῖς ἐν τῷδε τῷ μηνί. τοὺς δὲ παραδιδομένους νόμους δοκιμασά- 84
τω πρότερον ἡ βουλὴ καὶ οἱ νομοθέται οἱ πεντακόσιοι, οὓς οἱ δη-
μόται εἵλοντο, ἐπειδὴ ὀμωμόκασιν· ἐξεῖναι δὲ καὶ ἰδιώτῃ τῷ βου-
λομένῳ, εἰσιόντι εἰς τὴν βουλὴν συμβουλεύειν ὅ τι ἂν ἀγαθὸν ἔχῃ
περὶ τῶν νόμων. ἐπειδὰν δὲ τεθῶσιν οἱ νόμοι, ἐπιμελείσθω ἡ βουλὴ ἡ
ἐξ Ἀρείου πάγου τῶν νόμων, ὅπως ἂν αἱ ἀρχαὶ τοῖς κειμένοις νόμοις
χρῶνται. τοὺς δὲ κυρουμένους τῶν νόμων ἀναγράφειν εἰς τὸν τοῖχον,
ἵνα περ πρότερον ἀνεγράφησαν, σκοπεῖν τῷ βουλομένῳ.

Ἐδοκιμάσθησαν μὲν οὖν οἱ νόμοι, ὦ ἄνδρες, κατὰ τὸ 85
ψήφισμα τουτί, τοὺς δὲ κυρωθέντας ἀνέγραψαν εἰς τὴν στοάν. ἐπεὶ δὲ ἀνεγράφησαν, ἐθέμεθα νόμον, ᾧ πάντες χρῆσθε. Καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ. Ἀγράφῳ δὲ νόμῳ τὰς ἀρχὰς μὴ χρῆσθαι μηδὲ περὶ ἑνός.

Ἆρά γέ ἐστι τοῦτο ὅτι περιελείπετο περὶ ὅτου οἷόν τε 86
ἢ ἀρχὴν εἰσάγειν ἢ ὑμῶν πρᾶξαί τινι, ἀλλ' ἢ κατὰ τοὺς ἀναγεγραμμένους νόμους; ὅπου οὖν ἀγράφῳ νόμῳ

5. προτέρων Z. Idem mox ἐβουλεύεσθε.
8. νόμους] ἀνόμους AB.
§. 83, 1. ΨΗΦΙΣΜΑ om. ALZ. τισάμενος ABLZ.
2. μέτρῳ Z. Idem mox ὥσπερ pro οἷσπερ.
4. Libri προςδέοι. οἵδε] Reisk. οἱ.
5. A: ἀναγράφοντας. B: ἀναγράφοντας ἐν σανίσι καὶ ἐκτιθέντων. LZ: ἀναγράφονται ἐν σανίσιν ἐκτιθέντων. ς: ἀναγραφόντων ἐν σανίσι καὶ ἐκτιθέντων. — πρὸς τοὺς ἐπωνύμους] Aut πρὸ τῶν ἐπωνύμων aut πρὸς τοῖς ἐπωνύμοις Reisk.
§. 84, 2. δημῶται A.
3. ἰδιῶτι Z.
4. συμβουλεύειν AB. βουλεύειν ς.
§. 85, 3. ἐπεὶ δὲ] ἐπειδὴ ABLZ.
4. Καί μοι — μὴ χρῆσθαι om. ς.
5. ἀρχὰς] γραφὰς Z.
§. 86, 1. περιελείπετο Reisk.: libri περιέλειπτο.
2. ἀρχὴν] ἄρχων LZ.
3. ἀναγεγραμμένους AB. Vide ad Sluit. p. 89. ἄνω γεγραμμέ-

οὐκ ἔξεστι χρήσασθαι, ἦ που ἀγράφῳ γε ψηφίσματι παντάπασιν οὐ δεῖ γε χρήσασθαι. ἐπειδὴ τοίνυν ἑωρῶμεν ὅτι πολλαῖς τῶν πολιτῶν εἶεν συμφοραί, τοῖς μὲν κατὰ νόμους, τοῖς δὲ κατὰ ψηφίσματα τὰ πρότερον γενόμενα, τουτουσὶ τοὺς νόμους ἐθέμεθα, αὐτῶν εἵνεκα τῶν νυνὶ ποιουμένων, ἵνα τούτων μηδὲν γίγνηται μηδὲ ἐξῇ συκοφαντεῖν μηδενί. Καί μοι ἀνάγνωθι τοὺς νόμους.

87 ΝΟΜΟΣ. Ἀγράφῳ δὲ νόμῳ τὰς ἀρχὰς μὴ χρῆσθαι μηδὲ περὶ ἑνός. ψήφισμα δὲ μηδὲν βουλῆς μήτε δήμου νόμου κυριώτερον εἶναι. 12
μηδὲ ἐπ' ἀνδρὶ νόμον ἐξεῖναι θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσιν Ἀθηναίοις, ἐὰν μὴ ἑξακισχιλίοις δόξῃ κρύβδην ψηφιζομένοις.

Τί οὖν ἦν ἐπίλοιπον; οὑτοσὶ ὁ νόμος. Καί μοι ἀνάγνωθι τοῦτον.

ΝΟΜΟΣ. Τὰς δὲ δίκας καὶ τὰς διαίτας κυρίας εἶναι, ὁπόσαι ἐν δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει ἐγένοντο· τοῖς δὲ νόμοις χρῆσθαι ἀπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος.

88 Τὰς μὲν δίκας ὦ ἄνδρες καὶ τὰς διαίτας ἐποιήσατε κυρίας εἶναι, ὁπόσαι ἐν δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει ἐγένοντο, ὅπως μήτε χρεῶν ἀποκοπαὶ εἶεν μήτε δίκαι ἀνάδικοι γίγνοιντο, ἀλλὰ τῶν ἰδίων συμβολαίων αἱ πράξεις εἶεν· τῶν δὲ δημοσίων ὁπόσοις ἢ γραφαί εἰσιν ἢ φάσεις ἢ ἐνδείξεις ἢ ἀπαγωγαί, τούτων ἕνεκα τοῖς νόμοις

89 ἐψηφίσασθε χρῆσθαι ἀπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος. ὁπότ' οὖν ἔδοξεν ὑμῖν δοκιμάσαι μὲν τοὺς νόμους, δοκιμάσαντες δὲ ἀναγράψαι, ἀγράφῳ δὲ νόμῳ τὰς ἀρχὰς μὴ χρῆσθαι μηδὲ περὶ ἑνός, ψήφισμα δὲ μήτε βουλῆς μήτε δήμου [νόμου] κυριώτερον εἶναι, μηδ' ἐπ' ἀνδρὶ νόμον τιθέναι ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσιν Ἀθηναίοις, τοῖς δὲ νόμοις τοῖς κειμένοις χρῆσθαι ἀπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος, ἐνταυθοῖ

νους ς. — ἀγράφῳ] ἐν ἀγράφῳ ABL, ἀναγράφῳ Z.
4. οὐκ om LZ. — ἦπου] ἦπου ἂν ς. cf. *Hermanni* Opusc. T. IV. p. 39. — *Valken.* ἦπου δή.
6. ξυμφοραί Z.
7. δὲ om. LZ.
8. εἵνεκα AB, caeteri ἕνεκα. Vide *Bensel.* ad Isocrat. Areopag. p. 352.
9. γίνηται ABLZ: γένηται ς.

§. 87, 1. ΝΟΜΟΣ] νόμοι Z.
4. ψηφιζομένους L.
7. ΝΟΜΟΣ om. ABLZ.
8. τῇ add. AB. — ἀπ'] ἐπ' Z. cf. *Wesseling.* ad Diodor. 14, 33.
§. 88, 1. τὰς μὲν AB: τὰς δὲ ς.
5. δὲ om. ς. ἢ γραφαί A: αἱ γραφαί ς.
§. 89, 1. χρῆσθαι] χρῆσαι Z.
2. δοκιμάσαντας A.

ἔστιν ὅ τι ὑπολείπεται ἢ μεῖζον ἢ ἔλαττον τῶν γιγνομένων πρότερον ψηφισμάτων, πρὶν Εὐκλείδην ἄρξαι, ὅπως κύριον ἔσται; οὐκ οἶμαι ἔγωγε, ἄνδρες. σκοπεῖτε δὲ καὶ αὐτοί.

Φέρε δὴ τοίνυν, οἱ ὅρκοι ὑμῖν πῶς ἔχουσιν; ὁ μὲν κοι- 90
νὸς τῇ πόλει ἁπάσῃ, ὃν ὀμωμόκατε πάντες μετὰ τὰς διαλλαγάς, „καὶ οὐ μνησικακήσω τῶν πολιτῶν οὐδενὶ πλὴν τῶν τριάκοντα καὶ τῶν ἕνδεκα· οὐδὲ τούτων ὃς ἂν ἐθέλῃ εὐθύνας διδόναι τῆς ἀρχῆς ἧς ἦρξεν." ὅπου τοίνυν αὐτοῖς τοῖς τριάκοντα ὤμνυτε μὴ μνησικακήσειν, τοῖς μεγίστων κακῶν αἰτίοις, εἰ διδοῖεν εὐθύνας, ἦ που σχολῇ τῶν γε ἄλλων πολιτῶν τινὶ ἠξιοῦτε μνησικακεῖν.
ἡ δὲ βουλὴ αὖ ἡ ἀεὶ βουλεύουσα τί ὄμνυσι; „καὶ οὐ 91
δέξομαι ἔνδειξιν οὐδὲ ἀπαγωγὴν ἕνεκα τῶν πρότερον γεγενημένων, πλὴν τῶν φευγόντων." ὑμεῖς δ' αὖ, ὦ Ἀθηναῖοι, τί ὀμόσαντες δικάζετε; „καὶ οὐ μνησικακήσω, οὐδὲ ἄλλῳ πείσομαι, ψηφιοῦμαι δὲ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους." ἃ χρὴ σκοπεῖν, εἰ δοκῶ ὀρθῶς ὑμῖν λέγειν ὡς ὑπὲρ ὑμῶν λέγω καὶ τῶν νόμων.

Σκέψασθε τοίνυν ὦ ἄνδρες καὶ τοὺς νόμους καὶ τοὺς 92
κατηγόρους, τί αὐτοῖς ὑπάρχον τῶν ἑτέρων κατηγοροῦσι. Κηφίσιος μὲν οὑτοσὶ πριάμενος ὠνὴν ἐκ τοῦ δημοσίου, τὰς ἐκ ταύτης ἐπικαρπίας τῶν ἐν τῇ γῇ γεωργούντων ἐνενήκοντα μνᾶς ἐκλέξας, οὐ κατέβαλε τῇ πόλει καὶ
ἔφυγεν· εἰ γὰρ ἦλθεν, ἐδέδετ' ἂν ἐν τῷ ξύλῳ. ὁ γὰρ νόμος 93
οὕτως εἶχε, κυρίαν εἶναι τὴν [τε] βουλήν, ὃς ἂν πριάμενος τέλος μὴ καταβάλῃ, δεῖν εἰς τὸ ξύλον. οὗτος τοίνυν, ὅτι τοῖς νόμοις ἐψηφίσασθε ἀπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος χρῆ-

§. 90, 3. Post διαλλαγὰς omisit *Bekk.* c. ABLZ. ΟΡΚΟΣ.
5. ἐθέλῃ A. ἐθέλει Z: ἐθέλοι ς. ὅπου] ὅποι AB.
6. τοῖς τριάκοντα add. AB.
7. μεγίστων *Reisk.*; libri μεγίστοις.
8. τῶν γε ABLZ: γε τῶν ς.
§. 91, 1. αὖ ἡ *Reisk.* c. *Boeckh.* Oec. Ath. II. p. 209 — αὕτη ς.
2. προτέρων ABLZ.
4. τί] ὅτι ABLZ.
5. ἄλλῳ ABLZ: ἄλλο ς.

§. 92, 1. καὶ τοὺς νόμους. Vide ad *Sluit.* p. 91.
2. ὑπάρχον τῶν] libri ὑπαρχόντων. Correxit *Bekk.*
3. κησίφιος Z.
4. τὰς ἐκ ABLZ. Vide *Boeckh.* Oec. Ath. I. p. 326. n. 25. ς: καὶ ἐκ.
5. ἐνενήκοντα LZ: ἐννενήκοντα ς.
§. 93. 4. ἐψηφίσασθε *Reisk.*: ἀπεψηφίσασθε ς. *Theod. Bergk* coniecit ἐπεψηφίσασθε.

σθαι, ἀξιοῖ ἃ ἔχει ὑμῶν ἐκλέξας μὴ ἀποδοῦναι. καὶ νῦν γεγένηται ἀντὶ μὲν φυγάδος πολίτης, ἀντὶ δὲ ἀτίμου συ-
94 κοφάντης, ὅτι τοῖς νόμοις τοῖς νῦν κειμένοις χρῆσθε. Μέλητος δ' αὖ οὑτοσὶ ἀπήγαγεν ἐπὶ τῶν τριάκοντα Λέοντα, ὡς ὑμεῖς ἅπαντες ἴστε, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖνος ἄκριτος. καὶ οὗτος ὁ νόμος καὶ πρότερον ἦν ὡς καλῶς ἔχων καὶ νῦν ἔστι, καὶ χρῆσθε αὐτῷ, τὸν βουλεύσαντα ἐν τῷ αὐτῷ ἐνέχεσθαι καὶ τὸν τῇ χειρὶ ἐργασάμενον. Μέλητον τοίνυν τοῖς παισὶ τοῖς τοῦ Λέοντος οὐκ ἔστι φόνου διώκειν, ὅτι τοῖς νόμοις δεῖ χρῆσθαι ἀπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος, ἐπεὶ ὥς
95 γε οὐκ ἀπήγαγεν, οὐδ' αὐτὸς ἀντιλέγει. Ἐπιχάρης δ' οὗτος, ὁ πάντων πονηρότατος καὶ βουλόμενος εἶναι τοιοῦτος, ὁ μνησικακῶν αὐτὸς αὑτῷ, — οὗτος γὰρ ἐβούλευεν ἐπὶ τῶν τριάκοντα· ὁ δὲ νόμος τί κελεύει, ὃς ἐν τῇ στήλῃ ἔμπροσθέν ἐστι τοῦ βουλευτηρίου; „ὃς ἂν ἄρξῃ ἐν τῇ πόλει τῆς δημοκρατίας καταλυθείσης, νηποινὶ τεθνάναι, καὶ τὸν ἀποκτείναντα ὅσιον εἶναι καὶ τὰ χρήματα ἔχειν τοῦ ἀποθανόντος." ἄλλο τι οὖν, ὦ Ἐπιχάρης, ἢ νῦν ὁ ἀποκτείνας σε καθαρὸς τὰς χεῖρας ἔσται, κατά
96 „γε τὸν Σόλωνος νόμον; Καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον 13
τὸν ἐκ τῆς στήλης.

ΝΟΜΟΣ. Ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, Αἰαντὶς ἐπρυτάνευε, Κλειγένης ἐγραμμάτευε, Βοηθὸς ἐπεστάτει. τάδε Δημόφαντος συνέγραψεν. ἄρχει χρόνος τοῦδε τοῦ ψηφίσματος ἡ βουλή, οἱ πεντακόσιοι [οἱ] λαχόντες τῷ κυάμῳ, ὅτε Κλειγένης πρῶτος ἐγραμμάτευεν. Ἐάν τις δημοκρατίαν καταλύῃ τὴν Ἀθήνησιν, ἢ ἀρχήν τινα ἄρχῃ καταλελυμένης τῆς δημοκρατίας, πολέμιος ἔστω Ἀθηναίων καὶ νηποινὶ τεθνάτω, καὶ τὰ χρήματα αὐτοῦ δημόσια ἔστω, καὶ τῆς θεοῦ
97 τὸ ἐπιδέκατον· ὁ δὲ ἀποκτείνας τὸν ταῦτα ποιήσαντα καὶ ὁ συμβουλεύσας ὅσιος ἔστω καὶ εὐαγής. ὀμόσαι δ' Ἀθηναίους ἅπαντας καθ' ἱερῶν τελείων, κατὰ φυλὰς καὶ κατὰ δήμους, ἀποκτείνειν τὸν ταῦτα ποιήσαντα. ὁ δὲ ὅρκος ἔστω ὅδε, „κτενῶ τῇ ἐμαυτοῦ χειρί, ἂν δυνατὸς ὦ, ὃς ἂν καταλύσῃ τὴν δημοκρατίαν τὴν Ἀθήνησι, καὶ

§. 94, 1. Μέλητος] cf. Luzac. de Socrate cive p. 131.
§. 95, 3. ἄλλο τι cf. Meier. de bonis damnat. p. 2 et Schoem. — ἀλλ' ὅτι ς.
7. ἢ] εἰ ABLZ.
§. 96, 1. μοι add. ABLZ.
5. Αἰαντὶς AB: ἐάν τις ς. — ἐγραμμάτευε] ἐγραμμάτευσε Z.
6. [οἱ] libris deest.
7. καταλύσῃ ABLZ. Et mox ἄρχῃ.
8. ἔστω Stephan.; libri ἔσται.
§. 97, 3. [illegible] Z.

ἐάν τις ἄρξῃ τὴν ἀρχὴν καταλελυμένης τῆς δημοκρατίας τὸ λοιπόν,
καὶ ἐάν τις τυραννεῖν ἐπαναστῇ ἢ τὸν τύραννον συγκαταστήσῃ·
καὶ ἐάν τις ἄλλος ἀποκτείνῃ, ὅσιον αὐτὸν νομιῶ εἶναι καὶ πρὸς θεῶν
καὶ δαιμόνων, ὡς πολέμιον κτείναντα τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὰ
κτήματα τοῦ ἀποθανόντος πάντα ἀποδόμενος ἀποδώσω τὰ ἡμίσεα
τῷ ἀποκτείναντι, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ ψήφῳ, καὶ οὐκ ἀπο-
στερήσω οὐδέν. ἐὰν δέ τις κτείνων τινὰ τούτων ἀποθάνῃ ἢ ἐπιχει- 98
ρῶν, εὖ ποιήσω αὐτόν τε καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐκείνου καθάπερ
Ἁρμόδιόν τε καὶ Ἀριστογείτονα καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν. ὁπόσοι
δὲ ὅρκοι ὀμώμονται Ἀθήνησιν ἢ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἢ ἄλλοθί που
ἐναντίοι τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων, λύω καὶ ἀφίημι." ταῦτα δὲ
ὁμοσάντων Ἀθηναῖοι πάντες καθ' ἱερῶν τελείων, τὸν νόμιμον ὅρκον,
πρὸ Διονυσίων· καὶ ἐπεύχεσθαι εὐορκοῦντι μὲν εἶναι πολλὰ καὶ ἀγαθά,
ἐπιορκοῦντι δ' ἐξώλη αὐτὸν εἶναι καὶ γένος.

Πότερον, ὦ συκοφάντα καὶ ἐπίτριπτον κίναδος, κύ- 99
*ριος ὁ νόμος ὅδ' ἐστὶν ἢ οὐ κύριος; διὰ τοῦτο δ' οἶμαι γε-
γένηται ἄκυρος, ὅτι τοῖς νόμοις δεῖ χρῆσθαι ἀπ' Εὐκλεί-
δου ἄρχοντος. καὶ σὺ ζῇς καὶ περιέρχῃ τὴν πόλιν ταύτην,
οὐκ ἄξιος ὤν· ὃς ἐν δημοκρατίᾳ μὲν συκοφαντῶν ἔζης, ἐν
ὀλιγαρχίᾳ δέ, ὡς μὴ ἀναγκασθείης τὰ χρήματα ἀποδοῦ-
ναι ὅσα συκοφαντῶν ἔλαβες, ἐδούλευες τοῖς τριάκοντα.
εἶτα σὺ περὶ ἑταιρείας ἐμοὶ μνείαν ποιῇ καὶ κακῶς τινὰς* 100
*λέγεις; ὃς ἑνὶ μὲν οὐχ ἡταίρησας (καλῶς γὰρ ἄν σοι
εἶχε), πραττόμενος δ' οὐ πολὺ ἀργύριον τὸν βουλόμενον
ἀνθρώπων, ὡς οὗτοι ἴσασιν, ἐπὶ τοῖς αἰσχίστοις ἔργοις
ἔζης, καὶ ταῦτα οὕτω μοχθηρὸς ὢν τὴν ἰδέαν. ἀλλ' ὅμως
οὗτος ἑτέρων ἐτόλμα κατηγορεῖν, ᾧ κατὰ τοὺς νόμους τοὺς
ἡμετέρους οὐδ' αὐτῷ ὑπὲρ αὑτοῦ ἔστιν ἀπολογεῖσθαι.
ἀλλὰ γὰρ ὦ ἄνδρες καθήμενος ἡνίκα μου κατηγόρει, βλέ-* 101
*πων εἰς αὐτὸν οὐδὲν ἄλλο ἢ ὑπὸ τῶν τριάκοντα συνει-
λημμένος ἔδοξα κρίνεσθαι. εἰ γὰρ τότε ἠγωνιζόμην, τίς
ἄν μου κατηγόρει; οὐχ οὗτος ὑπῆρχεν, εἰ μὴ ἐδίδουν*

7. συγκαταστήσει A.
9. κτείνοντα BLZ. — τῶν] τὸν Z.
11. καὶ ἔργῳ add. ABLZ.
§. 98, 1. ἀποθάνοι ABLZ. cf. *Valk.* ad Herod. V. 55.
2. ἐκείνους Z.
6. ὁμοσάντων ABLZ: ὠμόσατε ς.
7. ἐπεύχεσθαι ABLZ: ἐπεύχεσθε ς.

§. 99, 1. ἐπίτριπτον κίναδος] Vide *Lobeck.* ad Aiac. 103. p. 232.

§. 100, 2. ἡταίρησας ABLZ: ἑταιρήσας ς.
7. ὑμετέρους A.

§. 101, 2. ὑπὸ ABLM: ἀπὸ ς. — συνειληιμένος LZ.

σθαι, ἀξιοῖ ἃ ἔχει ὑμῶν ἐκλέξας μὴ ἀποδοῦναι. καὶ νῦν ἐπειδὴ
γεγένηται ἀντὶ μὲν φυγάδος πολίτης, ἀντὶ δὲ ἀτίμου συ-
94 κοφάντης, ὅτι τοῖς νόμοις τοῖς νῦν κειμένοις χρῆσθε. Μέ-
λητος δ' αὖ οὑτοσὶ ἀπήγαγεν ἐπὶ τῶν τριάκοντα Λέοντα,
ὡς ὑμεῖς ἅπαντες ἴστε, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖνος ἄκριτος.
καὶ οὗτος ὁ νόμος καὶ πρότερον ἦν ὡς καλῶς ἔχων καὶ
νῦν ἔστι, καὶ χρῆσθε αὐτῷ, τὸν βουλεύσαντα ἐν τῷ αὐτῷ
ἐνέχεσθαι καὶ τὸν τῇ χειρὶ ἐργασάμενον. Μέλητον τοίνυν
τοῖς παισὶ τοῖς τοῦ Λέοντος οὐκ ἔστι φόνου διώκειν, ὅτι
τοῖς νόμοις δεῖ χρῆσθαι ἀπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος, ἐπεὶ ὥς
95 γε οὐκ ἀπήγαγεν, οὐδ' αὐτὸς ἀντιλέγει. Ἐπιχάρης δ'
οὗτος, ὁ πάντων πονηρότατος καὶ βουλόμενος εἶναι τοιοῦ-
τος, ὁ μνησικακῶν αὐτὸς αὑτῷ, — οὗτος γὰρ ἐβούλευεν
ἐπὶ τῶν τριάκοντα· ὁ δὲ νόμος τί κελεύει, ὃς ἐν τῇ στήλῃ
ἔμπροσθέν ἐστι τοῦ βουλευτηρίου; „ὃς ἂν ἄρξῃ ἐν τῇ πό-
λει τῆς δημοκρατίας καταλυθείσης, νηποινὶ τεθνάναι,
καὶ τὸν ἀποκτείναντα ὅσιον εἶναι καὶ τὰ χρήματα
ἔχειν τοῦ ἀποθανόντος.“ ἄλλο τι οὖν, ὦ Ἐπιχάρης,
ἢ νῦν ὁ ἀποκτείνας σε καθαρὸς τὰς χεῖρας ἔσται, κατά
96 γε τὸν Σόλωνος νόμον; Καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον 13
τὸν ἐκ τῆς στήλης.

ΝΟΜΟΣ. Ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, Αἰαντὶς ἐπρυτάνευε,
Κλεογένης ἐγραμμάτευε, Βοηθὸς ἐπεστάτει. τάδε Δημόφαντος συνέ-
γραψεν. ἄρχει χρόνος τοῦδε τοῦ ψηφίσματος ἡ βουλή, οἱ πεντακόσιοι
[οἱ] λαχόντες τῷ κυάμῳ, ὅτε Κλεογένης πρῶτος ἐγραμμάτευεν. Ἐάν
τις δημοκρατίαν καταλύῃ τὴν Ἀθήνησιν, ἢ ἀρχήν τινα ἄρχῃ κατα-
λελυμένης τῆς δημοκρατίας, πολέμιος ἔστω Ἀθηναίων καὶ νηποινὶ
τεθνάτω, καὶ τὰ χρήματα αὐτοῦ δημόσια ἔστω, καὶ τῆς θεοῦ
97 τὸ ἐπιδέκατον· ὁ δὲ ἀποκτείνας τὸν ταῦτα ποιήσαντα καὶ ὁ συμ-
βουλεύσας ὅσιος ἔστω καὶ εὐαγής. ὀμόσαι δ' Ἀθηναίους ἅπαντας
καθ' ἱερῶν τελείων, κατὰ φυλὰς καὶ κατὰ δήμους, ἀποκτείνειν τὸν
ταῦτα ποιήσαντα. ὁ δὲ ὅρκος ἔστω ὅδε, „κτενῶ τῇ ἐμαυτοῦ χειρί,
ἂν δυνατὸς ὦ, ὃς ἂν καταλύσῃ τὴν δημοκρατίαν τὴν Ἀθήνησι, καὶ

§. 94, 1. Μέλητος] cf. *Luzac.* de Socrate cive p. 131.
§. 95, 8. ἄλλο τι cf. *Meier.* de bonis damnat. p. 2. et *Sluit.* — ἀλλ' ὅτι ς.
9. ἢ] εἰ ABLZ.
§. 96, 1. μοι add. ABLZ.
3. Αἰαντὶς AB: ἐάν τις ς. — ἐπρυτάνευε] ἐπρυτάνευσε Z.
6. [οἱ] libris deest.
7. καταλύει ABLZ. Et mox ἄρχει.
8. ἔστω *Stephan.*; libri ἔσται.
§. 97, 5. καταλύσει Z.

γὰρ πολλοὶ μὲν ἐχθροὶ πολλοὶ δὲ συκοφάνται, οἳ κατα-
στήσουσιν αὐτῶν ἕκαστον εἰς ἀγῶνα. ἥκουσι δὲ νυνὶ 105
ἀκροασόμενοι ἀμφότεροι, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντες
ἀλλήλοις, ἀλλ᾽ οἱ μὲν εἰσόμενοι εἰ χρὴ πιστεύειν τοῖς
νόμοις τοῖς κειμένοις καὶ τοῖς ὅρκοις οὓς ὠμόσατε ἀλλή-
λοις, οἱ δὲ ἀποπειρώμενοι τῆς ὑμετέρας γνώμης, εἰ αὐτοῖς
ἐξέσται ἀδεῶς συκοφαντεῖν καὶ γράφεσθαι, τοὺς δὲ ἐν-
δεικνύναι, τοὺς δὲ ἀπάγειν. οὕτως οὖν ἔχει, ὦ ἄνδρες· ὁ
μὲν ἀγὼν ἐν τῷ σώματι τῷ ἐμῷ καθέστηκεν, ἡ δὲ ψῆφος
ἡ ὑμετέρα δημοσίᾳ κρίνει, πότερον χρὴ τοῖς νόμοις τοῖς
ὑμετέροις πιστεύειν ἢ τοὺς συκοφάντας παρασκευάζε-
σθαι, ἢ φεύγειν αὐτοὺς ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἀπιέναι ὡς
τάχιστα.

Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες, ὅτι τὰ πεποιημένα ὑμῖν εἰς 106
ὁμόνοιαν οὐ κακῶς ἔχει, ἀλλὰ τὰ προσήκοντα καὶ τὰ
συμφέροντα ὑμῖν αὐτοῖς ἐποιήσατε, βραχέα βούλομαι
καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν. οἱ γὰρ πατέρες οἱ ὑμέτεροι γενο-
μένων τῇ πόλει κακῶν μεγάλων, ὅτε οἱ τύραννοι μὲν εἶχον
τὴν πόλιν, ὁ δὲ δῆμος ἔφυγε, νικήσαντες μαχόμενοι τοὺς
τυράννους ἐπὶ Παλληνίῳ, στρατηγοῦντος Λεωγόρου τοῦ
προπάππου τοῦ ἐμοῦ καὶ Χαρίου οὗ ἐκεῖνος τὴν θυγατέρα
εἶχεν, ἐξ ἧς ὁ ἡμέτερος ἦν πάππος, κατελθόντες εἰς τὴν
πατρίδα τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τῶν δὲ φυγὴν κατέγνω-
σαν, τοὺς δὲ μένειν ἐν τῇ πόλει ἐάσαντες ἠτίμωσαν. ὕστε- 107
ρον δὲ ἡνίκα βασιλεὺς ἐπεστράτευσεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα,
γνόντες τῶν συμφορῶν τῶν ἐπιουσῶν τὸ μέγεθος καὶ τὴν
παρασκευὴν τοῦ βασιλέως, ἔγνωσαν τούς τε φυγόντας
καταδέξασθαι καὶ τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους ποιῆσαι καὶ
κοινὴν τήν τε σωτηρίαν καὶ τοὺς κινδύνους ποιήσασθαι.
πράξαντες δὲ ταῦτα, καὶ δόντες ἀλλήλοις πίστεις καὶ

§. 105, 2. ἀκροασάμενοι Z. et pr. A.
3. οἰσόμενοι BZ, et pr. L. εἰ χρὴ AZ, ἢ χρὴ BL: εἰ ἢ χρὴ ς.
5. αὐτοῖς AB: αὐτοὺς ς.
11. πόλεως] πόλους Z.

§. 106, 1. ὅτι om. LZ.
2. κακῶς] καλῶς Z.
3. βραχεῖα A, βραχεία B.
7. *Elmslej.* ad Heracl. v. 849. mavult ἐπὶ Παλλήνῳ. At vide ad *Sluit.* p. 97.
10. τῶν] τοὺς AB, τοὺς L. (ῶν)

§. 107, 4. τοῦ βασ. *Bekk.* mavult τὴν.
7. πράξαντας A. διδόντες ABL.

ἀργύριον; καὶ γὰρ νῦν. ἀνέκρινε δ' ἄν με τίς ἄλλος ἢ
Χαρικλῆς, ἐρωτῶν, Εἰπέ μοι, ὦ Ἀνδοκίδη, ἦλθες εἰς
Δεκέλειαν, καὶ ἐπετείχισας τῇ πατρίδι τῇ σεαυτοῦ; Οὐκ
ἔγωγε. Τί δέ; ἔτεμες τὴν χώραν, καὶ ἐλῄσω ἢ κατὰ
γῆν ἢ κατὰ θάλατταν τοὺς πολίτας τοὺς σεαυτοῦ; Οὐ
δῆτα. Οὐδ' ἐναυμάχησας ἐναντία τῇ πόλει, οὐδὲ συγ-
κατέσκαψας τὰ τείχη, οὐδὲ συγκατέλυσας τὸν δῆμον,
οὐδὲ βίᾳ κατῆλθες εἰς τὴν πόλιν; Οὐδὲν τούτων πεποίη-
κα. Οὐδέν; δοκεῖς οὖν χαιρήσειν ἢ οὐκ ἀποθανεῖσθαι,
102 ὡς ἕτεροι πολλοί; Ἆρ' οἴεσθε ὦ ἄνδρες ἄλλων τινῶν
τυχεῖν με δι' ἡμᾶς, εἰ ἐλήφθην ὑπ' αὐτῶν; οὐκοῦν δει-
νὸν εἰ ὑπὸ μὲν τούτων διὰ τοῦτ' ἂν ἀπωλόμην, ὅτι εἰς τὴν
πόλιν οὐδὲν ἥμαρτον, ὥσπερ καὶ ἑτέρους ἀπέκτειναν, ἐν
ὑμῖν δὲ κρινόμενος, οὓς οὐδὲν κακὸν πεποίηκα, οὐ σωθήσο-
μαι; πάντως δήπου· ἢ σχολῇ γέ τις ἄλλος ἀνθρώπων.
103 Ἀλλὰ γὰρ ὦ ἄνδρες τὴν μὲν ἔνδειξιν ἐποιήσαντό ,,μου 14
κατὰ νόμον κείμενον, τὴν δὲ κατηγορίαν κατὰ τὸ ψήφι-
σμα τὸ πρότερον γεγενημένον περὶ ἑτέρων. εἰ οὖν ἐμοῦ κα-
ταψηφιεῖσθε, ὁρᾶτε μὴ οὐκ ἐμοὶ μάλιστα τῶν πολιτῶν
προσήκει λόγον δοῦναι τῶν γεγενημένων, ἀλλὰ πολλοῖς
ἑτέροις μᾶλλον, τοῦτο μὲν οἷς ὑμεῖς ἐναντία μαχεσάμενοι
διηλλάγητε καὶ ὅρκους ὠμόσατε, τοῦτο δὲ οὓς φεύγοντας
κατηγάγετε, τοῦτο δὲ οὓς ἀτίμους ὄντας ἐπιτίμους ἐποιή-
σατε· ὧν εἵνεκα καὶ στήλας ἀνείλετε καὶ νόμους ἀκύ-
ρους ἐποιήσατε καὶ ψηφίσματα ἐξηλείψατε· οἳ νυνὶ μέ-
104 νουσιν ἐν τῇ πόλει πιστεύοντες ὑμῖν, ὦ ἄνδρες. εἰ οὖν γνώ-
σονται ὑμᾶς ἀποδεχομένους τὰς κατηγορίας τῶν πρότε-
ρον γεγενημένων, τίνα αὐτοὺς οἴεσθε γνώμην ἕξειν περὶ
σφῶν αὐτῶν; ἢ τίνα αὐτῶν ἐθελήσειν εἰς ἀγῶνας καθί-
στασθαι ἕνεκα τῶν πρότερον γεγενημένων; φανήσονται

7. ἐπετείχισες ABLZ.
9. θάλατταν ABZ: θάλασσαν ς. ἑαυτοῦ AB.
12. πεποίηκα ABLZ: πεποίηκας ς.
§. 102, 2. με add. A.
4. ἑταίρους Z.
§. 103, 3. τὸ πρότερον ABLZ: καὶ πρότερον ς.
4. ὁρᾶτε μὴ — προσήκει. Male in dubium vocavit *Bernhardy* Synt. p. 402. Vide ad *Sluit*. p. 97.
8. ἀτίμως AB.
9. εἵνεκα A: caeteri ἕνεκα.
10. καὶ ψηφίσματα pr. A: καὶ τὰ ψηφίσματα.
§. 104, 2. προτέρων ABLZ. item v. 5.

ἔθος ἐστίν, οἱ δὲ πρυτάνεις προσάξειν ἔφασαν αὐτὸν πρὸς
τὴν βουλήν, ἐπαγγεῖλαί τ' ἐκέλευον ἐμοί τε καὶ Κηφι-
σίῳ παρεῖναι εἰς τὸ Ἐλευσίνιον· ἡ γὰρ βουλὴ ἐκεῖ καθε-
δεῖσθαι ἔμελλε κατὰ τὸν Σόλωνος νόμον, ὃς κελεύει τῇ
ὑστεραίᾳ τῶν μυστηρίων ἕδραν ποιεῖν ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ.
καὶ παρῆμεν κατὰ τὰ προειρημένα. καὶ ἡ βουλὴ ἐπειδὴ 112
ἦν πλήρης, ἀναστὰς Καλλίας ὁ Ἱππονίκου τὴν σκευὴν
ἔχων λέγει ὅτι ἱκετηρία κεῖται ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, καὶ ἔδειξεν
αὐτοῖς. κᾆθ' ὁ κῆρυξ ἐκήρυττε τίς τὴν ἱκετηρίαν κατα-
θείη, καὶ οὐδεὶς ὑπήκουεν. ἡμεῖς δὲ παρέσταμεν, καὶ
οὗτος ἡμᾶς ἑώρα. ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς ὑπήκουεν καὶ ᾤχετο
εἰσιών, ἐπεξελθὼν Εὐκλῆς οὑτοσί, — καί μοι κάλει αὐ-
τόν. Πρῶτα μὲν οὖν ταῦτα εἰ ἀληθῆ λέγω, μαρτύρησον,
Εὔκλεις.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὡς μὲν ἀληθῆ λέγω, μεμαρτύρηται· πολὺ δέ μοι δο- 113
κεῖ τὸ ἐναντίον εἶναι ἢ οἱ κατήγοροι εἶπον. ἔλεξαν γάρ,
εἰ μέμνησθε, ὅτι αὐτώ με τὼ θεὼ περιαγάγοιεν ὥστε
θεῖναι τὴν ἱκετηρίαν μὴ εἰδότα τὸν νόμον, ἵνα δῶ δίκην.
ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες, εἰ ὡς μάλιστα ἀληθῆ λέγουσιν οἱ κα-
τήγοροι, ὑπ' αὐτοῖν μὲν φημὶ τοῖν θεοῖν σεσῶσθαι. εἰ γὰρ 114
ἔθηκα μὲν τὴν ἱκετηρίαν, ὑπήκουσα δὲ μή, ἄλλο τι ἢ
αὐτὸς μὲν αὑτὸν ἀπώλλυον τιθεὶς τὴν ἱκετηρίαν, ἐσωζόμην
δὲ τῇ τύχῃ διὰ τὸ μὴ ὑπακοῦσαι, δῆλον ὅτι διὰ τὼ θεώ;
εἰ γὰρ ἐβουλέσθην με ἀπολλύναι τὼ θεώ, ἐχρῆν δήπου
καὶ μὴ θέντα με τὴν ἱκετηρίαν ὁμολογῆσαι. ἀλλ' οὔτε
ὑπήκουσα οὔτ' ἔθηκα. ἐπειδὴ δ' ἔλεγε τῇ βουλῇ Εὐκλῆς 115
ὅτι οὐδεὶς ὑπακούοι, πάλιν ὁ Καλλίας στὰς ἔλεγεν ὅτι

4. προστάξειν LZ.
5. Libri ἀπαγγεῖλαι.
7. ἔμελε L.
§. 112, 1. προειρημένα AB.
2. ἀναστὰς] cf. *Toup*. ad Suid. 2. p. 538.
4. κᾆθ' ὁ κῆρυξ ἐκήρυττε add. AB, qui καθὰ ὁ. — καθείη LZ.
5. παρέστημεν Z: caeteri cum ς παρέστημεν.
6. ἐπήκουεν LZ; quae sequitur καὶ om. pr. A.
10. *ΜΑΡΤΥΡΙΑ* om. ABLZ.
§. 113, 2. ἔλεγξαν AB.
3. περιαγάγοιεν. *Dobreus* in Adversariis T. I. p. 183. παραγάγοιεν. Vide Isaeus de Ciron. hered. §. 37. et *Funkhaenel*. ad Androt. p. 47. με ABLZ: μὲν ς.
§. 114, 5. ἐβουλέσθην AB, ἐβουλήθην LZ: ἐβουληθήτην ς. ἀπολλύναι A: ἀπολεῖν καὶ ς.
§. 115, 2. ὑπακούοι AB: ὑπακούει ς. ὅτι] ὅτ' Z.

ὅρκους μεγάλους, ἠξίουν σφᾶς αὐτοὺς προτάξαντες πρὸ τῶν Ἑλλήνων ἁπάντων ἀπαντῆσαι τοῖς βαρβάροις Μαραθῶνάδε, νομίσαντες τὴν σφετέραν αὐτῶν ἀρετὴν ἱκανὴν εἶναι τῷ πλήθει τῷ ἐκείνων ἀντιτάξασθαι· μαχεσάμενοί τε ἐνίκων, καὶ τήν τε Ἑλλάδα ἠλευθέρωσαν καὶ τὴν πα-
108 τρίδα ἔσωσαν. ἔργον δὲ τοιοῦτον ἐργασάμενοι οὐκ ἠξίωσάν τινι τῶν πρότερον γενομένων μνησικακῆσαι. τοιγάρτοι διὰ ταῦτα τὴν πόλιν ἀνάστατον παραλαβόντες ἱερά τε κατακεκαυμένα τείχη τε καὶ οἰκίας | καταπεπτωκυίας, ἀφορμήν τε οὐδεμίαν ἔχοντες, διὰ τὸ ἀλλήλοις ὁμονοεῖν τὴν ἀρχὴν τῶν Ἑλλήνων κατειργάσαντο καὶ τὴν πόλιν
109 ὑμῖν τοιαύτην καὶ τοσαύτην παρέδοσαν. ὑμεῖς οὖν καὶ αὐτοὶ ὕστερον, κακῶν οὐκ ἐλαττόνων ἢ ἐκείνοις γεγενημένων, ἀγαθοὶ ἐξ ἀγαθῶν ὄντες ἀπέδοτε τὴν ὑπάρχουσαν ἀρετήν· ἠξιώσατε γὰρ τούς τε φεύγοντας καταδέξασθαι καὶ τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους ποιῆσαι. τί οὖν ὑμῖν ὑπόλοιπόν ἐστι τῆς ἐκείνων ἀρετῆς; μὴ μνησικακῆσαι, εἰδότας ὦ ἄνδρες ὅτι ἡ πόλις ἐκ πολὺ ἐλάττονος ἀφορμῆς ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ μεγάλη καὶ εὐδαίμων ἐγένετο· ἃ νῦν αὐτῇ ὑπάρχει, εἰ ἐθέλοιμεν οἱ πολῖται σωφρονεῖν τε καὶ ὁμονοεῖν ἀλλήλοις.

110 Κατηγόρησαν δέ μου καὶ περὶ τῆς ἱκετηρίας, ὡς κα- 15
ταθείην ἐγὼ ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ, νόμος δ' εἴη πάτριος, ὃς ἂν θῇ ἱκετηρίαν μυστηρίοις, τεθνάναι. καὶ οὕτως εἰσὶ τολμηροὶ ὥσθ' ἃ αὐτοὶ κατεσκεύασαν, οὐκ ἀρκεῖ αὐτοῖς ὅτι οὐ κατέσχον ἃ ἐπεβούλευσαν, ἀλλὰ καὶ κατηγορίαν
111 ἐμοῦ ποιοῦνται ὡς ἀδικοῦντος. ἐπειδὴ γὰρ ἤλθομεν Ἐλευσινόθεν καὶ ἡ ἔνδειξις ἐγεγένητο, προσῄει ὁ βασιλεὺς περὶ τῶν γεγενημένων Ἐλευσῖνι κατὰ τὴν τελετήν, ὥσπερ

8. προτάξαντες B et pr. A. προστάξαντες LZ: προτάξαντας ς.
11. ἀντιτάξαντες Z.

§. 108, 2. γεγενημένων Z.
4. οἰκίαν Z.

§. 109, 1. παρέδωσαν Z, παρέσδωκαν L.
5. ποιεῖσθαι Z.
9. φρονεῖν Z.

§. 110, 2. δ' εἴη. Sic scripsi e Bekkeri coniectura pro librorum lectione δὲ ἦν: Callias enim finxit reum morte puniendum esse, cum lex multam mille drachmarum decreverit. Cf. §. 116. Iure igitur optativus requiritur.

§. 111, 3. Ἐλευσῖνι AB: ἐν Ἐλευσῖνι ς. Vide *Sluit.* p. 190. τελευτήν BLZ.

ἔθος ἐστίν, οἱ δὲ πρυτάνεις προσάξειν ἔφασαν αὐτὸν πρὸς
τὴν βουλήν, ἐπαγγεῖλαί τ' ἐκέλευον ἐμοί τε καὶ Κηφι-
σίῳ παρεῖναι εἰς τὸ Ἐλευσίνιον· ἡ γὰρ βουλὴ ἐκεῖ καθε-
δεῖσθαι ἔμελλε κατὰ τὸν Σόλωνος νόμον, ὃς κελεύει τῇ
ὑστεραίᾳ τῶν μυστηρίων ἕδραν ποιεῖν ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ.
καὶ παρῆμεν κατὰ τὰ προειρημένα. καὶ ἡ βουλὴ ἐπειδὴ 112
ἦν πλήρης, ἀναστὰς Καλλίας ὁ Ἱππονίκου τὴν σκευὴν
ἔχων λέγει ὅτι ἱκετηρία κεῖται ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, καὶ ἔδειξεν
αὐτοῖς. κᾆθ' ὁ κῆρυξ ἐκήρυττε τίς τὴν ἱκετηρίαν κατα-
θείη, καὶ οὐδεὶς ὑπήκουεν. ἡμεῖς δὲ παρέσταμεν, καὶ
οὗτος ἡμᾶς ἑώρα. ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς ὑπήκουεν καὶ ᾤχετο
εἰσιών, ἐπεξελθὼν Εὐκλῆς οὑτοσί, — καί μοι κάλει αὐ-
τόν. Πρῶτα μὲν οὖν ταῦτα εἰ ἀληθῆ λέγω, μαρτύρησον,
Εὔκλεις.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὡς μὲν ἀληθῆ λέγω, μεμαρτύρηται· πολὺ δέ μοι δο- 113
κεῖ τὸ ἐναντίον εἶναι ἢ οἱ κατήγοροι εἶπον. ἔλεξαν γάρ,
εἰ μέμνησθε, ὅτι αὐτώ με τὼ θεὼ περιαγάγοιεν ὥστε
θεῖναι τὴν ἱκετηρίαν μὴ εἰδότα τὸν νόμον, ἵνα δῶ δίκην.
ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες, εἰ ὡς μάλιστα ἀληθῆ λέγουσιν οἱ κα-
τήγοροι, ὑπ' αὐτοῖν μὲν φημὶ τοῖν θεοῖν σεσῶσθαι. εἰ γὰρ 114
ἔθηκα μὲν τὴν ἱκετηρίαν, ὑπήκουσα δὲ μή, ἄλλο τι ἢ
αὐτὸς μὲν αὑτὸν ἀπώλλυον τιθεὶς τὴν ἱκετηρίαν, ἐσωζόμην
δὲ τῇ τύχῃ διὰ τὸ μὴ ὑπακοῦσαι, δῆλον ὅτι διὰ τὼ θεώ;
εἰ γὰρ ἐβουλέσθην με ἀπολλύναι τὼ θεώ, ἐχρῆν δήπου
καὶ μὴ θέντα με τὴν ἱκετηρίαν ὁμολογῆσαι. ἀλλ' οὔτε
ὑπήκουσα οὔτ' ἔθηκα. ἐπειδὴ δ' ἔλεγε τῇ βουλῇ Εὐκλῆς 115
ὅτι οὐδεὶς ὑπακούοι, πάλιν ὁ Καλλίας στὰς ἔλεγεν ὅτι

4. προστάξειν LZ.
5. Libri ἀπαγγεῖλαι.
7. ἔμελε L.
§. 112, 1. προειρημένα AB.
2. ἀναστὰς] cf. *Toup*. ad Suid. 2. p. 538.
4. κᾆθ' ὁ κῆρυξ ἐκήρυττε add. AB, qui καθὰ ὁ. — καθείη LZ.
5. παρέστημεν Z: caeteri cum ς παρέστημεν.
6. ἐπήκουεν LZ; quae sequitur καὶ om. pr. A.

10. ΜΑΡΤΥΡΙΑ om. ABLZ.
§. 113, 2. ἔλεγξαν AB.
3. περιαγάγοιεν. *Dobreus* in Adversariis T. I. p. 183. παραγάγοιεν. Vide Isaeus de Ciron. hered. §. 37. et *Funkhaenel*. ad Androt. p. 47. με ABLZ: μὲν ς.
§. 114, 5. ἐβουλέσθην AB, ἐβουλήθην LZ: ἐβουληθήτην ς. ἀπολλύναι A: ἀπολέειν καὶ ς.
§. 115, 2. ὑπακούοι AB: ὑπακούει ς. ὅτι] ὅτ' Z.

123 φίλοις δοῦναί μοι τῶν πεποιημένων. εἶπον αὐτῷ καὶ κατηγορεῖν καὶ παρασκευάζειν ἄλλους· εἰ δ' ἐγὼ αὐτὸν ἀποφεύξομαι καὶ γνώσονται Ἀθηναῖοι περὶ ἐμοῦ τὰ δίκαια, ἐγὼ αὐτὸν οἴομαι περὶ τοῦ σώματος τοῦ ἑαυτοῦ ἐν τῷ μέρει κινδυνεύσειν. ἅπερ αὐτὸν οὐ ψεύσομαι, ἐὰν ὑμῖν ὦ ἄνδρες δοκῇ. Ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

124 Ἀλλὰ γὰρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τοῦτον, ᾧ λαχεῖν ἠξίωσε τῆς Ἐπιλύκου θυγατρός, σκέψασθε πῶς γέγονεν καὶ πῶς ἐποιήσατ' αὐτόν· ταῦτα γὰρ καὶ ἄξιον ἀκοῦσαι, ὦ ἄνδρες. γαμεῖ μὲν Ἰσχομάχου θυγατέρα· ταύτῃ δὲ συνοικήσας οὐδ' ἐνιαυτὸν τὴν μητέρα αὐτῆς ἔλαβε, καὶ συνῴκει ὁ πάντων σχετλιώτατος ἀνθρώπων τῇ μητρὶ καὶ τῇ θυγατρί, ἱερεὺς ὢν τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυγατρός, καὶ εἶχεν ἐν τῇ
125 οἰκίᾳ ἀμφοτέρας. καὶ οὗτος μὲν οὐχ ᾐσχύνθη οὐδ' ἔδεισε τὼ θεώ· ἡ δὲ τοῦ Ἰσχομάχου θυγάτηρ τεθνάναι νομίσασα λυσιτελεῖν ἢ ζῆν ὁρῶσα τὰ γιγνόμενα, ἀπαγχομένη μεταξὺ κατεκλίθη, καὶ ἐπειδὴ ἀνεβίω, ἀποδρᾶσα ἐκ τῆς οἰκίας ᾤχετο, καὶ ἐξήλασεν ἡ μήτηρ τὴν θυγατέρα. ταύτης δ' αὖ διαπεπλησμένος ἐξέβαλε καὶ ταύτην. ἡ δ' ἔφη κύειν ἐξ αὐτοῦ· καὶ ἐπειδὴ ἔτεκεν υἱόν, ἔξαρνος ἦν μὴ
126 εἶναι ἐξ αὐτοῦ τὸ παιδίον. λαβόντες δὲ οἱ προσήκοντες τῇ γυναικὶ τὸ παιδίον ἧκον ἐπὶ τὸν βωμὸν Ἀπατουρίοις, ἔχοντες ἱερεῖον, καὶ ἐκέλευον κατάρξασθαι τὸν Καλλίαν. ὁ δ' ἠρώτα τίνος εἴη τὸ παιδίον· ἔλεγον „Καλλίου τοῦ Ἱππονίκου.“ „ἐγώ εἰμι οὗτος.“ „καὶ ἔστι γε σὸν τὸ παιδίον.“ λαβόμενος τοῦ βωμοῦ ὤμοσεν ἦ μὴν μὴ εἶ-

§. 123. 1. μοι ABLZ: μου ς.
3. ἀποφεύξομαι Reisk. et Valk. (Herod. p. 475. 61.), ἀποφεύξαιμι ABLZ: ἀποφθέγξομαι ς. περὶ] παρ' Z. idem mox παρὰ τοῦ σώματος.
4. ἐγὼ ABLZ: καὶ ἐγὼ ς.
5. αὐτὸν ABLZ: αὐτῷ ς.
§. 124. 1. ᾧ AL: ὃν ς.
7. εἶχεν Z.
§. 125. 2. τοῦ add. Ἰσχομάχου AB.
4. κατεκλίνθη Z. Cf. Sluiter. p. 108. et Wakefield. in Silva critica T. II. p. 70. et T. V. p. 98. — ἀποδρᾶσα] ἀποδράσασα ς. cf. Buttmann. Gramm. ampl. T. II. p. 110.
7. μὴ ABLZ: μὲν ς. Vide ad Sluit.
§. 126. 2. τὸ] καὶ τὸ Z. ἧκον ABLZ: ἦγον ς.
6. ἦ μὴν] ἢ μὲν L, ἦ μὴν Z. οἱ add. Reisk.

γατέρων. καὶ γὰρ εἰ ἔζη Ἐπίλυκος ἢ τεθνεὼς πολλὰ
κατέλιπε χρήματα, ἠξιοῦμεν ἂν γένει ὄντες ἐγγυτά-
τω ἔχειν τὰς παῖδας. τοιγάρτοι ἐκεῖνα μὲν δι' Ἐπίλυ-
κον ἂν ἦν ἢ διὰ τὰ χρήματα· νῦν δὲ διὰ τὴν ἡμετέραν
ἀρετὴν "τάδε ἔσται. τῆς μὲν οὖν σὺ ἐπιδικάζου, τῆς δὲ
ἐγώ." ὡμολόγησέ μοι, ὦ ἄνδρες. ἐπεδικασάμεθα ἄμ- 120
φω κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμολογίαν. καὶ ἧς μὲν ἐγὼ
ἐπεδικασάμην, ἡ παῖς τύχῃ χρησαμένη καμοῦσα ἀπέ-
θανεν· ἡ δ' ἑτέρα ἔστιν ἔτι. ταύτην Καλλίας ἔπειθε
Λέαγρον, χρήματα ὑπισχνούμενος, ἐὰν αὐτὸν λαβεῖν·
αἰσθόμενος δ' ἐγὼ εὐθὺς ἔθηκα παράστασιν, καὶ ἔλαχον
προτέρῳ μὲν Λεάγρῳ, ὅτι „εἰ μὲν σὺ βούλει ἐπιδικά-
ζεσθαι, ἔχε τύχῃ ἀγαθῇ, εἰ δὲ μή, ἐγὼ ἐπιδικάσομαι."
γνοὺς ταῦτα Καλλίας λαγχάνει τῷ υἱεῖ τῷ ἑαυτοῦ τῆς 121
ἐπικλήρου, τῇ δεκάτῃ ἱσταμένου, ἵνα μὴ ἐπιδικάσωμαι
ἐγώ. ταῖς δ' εἰκάσι, μυστηρίοις τούτοις, δοὺς Κηφισίῳ
χιλίας δραχμὰς ἐνδείκνυσί με καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ-
τον καθίστησιν. ἐπειδὴ δ' ἑώρα με ὑπομένοντα, τίθησι τὴν
ἱκετηρίαν, ὡς ἐμὲ μὲν ἀποκτενῶν ἄκριτον ἢ ἐξελῶν, αὐ-
τὸς δὲ πείσας Λέαγρον χρήμασι συνοικήσων τῇ Ἐπιλύ-
κου θυγατρί. ἐπειδὴ δ' οὐδ' οὕτως ἄνευ ἀγῶνος ἑώρα ἐσό- 122
μενα τὰ πράγματα, τότε δὴ προσιὼν Λυσίστρατον, Ἡγε-
μόνα, Ἐπιχάρη, ὁρῶν φίλους ὄντας ἐμοὶ καὶ χρωμέ-
νους, εἰς τοῦτο βδελυρίας ἦλθε καὶ παρανομίας, ὥστ'
ἔλεγε πρὸς τούτους ὡς εἰ ἔτι καὶ νῦν βουλοίμην ἀποστῆ-
ναι τῆς Ἐπιλύκου θυγατρός, ἕτοιμος εἴη παύσασθαί με
κακῶς ποιῶν, ἀπαλλάξαι δὲ Κηφίσιον, δίκην δ' ἐν τοῖς

§. 119, 5. ἠξιοῦμεν ABLZ: ἀξιοῦμεν ς.

§. 120, 4. ἔστιν om. Z. ταύτῃ BLZ.
7. βούλει ABLZ: βούλῃ ς.

§. 121, 2. ἐπιδικάσωμαι AB: δικάσωμαι ς.
6. ἀποκτενῶν ABLZ: ἀποκτενῶν ς. ἐξελῶν Valken.: ἐξελὼν ς.
7. πείσας Reisk.: πείσων ς.

§. 122, 1. οὐδ' οὕτως. Sic c. Reiskio T. VIII. p. 460. et Dobreo in Adversariis I. p. 184. — ς οὕτως, quod Bekk. in οὐδ' ὣς mutavit. — ἄνευ ἀγῶνος ἑώρα AB: ἑώρα ἄνευ ἀγῶνος ς.
2. Ἡγεμόνα. Vide ad Sluit. p. 103.
3. Ἐπιχάρη scripsi pro vulg. Ἐπιχάρην. ἐπιχάρην A, ἐπιχάρην B: ἐπεχάρη ς. — ἐμοὶ καὶ χρωμένους ABLZ: ἐμοὶ χρωμένους ς. Coraius ad Isocrat. 2. p. 152. male delebat φίλους ὄντας. Vide Sluit.

123 φίλοις δοῦναί μοι τῶν πεποιημένων. εἶπον αὐτῷ καὶ κατηγορεῖν καὶ παρασκευάζειν ἄλλους· εἰ δ' ἐγὼ αὐτὸν ἀποφεύξομαι καὶ γνώσονται Ἀθηναῖοι περὶ ἐμοῦ τὰ δίκαια, ἐγὼ αὐτὸν οἴομαι περὶ τοῦ σώματος τοῦ ἑαυτοῦ ἐν τῷ μέρει κινδυνεύσειν. ἅπερ αὐτὸν οὐ ψεύσομαι, ἐὰν ὑμῖν ὦ ἄνδρες δοκῇ. Ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

124 Ἀλλὰ γὰρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τοῦτον, ᾧ λαχεῖν ἠξίωσε τῆς Ἐπιλύκου θυγατρός, σκέψασθε πῶς γέγονεν καὶ πῶς ἐποιήσατ' αὐτόν· ταῦτα γὰρ καὶ ἄξιον ἀκοῦσαι, ὦ ἄνδρες. γαμεῖ μὲν Ἰσχομάχου θυγατέρα· ταύτῃ δὲ συνοικήσας οὐδ' ἐνιαυτὸν τὴν μητέρα αὐτῆς ἔλαβε, καὶ συνῴκει ὁ πάντων σχετλιώτατος ἀνθρώπων τῇ μητρὶ καὶ τῇ θυγατρί, ἱερεὺς ὢν τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυγατρός, καὶ εἶχεν ἐν τῇ
125 οἰκίᾳ ἀμφοτέρας. καὶ οὗτος μὲν οὐκ ᾐσχύνθη οὐδ' ἔδεισε τὼ θεώ· ἡ δὲ τοῦ Ἰσχομάχου θυγάτηρ τεθνάναι νομίσασα λυσιτελεῖν ἢ ζῆν ὁρῶσα τὰ γιγνόμενα, ἀπαγχομένη μεταξὺ κατεκλίθη, καὶ ἐπειδὴ ἀνεβίω, ἀποδρᾶσα ἐκ τῆς οἰκίας ᾤχετο, καὶ ἐξήλασεν ἡ μήτηρ τὴν θυγατέρα. ταύτης δ' αὖ διαπεπλησμένος ἐξέβαλε καὶ ταύτην. ἡ δ' ἔφη κύειν ἐξ αὐτοῦ· καὶ ἐπειδὴ ἔτεκεν υἱόν, ἔξαρνος ἦν μὴ
126 εἶναι ἐξ αὐτοῦ τὸ παιδίον. λαβόντες δὲ οἱ προσήκοντες τῇ γυναικὶ τὸ παιδίον ἧκον ἐπὶ τὸν βωμὸν Ἀπατουρίοις, ἔχοντες ἱερεῖον, καὶ ἐκέλευον κατάρξασθαι τὸν Καλλίαν. ὁ δ' ἠρώτα τίνος εἴη τὸ παιδίον· ἔλεγον „Καλλίου τοῦ Ἱππονίκου.“ „ἐγώ εἰμι οὗτος.“ „καὶ ἔστι γε σὸν τὸ παιδίον.“ λαβόμενος τοῦ βωμοῦ ὤμοσεν ἦ μὴν μὴ εἶ-

§. 123. 1. μοι ABLZ: μου ς. 3. ἀποφεύξομαι *Reisk.* et *Valk.* (Herod. p. 475, 61.), ἀποφεύξαιμι ABLZ: ἀποφθέγξομαι ς. περὶ] παρ' Z. idem mox παρὰ τοῦ σώματος. 4. ἐγὼ ABLZ: καὶ ἐγὼ ς. 5. αὐτὸν ABLZ; αὐτῷ ς. §. 124, 1. ᾧ AL: ὃν ς. 7. εἶχον Z. §. 125, 2. τοῦ add. Ἰσχομάχου AB. 4. κατεκλίνθη Z. Cf. *Sluiter.* p. 103. et *Wakefield.* in Silva critica T. II. p. 70. et T. V. p. 98. — ἀποδρᾶσα] ἀποδράσασα ς. cf. *Buttmann.* Gramm. ampl. T. II. p. 110. 7. μὴ ABLZ: μὲν ς. Vide ad *Sluit.* §. 126, 2. τὸ] καὶ τὸ Z. ἧκον ABLZ: ἦγον ς. 6. ἦ μὴν] ἦ μὲν L, ἦμεν Z. οἱ add. *Reisk.*

καὶ [οἱ] υἱὸν ἄλλον μηδὲ γενέσθαι πώποτε, εἰ μὴ Ἱππό-
νικον ἐκ τῆς Γλαύκωνος θυγατρός· ἢ ἐξώλη εἶναι καὶ αὐ-
τὸν καὶ τὴν οἰκίαν, ὥσπερ ἔσται. μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ 127
ἄνδρες, ὑστέρῳ πάλιν χρόνῳ τῆς γραὸς τολμηροτάτης γυ-
ναικὸς ἀνηράσθη, καὶ κομίζεται αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ
τὸν παῖδα ἤδη μέγαν ὄντα εἰσάγει εἰς Κήρυκας, φά-
σκων εἶναι υἱὸν αὐτοῦ. ἀντεῖπε μὲν Καλλίδης μὴ εἰσ-
δέξασθαι, ἐψηφίσαντο δὲ οἱ Κήρυκες κατὰ τὸν νόμον ὅς
ἐστιν αὐτοῖς, τὸν πατέρα ὀμόσαντα εἰσάγειν ἦ μὴν υἱὸν
ὄντα ἑαυτοῦ εἰσάγειν. λαβόμενος τοῦ βωμοῦ ὤμοσεν
ἦ μὴν τὸν παῖδα ἑαυτοῦ εἶναι γνήσιον, ἐκ Χρυσιάδος γε-
γονότα· ὃν ἀπώμοσε. Καί μοι τούτων ἁπάντων τοὺς
μάρτυρας κάλει.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Φέρε δὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες, σκεψώμεθα εἴ πώ ποτε ἐν 128
τοῖς Ἕλλησι πρᾶγμα τοιοῦτον ἐγένετο, ὅπου γυναῖκά τις
γήμας ἐπέγημε τῇ θυγατρὶ τὴν μητέρα καὶ ἐξήλασεν ἡ
μήτηρ τὴν θυγατέρα· ταύτῃ δὲ συνοικῶν βούλεται τὴν
17 Ἐπιλύκου θυγατέρα λαβεῖν, ἵν' ἐξελάσῃ τὴν τήθην ἡ
θυγατριδῆ. ἀλλὰ γὰρ τῷ παιδίῳ αὐτοῦ τί χρὴ τοὔνομα
θέσθαι; οἶμαι γὰρ ἔγωγε οὐδένα οὕτως ἀγαθὸν εἶναι λο- 129
γίζεσθαι, ὅστις ἐξευρήσει τοὔνομα αὐτοῦ. τριῶν γὰρ οὐ-
σῶν γυναικῶν αἷς συνῳκηκὼς ἔσται ὁ πατὴρ αὐτοῦ, τῆς
μὲν υἱός ἐστιν, ὥς φησι, τῆς δὲ ἀδελφός, τῆς δὲ θεῖος.
τίς ἂν εἴη οὗτος; Οἰδίπους, ἢ Αἴγισθος; ἢ τί χρὴ αὐτὸν
ὀνομάσαι;

Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες, βραχύ τι ὑμᾶς ἀναμνῆσαι 130
περὶ Καλλίου βούλομαι. εἰ γὰρ μέμνησθε, ὅτε ἡ πόλις
ἦρχε τῶν Ἑλλήνων καὶ εὐδαιμόνει μάλιστα, Ἱππόνικος δὲ
ἦν πλουσιώτατος τῶν Ἑλλήνων, τότε μέντοι πάντες ἴστε ὅτι
παρὰ τοῖς παιδαρίοις τοῖς μικροτάτοις καὶ τοῖς γυναίοις

§. 127, 4. μέγαν. Vide *Valken.* ad Herod. IV, 9.

5. Καλλιάδης *Reisk.* et *Valk.*

6. ὅ ἐστιν αὐτός ABLZ: ὅς ἐστιν αὐτὸν ς.

8. ὄντα A: οὕτως ς. εἰςάγον Z.

9. χρυσιάδης ALZ. Χρυσίδος *Reisk.*

12. *ΜΑΡΤΥΡΕΣ* om. ABLZ.

§. 128, 1. εἰ πώποτε A, εἰπώποτε B; εἴ ποτε ς.

5. τήθυν Z.

§. 129, 4. ἐστιν om. Z.

κληδὼν ἐν ἁπάσῃ τῇ πόλει κατέσχεν, ὅτι Ἱππόνικος ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀλιτήριον τρέφει, ὃς αὐτοῦ τὴν τράπεζαν ἀνατρέπει.
131 μέμνησθε ταῦτα, ὦ ἄνδρες. πῶς οὖν ἡ φήμη ἡ τότε οὖσα δοκεῖ ὑμῖν ἀποβῆναι; οἰόμενος γὰρ Ἱππόνικος υἱὸν τρέφειν ἀλιτήριον αὑτῷ ἔτρεφεν, ὃς ἀνατέτροφεν ἐκείνου τὸν πλοῦτον, τὴν σωφροσύνην, τὸν ἄλλον βίον ἅπαντα. οὕτως οὖν χρὴ περὶ τούτου γιγνώσκειν, ὡς ὄντος Ἱππονίκου ἀλιτηρίου.

132 Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες, διὰ τί ποτε τοῖς ἐμοὶ νυνὶ ἐπιτιθεμένοις μετὰ Καλλίου καὶ συμπαρασκευάσασι τὸν ἀγῶνα καὶ χρήματα εἰσενεγκοῦσιν ἐπ' ἐμοὶ τρία μὲν ἔτη ἐπιδημῶν καὶ ἥκων ἐκ Κύπρου οὐκ ἀσεβεῖν ἐδόκουν αὐτοῖς, μυῶν μὲν Ἀ . . . . Δελφόν, ἔτι δὲ ἄλλους ξένους ἐμαυτοῦ, καὶ εἰσιὼν εἰς τὸ Ἐλευσίνιον καὶ θύων, ὥσπερ ἐμαυτὸν ἄξιον νομίζω εἶναι· ἀλλὰ τοὐναντίον λειτουργεῖν οὗτοι προὐβάλλοντο, πρῶτον μὲν γυμνασίαρχον Ἡφαιστείοις, ἔπειτα ἀρχιθεωρὸν εἰς Ἰσθμὸν καὶ Ὀλυμπίαζε, εἶτα δὲ ταμίαν ἐν πόλει τῶν ἱερῶν χρημάτων. νῦν
133 δὲ ἀσεβῶ καὶ ἀδικῶ εἰσιὼν εἰς τὰ ἱερά. ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ διότι οὗτοι ταῦτα νῦν γιγνώσκουσιν. Ἀγύρριος γὰρ οὑτοσί, ὁ καλὸς κἀγαθός, ἀρχώνης ἐγένετο τῆς πεντηκοστῆς τρίτον ἔτος, καὶ ἐπρίατο τριάκοντα ταλάντων, μετέσχον δ' αὐτῷ οὗτοι πάντες οἱ παρασυλλεγέντες ὑπὸ τὴν λεύκην, οὓς ὑμεῖς ἴστε οἷοι εἰσίν· οἳ διὰ τοῦτο ἔμοιγε δοκοῦσι συλλεγῆναι ἐκεῖσε, ἵν' αὐτοῖς ἀμφότερα ᾖ, καὶ μὴ ὑπερβάλλουσι λαβεῖν ἀργύριον καὶ ὀλίγου πραθείσης

§. 130, 6. πάσῃ Z. ἅπασ. AL.
7. ἀλητήριον L.
§. 131, 2. υἱὸν τρέφειν AB: υἱὸν αὐτῷ τρέφειν ς
3. ἀνατέτροφεν. Male *Sluiter.* ἀνατέτροπεν. Vide p. 105.
5. ὄντος] οὗτος Z.
§. 132, 2. μετὰ] κατὰ Z.
3. ἔτη] ἔτι Z.
4. ἀποδημῶν Z.
5. αὐτοῖς. Cf. *Wakefield.* in Silv. crit. Pars V. p. 16. μυῶν] μειῶν Z c. Burneiano 96. — Ἀ . . . . Δελφὸν] ἀδελφόν ς. δὲ] δὲ καὶ Z.
8. οὗτοι προὐβάλλοντο] ἔτι προὐβάλοντο Z.
9. ἡφαιστίοις ABLZ. ἀρχιθεωρὸν ABLZ: ἀρχιθέωρον ς.
§. 133, 2. ἀγύρριος (erasa post ᾱ littera una) A, ἀγύριος B: ἀργύριος ς. Cf. ad *Sluit.* p 106.
3. ἀρχώνης *Reisk.* et *Valken.* (Diatr. Eurip. p. 293.): ἄρχων εἰς ς.
5. αὐτῷ *Reisk.*: αὐτοὶ ς. πάντες om. PZ.
6. λεύκην οὓς *Reisk.*: λευκὴν τὸ πόσους ς.
8. ὑπερβάλλωσι ABL, ὑπερβάλωσι PZ. ὀλίγου ABLZ: ὀλίγον Pς.

μετασχεῖν. κερδάναντες δὲ τρία τάλαντα, γνόντες τὸ 134
πρᾶγμα οἷον εἴη, ὡς πολλοῦ ἄξιον, συνέστησαν πάντες,
καὶ μεταδόντες τοῖς ἄλλοις ἐωνοῦντο πάλιν τριάκοντα ταλάντων.
ἐπεὶ δ' οὐκ άντωνεῖτο οὐδείς, παρελθὼν ἐγὼ εἰς
τὴν βουλὴν ὑπερέβαλλον, ἕως ἐπριάμην ἓξ καὶ τριάκοντα
ταλάντων. ἀπελάσας δὲ τούτους καὶ καταστήσας ὑμῖν
ἐγγυητὰς ἐξέλεξα τὰ χρήματα καὶ κατέβαλον τῇ πόλει
καὶ αὐτὸς οὐκ ἐζημιώθην, ἀλλὰ καὶ βραχέα ἀπεκερδαίνομεν
οἱ μετασχόντες· τούτους δ' ἐποίησα τῶν ὑμετέρων
μὴ διανείμασθαι ἓξ τάλαντα ἀργυρίου. ἃ οὗτοι γνόν- 135
τες ἔδοσαν σφίσιν αὐτοῖς λόγον, ὅτι „ἄνθρωπος οὑτοσὶ
οὔτε αὐτὸς λήψεται τῶν κοινῶν χρημάτων οὔθ' ἡμᾶς ἐάσει,
φυλάξει δὲ καὶ ἐμποδὼν ἔσται διανείμασθαι τὰ κοινά·
πρὸς δὲ τούτοις, ὃν ἂν ἡμῶν ἀδικοῦντα λάβῃ, εἰσάξει
εἰς τὸ πλῆθος τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀπολεῖ. δεῖ οὖν τοῦτον
ἐκποδὼν ἡμῖν εἶναι καὶ δικαίως καὶ ἀδίκως.“
ταῦτα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτοις ποιητέα ἦν, 136
ὑμῖν δὲ τὸ ἐναντίον τούτων· τοὺς γὰρ πλείστους εἶναι
ἡμῖν ἤθελον ἂν τοιούσδε οἵοσπερ ἐγώ, τούτους δὲ μάλιστα
[μὲν] ἀπολωλέναι, εἰ δὲ μή, εἶναι τοὺς μὴ
ἐπιτρέψοντας αὐτοῖς, οἷς καὶ προσήκει ἀνδράσιν εἶναι
καὶ ἀγαθοῖς καὶ δικαίοις περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον,
καὶ βουλόμενοι δυνήσονται εὖ ποιεῖν ὑμᾶς. ἐγὼ οὖν ὑμῖν
ὑπισχνοῦμαι ἢ παύσειν τούτους ταῦτα ποιοῦντας καὶ
βελτίους παρέξειν, ἢ εἰς ὑμᾶς εἰσαγαγὼν κολάσειν τοὺς
ἀδικοῦντας αὐτῶν.

Κατηγόρησαν δέ μου καὶ περὶ τῶν ναυκληριῶν καὶ 137
18 περὶ τῆς ἐμπορίας, ὡς "ἄρα οἱ θεοὶ διὰ τοῦτό με ἐκ τῶν
κινδύνων σώσαιεν, ἵνα ἐλθὼν δεῦρο, ὡς ἔοικεν, ὑπὸ Κηφι-

§. 134, 1. τρία ABLPZ: δύο ς. γνόντες AB: γνῶναι ς.
2. οἷον εἴη, ὡς πολλοῦ ἄξιον. Vid. ad *Sluit.* p. 107. Saepius Graeci ita loquuntur, ut prius posteriore membro magis explanetur. Cf. Platon. Apolog. p. 21. A: καὶ ἴστε δὴ οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅ τι ὁρμήσειε.
4. οὐδείς] οὐδὲν Z.
5. ὑπερέβαλον ABLPZ.
6. δὲ ABLPZ: καὶ ς.
8. βραχέα] βραχέα μὲν PZ.
§. 135, 1. μὴ διανείμασθαι om. PZ.
5. ἡμῶν ABLZ: ὑμῶν ς.
7. ἐμποδῶν P.
§. 136, 2. τὸ ἐναντίον *Valk.* γε ἐναντίον ς: γε ἐναντία PZ. Vide *Sluit.*
4. [μὲν] add. *Reisk.*
§. 137, 1. ναυκλήρων pr. L.

σίου ἀπολοίμην. ἐγὼ δὲ ὦ Ἀθηναῖοι οὐκ ἀξιῶ τοὺς θεοὺς τοιαύτην γνώμην ἔχειν, ὥστ' εἰ ἐνόμιζον ὑπ' ἐμοῦ ἀδικεῖσθαι, λαμβάνοντάς με ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις μὴ τιμωρεῖσθαι. τίς γὰρ κίνδυνος μείζων ἀνθρώποις ἢ χειμῶνος ὥρᾳ πλεῖν τὴν θάλατταν; ἐν οἷς ἔχοντες μὲν τὸ σῶμα τοὐμόν, κρατοῦντες δὲ τοῦ βίου καὶ τῆς οὐσίας τῆς ἐμῆς,
138 εἶτα ἔσωζον. οὐκ ἐξῆν αὐτοῖς ποιῆσαι μηδὲ ταφῆς τὸ σῶμα ἀξιωθῆναι; ἔτι δὲ πολέμου γενομένου καὶ τριήρων ἀεὶ κατὰ θάλατταν οὐσῶν καὶ λῃστῶν, ὑφ' ὧν πολλοὶ ληφθέντες, ἀπολέσαντες τὰ ὄντα, δουλεύοντες τὸν βίον διετέλεσαν, οὔσης δὲ χώρας βαρβάρου, εἰς ἣν πολλοὶ ἤδη ἐκπεσόντες αἰκίαις ταῖς μεγίσταις περιέπεσον καὶ τὰ
139 σφέτερα αὐτῶν σώματα αἰκισθέντες ἀπέθανον, — εἶτα οἱ μὲν θεοὶ ἐκ τοσούτων κινδύνων ἔσωζόν με, σφῶν δὲ αὐτῶν προὐστήσαντο τιμωρὸν γενέσθαι Κηφίσιον τὸν πονηρότατον Ἀθηναίων, ὃν οὗτός φησι πολίτης εἶναι οὐκ ὤν, ᾧ οὐδ' ὑμῶν τῶν καθημένων οὐδεὶς ἂν ἐπιτρέψειεν οὐδὲν τῶν ἰδίων, εἰδὼς τοῦτον οἷός ἐστιν. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, ἡγοῦμαι χρῆναι νομίζειν τοὺς τοιούτους κινδύνους ἀνθρωπίνους, τοὺς δὲ κατὰ θάλατταν θείους. εἴπερ οὖν δεῖ τὰ τῶν θεῶν ὑπονοεῖν, πολὺ ἂν αὐτοὺς οἶμαι ἐγὼ ὀργίζεσθαι καὶ ἀγανακτεῖν, εἰ τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν σωζομένους ὑπ' ἄλλων ἀπολλυμένους ὁρῷεν.

140 Καὶ μὲν δὴ καὶ τάδε ὑμῖν ἄξιον ὦ ἄνδρες ἐνθυμηθῆναι, ὅτι νυνὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἄνδρες ἄριστοι καὶ εὐβουλότατοι δοκεῖτε γεγενῆσθαι οὐκ ἐπὶ τιμωρίαν τραπόμενοι τῶν γεγενημένων, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίαν τῆς πόλεως καὶ ὁμόνοιαν τῶν πολιτῶν. συμφοραὶ μὲν γὰρ ἤδη καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἐγένοντο οὐκ ἐλάττους ἢ καὶ ἡμῖν· τὸ δὲ τὰς γενομένας διαφορὰς πρὸς ἀλλήλους θέσθαι καλῶς, τοῦτ' εἰκότως ἤδη δοκεῖ ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ σωφρόνων ἔργον

8. ὥρα AB: ὥραν ς.
§. 138, 1. οὐκ ἐξῆν] οὐ πεζὴν ALZ.
2. τριήρων Z: τριηρῶν ς. Vide Apparat. ad Demosth. T. I. p. 346. et saepius.
6. περιέπεσον] συνέπεσον Z.
§. 139, 1. αἰκισθέντες] αἰκισθενΤ A: αἰκισθέντα ς.
2. ἐκ τοσούτων ABLZ: ἐκ τῶν τοσούτων ς.
8. δεῖ om. Z.
9. πολὺ] Reisk. πάνυ.
§. 140, 7. συμφορὰς Z.

εἶναι. ἐπειδὴ τοίνυν παρὰ πάντων ὁμολογουμένως ταῦθ'
ὑμῖν ὑπάρχει, καὶ εἴ τις φίλος ὢν τυγχάνει καὶ εἴ τις
ἐχθρός, μὴ μεταγνῶτε, μηδὲ βούλεσθε τὴν πόλιν ἀπο-
στερῆσαι ταύτης τῆς δόξης, μηδὲ αὐτοὶ δοκεῖν τύχῃ ταῦτα
μᾶλλον ἢ γνώμῃ ψηφίσασθαι.

Δέομαι οὖν ἁπάντων περὶ ἐμοῦ τὴν αὐτὴν γνώμην 141
ἔχειν, ἥνπερ καὶ περὶ τῶν ἐμῶν προγόνων, ἵνα κἀμοὶ ἐγ-
γένηται ἐκείνους μιμήσασθαι, ἀναμνησθέντας αὐτῶν ὅτι
ὅμοιοι τοῖς πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίοις τῇ
πόλει γεγένηνται, πολλῶν ἕνεκεν σφᾶς αὐτοὺς παρέχοντες
τοιούτους, μάλιστα δὲ τῆς εἰς ὑμᾶς εὐνοίας, καὶ ὅπως εἴ
ποτέ τις αὐτοῖς ἢ τῶν ἐξ ἐκείνων τινὶ κίνδυνος γένηται ἢ
συμφορά, σώζοιντο συγγνώμης παρ' ὑμῶν τυγχάνοντες.
εἰκότως δ' ἂν αὐτῶν μεμνῆσθε· καὶ γὰρ τῇ πόλει ἁπά- 142
σῃ αἱ τῶν ἡμετέρων προγόνων ἀρεταὶ πλείστου ἄξιαι ἐγέ-
νοντο. ἐπειδὴ γὰρ ὦ ἄνδρες αἱ νῆες διεφθάρησαν, πολλῶν
βουλομένων τὴν πόλιν ἀνηκέστοις συμφοραῖς περιβα-
λεῖν, Λακεδαιμόνιοι ἔγνωσαν ὅμως τότε ἐχθροὶ ὄντες
σώζειν τὴν πόλιν διὰ τὰς ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ἀρετάς, οἳ
ὑπῆρξαν τῆς ἐλευθερίας ἁπάσῃ τῇ Ἑλλάδι. ἐπειδὴ τοίνυν 143
καὶ ἡ πόλις ἐσώθη δημοσίᾳ διὰ τὰς τῶν προγόνων τῶν
ἡμετέρων ἀρετάς, ἀξιῶ κἀμοὶ διὰ τὰς τῶν προγόνων τῶν
ἐμῶν ἀρετὰς σωτηρίαν γενέσθαι. καὶ γὰρ αὐτῶν τῶν ἔρ-
γων, δι' ἅπερ ἡ πόλις ἐσώθη, οὐκ ἐλάχιστον μέρος οἱ
ἐμοὶ πρόγονοι συνεβάλοντο· ὧν ἕνεκα καὶ ἐμοὶ δίκαιον
ὑμᾶς μεταδοῦναι τῆς σωτηρίας, ἧσπερ καὶ αὐτοὶ παρὰ
τῶν Ἑλλήνων ἐτύχετε.

Σκέψασθε τοίνυν καὶ τάδε, ἄν με σώσητε, οἷον ἕξετε 144
πολίτην· ὃς πρῶτον μὲν ἐκ πολλοῦ πλούτου, ὅσον ὑμεῖς

9. ταῦθ'] τάθ' ABLZ.
11. βούλεσθε Reisk.: βουλεύεσθε ς.

§. 141, 1. Post ἁπάντων videtur ὑμῶν deesse Reiskio.
3. ἀναμνησθέντας ABLZ: ἀναμνησθέντες ς.
οις
4. αἰτίαν L, αἰτίαν B.

§. 142, 1. μεμνῆσθαι ABLZ. Cf. Schneider. ad Cyrop. I, 6, 3.
4. βουλομένων] γινομένων LZ. τῇ πόλει pr. A. ξυμφοραῖς Z idem §. 14. ξυμφοράς.

§. 143, 1. ὑπῆρξαν] ὑπῆρξαν αἴτιοι Z.
3. καί μοι ABLZ.
5. βίον] τὸν βίον Z.
6. δὲ add. AB.

ἴστε, οὐ δι' ἐμαυτὸν ἀλλὰ διὰ τὰς τῆς πόλεως συμφορὰς εἰς πενίαν πολλὴν καὶ ἀπορίαν κατέστην, ἔπειτα δὲ καὶ βίον εἰργασάμην ἐκ τοῦ δικαίου, τῇ γνώμῃ καὶ ταῖν χεροῖν ταῖν ἐμαυτοῦ· ἔτι δὲ εἰδότα μὲν οἷόν ἐστι πόλεως τοιαύτης πολίτην εἶναι, εἰδότα δὲ οἷόν ἐστι ξένον εἶναι καὶ μέτοικον
145 ἐν τῇ τῶν πλησίον, ἐπιστάμενον δὲ οἷον τὸ σωφρονεῖν 19
καὶ ὀρθῶς βουλεύεσθαι, ἐπιστάμενον δ' οἷον τὸ ἁμαρτόντα πρᾶξαι κακῶς, πολλοῖς συγγενόμενος καὶ πλείστων πειραθείς, ἀφ' ὧν ἐμοὶ ξενίαι καὶ φιλότητες πρὸς πολλοὺς καὶ βασιλέας καὶ πόλεις καὶ ἄλλους ἰδίᾳ ξένους γεγένηνται, ὧν ἐμὲ σώσαντες μεθέξετε, καὶ ἔστιν ὑμῖν
146 χρῆσθαι τούτοις, ὅπου ἂν ἐν καιρῷ τι ὑμῖν γίγνηται. Ἔχει δὲ καὶ ὑμῖν ὦ ἄνδρες οὕτως· ἐάν με νυνὶ διαφθείρητε, οὐκ ἔστιν ὑμῖν ἔτι λοιπὸς τοῦ γένους τοῦ ἡμετέρου οὐδείς, ἀλλ' οἴχεται πᾶν πρόῤῥιζον. καίτοι οὐκ ὄνειδος ὑμῖν ἐστὶν ἡ Ἀνδοκίδου καὶ Λεωγόρου οἰκία οὖσα, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τότ' ἦν ὄνειδος, ὅτ' ἐμοῦ φεύγοντος Κλεοφῶν αὐτὴν ὁ λυροποιὸς ᾤκει. οὐ γάρ ἐστιν ὅστις πώποτε ὑμῶν παριὼν τὴν οἰκίαν τὴν ἡμετέραν ἀνεμνήσθη ἢ ἰδίᾳ τι ἢ δημοσίᾳ
147 κακὸν παθὼν ὑπ' ἐκείνων, οἳ πλείστας μὲν στρατηγήσαντες στρατηγίας πολλὰ τρόπαια τῶν πολεμίων καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὑμῖν ἀπέδειξαν, πλείστας δὲ ἄλλας ἀρχὰς ἄρξαντες καὶ χρήματα διαχειρίσαντες τὰ ὑμέτερα οὐδὲν ἂν πώποτε ὦφλον, οὐδ' ἡμάρτηται οὐδὲν οὔτε ἡμῖν εἰς ὑμᾶς οὔτε ὑμῖν εἰς ἡμᾶς, οἰκία δὲ πασῶν ἀρχαιοτάτη καὶ κοινοτάτη ἀεὶ τῷ δεομένῳ. οὐδ' ἔστιν ὅπου ἐκείνων τις τῶν ἀνδρῶν καταστὰς εἰς ἀγῶνα
148 ἀπήτησεν ὑμᾶς χάριν τούτων τῶν ἔργων. μὴ τοίνυν, εἰ αὐτοὶ τεθνᾶσι, καὶ περὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἐπιλάθη-

§. 145, 1. τῶν] τοῦ Z. πλησίων Z.
2. ὀρθῶς] τὸ ὀρθῶς Z.
3. συγγενόμενος AB: συγγενόμενον ς.
6. γεγένηνται. Sic correxi vulgatam γεγένηται. Simile vitium sustuli supra §. 7.
7. γίγνηται AB: γένηται ς.

§. 146, 5. ἦν ABLZ: αὖ ς.
§. 147, 3. ἀπέδειξαν ABLZ: ὑπέδειξαν ς.
4. διαχρίσαντες Z.
5. ἂν πώποτε. Particulam ἂν *Bekk.* male uncinis inclusit. Vide *Hermanni* Opusc. T. IV. p. 25. ποτε Z.
7. τῷ δεομένῳ AB; τῶν δεομένων ς.

σθε, ἀλλ᾽ ἀναμνησθέντες τῶν ἔργων νομίσατε τὰ σώματα
αὐτῶν ὁρᾶν αἰτουμένων ἐμὲ παρ᾽ ὑμῶν σῶσαι. τίνα γὰρ
καὶ ἀναβιβάσομαι δεησόμενον ὑπὲρ ἐμαυτοῦ; τὸν πα-
τέρα; ἀλλὰ τέθνηκεν. ἀλλὰ τοὺς ἀδελφούς; ἀλλ᾽ οὐκ
εἰσίν. ἀλλὰ τοὺς παῖδας; ἀλλ᾽ οὔπω γεγένηνται. ὑμεῖς 149
τοίνυν καὶ ἀντὶ πατρὸς ἐμοὶ καὶ ἀντὶ ἀδελφῶν καὶ ἀντὶ
παίδων γένεσθε· εἰς ὑμᾶς καταφεύγω καὶ ἀντιβολῶ καὶ
ἱκετεύω· ὑμεῖς με παρ᾽ ὑμῶν αὐτῶν αἰτησάμενοι σώ-
σατε, καὶ μὴ βούλεσθε Θετταλοὺς καὶ Ἀνδρίους πο-
λίτας ποιεῖσθαι δι᾽ ἀπορίαν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ ὄντας πολί-
τας ὁμολογουμένως, οἷς προσήκει ἀνδράσιν ἀγαθοῖς εἶναι
καὶ βουλόμενοι δυνήσονται, τούτους δὲ ἀπόλλυτε. μὴ
δῆτα. ἔπειτα καὶ ταῦθ᾽ ὑμῶν δέομαι, εὖ ποιῶν ὑμᾶς ὑφ᾽
ὑμῶν τιμᾶσθαι. ὥστ᾽ ἐμοὶ μὲν πειθόμενοι οὐκ ἀποστε-
ρεῖσθε εἴ τι ἐγὼ δυνήσομαι ὑμᾶς εὖ ποιεῖν· ἐὰν δὲ τοῖς
ἐχθροῖς τοῖς ἐμοῖς πεισθῆτε, οὐδ᾽ ἂν ὑστέρῳ χρόνῳ ὑμῖν
μεταμελήσῃ, οὐδὲν ἔτι πλέον ποιήσετε. μὴ τοίνυν μήθ᾽ 150
ὑμᾶς αὐτοὺς τῶν ἀπ᾽ ἐμοῦ ἐλπίδων ἀποστερήσητε μήτ᾽
ἐμὲ τῶν εἰς ὑμᾶς. ἀξιῶ δ᾽ ἔγωγε τούτους οἵτινες ὑμῖν
ἀρετῆς ἤδη τῆς μεγίστης εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον ἔλεγ-
χον ἔδοσαν, ἀναβάντας ἐνταυθοῖ συμβουλεύειν ὑμῖν ἃ
γιγνώσκουσι περὶ ἐμοῦ. Δεῦρο Ἄνυτε, Κέφαλε, ἔτι δὲ καὶ
οἱ φυλέται οἱ ᾑρημένοι μοι συνδικεῖν, Θράσυλλος καὶ οἱ
ἄλλοι.

2.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΑΥΤΟΥ ΚΑΘΟΔΟΥ.

Εἰ μέν, ὦ ἄνδρες, ἐν ἑτέρῳ τῷ πράγματι οἱ παριόντες μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντες πάντες ἐφαίνοντο, οὐδὲν ἂν θαυμαστὸν ἐνόμιζον· ὅπου μέντοι δεῖ τὴν πόλιν ἐμέ τι

§. 148, 6. ἀλλὰ ante τοὺς add. AB. Vide ad *Sluit*. p. 100.

§. 149, 4. ὑμῶν] ὑμῖν AB. 5. ἀνδρείους L. πολίτας om. Z. 8. βουλόμενοι] μὴ βουλόμενοι Z. 10. ἀποστερεῖσθαι ABL. 12. ὑμῖν add. ABLZ, μεταλήσῃ Z.

§. 150, 7. ᾑρημένοι *Reisk.*: εἰρημένοι ς. — Θράσυλλος ABLZ: Θρασύλλος ς.

Titul. *ΚΑΘΟΔΟΥ*] καθόλου Z.

ποιῆσαι ἀγαθόν, εἴ τις ἑτέρως βούλοιτο ἐμοῦ κακίων, δυ-
νότατον ἁπάντων χρημάτων ἡγοῦμαι, εἰ τῷ μὲν δοκεῖ
ταῦτα τῷ δὲ μή, ἀλλὰ μὴ πᾶσιν ὁμοίως. εἴπερ γὰρ ἡ πόλις
ἁπάντων τῶν πολιτευομένων κοινή ἐστι, καὶ τὰ γιγνόμενα
2 δήπου ἀγαθὰ τῇ πόλει κοινά ἐστι. τουτὶ τοίνυν τὸ μέγα
καὶ δεινὸν πάρεστιν ὑμῖν ὁρᾶν τοὺς μὲν ἤδη πράττον-
τας, τοὺς δὲ τάχα μέλλοντας· καί μοι μέγιστον θαῦ-
μα παρέστηκε, τί ποτε οὗτοι οἱ "ἄνδρες δεινῶς οὕτω
περικάονται, εἴ τι ὑμᾶς χρὴ ἀγαθὸν ἐμοῦ ἐπαυρέσθαι.
δεῖ γὰρ αὐτοὺς ἤτοι ἀμαθεστάτους εἶναι πάντων ἀν-
θρώπων, ἢ τῇ πόλει ταύτῃ δυσμενεστάτους. εἰ μέν γε
νομίζουσι τῆς πόλεως εὖ πραττούσης καὶ τὰ ἴδια σφῶν
αὐτῶν ἄμεινον ἂν φέρεσθαι, ἀμαθέστατοί εἰσι τὰ ἐναντία
3 νῦν τῇ ἑαυτῶν ὠφελείᾳ σπεύδοντες· εἰ δὲ μὴ ταὐτὰ ἡγοῦν-
ται σφίσι τε αὐτοῖς συμφέρειν καὶ τῷ ὑμετέρῳ κοινῷ,
δυσμενεῖς ἂν τῇ πόλει εἶεν· οἵτινες εἰσαγγείλαντός μου
ἀπόῤῥητα εἰς τὴν βουλὴν περὶ τῶν πραγμάτων, ὧν ἀπο-
τελεσθέντων οὐκ εἰσὶ τῇ πόλει ταύτῃ μείζονες ὠφέλειαι,
καὶ τούτων ἀποδεικνύντος μου τοῖς βουλευταῖς σαφεῖς τε
καὶ βεβαίους τὰς ἀποδείξεις, ἐκεῖ μὲν οὔτε τούτων τῶν
ἀνδρῶν οἱ παραγενόμενοι ἐλέγξοντες οἷοί τ' ἦσαν ἀποδεῖξαι
εἴ τι μὴ ὀρθῶς ἐλέγετο, οὔτ' ἄλλος οὐδείς, ἐνθάδε δὲ νῦν
4 πειρῶνται διαβάλλειν. σημεῖον οὖν τοῦτο ὅτι οὗτοι οὐκ
ἀφ' αὐτῶν ταῦτα πράττουσιν (εὐθὺς γὰρ ἂν τότε ἠναν-
τιοῦντο) ἀλλ' ἀπ' ἀνδρῶν ἑτέρων, οἷοί εἰσιν ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ, οὐδενὸς ἂν χρήματος δεξάμενοι ὑμᾶς τι ἀγαθὸν ἐξ
ἐμοῦ πρᾶξαι. καὶ αὐτοὶ μὲν οὗτοι οἱ ἄνδρες οὐ τολμῶσι
σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὸ μέσον καταστήσαντες διισχυρίζε-
σθαι περὶ τούτων, φοβούμενοι ἔλεγχον διδόναι εἴ τι εἰς
ὑμᾶς τυγχάνουσι μὴ εὖ φρονοῦντες· ἑτέρους δὲ εἰσπέμ-
πουσι, τοιούτους ἀνθρώπους οἷς εἰθισμένοις ἤδη ἀναι-

§. 1, 4. εἴ τις] ἢ εἴτις A.
6. τῷ δὲ] τὰ δὲ Z.
§. 2, 1. ἐστι] εἰσι Z. τοίνυν] τί νῦν BZ.
2. ὑμῖν AB: ἡμῖν ς.
4. παρέστηκε A: περιέστηκε ς.
5. εἴ τι] εἴ τοι B.
9. τὰ om. Z.
§. 3, 7. βεβαίας Vide Apparat. ad Demosth. IV. p. 15.
8. ἐξελέγξοντες Z.
§. 4, 6. καταστήσαντας Z.
8. τυγχάνουσι add. AB. εἰςυ-νέμπουσι Z.

αχυντεῖν οὐδὲν διαφέρει εἰπεῖν τε καὶ ἀκοῦσαι τὰ μέγι-
στα τῶν κακῶν. τὸ δ' ἰσχυρὸν τοῦτο μόνον εὕροι τις ἂν 5
αὐτῶν ἐν τοῖς λόγοις, τὰς ἐμὰς συμφορὰς ἐπὶ παντὶ ὀνει-
δίζειν, καὶ ταῦτα ἐν εἰδόσι δήπου κάλλιον ὑμῖν, ὥστε
μηδὲν ἂν τούτων δικαίως τιμὴν αὐτοῖς τινὰ φέρειν. ἐμοὶ
δέ, ὦ ἄνδρες, καὶ τῷ πρώτῳ τοῦτο εἰπόντι ὀρθῶς δοκεῖ
εἰρῆσθαι, ὅτι πάντες ἄνθρωποι γίγνονται ἐπὶ τῷ εὖ καὶ
κακῶς πράττειν, μεγάλη δὲ δήπου καὶ τὸ ἐξαμαρτεῖν
δυσπραξία ἐστί, καὶ εἰσὶν εὐτυχέστατοι μὲν οἱ ἐλάχιστα 6
ἐξαμαρτάνοντες, σωφρονέστατοι δὲ οἳ ἂν τάχιστα μετα-
γιγνώσκωσι. καὶ ταῦτα οὐ διακέκριται τοῖς μὲν γίγνεσθαι
τοῖς δὲ μή, ἀλλ' ἔστιν ἐν τῷ κοινῷ πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ
ἐξαμαρτεῖν τι καὶ κακῶς πρᾶξαι. ὧν ἕνεκα, ὦ Ἀθηναῖοι,
εἰ ἀνθρωπίνως περὶ ἐμοῦ γιγνώσκοιτε, εἴητε ἂν ἄνδρες εὐ-
γνωμονέστεροι. οὐ γὰρ φθόνου μᾶλλον ἢ οἴκτου ἄξιά μοί
ἐστι τὰ γεγενημένα· ὃς εἰς τοσοῦτον ἦλθον τῆς ἐμαυτοῦ 7
δυσδαιμονίας, εἴτε χρὴ εἰπεῖν νεότητί τε καὶ ἀνοίᾳ, εἴτε
καὶ δυνάμει τῶν πεισάντων με ἐλθεῖν εἰς τοιαύτην συμ-
φορὰν τῶν φρενῶν, ὥστ' ἀνάγκην μοι γενέσθαι δυοῖν
κακοῖν τοῖν μεγίστοιν θάτερον ἑλέσθαι, ἢ μὴ βουληθέντι
κατειπεῖν τοὺς ταῦτα ποιήσαντας οὐ περὶ ἐμοῦ μόνου
ὀρρωδεῖν, εἴ τι ἔδει παθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸν πατέρα οὐδὲν
ἀδικοῦντα σὺν ἐμαυτῷ ἀποκτεῖναι (ὅπερ ἀνάγκη παθεῖν
ἦν αὐτῷ, εἰ ἐγὼ μὴ ἐβουλόμην ταῦτα ποιῆσαι), ἢ κα-
τειπόντι τὰ γεγενημένα αὐτὸν μὲν ἀφεθέντα μὴ τεθνά-
ναι, τοῦ δὲ ἐμαυτοῦ πατρὸς μὴ φονέα γενέσθαι. τί δ' ἂν
οὐ πρό γε τούτου τολμήσειεν ἄνθρωπος ποιῆσαι; ἐγὼ 8
τοίνυν ἐκ τῶν παρόντων εἱλόμην ταῦτα, ἃ ἐμοὶ μὲν λύπας
ἐπὶ χρόνον πλεῖστον οἴσειν ἔμελλεν, ὑμῖν δὲ ταχίστην τοῦ

§. 5, 1. τὸ δ'] τόδ' Z.
3. καλλίων Z. ὑμῖν AB: ἡμῖν ς.
4. τινὰ φέρειν] διαφέρειν Z.
5. τοῦτο AB: τούτῳ ς.
6. ἐπὶ τῷ AB: ἐπὶ τὸ ς. εὖ καὶ κακῶς πράττειν A, εὖ κακῶς πράττειν B: εὖ πράττειν κακοὶ ς.

§. 6, 2. μεταγινώσκουσι ABZ.
6. εἴητε ἂν ABZ. Vide ad *Sluit.* p. 131.: ἂν εἴητε ς. εὐγνωμονέστεροι ABPZ: εὐδαιμονέστεροι ς.

§. 7, 4. ἀνάγκην AB: ἀνάγκη ς.
5. βουληθέντα ABZ.
6. μόνου AZ. Vide ad *Sluit.*: μόνον ς.
9. ἦν om. Z.
10. αὐτὸν ABZ: αὐτὸ ς. ἀφεθέντα *Reiskius*: ἀφέντα ς.

παρόντος τότε κακοῦ μετάστασιν. ἀναμνήσθητε δὲ ἐν οἵῳ
κινδύνῳ τε καὶ ἀμηχανίᾳ καθέστατε, καὶ ὅτι οὕτω σφόδρα
σφᾶς αὐτοὺς ἐπεφόβησθε, ὥστ' οὐδ' εἰς τὴν ἀγορὰν ἔτι
ἐξῄειτε, ἕκαστος ὑμῶν οἰόμενος συλληφθήσεσθαι. ταῦτα
τοίνυν ὥστε μὲν γενέσθαι τοιαῦτα, πολλοστὸν δή τι ἐγὼ
μέρος τῆς αἰτίας εὑρέθην ἔχων, ὥστε μέντοι παυθῆναι,
9 ἐγὼ εἷς ὢν μόνος αἴτιος. καὶ ὅμως τό γε δυστυχέστα-
τος εἶναι ἀνθρώπων οὐδαμῇ ἐκφεύγω, ὅτε δὴ προαγομέ-
νης μὲν τῆς πόλεως ἐπὶ ταύτας τὰς συμφορὰς οὐδεὶς ἐμοῦ
ἤρχετο γίγνεσθαι δυσδαιμονέστερος, μεθισταμένης δὲ
πάλιν εἰς τὸ ἀσφαλὲς ἁπάντων ἐγὼ ἀθλιώτατος. ὄντων
γὰρ κακῶν τοσούτων τῇ πόλει ἀδύνατον ἦν ταῦτα ἰαθῆναι
ἄλλως ἢ τῷ ἐμῷ αἰσχρῷ, "ὥστ' ἐν αὐτῷ ᾧ ἐγὼ κακῶς 21
ἔπραττον ἐν τούτῳ ὑμᾶς σώζεσθαι. χάριν οὖν εἰκός με,
οὐ μῖσος τῷ δυστυχήματι τούτῳ φέρεσθαι παρ' ὑμῶν.
10 Καίτοι ἐγὼ τότ' αὐτὸς γνοὺς τὰς ἐμαυτοῦ συμφοράς,
ᾧ τινι κακῶν τε καὶ αἰσχρῶν οὐκ οἶδ' εἴ τι ἀπεγένετο, τὰ
μὲν παρανοίᾳ τῇ ἐμαυτοῦ, τὰ δ' ἀνάγκῃ τῶν παρόντων
πραγμάτων, ἔγνων ἥδιστον εἶναι πράττειν τε τοιαῦτα καὶ
διαιτᾶσθαι ἐκεῖ, ὅπου ἥκιστα μέλλοιμι ὀφθήσεσθαι ὑφ'
ὑμῶν. ἐπειδὴ δὲ χρόνῳ ὕστερον εἰσῆλθέ μοι, ὥσπερ εἰκός,
ἐπιθυμία τῆς τε μεθ' ὑμῶν πολιτείας ἐκείνης καὶ διαίτης,
ἐξ ἧς δευρὶ μετέστην, ἔγνων λυσιτελεῖν μοι ἢ τοῦ βίου
ἀπηλλάχθαι, ἢ τὴν πόλιν ταύτην ἀγαθόν τι τοσοῦτον ἐρ-
γάσασθαι, ὥστε ὑμῶν ἑκόντων εἶναί ποτέ μοι πολιτεύσα-
11 σθαι μεθ' ὑμῶν. ἐκ δὲ τούτου οὐ πώποτε οὔτε τοῦ σώμα-
τος οὔτε τῶν ὄντων ἐμοὶ ἐφεισάμην, ὅπου ἔδει παρακιν-
δυνεύειν· ἀλλ' αὐτίκα μὲν τότε εἰσήγαγον εἰς στρατιὰν
ὑμῶν οὖσαν ἐν Σάμῳ κωπέας, τῶν τετρακοσίων ἤδη τὰ
πράγματα ἐνθάδε κατειληφότων, ὄντος μοι Ἀρχελάου
ξένου πατρικοῦ καὶ διδόντος γενέσθαι τε καὶ ἐξάγεσθαι

§. 8, 6. ἐπεφόβησθε ABZ: ἐπεφόβησεν ς.
8. μὲν] μέντοι Z.
§. 9, 1. τό γε] τότε Z.
2. προαγομένης ABZ: παραγενομένης ς.
§. 10, 8. ἔγνω ABZ.
9. ἀπαλλαχθῆναι Z.
10. πολιτεύσασθαι AB: πολιτεύεσθαι ς.
§. 11, 4. Σάμῳ κωπέας] σαμάκω πέας Z.
6. ἐξάγεσθαι. Fortasse scribendum est ἐξαγαγέσθαι.

ὁπόσους ἐβουλόμην. τούτους τε εἰσήγαγον τοὺς κωπέας,
καὶ παρόν μοι πέντε δραχμῶν τὴν τιμὴν αὐτῶν δέξασθαι
οὐκ ἠθέλησα πράξασθαι πλέον ἢ ὅσου ἐμοὶ κατέστη-
σαν· εἰσήγαγον δὲ σῖτόν τε καὶ χαλκόν, καὶ οἱ ἄνδρες 12
ἐκεῖνοι ἐκ τούτων παρεσκευασμένοι ἐνίκησαν μετὰ ταῦτα
Πελοποννησίους ναυμαχοῦντες, καὶ τὴν πόλιν ταύτην μό-
νοι ἀνθρώπων ἔσωσαν ἐν τῷ τότε χρόνῳ. εἰ τοίνυν μεγά-
λων ἀγαθῶν ἄξια ὑμᾶς εἰργάσαντο ἐκεῖνοι, μέρος ἐγὼ οὐκ
ἂν ἐλάχιστον δικαίως ταύτης τῆς αἰτίας ἔχοιμι. εἰ γὰρ
τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις τότε τὰ ἐπιτήδεια μὴ εἰσήχθη, οὐ
περὶ τοῦ σῶσαι τὰς Ἀθήνας ὁ κίνδυνος ἦν αὐτοῖς μᾶλλον
ἢ περὶ τοῦ μηδ' αὐτοὺς σωθῆναι. Τούτων τοίνυν οὕτως 13
ἐχόντων οὐκ ὀλίγῳ μοι παρὰ γνώμην εὑρέθη τὰ ἐνταῦ-
θα πράγματα ἔχοντα. κατέπλευσα μὲν γὰρ ὡς ἐπαινε-
θησόμενος ὑπὸ τῶν ἐνθάδε προθυμίας τε εἵνεκα καὶ ἐπι-
μελείας τῶν ὑμετέρων πραγμάτων· πυθόμενοι δέ τινές
με ἥκοντα τῶν τετρακοσίων ἐζήτουν τε παραχρῆμα, καὶ
λαβόντες ἤγαγον εἰς τὴν βουλήν. εὐθὺς δὲ παραστάς 14
μοι Πείσανδρος „ἄνδρες“ ἔφη „βουλευταί, ἐγὼ τὸν ἄν-
δρα τοῦτον ἐνδεικνύω ὑμῖν σῖτόν τε εἰς τοὺς πολεμίους
εἰσαγαγόντα καὶ κωπέας.“ καὶ τὸ πρᾶγμα ἤδη πᾶν διη-
γεῖτο ὡς ἐπέπρακτο. ἐν δὲ τῷ τότε τὰ ἐναντία φρονοῦν-
τες δῆλοι ἦσαν ἤδη οἱ ἐπὶ στρατείας ὄντες τοῖς τετρακο-
σίοις. κἀγώ, θόρυβος γὰρ δὴ τοιοῦτος ἐγίγνετο τῶν βου- 15
λευτῶν, καὶ ἐπειδὴ ἐγίγνωσκον ἀπολούμενος, εὐθὺς προσ-
πηδῶ πρὸς τὴν ἑστίαν καὶ λαμβάνομαι τῶν ἱερῶν. ὅπερ
μοι καὶ πλείστου ἄξιον ἐγίγνετο ἐν τῷ τότε· εἰς γὰρ τοὺς
θεοὺς εἶχον τὰ ὀνείδη οὗτοι, οἵ με μᾶλλον τῶν ἀνθρώπων
ἐοίκασι κατελεῆσαι, βουληθέντων τε αὐτῶν ἀποκτεῖναί
με οὗτοι ἦσαν οἱ διασώσαντες. δεσμά τε ὕστερον καὶ
κακὰ ὅσα τε καὶ οἷα τῷ σώματι ἠνεσχόμην, μακρὸν ἂν εἴη
μοι λέγειν. οὗ δὴ καὶ μάλιστ' ἐμαυτὸν ἀπωλοφυράμην, 16

7. ὁπόσους AB: ὁπόσα ς. τούτους] τούς BZ.
9. πράξασθαι om. Z. ὅσου A: ὅσον ς.
§. 12, 6. τῆς αἰτίας ABZ: ἀξίας ς.
§. 13, 1. μηθ' AB: μὴ δι' ς.
2. ὀλίγον Z. εὑρηθείη Z.
§. 14, 5. τότε τὰ ABZ: τότε οἱ τὰ ς.
§. 15, 6. τε] γε Reisk.
7. ὕστερον κακὰ ὅσα καὶ Z.
§. 16, 1. ἀπωλοφυρησάμην Z.

ὅστις τοῦτο μὲν ἐν ᾧ ἐδόκει ὁ δῆμος κακοῦσθαι, ἐγὼ ἀντὶ τούτου κακὰ εἶχον, τοῦτο δὲ ἐπειδὴ ἐφαίνετο εὖ ὑπ' ἐμοῦ πεπονθώς, πάλιν αὖ καὶ διὰ τοῦτ' ἐγὼ ἀπολοίμην. ὥστε ὁδόν τε καὶ πόρον μηδαμῇ ἔτι εἶναί μοι εὐθαρσεῖν· ὅποι γὰρ τραποίμην, πάντοθεν κακόν τί μοι ἐφαίνετο ἑτοιμαζόμενον. ἀλλ' ὅμως καὶ ἐκ τούτων τοιούτων ὄντων ἀπαλλαγεὶς οὐκ ἔστιν ὅ τι ἕτερον ἔργον περὶ πλείονος ἐποιούμην ἢ τὴν πόλιν ταύτην ἀγαθόν τι ἐργάσασθαι.

17 Ὁρᾶν δὲ χρή, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅσῳ τὰ τοιαῦτα τῶν ὑπουργημάτων διαφέρει. τοῦτο μὲν γὰρ ὅσοι τῶν πολιτῶν τὰ ὑμετέρα πράγματα διαχειρίζοντες ἀργύριον ὑμῖν ἐκπορίζουσιν, ἄλλο τι ἢ τὰ ὑμέτερα ὑμῖν διδόασι; τοῦτο δὲ ὅσοι στρατηγοὶ γενόμενοι καλόν τι τὴν πόλιν κατεργάζονται, τί ἄλλο ἢ μετὰ τῆς τῶν ὑμετέρων σωμάτων ταλαιπωρίας τε καὶ κινδύνων, καὶ ἔτι τῶν κοινῶν χρημάτων δαπάνης, ποιοῦσιν ὑμᾶς εἴ τι τυγχάνουσιν ἀγαθόν; ἐν ᾧ καὶ ἄν τι ἐξαμάρτωσιν, οὐκ αὐτοὶ τῆς σφετέρας αὐτῶν ἁμαρτίας δίκην διδόασιν, ἀλλ' ὑμεῖς ὑπὲρ τῶν ἐκεί-
18 νοις ἡμαρτημένων. ἀλλ' ὅμως οὗτοι στεφανοῦνταί γε ὑφ' ὑμῶν καὶ ἀνακηρύττονται ὡς ὄντες ἄνδρες ἀγαθοί. καὶ οὐκ ἐρῶ ὡς οὐ δικαίως· μεγάλη γάρ ἐστιν ἀρετή, ὅστις τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ὁτῳοῦν δύναται τρόπῳ ἀγαθόν τι ἐργάζεσθαι. ἀλλ' οὖν γιγνώσκειν γε χρὴ ὅτι ἐκεῖνος ἂν εἴη πλείστου ἄξιος ἀνήρ, ὅστις τοῖς ἑαυτοῦ παρακινδυνεύων χρήμασί τε καὶ σώματι τολμῴη ἀγαθόν τι ποιεῖν τοὺς ἑαυτοῦ πολίτας.

2. ὅστις] ὅτι Z. τούτῳ AB.
3. εὖ om. ABZ.
4. ἀπολοίμην] *Bekker.* mavult ἀπωλλύμην.
5. μηδαμῇ. An forte scribendum μηδαμοῖ? Sic οὐδαμοῖ est ap. Aristophanem in Vesp. v. 1188.
6. ὅποι. Sic *Reisk.* T. VIII. p. 461: ὅπου ς. μοι om. Z.
ἕτερον
8. οὐκ ἔστιν ὅτι ἔργον A, οὐκ ἔστιν ὅ τι ἕτερον ἔργον BZ et corr. A: οὐκέτι ἕτερον ς.

§. 17, 1. χρὴ add. BZ. ὅσῳ] ὅσα Z.
2. γὰρ add. AB.
6. τῆς add. AB.
οἷς
8. δαπάνης A, δαπαν B: δαπανᾷν ς.
9. αὐτῶν add. AB.

§. 18, 4. ἐργάζεσθαι ABZ: ἐργάζεται ς.
6. πλείστου] πολλοῦ πλείστου Z et pr. A. πολὺ πλείστου B et correctus A.

Ἐμοὶ τοίνυν τὰ μὲν ἤδη εἰς ὑμᾶς πεπραγμένα σχεδόν 19
τι ἅπαντες ἂν εἰδείητε, τὰ δὲ μέλλοντά τε καὶ ἤδη
πραττόμενα ἄνδρες ὑμῶν πεντακόσιοι ἐν ἀποῤῥήτῳ ἴσασιν,
ἡ βουλή· οὓς πολλῷ δήπου εἰκὸς ἧττον ἄν τι ἐξαμαρ-
τεῖν, ἢ εἰ ὑμᾶς δέοι ἀκούσαντάς τι ἐν τῷ παραχρῆμα νῦν
διαβουλεύσασθαι. οἱ μέν γε σχολῇ περὶ τῶν εἰσαγγελ-
λομένων σκοποῦνται, ὑπάρχει τε αὐτοῖς, ἐάν τι ἐξαμαρ-
τάνωσιν, αἰτίαν ἔχειν καὶ λόγον αἰσχρὸν ἐκ τῶν ἄλλων
πολιτῶν· ὑμῖν δὲ οὐκ εἰσὶν ἕτεροι ὑφ' ὧν αἰτίαν ἔχοιτε·
τὰ γὰρ ὑμέτερα αὐτῶν ἐφ' ὑμῖν δικαίως ἐστὶ καὶ εὖ
καὶ κακῶς, ἐὰν βούλησθε, διαθέσθαι. ἃ γε μέντοι ἔξω 20
τῶν ἀποῤῥήτων οἷόν τέ μοί ἐστιν εἰπεῖν εἰς ὑμᾶς ἤδη πε-
πραγμένα, ἀκούσεσθε. ἐπίστασθε γάρ που ὡς ἠγγέλθη
ἡμῖν ὅτι οὐ μέλλει ἐκ Κύπρου σῖτος ἥξειν ἐνταῦθα· ἐγὼ
τοίνυν τοιοῦτός τε καὶ τοσοῦτος ἐγενόμην, ὥστε τοὺς ἄν-
δρας τοὺς ταῦτα βουλεύσαντας ἐφ' ὑμῖν καὶ πράξαντας
ψευσθῆναι τῆς αὐτῶν γνώμης. καὶ ὡς μὲν ταῦτα διε- 21
πράχθη, οὐδὲν προὔργου ἀκοῦσαι ὑμῖν· τὰ δὲ νυνὶ βού-
λομαι ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι αἱ μέλλουσαι νῆες ἤδη σιταγωγοὶ
καταπλεῖν εἰς τὸν Πειραιᾶ εἰσὶν ὑμῖν τέτταρες καὶ δέκα,
αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν ἐκ Κύπρου ἀναχθεισῶν ἥξουσιν ἀθρόαι
οὐ πολὺ ὕστερον. ἐδεξάμην δ' ἀντὶ πάντων χρημάτων
εἶναι ἐν ἀσφαλεῖ φράσαι πρὸς ὑμᾶς ἃ καὶ τῇ βουλῇ ἐν
ἀποῤῥήτῳ εἰσήγγειλα, ὅπως αὐτόθεν προῄδειτε. νῦν δὲ 22
ἐκεῖνα μὲν τότε ὅταν ἀποτελεσθῇ γνώσεσθε ἅμα καὶ ὠφε-
ληθήσεσθε· νῦν δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, εἴ μοι βουληθείητε δοῦ-
ναι χάριν μικράν τε καὶ ἄπονον ὑμῖν καὶ ἅμα δικαίαν,
πάνυ ἄν μοι τοῦτο ἐν μεγάλῃ ἡδονῇ γένοιτο. ὡς δὲ καὶ
δικαία ἐστίν, εἴσεσθε. ἃ γάρ μοι αὐτοὶ γνόντες τε
καὶ ὑποσχόμενοι ἔδοτε, ὕστερον δὲ ἑτέροις πειθόμενοι
ἀφείλεσθε, ταῦθ' ὑμᾶς, εἰ μὲν βούλεσθε, αἰτῶ, εἰ δὲ
μὴ βούλεσθε, ἀπαιτῶ. ὁρῶ δὲ ὑμᾶς πολλάκις καὶ δού- 23

§. 19, 4. *εἰκὸς*] *εἰς* ABZ. 6. *εἰςαγγελομένων* Z. 10. *εὖ κακῶς ἐὰν βούλησθε δὲ διαθ.* Z. §. 21, 4. *τέτταρες* AB: *τέσσαρες* c. 6. *ἀντὶ*. Retinui vulgatam. Vide ad *Sluit.* p. 64. *Bekker.* c. *Reiskio* *ἂν* scripsit et laudat §. 4. *εἰ* §. 22, 6. *δίκαια* AB. *γνώσεσθε* Z. §. 23, 1. *δούλοις καὶ ἀνθρώποις* Z.

λοις ἀνθρώποις καὶ ξένοις παντοδαποῖς πολιτείας διδόντας τε καὶ εἰς χρήματα μεγάλας δωρεάς, οἳ ἂν ὑμᾶς φαίνωνται ποιοῦντές τι ἀγαθόν. καὶ ταῦτα μέντοι ὀρθῶς ὑμεῖς φρονοῦντες δίδοτε· οὕτω γὰρ ἂν ὑπὸ πλείστων ἀνθρώπων εὖ πάσχοιτε. ἐγὼ τοίνυν τοσοῦτον ὑμῶν μόνον δέομαι· τὸ ψήφισμα ὃ Μενίππου εἰπόντος ἐψηφίσασθε, εἶναί μοι ἄδειαν, πάλιν ἀπόδοτε. ἀναγνώσεται δὲ ὑμῖν αὐτό· ἔτι γὰρ καὶ νῦν ἐγγέγραπται ἐν τῷ βουλευτηρίῳ.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

24 Τουτὶ τὸ ψήφισμα ὃ ἠκούσατε ψηφισάμενοί μοι, ὦ
Ἀθηναῖοι, ὕστερον ἀφείλεσθε χάριν ἑτέρῳ φέροντες. πεί-
θεσθε οὖν μοι, καὶ ἤδη παύσασθε εἴ τῳ ὑμῶν διάβολόν τι
ἐν τῇ γνώμῃ περὶ ἐμοῦ παρέστηκεν. εἰ γὰρ ὅσα οἱ ἄνθρω-
ποι γνώμῃ ἁμαρτάνουσι, τὸ σῶμα αὐτῶν μὴ αἴτιόν ἐστιν,
ἐμοῦ τὸ μὲν σῶμα τυγχάνει ταὐτὸν ἔτι ὄν, ὅπερ τῆς
αἰτίας ἀπήλλακται, ἡ δὲ γνώμη ἀντὶ τῆς προτέρας ἑτέρα
νυνὶ παρέστηκεν. οὐδὲν οὖν ἔτι ὑπολείπεται ὅτῳ ἄν μοι
25 δικαίως διαβεβλῆσθε. ὥσπερ δὲ τῆς τότε ἁμαρτίας τὰ
ἀπὸ τῶν ἔργων σημεῖα ἔφατε χρῆναι πιστότατα ποιούμε-
νοι κακόν με ἄνδρα ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ ἐπὶ τῇ νῦν εὐνοίᾳ
μὴ ζητεῖτε ἑτέραν βάσανον ἢ τὰ ἀπὸ τῶν νυνὶ ἔργων ση-
μεῖα ὑμῖν γιγνόμενα. πολὺ δέ μοι προσήκει ταῦτα μᾶλ-
26 λον ἐκείνων, καὶ τῷ γένει συνηθέστερά ἐστι. τάδε γὰρ οὐδὲ
ψευσαμένῳ μοι λαθεῖν οἷόν τ' ἐστὶ τούς γε πρεσβυτέρους
ὑμῶν, ὅτι ὁ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς πρόπαππος Λεωγόρας στα-
σιάσας πρὸς τοὺς τυράννους ὑπὲρ τοῦ δήμου, ἐξὸν αὐτῷ
διαλλαχθέντι τῆς ἔχθρας καὶ γενομένῳ κηδεστῇ ἄρξαι
μετ' ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν τῆς πόλεως, εἵλετο μᾶλλον ἐκ-
πεσεῖν μετὰ τοῦ δήμου καὶ φεύγων κακοπαθεῖν μᾶλλον
ἢ προδότης αὐτῶν καταστῆναι. ὥστ' ἔμοιγε καὶ διὰ τὰ
τῶν προγόνων ἔργα εἰκότως ὑπάρχει δημοτικῷ εἶναι, εἴπερ

2. παντοδαπῆς ABZ.
3. διδόντας τε καὶ. Contra *Reiskium*, qui turbas movit, disputat *Meier*. de bonis damnat. p. 52. n. 163.
§. 24, 6. ἐμοῦ *Reisk.*: ὁμοῦ ς. ταὐτὸν ἔτι ὄν] Ita correxit *Bekk.* duce *Reiskio*, qui praetervidit particulam: τοῦτ' ἀναίτιον ς.
§. 25, 1. διαβεβλῆσθαι ABZ.
4. ζητῆτε A.
§. 26, 5. διαλλαχθέντι AB: διαλλαχθέντα ς: διαλλαγχθέντα Z.

τριακοσίους ἱππεῖς κατεστησάμεθα καὶ τοξότας τρια-
κοσίους Σκύθας ἐπριάμεθα. καὶ ταῦτα ἐκ τῆς εἰρήνης τῆς
πρὸς Λακεδαιμονίους ἀγαθὰ τῇ πόλει καὶ δύναμις τῷ
δήμῳ τῶν Ἀθηναίων ἐγένετο. Μετὰ δὲ ταῦτα δι' Αἰγι- 6
νήτας εἰς πόλεμον κατέστημεν, καὶ πολλὰ κακὰ παθόντες
πολλὰ δὲ ποιήσαντες ἐπεθυμήσαμεν πάλιν τῆς εἰρήνης,
καὶ ᾑρέθησαν δέκα ἄνδρες ἐξ Ἀθηναίων ἁπάντων πρέ-
σβεις εἰς Λακεδαίμονα περὶ εἰρήνης αὐτοκράτορες, ὧν ἦν
καὶ Ἀνδοκίδης ὁ πάππος ὁ ἡμέτερος. οὗτοι ἡμῖν εἰρήνην
ἐποιήσαντο πρὸς Λακεδαιμονίους ἔτη τριάκοντα. καὶ ἐν
τοσούτῳ χρόνῳ ἔστιν ὅπου, ὦ Ἀθηναῖοι, ὁ δῆμος κατε-
λύθη; τί δέ; πράττοντές τινες δήμου κατάλυσιν ἐλήφθη-
σαν; οὐκ ἔστιν ὅστις ἀποδείξει, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐναντιώτα-
τον· αὕτη γὰρ ἡ εἰρήνη τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων ὑψηλὸν 7
ἦρε καὶ κατέστησεν ἰσχυρὸν οὕτως, ὥστε πρῶτον μὲν ἐν
τούτοις τοῖς ἔτεσιν εἰρήνην λαβόντες ἀνηνέγκαμεν χίλια
τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ νόμῳ κατεκλείσαμεν
ἐξαίρετα εἶναι τῷ δήμῳ, τοῦτο δὲ τριήρεις ἄλλας ἑκατὸν
ἐναυπηγησάμεθα, καὶ ταύτας ἐξαιρέτους ἐψηφισάμεθα
εἶναι, νεωσοίκους τε ᾠκοδομησάμεθα, χιλίους τε καὶ δια-
κοσίους ἱππέας καὶ τοξότας τοσούτους ἑτέρους κατεστή-
σαμεν, καὶ τὸ τεῖχος τὸ μακρὸν τὸ νότιον ἐτειχίσθη. ταῦ-
τα ἐκ τῆς εἰρήνης τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους ἀγαθὰ τῇ
πόλει καὶ δύναμις τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων ἐγένετο. Πάλιν 8
δὲ διὰ Μεγαρέας πολεμήσαντες καὶ τὴν χώραν τμηθῆ-
ναι προέμενοι, πολλῶν ἀγαθῶν στερηθέντες αὖθις τὴν
εἰρήνην ἐποιησάμεθα, ἥν ἡμῖν Νικίας ὁ Νικηράτου
κατειργάσατο. οἶμαι δ' ὑμᾶς ἅπαντας εἰδέναι τοῦτο, ὅτι
διὰ ταύτην τὴν εἰρήνην ἑπτακισχίλια μὲν τάλαντα νομί-
σματος εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνηνέγκαμεν, ναῦς δὲ πλεί- 9
ους ἢ τετρακοσίας ἐκτησάμεθα, καὶ φόρος προσήει κατ'
ἐνιαυτὸν πλέον ἢ διακόσια καὶ χίλια τάλαντα, καὶ

7. τριακοσίους] τετρακοσίους Z.
§. 6, 1. αἰγηνίτας ABZ.
4. ᾑρέθησαν Steph.: εὑρέθησαν ς.
5. καὶ add. AB.
6. ὑμῖν AB.
9. δὲ ABZ: δαὶ ς.
§. 7, 1. τὸν ἀθηναῖον Z: τῶν Ἀθηναίων cum Steph. scripsi. Bekker τὸν Ἀθηναίων.
6. ταύτας] ταῦτα Z.
§. 9, 1. ἠνέγκαμεν Z.

Ὅτι μὲν εἰρήνην ποιεῖσθαι δικαίαν ἄμεινόν ἐστιν ἢ
πολεμεῖν, δοκεῖτέ μοι ὦ Ἀθηναῖοι πάντες γιγνώσκειν· ὅτι
δὲ οἱ ῥήτορες τῷ μὲν ὀνόματι τῆς εἰρήνης συγχωροῦσι,
τοῖς δ' ἔργοις ἀφ' ὧν ἡ εἰρήνη γένοιτο ἐναντιοῦνται, τοῦτο
δὲ οὐ πάντες αἰσθάνεσθε. λέγουσι γὰρ ὡς ἔστι δεινό-
τατον τῷ δήμῳ, γενομένης εἰρήνης, ἡ νῦν οὖσα πολιτεία
2 μὴ καταλυθῇ. εἰ μὲν οὖν μηδεπώποτε πρότερον ὁ δῆ-
μος ὁ τῶν Ἀθηναίων εἰρήνην ἐποιήσατο πρὸς Λακεδαιμο-
νίους, εἰκότως ἂν ἐφοβούμεθα αὐτὸ διά τε τὴν ἀπειρίαν
τοῦ ἔργου διά τε τὴν ἐκείνων ἀπιστίαν· ὅπου δὲ πολλάκις
ἤδη πρότερον εἰρήνην ἐποιήσατε δημοκρατούμενοι, πῶς
οὐκ εἰκὸς ὑμᾶς πρῶτον ἐκεῖνα σκέψασθαι τὰ τότε γενό-
μενα; χρὴ γάρ ὦ Ἀθηναῖοι τεκμηρίοις χρῆσθαι τοῖς
3 πρότερον γενομένοις περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι. Ἡνίκα
τοίνυν ἦν μὲν ὁ πόλεμος ἡμῖν ἐν Εὐβοίᾳ, Μέγαρα δὲ εἴ-
χομεν καὶ Πηγὰς καὶ Τροιζῆνα, εἰρήνης ἐπεθυμήσαμεν,
καὶ Μιλτιάδην τὸν Κίμωνος ὠστρακισμένον καὶ ὄντα ἐν
Χεῤῥονήσῳ κατεδεξάμεθα δι' αὐτὸ τοῦτο, πρόξενον ὄντα
Λακεδαιμονίων, ὅπως πέμψαιμεν ἐς Λακεδαίμονα προ-
4 κηρυκευσόμενον περὶ σπονδῶν. καὶ τότε ἡμῖν εἰρήνη ἐγέ-
νετο πρὸς Λακεδαι''μονίους ἔτη πέντε, καὶ ἐνεμείναμεν 24
ἀμφότεροι ταύταις ταῖς σπονδαῖς ἔτη τριακαίδεκα. ἓν δὴ
τοῦτο, ὦ Ἀθηναῖοι, πρῶτον σκεψώμεθα. ἐν ταύτῃ τῇ
εἰρήνῃ ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἔσθ' ὅπου κατελύθη;
οὐδεὶς ἀποδείξει. ἀγαθὰ δὲ ὅσα ἐγένετο διὰ ταύτην τὴν
5 εἰρήνην, ἐγὼ ὑμῖν φράσω. πρῶτον μὲν τὸν Πειραιᾶ τότε
ἐτειχίσαμεν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, εἶτα τὸ μακρὸν τεῖχος τὸ
βόρειον· ἀντὶ δὲ τῶν τριήρων αἳ τότε ἡμῖν ἦσαν παλαιαὶ
καὶ ἄπλοι, αἷς βασιλέα καὶ βαρβάρους καταναυμαχή-
σαντες ἠλευθερώσαμεν τοὺς Ἕλληνας, ἀντὶ τούτων τῶν
νεῶν ἑκατὸν τριήρεις ἐναυπηγησάμεθα, καὶ πρῶτον τότε

§. 1, 2. πάντες add. AB.
4. δὲ add. AB.
5. ἔστι] ἔτι Z.
§. 2, 1. πρότερον om. Zς.
4. διά τε AB: ἔργου καὶ διὰ ς.
7. ὦ] ὁ B.
§. 3, 4. ὠστρακισμὸν Z.
5. ἐδεξάμεθα Z.
6. πέμψαιεν AB, qui et mox ἐς pro εἰς ς.
§. 4, 2. πέντε] πεντήκοντα Taylor. Lectt. Lys. p. 4.
§. 5, 1. τότε add. AB.
2. τούτῳ] τῷδε Z.
4. αἷς] οἷς Z.
6. τότε om. Z.

τριακοσίους ἱππεῖς κατεστησάμεθα καὶ τοξότας τρια-
κοσίους Σκύθας ἐπριάμεθα. καὶ ταῦτα ἐκ τῆς εἰρήνης τῆς
πρὸς Λακεδαιμονίους ἀγαθὰ τῇ πόλει καὶ δύναμις τῷ
δήμῳ τῶν Ἀθηναίων ἐγένετο. Μετὰ δὲ ταῦτα δι' Αἰγι- 6
νήτας εἰς πόλεμον κατέστημεν, καὶ πολλὰ κακὰ παθόντες
πολλὰ δὲ ποιήσαντες ἐπεθυμήσαμεν πάλιν τῆς εἰρήνης,
καὶ ᾑρέθησαν δέκα ἄνδρες ἐξ Ἀθηναίων ἁπάντων πρέ-
σβεις εἰς Λακεδαίμονα περὶ εἰρήνης αὐτοκράτορες, ὧν ἦν
καὶ Ἀνδοκίδης ὁ πάππος ὁ ἡμέτερος. οὗτοι ἡμῖν εἰρήνην
ἐποιήσαντο πρὸς Λακεδαιμονίους ἔτη τριάκοντα. καὶ ἐν
τοσούτῳ χρόνῳ ἔστιν ὅπου, ὦ Ἀθηναῖοι, ὁ δῆμος κατε-
λύθη; τί δέ; πράττοντές τινες δήμου κατάλυσιν ἐλήφθη-
σαν; οὐκ ἔστιν ὅστις ἀποδείξει, ἀλλ' αὐτὸ τὰ ἐναντιώτα-
τον· αὕτη γὰρ ἡ εἰρήνη τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων ὑψηλὸν 7
ἦρε καὶ κατέστησεν ἰσχυρὸν οὕτως, ὥστε πρῶτον μὲν ἐν
τούτοις τοῖς ἔτεσιν εἰρήνην λαβόντες ἀνηνέγκαμεν χίλια
τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ νόμῳ κατεκλείσαμεν
ἐξαίρετα εἶναι τῷ δήμῳ, τοῦτο δὲ τριήρεις ἄλλας ἑκατὸν
ἐναυπηγησάμεθα, καὶ ταύτας ἐξαιρέτους ἐψηφισάμεθα
εἶναι, νεωσοίκους τε ᾠκοδομησάμεθα, χιλίους τε καὶ δια-
κοσίους ἱππέας καὶ τοξότας τοσούτους ἑτέρους κατεστή-
σαμεν, καὶ τὸ τεῖχος τὸ μακρὸν τὸ νότιον ἐτειχίσθη. ταῦ-
τα ἐκ τῆς εἰρήνης τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους ἀγαθὰ τῇ
πόλει καὶ δύναμις τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων ἐγένετο. Πάλιν 8
δὲ διὰ Μεγαρέας πολεμήσαντες καὶ τὴν χώραν τμηθῆ-
ναι προέμενοι, πολλῶν ἀγαθῶν στερηθέντες αὖθις τὴν
εἰρήνην ἐποιησάμεθα, ἣν ἡμῖν Νικίας ὁ Νικηράτου
κατειργάσατο. οἶμαι δ' ὑμᾶς ἅπαντας εἰδέναι τοῦτο, ὅτι
διὰ ταύτην τὴν εἰρήνην ἑπτακισχίλια μὲν τάλαντα νομί-
σματος εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνηνέγκαμεν, ναῦς δὲ πλεί- 9
ους ἢ τετρακοσίας ἐκτησάμεθα, καὶ φόρος προσῄει κατ'
ἐνιαυτὸν πλέον ἢ διακόσια καὶ χίλια τάλαντα, καὶ

7. τριακοσίους] τετρακοσίους Z.
§. 6, 1. αἰγηνίτας ABZ.
4. ᾑρέθησαν Steph.: εὑρέθη-
σαν ς.
5. καὶ add. AB.
6. ὑμῖν AB.
9. δὲ ABZ: δαὶ ς.
§. 7, 1. τὸν ἀθηναῖον Z: τῶν
Ἀθηναίων cum Steph. scripsi.
Bekker τὸν Ἀθηναίων.
6. ταύτας] ταῦτα Z.
§. 9, 1. ἠνέγκαμεν Z.

Χεῤῥόνησόν τε εἴχομεν καὶ Νάξον καὶ Εὐβοίας πλέον ἢ τὰ δύο μέρη· τάς τε ἄλλας ἀποικίας καθ' ἕκαστον διηγεῖσθαι μακρὸς ἂν εἴη λόγος. ταῦτα δ' ἔχοντες τὰ ἀγαθὰ πάλιν κατέστημεν εἰς πόλεμον πρὸς Λακεδαιμονίους, πεισθέντες καὶ τότε ὑπ' Ἀργείων.

10 Πρῶτον μὲν οὖν ὦ Ἀθηναῖοι τούτου ἀναμνήσθητε, τί
ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς ὑπεθέμην τῷ λόγῳ. ἄλλο τι ἢ τοῦτο, ὅτι
διὰ τὴν εἰρήνην οὐδεπώποτε ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων κα-
τελύθη; οὐκοῦν ἀποδέδεικται, καὶ οὐδεὶς ἐξελέγχει με
ὡς οὐκ ἔστι ταῦτα ἀληθῆ. ἤδη δέ τινων ἤκουσα λεγόν-
των ὡς ἐκ τῆς τελευταίας εἰρήνης τῆς πρὸς Λακεδαιμο-
νίους οἵ τε τριάκοντα κατέστησαν πολλοί τε Ἀθηναίων
11 κώνειον πιόντες ἀπέθανον, οἱ δὲ φεύγοντες ᾤχοντο. ὁπό-
σοι οὖν ταῦτα λέγουσιν, οὐκ ὀρθῶς γιγνώσκουσιν· εἰρήνη
γὰρ καὶ σπονδαὶ πολὺ διαφέρουσι σφῶν αὐτῶν. εἰρήνην
μὲν γὰρ ἐξ ἴσου ποιοῦνται πρὸς ἀλλήλους ὁμολογήσαντες
περὶ ὧν ἂν διαφέρωνται· σπονδὰς δέ, ὅταν κρατήσωσι
κατὰ τὸν πόλεμον, οἱ κρείττους τοῖς ἥττοσιν ἐξ ἐπιτα-
γμάτων ποιοῦνται, ὥσπερ ἡμῶν κρατήσαντες Λακεδαι-
μόνιοι τῷ πολέμῳ ἐπέταξαν ἡμῖν καὶ [τὰ] τείχη κα-
θαιρεῖν καὶ τὰς ναῦς παραδιδόναι καὶ τοὺς φεύγοντας
12 καταδέχεσθαι. τότε μὲν οὖν σπονδαὶ κατ' ἀνάγκην ἐξ
ἐπιταγμάτων ἐγένοντο· νῦν δὲ "περὶ εἰρήνης βουλεύεσθε. 25
σκέψασθε δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν γραμμάτων, ἅ τε ἡμῖν ἐν τῇ
στήλῃ γέγραπται, ἐφ' οἷς τε νῦν ἔξεστι τὴν εἰρήνην ποιεῖ-
σθαι. ἐκεῖ μὲν γέγραπται τὰ τείχη καθαιρεῖν, ἐν δὲ
τοῖσδε ἔξεστιν οἰκοδομεῖν· ναῦς ἐκεῖ μὲν δώδεκα κεκτῆ-
σθαι, νῦν δ' ὁπόσας ἂν βουλώμεθα· Λῆμνον δὲ καὶ
Ἴμβρον καὶ Σκῦρον τότε μὲν ἔχειν τοὺς ἔχοντας, νῦν δὲ
ἡμετέρας εἶναι· καὶ φεύγοντας νῦν μὲν οὐκ ἐπάναγκες
οὐδένα καταδέχεσθαι, τότε δ' ἐπάναγκες, ἐξ ὧν ὁ δῆμος
κατελύθη. τί ταῦτα ἐκείνοις ὁμολογεῖ; τοσοῦτον οὖν
ἔγωγε ὦ Ἀθηναῖοι διορίζομαι περὶ τούτων; τὴν μὲν εἰρή-

§. 10, 2. ἄλλο τι ABZ: ἄλλο ὅ, τι ς.
§. 11, 1. κώνιον BZ.
8. τὰ add. *Reisk.*
§. 12, 5. τὰ add. ABZ.
6. δώδεκα] Vide *Wesseling.* ad Diod. 13, 107.
11. τί ταῦτα] ταῦτα δι αν Z. ἐκεῖνος BZ.

κην σωτηρίαν εἶναι τῷ δήμῳ καὶ δύναμιν, τὸν δὲ πόλεμον δήμου καταλύσιν γίγνεσθαι. περὶ μὲν οὖν τούτων ταῦτα λέγω.

Φασὶ δέ τινες ἀναγκαίως νῦν ἡμῖν ἔχειν πολεμεῖν· 13
σκεψώμεθα οὖν πρῶτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ τί καὶ
πολεμήσωμεν. οἶμαι γὰρ ἂν πάντας ἀνθρώπους ὁμολογῆσαι
διὰ τάδε δεῖν πολεμεῖν, ἢ ἀδικουμένους ἢ βοηθοῦντας
ἠδικημένοις. ἡμεῖς τοίνυν αὐτοί τε ἠδικούμεθα
Βοιωτοῖς τε ἀδικουμένοις ἐβοηθοῦμεν. εἰ τοίνυν ἡμῖν τέ
ἐστι τοῦτο παρὰ Λακεδαιμονίων, τὸ μηκέτι ἀδικεῖσθαι,
Βοιωτοῖς τε δέδοκται ποιεῖσθαι τὴν εἰρήνην ἀφεῖσιν Ὀρ-
χομενὸν αὐτόνομον, τίνος ἕνεκα πολεμήσωμεν; ἵνα ἡ 14
πόλις ἡμῖν ἐλευθέρα ᾖ; ἀλλὰ τοῦτό γε αὐτῇ ὑπάρχει.
ἀλλ' ὅπως ἡμῖν τείχη γένηται; ἔστι καὶ ταῦτα ἐκ τῆς εἰρήνης. ἀλλ' ἵνα τριήρεις ἐξῇ ναυπηγεῖσθαι καὶ τὰς οὔσας ἐπισκευάζειν καὶ κεκτῆσθαι; καὶ τοῦτο ὑπάρχει· τὰς γὰρ πόλεις αὐτονόμους αἱ συνθῆκαι ποιοῦσιν. ἀλλ' ὅπως τὰς νήσους κομισώμεθα, Λῆμνον καὶ Σκῦρον καὶ Ἴμβρον; οὐκοῦν διαῤῥήδην γέγραπται ταύτας Ἀθηναίων
εἶναι. φέρε, ἀλλὰ Χεῤῥόνησον καὶ τὰς ἀποικίας καὶ τὰ 15
ἐγκτήματα καὶ τὰ χρέα ἵνα ἀπολάβωμεν; ἀλλ' οὔτε βασιλεὺς οὔτε οἱ σύμμαχοι συγχωροῦσιν ἡμῖν, μεθ' ὧν αὐτὰ δεῖ πολεμοῦντας κτήσασθαι. ἀλλὰ νὴ Δία ἕως ἂν Λακεδαιμονίους καταπολεμήσωμεν καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῶν, μέχρι τούτου δεῖ πολεμεῖν; ἀλλ' οὔ μοι δοκεῖ οὕτω παρεσκευάσθαι. ἐὰν δὲ ἄρα κατεργασώμεθα, τί ποτε αὐτοὶ πείσεσθαι δοκοῦμεν ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ὅταν
ταῦτα πράξωμεν; εἰ τοίνυν περὶ τούτου μὲν ἔδει πολε- 16
μεῖν, χρήματα δὲ ὑπῆρχεν ἡμῖν ἱκανά, τοῖς δὲ σώμασιν

14. δήμου. Recepi hoc, quod *Canterus* in Synt. apud *Sturz.* Hellanic. p. 200. proposuit pro vulg. δήπου.

§. 13, 2. ὦ add. Z.

3. πολεμήσωμεν AB: πολεμήσομεν ς. item §. 14, 1. — ἂν πάντας A: ἅπαντας ς.

5. ἀδικουμένοις Z.

7. παρὰ λακεδαιμονίων τὸ μηκέτι ἀδικεῖσθαι AB, παρὰ λακεδαιμονίοις τὸ μηκέτι ἀδικεῖσθαι Z: τὸ μηκέτι ἀδικεῖσθαι παρὰ λακεδαιμονίων ς.

8. ἀφεῖσιν *Reisk.*: ἀφήσειν ς.

§. 14, 2. ἡμῶν B.

4. ἐξῆν B. ναυπηγεῖσθαι ABZ: ναυπηγῆσαι ς.

7. ὅπως] *Bekker.* mavult ἵνα.

§. 15, 2. ἐγκτήματα. Vide *Sluit.* p. 137: ἐγκλήματα ς.

7. παρασκευάσθαι BL et pr. A.

ἦμεν δυνατοί, οὐδὲ οὕτως ἔδει πολεμεῖν. εἰ δὲ μήτε διότι
μήτε ὅτοισι μήτε ἀφ' ὅτου πολεμήσωμεν ἔστι, πῶς οὐκ
ἐκ παντὸς τρόπου τὴν εἰρήνην ποιητέον ἡμῖν;
17 Σκέψασθε δὲ ὦ Ἀθηναῖοι καὶ τόδε, ὅτι νυνὶ πᾶσι τοῖς
Ἕλλησι κοινὴν εἰρήνην καὶ ἐλευθερίαν πράττετε, καὶ με-
τέχειν ἅπασι πάντων ἐξουσίαν ποιεῖτε. ἐνθυμήθητε οὖν
τῶν πόλεων τὰς μεγίστας τίνι τρόπῳ τὸν πόλεμον κατα-
λύονται, πρῶτον μὲν Λακεδαιμονίους, οἵτινες ἀρχόμενοι
μὲν ἡμῖν καὶ τοῖς συμμάχοις πολεμεῖν ἦρχον καὶ κατὰ
γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, νῦν δ' αὐτοῖς ἐκ τῆς εἰρήνης
18 οὐδέτερον τούτων ὑπάρχει. καὶ οὐχ ὑφ' ἡμῶν ἀναγκα-
ζόμενοι ταῦτ' ἀφιᾶσιν, ἀλλ' ἐπ' ἐλευθερίᾳ πάσης τῆς
Ἑλλάδος. νενικήκασι γὰρ τρὶς ἤδη μαχόμενοι, τότε μὲν
ἐν Κορίνθῳ πάντας πανδημεὶ τοὺς συμμάχους παρόν-
τας, οὐχ ὑπολιπόντες πρόφασιν οὐδεμίαν, ἀλλ' ἐν τῷ
κρατιστεύειν μόνοι πάντων, αὖθις δὲ Βοιωτούς, ὅτ' αὐ-
τῶν Ἀγησίλαος ἡγεῖτο, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τότε τὴν
νίκην ἐποιήσαντο, τρίτον δ' ἡνίκα Λέχαιον ἔλαβον, Ἀρ-
γείους μὲν ἅπαντας καὶ Κορινθίους, ἡμῶν δὲ καὶ Βοιωτῶν
19 τοὺς παρόντας. τοιαῦτα δ' ἔργα ἐπιδειξάμενοι τὴν εἰρή-
νην εἰσὶν ἕτοιμοι ποιεῖσθαι τὴν ἑαυτῶν ἔχοντες, οἳ ἐνίκων
μαχόμενοι, καὶ τὰς πόλεις αὐτονόμους εἶναι καὶ τὴν
θάλατταν κοινὴν ἐῶντες τοῖς ἡττημένοις. καίτοι ποίας
τινὸς ἂν ἐκεῖνοι παρ' ἡμῶν εἰρήνης ἔτυχον, εἰ μίαν μό-
20 νον μάχην ἡττήθησαν; Βοιωτοὶ δ' αὖ πῶς τὴν εἰρήνην
ποιοῦνται; οἵτινες τὸν μὲν πόλεμον ἐποιήσαντο ἕνεκα
Ὀρχομενοῦ, ὡς οὐκ ἐπιτρέψοντες αὐτόνομον εἶναι, νῦν δὲ
τεθνεώτων μὲν αὐτοῖς ἀνδρῶν τοσούτων τὸ πλῆθος, τῆς 26
δὲ γῆς ἐκ μέρους τινὸς τετμημένης, χρήματα δ' εἰσενηνο-
χότες πολλὰ καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, ὧν στέρονται, πολε-
μήσαντες δὲ ἔτη τέτταρα, ὅμως Ὀρχομενὸν ἀφέντες αὐτό-

§. 16, 4. πολεμήσωμεν ABL: πολεμήσομεν ς.
5. ἡμῖν ποιητέον Z.
§. 17, 6. ξυμμάχοις Z.
7. αὐτοῖς AB: αὔτως ς.
§. 18, 1. οὐχ add. ABZ. ὑμῶν AB.
4. πανδημὶ Z.
6. βοιωτοῖς ABZ.
7. καὶ τότε. Sic c. *Sluit.* p. 138. *Bekk.* καὶ ὅτε.
§. 19, 5. μίαν] μὴ μίαν Z. μόνον AB. μόνην ς.
§. 20, 7. τέσσαρα Z.

νομον τὴν εἰρήνην ποιοῦνται καὶ ταῦτα μάτην πεπόνθα-
σιν· ἐξῆν γὰρ αὐτοῖς καὶ τὴν ἀρχὴν ἐῶσιν Ὀρχομενίους
αὐτονόμους εἰρήνην ἄγειν. οὗτοι δ' αὖ τούτῳ τῷ τρόπῳ
τὸν πόλεμον καταλύονται. ἡμῖν δὲ ὦ Ἀθηναῖοι πῶς ἔξεστι 21
τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι; ποίων τινῶν Λακεδαιμονίων
τυγχάνοντας; καὶ γὰρ εἴ τις ὑμῶν ἀχθεσθήσεται πα-
ραιτοῦμαι· τὰ γὰρ ὄντα λέξω. πρῶτον μὲν γὰρ ἡνίκα
ἀπωλέσαμεν τὰς ναῦς ἐν Ἑλλησπόντῳ καὶ τειχήρεις ἐγε-
νόμεθα, τίνα γνώμην ἔθεντο περὶ ὑμῶν οἱ νῦν μὲν ἡμέ-
τεροι τότε δὲ Λακεδαιμονίων ὄντες σύμμαχοι; οὐ τὴν
πόλιν ἡμῶν ἀνδραποδίζεσθαι καὶ τὴν χώραν ἐρημοῦν;
οἱ δὲ διακωλύσαντες ταῦτα μὴ γενέσθαι τίνες ἦσαν; οὐ
Λακεδαιμόνιοι, τοὺς μὲν συμμάχους ἀποτρέψαντες τῆς
γνώμης, αὐτοὶ δ' οὐδ' ἐπιχειρήσαντες διαβουλεύσασθαι
περὶ τοιούτων ἔργων; μετὰ δὲ τοῦτο ὅρκους ὀμόσαντες 22
αὐτοῖς καὶ τὴν στήλην εὑρόμενοι παρ' αὐτῶν στῆσαι,
κακὸν ἀγαπητὸν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, σπονδὰς ἤγομεν ἐπὶ
ῥητοῖς· εἶτα δὲ συμμαχίαν ποιησάμενοι, Βοιωτοὺς καὶ Κο-
ρινθίους ἀποστήσαντες αὐτῶν, Ἀργείους δὲ ἀγαγόντες εἰς
τὴν ποτὲ φιλίαν, αἴτιοι τῆς ἐν Κορίνθῳ μάχης ἐγενόμεθα
αὐτοῖς. τίνες δὲ βασιλέα πολέμιον αὐτοῖς ἐποίησαν; καὶ
Κόνωνι τὴν ναυμαχίαν παρεσκεύασαν, δι' ἣν ἀπώλεσαν
τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης; ὅμως τοίνυν ταῦτα πεπονθότες 23
ὑφ' ἡμῶν συγχωροῦσι ταῦτα ἅπερ οἱ σύμμαχοι, καὶ δι-
δόασιν ἡμῖν τὰ τείχη καὶ τὰς ναῦς καὶ τὰς νήσους ἡμῶν
εἶναι. ποίαν τιν' οὖν χρὴ εἰρήνην πρεσβεύοντας ἥκειν; οὐ
ταῦτα παρὰ τῶν πολεμίων εὑρομένους ἅπερ οἱ φίλοι δι-
δόασι, καὶ δι' ἅπερ ἠρξάμεθα πολεμεῖν, ἵνα ἡμῶν γένη-
ται τῇ πόλει ταῦτα; οἱ μὲν τοίνυν ἄλλοι τὴν εἰρήνην
ποιοῦνται, τῶν ὑπαρχόντων ἀφιέντες, ἡμεῖς δὲ προσλαμ-
βάνοντες αὐτὰ ὧν μάλιστα δεόμεθα.

10. τῷ om. AB.

§. 21, 3. τυγχάνοντα Z.

4. τὰ om. ABZ.

8. ἀνδραποδίζεσθαι] ἀνδραποδίζεσθαι καὶ δῃοῦν Z.

10. ξυμμάχους Z.

11. οὐκ Z.

§. 22, 1. μετὰ δὲ τοῦτο AB: μετὰ τοῦτο ς.

2. παρ' om. ABZ.

§. 23, 5. εὑρομέν[illegible] Z.

24 Τί οὖν ἐστιν ὑπόλοιπον περὶ ὅτου δεῖ βουλεύεσθαι,
καὶ περὶ ὧν αὖ ἡμᾶς Ἀργεῖοι προσκαλοῦνται; πρῶτον μὲν
περὶ Κορίνθου διδαξάτω μέ τις· Βοιωτῶν μὴ συμπολε-
μούντων, εἰρήνην δὲ ποιουμένων πρὸς Λακεδαιμονίους,
25 τίνος ἐστὶν ἡμῖν ἀξία Κόρινθος; ἀναμνήσθητε γὰρ ὦ Ἀθη-
ναῖοι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅτε Βοιωτοῖς τὴν συμμαχίαν ἐποι-
ούμεθα, τίνα γνώμην ἔχοντες ταῦτα ἐπράττομεν. οὐχ ὡς
ἱκανὴν οὖσαν τὴν Βοιωτῶν δύναμιν μεθ' ἡμῶν γενομένην
κοινῇ πάντας ἀνθρώπους ἀμύνασθαι; νῦν δὲ βουλευόμεθα,
Βοιωτῶν εἰρήνην ποιουμένων πῶς δυνατοὶ Λακεδαιμονίοις
26 πολεμεῖν ἐσμὲν ἄνευ Βοιωτῶν. ναί, φασί τινες, ἂν Κό-
ρινθόν τε φυλάττωμεν καὶ συμμάχους ἔχωμεν Ἀργείους.
ἰόντων δὲ Λακεδαιμονίων εἰς Ἄργος πότερον βοηθήσομεν
αὐτοῖς ἢ οὔ; πολλὴ γὰρ ἀνάγκη ὁπότερον τούτων ἑλέ-
σθαι. μὴ βοηθούντων μὲν οὖν ὑμῶν οὐδὲ λόγος ὑπολεί-
πεται μὴ οὐκ ἀδικεῖν Ἀργείους καὶ ποιεῖν ὁποῖον ἄν τι
βούλωνται δικαίως· βοηθούντων δὲ ἡμῶν εἰς Ἄργος οὐχ
ἕτοιμον μάχεσθαι Λακεδαιμονίοις; ἵνα ἡμῖν τί γένηται;
ἵνα ἡττώμενοι μὲν καὶ τὴν οἰκείαν χώραν ἀπολέσωμεν
πρὸς τῇ Κορινθίων, νικήσαντες δὲ τὴν Κορινθίων Ἀργείων
27 ποιήσωμεν. οὐχ ἕνεκα τούτων πολεμήσομεν; Σκεψώ-
μεθα δὴ καὶ τοὺς Ἀργείων λόγους. κελεύουσι γὰρ ἡμᾶς
κοινῇ μετὰ σφῶν καὶ μετὰ Κορινθίων πολεμεῖν, αὐτοὶ
δ' ἰδίᾳ εἰρήνην ποιησάμενοι τὴν χώραν οὐ παρέχουσιν
ἐμπολεμεῖν. καὶ μετὰ μὲν πάντων τῶν συμμάχων τὴν
εἰρήνην ποιουμένοις οὐκ ἐῶσιν ἡμᾶς οὐδὲν πιστεύειν Λακε-
δαιμονίοις· ἃ δὲ πρὸς τούτους μόνους ἐκεῖνοι συνέθεντο,
ταῦτ' οὐδεπώποτ' αὐτούς φασι παραβῆναι. πατρίαν δὲ
εἰρήνην ὀνομάζοντες ᾗ χρῶνται, τοῖς δὲ ἄλλοις Ἕλλησιν

§. 24, 2. αὖ ἡμᾶς. Sic c. *Hermanno* Opusc. T. IV. p. 39. *Bekker.*: ἄν. *Reisk.* T. VIII. p. 461: νῦν. Vide ad *Sluit.* p. 140. προκαλοῦνται Z.
6. Ἀργείους om. Z.
8. Λακεδαιμονίοις AB: πρὸς Λακεδαιμονίους ς.
9. ἀπολέσομεν A et mox ποιήσομεν.

§. 25, 5. βουλευώμεθα AB.
6. λακεδαιμονίους B.

§. 26, 1. ναί AB: καί ς.
3. ὄντων ABZ.
5. μὲν add. ABZ.

§. 27, 1. πολεμήσωμεν ABZ.
3. κοινοῦν Z.
6. ποιουμένους *Reisk.*
8. φησι ABZ.

27 οὐκ ἐῶσι πατρίαν ''γενέσθαι τὴν εἰρήνην· ἐκ γὰρ τοῦ πο-
λέμου χρονισθέντος Κόρινθον ἑλεῖν προσδοκῶσι, κρατή-
σαντες δὲ τούτων ὑφ' ὧν ἀεὶ κρατοῦνται, καὶ τοὺς συννι-
κῶντας ἐλπίζουσι παραστήσεσθαι.

Τοιούτων δ' ἐλπίδων μετασχόντας ἡμᾶς δεῖ δυοῖν θά- 28
τερον ἑλέσθαι, ἢ πολεμεῖν μετὰ Ἀργείων Λακεδαιμονίοις,
ἢ μετὰ Βοιωτῶν κοινῇ τὴν εἰρήνην ποιεῖσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν
ἐκεῖνο δέδοικα μάλιστα, ὦ Ἀθηναῖοι, τὸ εἰθισμένον κα-
κόν, ὅτι τοὺς κρείττους φίλους ἀφιέντες ἀεὶ τοὺς ἥττους
αἱρούμεθα, καὶ πόλεμον ποιούμεθα δι' ἑτέρους, ἐξὸν δι'
ἡμᾶς αὐτοὺς εἰρήνην ἄγειν· οἵτινες πρῶτον μὲν βασιλεῖ 29
τῷ μεγάλῳ (χρὴ γὰρ ἀναμνησθέντας τὰ γεγενημένα κα-
λῶς βουλεύσασθαι) σπονδὰς ποιησάμενοι καὶ συνθέμενοι
φιλίαν εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον, ἃ ἡμῖν ἐπρέσβευσεν
Ἐπίλυκος Τισάνδρου, τῆς μητρὸς τῆς ἡμετέρας ἀδελ-
φός, ταῦτα Ἀμόργῃ πειθόμενοι τῷ δούλῳ τοῦ βασιλέως
καὶ φυγάδι τὴν μὲν βασιλέως δύναμιν ἀπεβαλόμεθα
ὡς οὐδενὸς οὖσαν ἀξίαν, τὴν δὲ Ἀμόργου φιλίαν εἱλόμε-
θα, κρείττω νομίσαντες εἶναι· ἀνθ' ὧν βασιλεὺς ὀργισθεὶς
ἡμῖν, σύμμαχος γενόμενος Λακεδαιμονίοις, παρέσχεν
αὐτοῖς εἰς τὸν πόλεμον πεντακισχίλια τάλαντα, ἕως κα-
τέλυσεν ἡμῶν τὴν δύναμιν. ἓν μὲν βούλευμα τοιοῦτον
ἐβουλευσάμεθα· Συρακούσιοι δ' ὅτε ἦλθον ἡμῶν δεόμενοι, 30
φιλότητα μὲν ἀντὶ διαφορᾶς ἐθέλοντες εἰρήνην δ' ἀντὶ
πολέμου ποιεῖσθαι, τήν τε συμμαχίαν ἀποδεικνύντες ὅσῳ
κρείττων ἡ σφετέρα εἴη τῶν Ἐγεσταίων καὶ τῶν Κατα-
ναίων, εἰ βουλοίμεθα πρὸς αὐτοὺς ποιεῖσθαι, ἡμεῖς τοί-
νυν εἱλόμεθα καὶ τότε πόλεμον μὲν ἀντὶ εἰρήνης, Ἐγε-
σταίους δὲ ἀντὶ Συρακουσίων, στρατεύεσθαι δ' εἰς Σικε-
λίαν ἀντὶ τοῦ μένοντας οἴκοι συμμάχους ἔχειν Συρακου-

12. συννικῶντας ABZ: συνοικοῦντας ς.
13. παραστήσεσθαι Reisk.: ἀποστήσεσθαι ς.
§. 28, 3. κοινῇ τὴν] τὴν κοινῇ Z.
4. τὸ om. Z.
§. 29, 4. ἐπρέσβευεν Z.
5. Ἐπίλυκος] Ἐπίλυκος Reisk.

6. τοῦ] immo τῷ Bekker.
8. οὐδενὸς Reisk.: οὐδὲν ς.
§. 30, 4. εἴη τῶν. Reisk. mavult τῆς interponi.
5. εἰ βουλοίμεθα ABZ: ἢν βουλώμεθα ς. τοίνυν add. AB.
8. μένοντας] μένειν Z.

σίους· ἐξ ὧν πολλοὺς μὲν Ἀθηναίων ἀπολέσαντες ἀριστίν-
δην καὶ τῶν συμμάχων, πολλὰς δὲ ναῦς καὶ χρήματα
καὶ δύναμιν ἀποβαλόντες, αἰσχρῶς διεκομίσθησαν οἱ σω-
31 θέντες αὐτῶν. ὕστερον δ' ὑπ' Ἀργείων ἐπείσθημεν, οἵπερ
νῦν ἥκουσι πείθοντες πολεμεῖν, πλεύσαντες ἐπὶ τὴν Λακω-
νικὴν εἰρήνης ἡμῖν οὔσης πρὸς Λακεδαιμονίους ἐκτεῖναι τὸν
θυμόν, ἀρχὴν πολλῶν κακῶν· ἐξ οὗ πολεμήσαντες ἠναγ-
κάσθημεν τὰ τείχη κατασκάπτειν καὶ τὰς ναῦς πα-
ραδιδόναι καὶ τοὺς φεύγοντας καταδέχεσθαι. ταῦτα δὲ
πασχόντων ἡμῶν οἱ πείσαντες ἡμᾶς πολεμεῖν Ἀργεῖοι τίνα
ὠφέλειαν παρέσχον ἡμῖν; τίνα δὲ κίνδυνον ὑπὲρ τῶν Ἀθη-
32 ναίων ἐποιήσαντο; νῦν οὖν τοῦτο ὑπόλοιπόν ἐστιν ἡμῖν,
πόλεμον μὲν ἑλέσθαι καὶ νῦν ἀντ' εἰρήνης, τὴν δὲ συμμα-
χίαν Ἀργείων ἀντὶ τῆς Βοιωτῶν, Κορινθίων δὲ τοὺς νῦν
ἔχοντας τὴν πόλιν ἀντὶ Λακεδαιμονίων. μὴ δῆτα, ὦ Ἀθη-
ναῖοι, μηδεὶς ἡμᾶς ταῦτα πείσῃ· τὰ γὰρ παραδείγματα τὰ
γεγενημένα τῶν ἁμαρτημάτων ἱκανὰ τοῖς σώφροσι τῶν
ἀνθρώπων ὥστε μηκέτι ἁμαρτάνειν.
33 Εἰσὶ δέ τινες ὑμῶν οἳ τοσαύτην ὑπερβολὴν τῆς ἐπιθυ-
μίας ἔχουσιν εἰρήνην ὡς τάχιστα γενέσθαι· φασὶ γὰρ καὶ
τὰς τεσσαράκονθ' ἡμέρας ἐν αἷς ὑμῖν ἔξεστι βουλεύεσθαι
περίεργον εἶναι, καὶ τοῦτο ἀδικεῖν ἡμᾶς· αὐτοκράτορας
γὰρ πεμφθῆναι εἰς Λακεδαίμονα διὰ ταύτην, ἵνα μὴ πά-
λιν ἐπαναφέρωμεν. τήν τε ἀσφάλειαν ἡμῶν τῆς ἐπανα-
φορᾶς δέος ὀνομάζουσι, λέγοντες ὡς οὐδεὶς πώποτε τὸν
δῆμον τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ φανεροῦ πείσας ἔσωσεν,
ἀλλὰ δεῖ λαθόντας ἢ ἐξαπατήσαντας αὐτὸν εὖ ποιῆσαι.
34 τὸν λόγον οὖν τοῦτον οὐκ ἐπαινῶ. φημὶ γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι,
πολέμου μὲν ὄντος ἄνδρα στρατηγὸν τῇ πόλει τε εὔνουν
εἰδότα τε ὅ τι πράττοι, λανθάνοντα δεῖν τοὺς πολλοὺς τῶν
ἀνθρώπων καὶ ἐξαπατῶντα ἄγειν ἐπὶ τοὺς κινδύνους, εἰ-
ρήνης δὲ πέρι πρεσβεύοντας κοινῆς τοῖς Ἕλλησιν, ἐφ' οἷς
ὅρκοι τε ὀμοσθήσονται στῆλαί τε σταθήσονται γεγραμμέ-
ναι, ταῦτα δὲ οὔτε λαθεῖν οὔτε ἐξαπατῆσαι δεῖν, ἀλλὰ

§. 31, 4. πολλῶν] τῶν πολλῶν Z. §. 32, 5. πείσει A. τὰ ante γε-
γενημένα om. Z. §. 33, 5. πεμφῆναι B. διὰ ταύτην] Reisk. διὰ ταῦθ'.
8. πείσαντάς Z.

πολὺ μᾶλλον ἐπαινεῖν ἢ ψέγειν, εἰ πεμφθέντες αὐτοκρά-
28 τορές τι ἀποδώσομεν ὑμῖν "περὶ αὐτῶν σκέψασθαι. βου-
λεύσασθαι μὲν οὖν ἀσφαλῶς χρὴ κατὰ δύναμιν, οἷς δ'
ἂν ὀμόσωμεν καὶ συνθώμεθα, τούτοις ἐμμένειν. οὐ γὰρ 35
μόνον, ὦ Ἀθηναῖοι, πρὸς γράμματα τὰ γεγραμμένα δεῖ
βλέποντας πρεσβεύειν ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς τρόπους
τοὺς ὑμετέρους. ὑμεῖς γὰρ περὶ μὲν τῶν ἑτοίμων ὑμῖν
ὑπονοεῖν εἰώθατε καὶ δυσχεραίνειν, τὰ δ' οὐκ ὄντα λογο-
ποιεῖν ὡς ἔστιν ὑμῖν ἕτοιμα· κἂν μὲν πολεμεῖν δέῃ, τῆς
εἰρήνης ἐπιθυμεῖτε, ἐὰν δέ τις ὑμῖν τὴν εἰρήνην πράττῃ,
λογίζεσθε τὸν πόλεμον ὅσα ἀγαθὰ ὑμῖν κατειργάσατο.
ὅπου καὶ νῦν ἤδη τινὲς λέγουσιν οὐ γιγνώσκειν τὰς διαλ- 36
λαγὰς αἵτινες εἰσίν, τείχη καὶ νῆες εἰ γενήσονται τῇ πό-
λει· τὰ γὰρ ἴδια τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἐκ τῆς ὑπερορίας οὐκ
ἀπολαμβάνειν, ἀπὸ δὲ τῶν τειχῶν οὐκ εἶναι σφίσι τρο-
φήν. ἀναγκαίως οὖν ἔχει καὶ πρὸς ταῦτ' ἀντειπεῖν.
Ἦν γάρ ποτε χρόνος, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτε τείχη καὶ ναῦς 37
οὐκ ἐκτήμεθα· γενομένων δὲ τούτων τὴν ἀρχὴν ἐποιησά-
μεθα τῶν ἀγαθῶν. ὧν εἰ καὶ νῦν ἐπιθυμεῖτε, ταῦτα κατερ-
γάσασθε. ταύτην δὲ λαβόντες ἀφορμὴν οἱ πατέρες ἡμῶν
κατειργάσαντο τῇ πόλει δύναμιν τοσαύτην ὅσην οὔπω τις
ἄλλη πόλις ἐκτήσατο, τὰ μὲν πείσαντες τοὺς Ἕλληνας,
τὰ δὲ λαθόντες, τὰ δὲ πριάμενοι, τὰ δὲ βιασάμενοι. πεί- 38
σαντες μὲν οὖν Ἀθήνησι ποιήσασθαι τῶν κοινῶν χρημά-
των Ἑλληνοταμίας καὶ τὸν σύλλογον τῶν νεῶν παρ' ἡμῖν
γενέσθαι, ὅσαι δὲ τῶν πόλεων τριήρεις μὴ κέκτηνται,
ταύταις ἡμᾶς παρέχειν· λαθόντες δὲ Πελοποννησίους
ἐτειχίσαμεν τὰ τείχη· πριάμενοι δὲ παρὰ Λακεδαιμονίων
μὴ δοῦναι τούτων δίκην· βιασάμενοι δὲ τοὺς ἐναντίους
τὴν ἀρχὴν τῶν Ἑλλήνων κατειργασάμεθα. καὶ ταῦτα τὰ
ἀγαθὰ ἐν ὀγδοήκοντα καὶ πέντε ἡμῖν ἔτεσιν ἐγένετο. κρα- 39
τηθέντες δὲ τῷ πολέμῳ τά τε ἄλλα ἀπωλέσαμεν, καὶ

§. 35, 2. τὰ add. ABZ.

§. 37, 2. οὐκεκτήμεθα AB: οὐκ ἐκτώμεθα ς. 3. κατεργάσασθε ABZ: κατεργασώμεθα ς. 5. ἐτειχήσαμεν BZ. 7. τούτων om. Z.

§. 39, 1. ὀγδοήκοντα ἔτεα ἡμῖν ἐγένετο Z.

τὰ τείχη καὶ τὰς ναῦς ἔλαβον ἡμῶν ἐνέχυρα Λακεδαιμόνιοι, τὰς μὲν παραλαβόντες, τὰ δὲ καθελόντες, ὅπως μὴ πάλιν ταῦτ' ἔχοντες ἀφορμὴν δύναμιν τῇ πόλει κατασκευάσαιμεν. πεισθέντες τοίνυν ὑφ' ἡμῶν Λακεδαιμόνιοι πάρεισι νυνὶ πρέσβεις αὐτοκράτορες, τά τε ἐνέχυρα ἡμῖν ἀποδιδόντες, καὶ τὰ τείχη καὶ ναῦς ἐῶντες κεκτῆσθαι,
40 τὰς δὲ νήσους ἡμετέρας εἶναι. τὴν αὐτὴν τοίνυν ἀρχὴν ἀγαθῶν λαμβάνοντας ἥνπερ ἡμῶν ἐλάμβανον οἱ πρόγονοι, ταύτην οὐκ ἀκτέον φασὶ τὴν εἰρήνην τινὲς εἶναι. παριόντες οὖν αὐτοὶ διδασκόντων ἡμᾶς (ἐξουσίαν δ' αὐτοῖς ἡμεῖς ἐποιήσαμεν, προσθέντες τετταράκοντα ἡμέρας βουλεύσασθαι) τοῦτο μὲν τῶν γεγραμμένων εἴ τι τυγχάνει μὴ καλῶς ἔχον· ἔξεστι γὰρ ἀφελεῖν· τοῦτο δ' εἴ τις προσθεῖναι βούλεται, πείσας ὑμᾶς προσγραψάτω. πᾶσί τε τοῖς γεγραμμένοις χρωμένοις ἔστιν εἰρήνην ἄγειν.
41 εἰ δὲ μηδὲν ἀρέσκει τούτων, πολεμεῖν ἕτοιμον. καὶ ταῦτ' ἐφ' ὑμῖν πάντ' ἐστίν, ὦ Ἀθηναῖοι· τούτων ὅ τι ἂν βούλησθε ἕλεσθε. πάρεισι μὲν γὰρ Ἀργεῖοι καὶ Κορίνθιοι διδάξοντες ὡς ἄμεινόν ἐστι πολεμεῖν, ἥκουσι δὲ Λακεδαιμόνιοι πείσοντες ὑμᾶς εἰρήνην ποιήσασθαι. τούτων δ' ἐστὶ τὸ τέλος παρ' ὑμῖν, ἀλλ' οὐκ ἐν Λακεδαιμονίοις, δι' ἡμᾶς. πρεσβευτὰς οὖν πάντας ὑμᾶς ἡμεῖς οἱ πρέσβεις ποιοῦμεν· ὁ γὰρ τὴν χεῖρα μέλλων ὑμῶν αἴρειν, οὗτος ὁ πρεσβεύων ἐστίν, ὁπότερ' ἂν αὐτῷ δοκῇ, καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὸν πόλεμον ποιεῖν. μέμνησθε μὲν οὖν ὦ Ἀθηναῖοι τοὺς ἡμετέρους λόγους, ψηφίσασθε δὲ τοιαῦτα ἐξ ὧν ὑμῖν μηδέποτε μεταμελήσει.

4. τὰς μὲν Reisk.: τὰ μὲν ς. §. 40, 1. τὰς δὲ] τάς τε Z. 2. ἀγαθὸν BZ. λαμβάνοντας ABZ: λαμβάνοντες ς. ἥνπερ] ἣν περὶ Z. 6. εἴ τι] ἔτι ABZ. §. 41, 1. ἀρέσκει ABZ: ἀρέσκοι ς. τούτων] τοῦτο Z. 2. πάντ' AB: πᾶσιν ς. 3. ἑλέσθαι ABZ. 5. ποιήσασθαι Steph.; libri ποιήσεσθαι. 7. δι' ὑμᾶς ς. δι' ἡμᾶς Reisk. 9. δοκεῖ A. 10. ποιεῖν ABZ: ποιῶν ς. 11. τοιαῦτα AB: ταῦτα ς.

4.

29 ## ΚΑΤΑ ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀνδοκίδης Ἀλκιβιάδου κατηγορεῖ τοῦ Κλεινίου ὡς καὶ τὰ τῆς πόλεως καὶ τὰ τῶν συμμάχων διαφθείραντος καὶ κατὰ τὸν ἴδιον βίον πλεῖστα ἡμαρτηκότος· τοῦ δὲ δήμου βουλευομένου καὶ αὐτὸν ἐξοστρακίσαι τὸν Ἀνδοκίδην πρῶτον παραγράφεται, λέγων ἤδη ἀπολελογῆσθαι καὶ ἀνεύθυνος εἶναι. εἰρήκαμεν γὰρ πολλάκις ὅτι δεῖ τὸν τοῖς αὐτοῖς ἐγκλήμασι δοκοῦντα ἐνέχεσθαι πρῶτον ἑαυτὸν ἐλευθεροῦν, εἶτα διαβάλλειν. τὴν δὲ στάσιν οἱ μέν φασιν ὁρικὴν εἶναι, οἱ δὲ πραγματικήν. ἠκριβωμένη δὲ ἡ στάσις κατὰ μὲν τὴν ἀρχὴν μετάληψίς ἐστι (παραγράφεται γάρ), ἐν δὲ τοῖς ὑστέροις πραγματική· δίκαιον γάρ φησι καὶ συμφέρον ἐξοστρακισθῆναι Ἀλκιβιάδην.

Οὐκ ἐν τῷ παρόντι μόνον γιγνώσκω τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ὡς σφαλερόν ἐστιν ἅπτεσθαι, ἀλλὰ καὶ πρότερον χαλεπὸν ἡγούμην, πρὶν τῶν κοινῶν ἐπιμελεῖσθαί τινος. πολίτου δὲ ἀγαθοῦ νομίζω προκινδυνεύειν ἐθέλειν τοῦ πλήθους, καὶ μὴ καταδείσαντα τὰς ἔχθρας τὰς ἰδίας ὑπὲρ τῶν δημοσίων ἔχειν ἡσυχίαν· διὰ μὲν γὰρ τοὺς τῶν ἰδίων ἐπιμελουμένους οὐδὲν αἱ πόλεις μείζους καθίστανται, διὰ δὲ τοὺς τῶν κοινῶν μεγάλαι καὶ ἐλεύθεραι γίγνονται. ὧν τῶν ἀγαθῶν εἷς ἐγὼ βουληθεὶς ἐξετάζεσθαι 2
μεγίστοις περιπέπτωκα κινδύνοις, προθύμων μὲν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν ὑμῶν τυγχάνων, διόπερ σώζομαι, πλείστοις δὲ καὶ δεινοτάτοις ἐχθροῖς χρώμενος, ὑφ' ὧν διαβάλλομαι. ὁ μὲν οὖν ἀγὼν ὁ παρὼν οὐ στεφανηφόρος, ἀλλ' εἰ χρὴ μηδὲν ἀδικήσαντα τὴν πόλιν δέκα ἔτη φεύγειν· οἱ δ' ἀνταγωνιζόμενοι περὶ τῶν ἄθλων τούτων ἐσμὲν ἐγὼ καὶ Ἀλκιβιάδης καὶ Νικίας, ὧν ἀναγκαῖον ἕνα τῇ συμφορᾷ περιπεσεῖν.

§. ΥΠΟΘ. v. 3. τοῦ δὲ] τοῦ τε Z.
5. εἰρήκαμεν Reisk., εἴρηται μὲν Z: εἴρηκε μὲν ς. αὐτοῖς] αὐτοῦ BZ.
7. ἠκριβωμένης Z.
9. ὑστέροις om. Z.
§. 2, 1. ὧν τῶν ἀγαθῶν. Vulg. retinui c. *A. G. Bekkero*. *Bekker*. c. *Reisk*. et *Valkenar*. eiecit verba τῶν ἀγαθῶν.
2. μὲν AB: δὲ ς.
9. πεσεῖν Z. Vide *Platneri* Proc. T. I. p. 388.

3 Ἄξιον δὲ μέμψασθαι τὸν θέντα τὸν νόμον, ὃς ἐναντία τῷ ὅρκῳ τοῦ δήμου καὶ τῆς βουλῆς ἐνομοθέτησεν· ἐκεῖ μὲν γὰρ ὄμνυτε μηδένα μήτε ἐξελᾶν μήτε δήσειν μήτε ἀποκτενεῖν ἄκριτον, ἐν δὲ τῷδε τῷ καιρῷ οὔτε κατηγορίας γενομένης οὔτε ἀπολογίας ἀποδοθείσης διαψηφισαμένων κρύβδην τὸν ὀστρακισθέντα
4 τοσοῦτον χρόνον δεῖ στερηθῆναι τῆς πόλεως. εἶτα ἐν τοῖς τοιούτοις οἱ τοὺς ἑταίρους καὶ συνωμότας κεκτημένοι πλέον φέρονται τῶν ἄλλων· οὐ γὰρ ὥσπερ ἐν τοῖς δικαστηρίοις οἱ λαχόντες κρίνουσιν, ἀλλὰ τούτου τοῦ πράγματος ἅπασιν Ἀθηναίοις μέτεστι. πρὸς δὲ τούτοις τῷ μὲν ἐλλείπειν τῷ δ' ὑπερβάλλειν ὁ νόμος μοι δοκεῖ· τῶν μὲν γὰρ ἰδίων ἀδικημάτων μεγάλην τιμωρίαν ταύτην νομίζω, τῶν δὲ δημοσίων μικρὰν καὶ οὐδενὸς ἀξίαν ἡγοῦμαι ζημίαν, ἐξὸν κολάζειν χρήμασι καὶ δεσμῷ καὶ θα-
5 νάτῳ. ἔτι δ' εἴ τις διὰ τοῦτο μεθίσταται ὅτι πολίτης ἐστίν, οὗτος οὐδ' ἀπελθὼν ἐνθένδε παύσεται, ἀλλ' ὅπου ἂν οἰκῇ, ταύτην τὴν πόλιν διαφθερεῖ, καὶ τῇδε οὐδὲν ἧττον ἐπιβουλεύσει, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον δικαιότερον ἢ πρὶν ἐκβληθῆναι. οἶμαι δὲ καὶ τοὺς φίλους ὑμῶν ἐν ταύτῃ μάλιστα τῇ ἡμέρᾳ λυπεῖσθαι καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἥδεσθαι, συνειδότας ὡς ἂν ἀγνοήσαντες ἐξελάσητε τὸν βέλτιστον, δέκα ἐτῶν ἡ πόλις οὐδὲν ἀγαθὸν ὑπὸ τούτου τοῦ ἀνδρὸς πείσε-
6 ται. ῥᾴδιον δὲ καὶ ἐντεῦθεν γνῶναι τὸν νόμον πονηρὸν ὄντα· μόνοι γὰρ αὐτῷ τῶν Ἑλλήνων χρώμεθα, καὶ οὐδεμία τῶν ἄλλων πόλεων ἐθέλει μιμήσασθαι. καίτοι ταῦτα διέγνωσται ἄριστα τῶν δογμάτων, ἃ καὶ τοῖς πολλοῖς καὶ τοῖς ὀλίγοις ἁρμόττοντα μάλιστα τυγχάνει καὶ πλείστους ἐπιθυμητὰς ἔχει.

7 Περὶ μὲν οὖν τούτων οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ μακρότερον λέγειν πάντως· οὐδὲν γὰρ ἂν πλεῖον εἰς τὸ παρὸν ποιή-

§. 3, 3. μὲν add. AB. ἐξελᾶν ABZ: ἐξελεῖν ς.
4. ἀποκτενεῖν *Steph.*; libri ἀποκτείνειν.
6. διαψηφισαμένων] οὔτε διαψηφισαμένων ς: negationem *Bekker.* c. *Schleiermachero* eiecit.
§. 4, 3. τοῖς om. Z.
§. 5, 1. πολίτης. V. ad *Sluit.* p. 145. Pollux III. 58. ex Theopompo affert ἀπολίτης.
3. διαφθείρει Z, διαφθείρῃ AB.
5. ἡμῶν ABZ.
8. ὑπὸ] ἀπὸ ς.
§. 6, 1. καὶ add. AB.
4. διέγνωσται ABZ: διέγνωσται ς.
§. 7, 1. μακροτέρα AB.
2. πάντως· οὐδὲν γὰρ] *Reisk.*:

σαιμεν· δέομαι δ' ὑμῶν τῶν λόγων ἴσους καὶ κοινοὺς
ἡμῖν ἐπιστάτας γενέσθαι, καὶ πάντας ἄρχοντας περὶ
τούτων καταστῆναι, καὶ μήτε τοῖς λοιδορουμένοις, μήτε
τοῖς ὑπὲρ καιρὸν "χαριζομένοις ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ τῷ
μὲν θέλοντι λέγειν καὶ ἀκούειν εὐμενεῖς εἶναι, τῷ δὲ ἀσελ-
γαίνοντι καὶ θορυβοῦντι χαλεπούς. ἀκούσαντες γὰρ ἑκά-
στου τῶν ὑπαρχόντων ἄμεινον βουλεύσεσθε περὶ ἡμῶν.

Ἔστι δὲ περὶ τῆς μισοδημίας καὶ τῆς στασιωτείας 8
βραχύς μοι λόγος καταλελειμμένος. εἰ μὲν γὰρ ἄκριτος
ἦν, εἰκότως ἂν τῶν κατηγορούντων ἠκροᾶσθε καὶ ἐμοὶ
ἀναγκαῖον ἦν ἀπολογεῖσθαι περὶ τούτων· ἐπειδὴ δὲ τε-
τράκις ἀγωνιζόμενος ἀπέφυγον, οὐκέτι δίκαιον ἡγοῦμαι
λόγον οὐδένα περὶ τούτου γίγνεσθαι. πρὶν μὲν γὰρ κριθῆ-
ναι οὐ ῥᾴδιον ἦν εἰδέναι τὰς αἰτίας, οὔτ' εἰ ψευδεῖς εἰσὶν
οὔτ' εἰ ἀληθεῖς· ἀποφυγόντος δὲ ἢ καταγνωσθέντος τέλος
ἔχει καὶ διώρισται τούτων ὁπότερόν ἐστιν. ὥστε δεινὸν 9
νομίζω τοὺς μὲν ἁλόντας μιᾷ ψήφῳ μόνον ἀποθνήσκειν
καὶ τὰ χρήματα δημεύειν αὐτῶν, τῶν δὲ νικησάντων πά-
λιν τὰς αὐτὰς κατηγορίας ὑπομένειν, καὶ τοὺς δικαστὰς
ἀπολέσαι μὲν κυρίους εἶναι, σῶσαι δ' ἀκύρους καὶ ἀτε-
λεῖς φαίνεσθαι, ἄλλως τε καὶ τῶν νόμων ἀπαγορευόντων
δὶς περὶ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν μὴ ἐξεῖναι δικάζεσθαι,
καὶ ὑμῶν ὀμωμοκότων χρῆσθαι τοῖς νόμοις.

Ὧν ἕνεκα περὶ ἐμαυτοῦ παραλιπὼν Ἀλκιβιάδου τὸν 10
βίον ἀναμνῆσαι βούλομαι. καίτοι ἀπορῶ γε διὰ τὸ πλῆ-
θος τῶν ἁμαρτημάτων πόθεν ἄρξομαι, ἐμποδὼν ἁπάντων
ὄντων. περὶ μὲν οὖν μοιχείας καὶ γυναικῶν ἀλλοτρίων
ἁρπαγῆς καὶ τῆς ἄλλης βιαιότητος καὶ παρανομίας
καθ' ἕκαστον εἰ δεήσει λέγειν, οὐκ ἂν ἐξαρκέσειεν ὁ πα-
ρὼν χρόνος, ἅμα δὲ καὶ πολλοῖς ἀπεχθοίμην τῶν πολι-
τῶν, φανερὰς τὰς συμφορὰς ποιῶν αὐτῶν. ἃ δὲ περὶ τὴν
πόλιν εἴργασται καὶ τοὺς προσήκοντας καὶ τῶν ἄλλων

πάντως γὰρ οὐδὲν: quod commendatur Plat. Theaet. p. 145. C. πάντως γὰρ οὐδεὶς ἐπισκήψει αὐτῷ. aliisque locis, quos tractat Censor. Ien. 1832. Mart. Nr. 52. p. 414. — ποιήσοιμεν A. caeteri cum ς ποιήσωμεν.
6. ἀλλὰ] ἀλλὰ καὶ Z.
9. ἑκάστου ABZ: ἕκαστον ς. Reisk. περὶ ἑκάστου.
§. 8, 1. στασιωτίας ABZ.
8. ἀποφεύγοντος ABZ.
§. 9, 1. ὥστε Steph.: ὡς ABZ.
§. 10, 1. παραλιπὼν] διὰ τὸ πλῆθος παραλιπὼν Z.

3 Ἄξιον δὲ μέμψασθαι τὸν θέντα τὸν νόμον, ὃς ἐναν-
τία τῷ ὅρκῳ τοῦ δήμου καὶ τῆς βουλῆς ἐνομοθέτησεν·
ἐκεῖ μὲν γὰρ ὄμνυτε μηδένα μήτε ἐξελᾶν μήτε δή-
σειν μήτε ἀποκτενεῖν ἄκριτον, ἐν δὲ τῷδε τῷ και-
ρῷ οὔτε κατηγορίας γενομένης οὔτε ἀπολογίας ἀπο-
δοθείσης διαψηφισαμένων κρύβδην τὸν ὀστρακισθέν-
4 τα τοσοῦτον χρόνον δεῖ στερηθῆναι τῆς πόλεως. εἶτα
ἐν τοῖς τοιούτοις οἱ τοὺς ἑταίρους καὶ συνωμότας κεκτη-
μένοι πλέον φέρονται τῶν ἄλλων· οὐ γὰρ ὥσπερ ἐν τοῖς
δικαστηρίοις οἱ λαχόντες κρίνουσιν, ἀλλὰ τούτου τοῦ
πράγματος ἅπασιν Ἀθηναίοις μέτεστι. πρὸς δὲ τούτοις
τῷ μὲν ἐλλείπειν τῷ δ' ὑπερβάλλειν ὁ νόμος μοι δοκεῖ·
τῶν μὲν γὰρ ἰδίων ἀδικημάτων μεγάλην τιμωρίαν ταύτην
νομίζω, τῶν δὲ δημοσίων μικρὰν καὶ οὐδενὸς ἀξίαν ἡγοῦ-
μαι ζημίαν, ἐξὸν κολάζειν χρήμασι καὶ δεσμῷ καὶ θα-
5 νάτῳ. ἔτι δ' εἴ τις διὰ τοῦτο μεθίσταται ὅτι πολίτης
ἐστίν, οὗτος οὐδ' ἀπελθὼν ἐνθένδε παύσεται, ἀλλ' ὅπου
ἂν οἰκῇ, ταύτην τὴν πόλιν διαφθερεῖ, καὶ τῇδε οὐδὲν ἧττον
ἐπιβουλεύσει, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον δικαιότερον ἢ πρὶν ἐκβλη-
θῆναι. οἶμαι δὲ καὶ τοὺς φίλους ὑμῶν ἐν ταύτῃ μάλιστα
τῇ ἡμέρᾳ λυπεῖσθαι καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἥδεσθαι, συνειδό-
τας ὡς ἂν ἀγνοήσαντες ἐξελάσητε τὸν βέλτιστον, δέκα
ἐτῶν ἡ πόλις οὐδὲν ἀγαθὸν ὑπὸ τούτου τοῦ ἀνδρὸς πείσε-
6 ται. ῥᾴδιον δὲ καὶ ἐντεῦθεν γνῶναι τὸν νόμον πονηρὸν
ὄντα· μόνοι γὰρ αὐτῷ τῶν Ἑλλήνων χρώμεθα, καὶ οὐδε-
μία τῶν ἄλλων πόλεων ἐθέλει μιμήσασθαι. καίτοι ταῦτα
διέγνωσται ἄριστα τῶν δογμάτων, ἃ καὶ τοῖς πολλοῖς
καὶ τοῖς ὀλίγοις ἁρμόττοντα μάλιστα τυγχάνει καὶ
πλείστους ἐπιθυμητὰς ἔχει.
7 Περὶ μὲν οὖν τούτων οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ μακρότερον
λέγειν πάντως· οὐδὲν γὰρ ἂν πλεῖον εἰς τὸ παρὸν ποιή-

§. 3, 3. μὲν add. AB. ἐξελᾶν ABZ: ἐξελεῖν ς.
4. ἀποκτενεῖν *Steph.*; libri ἀποκτείνειν.
6. διαψηφισαμένων] οὔτε διαψηφισαμένων ς: negationem *Bekker.* c. *Schleiermachero* eiecit.
§. 4, 3. τοῖς om. Z.
§. 5, 1. πολίτης. V. ad *Sluit.* p. 145. Pollux III. 58. ex Theopompo affert ἀπολίτης.
3. διαφθείρει Z, διαφθείρῃ AB.
5. ἡμῶν ABZ.
8. ὑπὸ] ἀπὸ ς.
§. 6, 1. καὶ add. AB.
4. διέγνωσται ABZ: διέγνωνται ς.
§. 7, 1. μακροτέρα AB.
2. πάντως· οὐδὲν γὰρ] *Reisk.*:

σαιμεν· δέομαι δ' ὑμῶν τῶν λόγων ἴσους καὶ κοινοὺς ἡμῖν ἐπιστάτας γενέσθαι, καὶ πάντας ἄρχοντας περὶ τούτων καταστῆναι, καὶ μήτε τοῖς λοιδορουμένοις, μήτε τοῖς ὑπὲρ καιρὸν "χαριζομένοις ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ τῷ μὲν θέλοντι λέγειν καὶ ἀκούειν εὐμενεῖς εἶναι, τῷ δὲ ἀσελγαίνοντι καὶ θορυβοῦντι χαλεπούς. ἀκούσαντες γὰρ ἑκάστου τῶν ὑπαρχόντων ἄμεινον βουλεύσεσθε περὶ ἡμῶν.

Ἔστι δὲ περὶ τῆς μισοδημίας καὶ τῆς στασιωτείας 8
βραχύς μοι λόγος καταλελειμμένος. εἰ μὲν γὰρ ἄκριτος ἦν, εἰκότως ἂν τῶν κατηγορούντων ἠκροᾶσθε καὶ ἐμοὶ ἀναγκαῖον ἦν ἀπολογεῖσθαι περὶ τούτων· ἐπειδὴ δὲ τετράκις ἀγωνιζόμενος ἀπέφυγον, οὐκέτι δίκαιον ἡγοῦμαι λόγον οὐδένα περὶ τούτου γίγνεσθαι. πρὶν μὲν γὰρ κριθῆναι οὐ ῥᾴδιον ἦν εἰδέναι τὰς αἰτίας, οὔτ' εἰ ψευδεῖς εἰσὶν οὔτ' εἰ ἀληθεῖς· ἀποφυγόντος δὲ ἢ καταγνωσθέντος τέλος ἔχει καὶ διώρισται τούτων ὁπότερόν ἐστιν. ὥστε δεινὸν 9
νομίζω τοὺς μὲν ἁλόντας μιᾷ ψήφῳ μόνον ἀποθνήσκειν καὶ τὰ χρήματα δημεύειν αὐτῶν, τῶν δὲ νικησάντων πάλιν τὰς αὐτὰς κατηγορίας ὑπομένειν, καὶ τοὺς δικαστὰς ἀπολέσαι μὲν κυρίους εἶναι, σῶσαι δ' ἀκύρους καὶ ἀτελεῖς φαίνεσθαι, ἄλλως τε καὶ τῶν νόμων ἀπαγορευόντων δὶς περὶ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν μὴ ἐξεῖναι δικάζεσθαι, καὶ ὑμῶν ὀμωμοκότων χρῆσθαι τοῖς νόμοις.

Ὧν ἕνεκα περὶ ἐμαυτοῦ παραλιπὼν Ἀλκιβιάδου τὸν 10
βίον ἀναμνῆσαι βούλομαι. καίτοι ἀπορῶ γε διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτημάτων πόθεν ἄρξομαι, ἐμποδὼν ἁπάντων ὄντων. περὶ μὲν οὖν μοιχείας καὶ γυναικῶν ἀλλοτρίων ἁρπαγῆς καὶ τῆς ἄλλης βιαιότητος καὶ παρανομίας καθ' ἕκαστον εἰ δεήσει λέγειν, οὐκ ἂν ἐξαρκέσειεν ὁ παρὼν χρόνος, ἅμα δὲ καὶ πολλοῖς ἀπεχθοίμην τῶν πολιτῶν, φανερὰς τὰς συμφορὰς ποιῶν αὐτῶν. ἃ δὲ περὶ τὴν πόλιν εἴργασται καὶ τοὺς προσήκοντας καὶ τῶν ἄλλων

πάντως γὰρ οὐδὲν: quod commendatur Plat. Theaet. p. 145. C. πάντως γὰρ οὐδεὶς ἐπισκήψει αὐτῷ. aliisque locis, quos tractat Censor. Ien. 1832. Mart. Nr. 52. p. 414. — ποιήσοιμεν A. caeteri cum ς ποιήσωμεν.

6. ἀλλὰ] ἀλλὰ καὶ Z.

9. ἑκάστου ABZ: ἕκαστον ς. Reisk. περὶ ἑκάστου.

§. 8, 1. στασιωτίας ABZ.

8. ἀποφεύγοντος ABZ.

§. 9, 1. ὥστε Steph.: ὡς ABZ.

§. 10, 1. παραλιπὼν] διὰ τὸ πλῆθος παραλιπὼν Z.

11 ἀστῶν καὶ ξένων τοὺς ἐντυγχάνοντας, ἀποδείξω. Πρῶ-
τον μὲν οὖν πείσας ὑμᾶς τὸν φόρον ταῖς πόλεσιν ἐξ ἀρ-
χῆς τάξαι τὸν ὑπ᾽ Ἀριστείδου πάντων δικαιότατα τε-
ταγμένον, αἱρεθεὶς ἐπὶ τούτῳ δέκατος αὐτὸς μάλιστα
διπλάσιον αὐτὸν ἑκάστῳ τῶν συμμάχων ἐποίησεν, ἐπι-
δείξας δ᾽ αὑτὸν φοβερὸν καὶ μέγα δυνάμενον ἰδίας ἀπὸ
τῶν κοινῶν προσόδους κατεσκευάσατο. σκέψασθε δὲ πῶς
ἄν τις κακὰ μείζω τούτων κατασκευάσειεν, εἰ τῆς σω-
τηρίας ἡμῖν πάσης διὰ τῶν συμμάχων οὔσης ὁμολογουμέ-
νως, νῦν κάκιον ἢ πρότερον πραττόντων, τὸν φόρον ἑκά-
12 στῳ διπλασιάσειεν. ὥστ᾽ εἴπερ ἡγεῖσθε πολίτην ἀγαθὸν
Ἀριστείδην καὶ δίκαιον γεγονέναι, τοῦτον προσήκει κά-
κιστον νομίζειν ὡς τἀναντία περὶ τῶν πόλεων ἐκείνῳ
γιγνώσκοντα. τοιγάρ τοι διὰ ταῦτα πολλοὶ τὴν πατρί-
δα τὴν αὑτῶν ἀπολιπόντες φυγάδες γίγνονται καὶ εἰς
Θουρίους οἰκήσοντες ἀπέρχονται. δηλώσει δὲ ἡ τῶν συμ-
μάχων ἔχθρα πρῶτον, ὅταν ἡμῖν καὶ Λακεδαιμονίοις γέ-
νηται ναυτικὸς πόλεμος. ἐγὼ δὲ νομίζω τὸν τοιοῦτον πο-
νηρὸν εἶναι προστάτην, ὅστις τοῦ παρόντος χρόνου ἐπι-
μελεῖται, ἀλλὰ μὴ καὶ τοῦ μέλλοντος προνοεῖται, καὶ τὰ
ἥδιστα τῷ πλήθει, παραλιπὼν τὰ βέλτιστα, συμβουλεύει.
13 Θαυμάζω δὲ τῶν πεπεισμένων Ἀλκιβιάδην δημοκρα-
τίας ἐπιθυμεῖν, τοιαύτης πολιτείας ἣ μάλιστα κοινότη-
τα δοκεῖ εὑρῆσθαι, οἳ οὐδ᾽ ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐτὸν θεῶν-
ται, ὁρῶντες τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν ὑπερηφανίαν, ὃς
τὴν Καλλίου γήμας ἀδελφὴν ἐπὶ δέκα ταλάντοις, τε-
λευτήσαντος Ἱππονίκου στρατηγοῦντος ἐπὶ Δηλίῳ ἕτερα
τοσαῦτα προσεπράξατο, λέγων ὡς ὡμολόγησεν ἐκεῖνος,
ὁπότε παῖς αὐτῷ ἐκ τῆς θυγατρὸς γένοιτο, προσθήσειν
14 ταῦτα. λαβὼν δὲ τοσαύτην προῖκα ὅσην οὐδεὶς τῶν Ἑλ-
λήνων, οὕτως ὑβριστὴς ἦν, ἐπεισάγων εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν

§. 11, 3. τὸν] τῶν A.
4. ἐπὶ τούτῳ] Vide *Lobeck.* ad Phryn. p. 475.
5 et 9. ξυμμάχων Z.
8. μείζω] μείνω Z.
10. ἑκάστης AB. ἑκάστου Z.
§. 12, 1. διπλασιάσειεν *Reisk.*: διπλάσειεν ς. ἡγεῖσθε BZ: ἡγῆσθε ς.
2. νομίζειν κάκιστον προςήκει Z.
3. τῶν om. Z.
4. τὴν πατρίδα διὰ ταῦτα πολλοὶ Z.
§. 13, 1. τὸν πεπεισμένον Z. δημοκρατείας B.
2. ἣ AB: ἣν ς.
3. οἳ] οἱ AB: οἷαν ς. ἀπὸ ABZ: ἐπὶ ς. αὐτὸν θεῶνται ABZ: αὐτὸν ἔχειν θεῶνται ς.
4. τὴν post καὶ om. Z.

ἑταίρας, καὶ δούλας καὶ ἐλευθέρας, ὥστ᾽ ἠνάγκασε τὴν
γυναῖκα σωφρονεστάτην οὖσαν ἀπολιπεῖν, ἐλθοῦσαν πρὸς
τὸν ἄρχοντα κατὰ τὸν νόμον· οὗ δὴ μάλιστα τὴν αὑτοῦ
δύναμιν ἐπεδείξατο· παρακαλέσας γὰρ τοὺς ἑταίρους,
ἁρπάσας ἐκ τῆς ἀγορᾶς τὴν γυναῖκα ᾤχετο βίᾳ, καὶ
πᾶσιν ἐδήλωσε καὶ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν νόμων καὶ
31 τῶν ἄλλων πολιτῶν κατα"φρονῶν. οὐ τοίνυν ταῦτα μόνον 15
ἐξήρκεσεν, ἀλλὰ καὶ λαθραῖον θάνατον ἐπεβούλευσε
Καλλίᾳ, ἵνα τὸν οἶκον τὸν Ἱππονίκου κατάσχοι, ὡς
ἐναντίον πάντων ὑμῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κατηγόρει· καὶ
τὰ χρήματα τῷ δήμῳ ἔδωκεν, εἴ πως τελευτήσειεν ἄπαις,
φοβούμενος μὴ διὰ τὴν οὐσίαν ἀπόλοιτο. καίτοι ὅστις
ὑβρίζει γυναῖκα τὴν ἑαυτοῦ καὶ τῷ κηδεστῇ θάνατον ἐπι-
βουλεύει, τί χρὴ προσδοκᾶν τοῦτον περὶ τοὺς ἐντυχόντας
τῶν πολιτῶν διαπράττεσθαι; πάντες γὰρ ἄνθρωποι τοὺς
οἰκείους τῶν ἀλλοτρίων ποιοῦνται περὶ πλείονος. ἀλλὰ
μὴν οὐδ᾽ ἔρημος οὐδ᾽ εὐαδίκητός ἐστιν, ἐπεὶ διὰ τὸν πλοῦ-
τον ἔχει πολλοὺς τοὺς βοηθήσοντας. Ὃ δὲ πάντων δει- 16
νότατόν ἐστι, τοιοῦτος ὢν ὡς εὔνους τῷ δήμῳ τοὺς λόγους
ποιεῖται αὐτὸς ἄλλους ὀλιγαρχικοὺς καὶ μισοδήμους
ἀποκαλεῖ· καὶ ὃν δεῖ τεθνάναι διὰ τὰ ἐπιτηδεύματα,
κατήγορος τῶν διαβεβλημένων ὑφ᾽ ἡμῶν αἱρεῖται, καί φησι
φύλαξ εἶναι τῆς πολιτείας, οὐδενὶ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων
οὔτ᾽ ἴσον οὔτ᾽ ὀλίγῳ πλέον ἀξιῶν ἔχειν· ἀλλ᾽ οὕτω σφόδρα
καταπεφρόνηκεν ὥστε διατετέλεκεν ἀθρόους μὲν ὑμᾶς κο-
λακεύων, ἕνα δ᾽ ἕκαστον προπηλακίζων. ὃς εἰς τοσοῦτον 17
ἐλήλυθε τόλμης, ὥστε πείσας Ἀγάθαρχον τὸν γραφέα
συνεισελθεῖν οἴκαδε τὴν οἰκίαν ἐπηνάγκασε γράφειν, δεο-
μένου δὲ καὶ προφάσεις ἀληθεῖς λέγοντος, ὡς οὐκ ἂν δύ-
ναιτο ταῦτα πράττειν ἤδη διὰ τὸ συγγραφὰς ἔχειν παρ᾽
ἑτέρων, προεῖπεν αὐτῷ δήσειν, εἰ μὴ πάνυ ταχέως γράφοι.
ὅπερ ἐποίησε· καὶ οὐ πρότερον ἀπηλλάγη πρὶν ἀποδρὰς

§. 14, 6. ἐπεδείξατο ABZ: ὑπεδείξατο ς. ἑτέρους Z.
8. ἐδήλωσε —] Vide *Valk.* ad Herod. IV, 42.
§. 15, 3. κατάσχοι AB: κατάσχῃ ς.
4. ἐναντίων A. κατηγόρει *Steph.*; libri κατηγορεῖ.
9. διατάττεσθαι Z. Vide *Pflugk.* ad Eurip. Andr. p. 63.
§. 16, 3. αὐτὸς] καὶ αὐτὸς *Reisk.*
§. 17, 3. ἐπηνάγκασε AB: ἠπηνάγκασε ς.

ᾤχετο τετάρτῳ μηνί, τοὺς φύλακας λαθών, ὥσπερ παρὰ
βασιλέως. οὕτω δ' ἀναίσχυντός ἐστιν, ὥστε προσελθὼν
ἐνεκάλει αὐτῷ ὡς ἀδικούμενος, καὶ οὐχ ὧν ἐβιάσατο
μετέμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κατέλιπε τὸ ἔργον ἠπείλει,
καὶ οὔτε τῆς δημοκρατίας οὔτε τῆς ἐλευθερίας οὐδὲν ἦν
ὄφελος· οὐδὲν γὰρ ἧττον ἐδεδοίκει τῶν ὁμολογουμένων
18 δούλων. ἀγανακτῶ δ' ἐνθυμούμενος ὑμῖν μὲν οὐδὲ τοὺς
κακούργους ἀσφαλὲς εἰς τὸ δεσμωτήριον ὂν ἀπάγειν, διὰ
τὸ χιλίας δραχμὰς τετάχθαι ἀποτῖσαι ὃς ἂν τὸ πέμπτον
μέρος μὴ μεταλάβῃ τῶν ψήφων· ὁ δὲ τοσοῦτον χρόνον
εἵρξας καὶ ἐπαναγκάζων γράφειν οὐδὲν κακὸν πέπονθεν,
ἀλλὰ διὰ ταῦτα σεμνότερος δοκεῖ καὶ φοβερώτερος εἶναι.
καὶ πρὸς μὲν τὰς ἄλλας πόλεις ἐν τοῖς συμβόλοις συν-
τιθέμεθα μὴ ἐξεῖναι μήθ' εἷρξαι μήτε δῆσαι τὸν ἐλεύθε-
ρον· ἐὰν δέ τις παραβῇ, μεγάλην ζημίαν ἐπὶ τούτοις ἔθε-
μεν· τούτου δὲ τοιαῦτα πράξαντος οὐδεμίαν οὐδεὶς οὔτ'
19 ἰδίαν οὔτε δημοσίαν τιμωρίαν ποιεῖται. νομίζω δὲ ταύτην
εἶναι σωτηρίαν ἅπασι, πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι καὶ τοῖς
νόμοις· ὅστις δὲ ὑπερορᾷ ταῦτα, τὴν μεγίστην φυλακὴν
ἀνῄρηκε τῆς πόλεως. δεινὸν μὲν οὖν ἐστὶ καὶ ὑπὸ τῶν
ἀγνοούντων τὰ δίκαια πάσχειν κακῶς, πολὺ δὲ χαλεπώ-
τερον, ὅταν τις ἐπιστάμενος τὰ διαφέροντα παραβαίνειν
τολμᾷ· φανερῶς γὰρ ἐνδείκνυται, ὥσπερ οὗτος, οὐκ αὐ-
τὸς τοῖς νόμοις τοῖς τῆς πόλεως ἀλλ' ὑμᾶς τοῖς αὐτοῦ
20 τρόποις ἀκολουθεῖν ἀξιῶν. Ἐνθυμήθητε δὲ Ταυρέαν, ὃς
ἀντιχορηγὸς ἦν Ἀλκιβιάδῃ παισί. κελεύοντος δὲ τοῦ νό-
μου τῶν χορευτῶν ἐξάγειν ὃν ἄν τις βούληται ξένον ἀγωνι-
ζόμενον, οὐκ ἐξὸν ἐπιχειρήσαντα κωλύειν, ἐναντίον ὑμῶν
καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν θεωρούντων καὶ τῶν ἀρχόν-
των ἁπάντων παρόντων ἐν τῇ πόλει τύπτων ἐξήλασεν αὐ-
τόν, καὶ τῶν θεατῶν συμφιλονεικούντων ἐκείνῳ καὶ μι-

8. παρὰ add. AB.
10. αὐτὸν Z.
11. κατέλειπε Z.

§. 18, 2. ὃν add. ABZ.
7. συμβόλοις ABZ: συμβούλοις ς.
8. μήθ' εἷρξαι om. Z.

§. 19, 2. ἅπασι] ἅπασι τοῖς Ἕλλησι Z.
7. φανερὸς ABZ. ἐνδείκνυται —] Vide *Valken.* ad Herod. III, 72.
8. τοῖς τῆς] τοῖς AB: τῆς ς.

§. 20, 2. Ἀλκιβιάδῃ ABZ: Ἀλκιβιάδου ς.
3 ἀγωνιζόμενον, οὐκ ἐξὸν ἐπιχειρήσαντα] *Valken.*: ἀγωνιζόμενον δ' οὐκ ἐξὸν ἐπιχειρῆσαι.
7. συμφιλονικούντων B.

σούντων τούτου, ὥστε τῶν χορῶν τὸν μὲν ἐπαινούντων,
τοῦ δ' ἀκροάσασθαι οὐκ ἐθελόντων, οὐδὲν πλεῖον ἔπραξεν·
ἀλλὰ τῶν κριτῶν οἱ μὲν φοβούμενοι οἱ δὲ χαριζόμενοι νι- 21
κᾶν ἔκριναν αὐτόν, περὶ ἐλάττονος ποιούμενοι τὸν ὅρκον
ἢ τοῦτον. εἰκότως δέ μοι δοκοῦσιν οἱ κριταὶ ὑπέρχεσθαι
Ἀλκιβιάδην, ὁρῶντες Ταυρέαν τοσαῦτα μὲν χρήματα
32 ἀναλώσαντα προπηλακιζόμενον, τὸν δὲ τοιαῦτα "παρανο-
μοῦντα μέγιστον δυνάμενον. αἴτιοι δ' ὑμεῖς, οὐ τιμωρού-
μενοι τοὺς ὑβρίζοντας, καὶ τοὺς μὲν λάθρᾳ ἀδικοῦντας
κολάζοντες, τοὺς δὲ φανερῶς ἀσελγαίνοντας θαυμάζον-
τες. τοιγάρτοι τῶν νέων αἱ διατριβαὶ οὐκ ἐν τοῖς γυμνα- 22
σίοις ἀλλ' ἐν τοῖς δικαστηρίοις εἰσί, καὶ στρατεύονται μὲν
οἱ πρεσβύτεροι, δημηγοροῦσι δὲ οἱ νεώτεροι, παραδείγματι
τούτῳ χρώμενοι, ὃς τηλικαύτας ποιεῖται τῶν ἁμαρτημά-
των ὑπερβολάς, ὥστε περὶ τῶν Μηλίων γνώμην ἀποφηνά-
μενος ἐξανδραποδίζεσθαι, πριάμενος γυναῖκα τῶν αἰ-
χμαλώτων υἱὸν ἐξ αὐτῆς πεποίηται, ὃς τοσούτῳ παρανο-
μωτέρως Αἰγίσθου γέγονεν, ὥστ' ἐκ τῶν ἐχθίστων ἀλλή-
λοις πέφυκε, καὶ τῶν οἰκειοτάτων ὑπάρχει αὐτῷ τὰ
ἔσχατα τοὺς μὲν πεποιηκέναι τοὺς δὲ πεπονθέναι. ἄξιον 23
δὲ τὴν τόλμαν αὐτοῦ σαφέστερον ἔτι διελθεῖν. ἐκ ταύτης
γὰρ παιδοποιεῖται τῆς γυναικός, ἣν ἀντ' ἐλευθέρας δού-
λην κατέστησε, καὶ ἧς τὸν πατέρα καὶ τοὺς προσήκοντας
ἀπέκτεινε, καὶ ἧς τὴν πόλιν ἀνάστατον πεποίηκεν, ὡς ἂν
μάλιστα τὸν υἱὸν ἐχθρὸν ἑαυτῷ καὶ τῇ πόλει ποιήσειε·
τοσαύταις ἀνάγκαις κατείληπται μισεῖν. ἀλλ' ὑμεῖς ἐν
μὲν ταῖς τραγῳδίαις τοιαῦτα θεωροῦντες δεινὰ νομίζετε,
γιγνόμενα δ' ἐν τῇ πόλει ὁρῶντες οὐδὲν φροντίζετε. καίτοι
ἐκεῖνα μὲν οὐκ ἐπίστασθε πότερον οὕτω γεγένηται ἢ
πέπλασται ὑπὸ τῶν ποιητῶν· ταῦτα δὲ σαφῶς εἰδότες
οὕτω πεπραγμένα παρανόμως ῥᾳθύμως φέρετε. Πρὸς 24
δὲ τούτοις τολμῶσί τινες περὶ αὐτοῦ λέγειν ὡς οὐδὲ
γεγένηται οὐδεὶς πώποτε τοιοῦτος. ἐγὼ δὲ νομίζω μέγι-

8. τῶν χορῶν] „Immo τοῖν χοροῖν. Mox post οὐδὲν desidero ἄν.“ Bekk.

9. πλέον Z.

§. 21, 5. ἀναλώσαντα προπηλακιζόμενον. cf. Pflug. ad Hecub. p. 17. et praecipue Sauppium in Iahnii Annall. 1832. T. VI. fasc. 1. p. 63 sqq.

§. 22, 7. παρανομωτέρως Reisk., παρανομώτατος ABZ: παρανομώτερος ς.

τας. οὗτος δ' ἐπιτηδεύων ἅπαντα πολυτελέστατα διπλασίαν οὐσίαν κέκτηται.
32 καίτοι ὑμεῖς γε νομίζετε τοὺς φειδομένους καὶ τοὺς ἀκριβῶς διαιτωμένους φιλοχρημάτους εἶναι, οὐκ ὀρθῶς γιγνώσκοντες· οἱ γὰρ μεγάλα δαπανώμενοι πολλῶν δεόμενοι αἰσχροκερδέστατοί εἰσιν. αἴσχιστον δὲ φανήσεσθε ποιοῦντες, εἰ τοῦτον μὲν ἀγαπᾶτε τὸν ἀπὸ τῶν ὑμετέρων χρημάτων ταῦτα κατεργασάμενον, Καλλίαν δὲ τὸν Διδυμίου, τῷ σώματι νικήσαντα πάντας ἀγῶνας τοὺς στεφανηφόρους, ἐξωστρακίσατε, πρὸς τοῦτο οὐδὲν ἀποβλέψαντες ὡς ἀπὸ τῶν ἑαυτοῦ πόνων ἐτίμησε τὴν πόλιν.
33 ἀναμνήσθητε δὲ καὶ τοὺς προγόνους, ὡς ἀγαθοὶ καὶ σώφρονες ἦσαν, οἵτινες ἐξωστράκισαν Κίμωνα διὰ παρανομίαν, ὅτι τῇ ἀδελφῇ τῇ ἑαυτοῦ συνῴκησε. καίτοι οὐ μόνον αὐτὸς Ὀλυμπιονίκης ἦν, ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μιλτιάδης. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ὑπελογίζοντο τὰς νίκας· οὐ γὰρ ἐκ τῶν ἀγώνων ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἔκρινον αὐτόν.

34 Ἀλλὰ μὴν εἰ δεῖ κατὰ γένος σκοπεῖν, ἐμοὶ μὲν οὐδαμόθεν προσήκει τούτου τοῦ πράγματος, οὐδὲ ἔστιν οὐδεὶς ὅστις ἂν ἀποδείξειε τῶν ἡμετέρων οὐδένα τῇ συμφορᾷ ταύτῃ χρησάμενον, Ἀλκιβιάδῃ δὲ μάλιστα πάντων Ἀθηναίων. καὶ γὰρ ὁ τῆς μητρὸς πατὴρ Μεγακλῆς καὶ ὁ πάππος Ἀλκιβιάδης ἐξωστρακίσθησαν ἀμφότεροι, ὥστ' οὐδὲν θαυμαστὸν οὐδ' ἄτοπον πείσεται τῶν αὐτῶν τοῖς προγόνοις ἀξιούμενος. καὶ μὴν οὐδ' ἂν αὐτὸς ἐπιχειρήσειεν ἀντειπεῖν ὡς οὐ τῶν ἄλλων ἐκεῖνοι παρανομώτατοι ὄντες τούτου σωφρονέστεροι καὶ δικαιότεροι ἦσαν, ἐπεὶ

§. 32, 7. *Διδύμου* margo Aldinae, Sluiter. Sed recte se habet vulgata scriptura: aliud exemplum huius nominis mihi suppeditavit *Theodorus Bergk* ex Athenaeo L. XIV. p. 658. D: τὸ γὰρ λείψανον τῶν τραγημάτων καὶ τρωξίμων ἀποτράγημα εἴρηκεν Εὔπολις. σκώπτων γὰρ Διδυμίαν τινὰ ἀποτράγημα αὐτὸν εἴρηκεν ἀλώπεκος, ἤτοι ὡς μικρὸν τὸ σῶμα ἢ ὡς κακοήθη καὶ πανοῦργον, ὥς φησιν ὁ Ἀσκαλωνίτης Δωρόθεος. Suspicatur autem esse Didymiam eundem, quem notaverit Eupolis.

8. *Steph.*: τοῦτο, *Reisk.* τούτων.

9. ὡς] ὃς A.

§. 33, 2. κόνωνα Z. Vide ad *Sluit.* p. 154. et *Meier.* de bonis damnat. p. 5.

§. 34, 2. τούτου] τοῦδε Z.
4. Ἀλκιβιάδῃ. *Reisk.* e. *Valk.* (Diatrib. p. 124.). Ἀλκιβιάδης c.
6. ἐξωστρακίσθησαν] δὶς ἐξωστρακίσθησαν *Markl.* ad Lys. p. 143, 26.
9. ἄλλων om. Z.

ν, ὥστ' ἐκεῖνοι μὲν καὶ ὑπὸ τῶν συμμάχων ἀντα-
ομένων ἀνέχονται ἡττώμενοι, οὗτος δὲ οὐδ' ὑπὸ τῶν
ῶν, ἀλλὰ φανερῶς εἴρηκεν οὐκ ἐπιτρέψειν τοῖς ἀντι-
ιοῦσί τινος. εἶτ' ἐκ τῶν τοιούτων ἀναγκαῖον τὰς πό-
τῶν ἡμετέρων πολεμίων ἐπιθυμεῖν, ἡμᾶς δὲ μισεῖν.
ὲ μὴ μόνον Διομήδη ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ὅλην ὑβρί- 29
πιδόξειε, τὰ πομπεῖα παρὰ τῶν ἀρχιθεωρῶν αἰτη-
ως ὡς εἰς τἀπινίκια τῇ προτεραίᾳ τῆς θυσίας χρη-
ος, ἐξηπάτησε καὶ ἀποδοῦναι οὐκ ἤθελε, βουλόμενος
τεραίᾳ πρότερος τῆς πόλεως χρήσασθαι τοῖς χρυσοῖς
βοις καὶ θυμιατηρίοις. ὅσοι μὲν οὖν τῶν ξένων μὴ
ωσκον ἡμέτερα ὄντα, τὴν πομπὴν τὴν κοινὴν ὁρῶντες
ιαν οὖσαν τῆς Ἀλκιβιάδου τοῖς τούτου πομπείοις
θαι ἐνόμιζον ἡμᾶς· ὅσοι δὲ ἢ παρὰ τῶν πολιτῶν
ν ἢ καὶ ἐπεγίγνωσκον τὰ τούτου, κατεγέλων ἡμῶν,
τες ἕνα ἄνδρα μείζονα πάσης τῆς πόλεως δυνάμενον.
Σκέψασθε δὲ καὶ τὴν ἄλλην ἀποδημίαν τὴν εἰς Ὀλυμ- 30
ως διέθετο. τούτῳ σκηνὴν μὲν Περσικὴν Ἐφέσιοι
ισίαν τῆς δημοσίας ἔπηξαν, ἱερεῖα δὲ καὶ τοῖς ἵπ-
ἐφόδια Χῖοι παρεσκεύασαν, οἶνον δὲ καὶ τὰ ἄλλα
ώματα Λεσβίοις προσέταξε· καὶ οὕτως εὐτυχής
ὥστε τοὺς Ἕλληνας τῆς παρανομίας καὶ τῆς δωρο-
ς μάρτυρας κεκτημένος οὐδεμίαν δέδωκε δίκην,
ὁπόσοι μὲν ἄρχοντες ἐν μιᾷ πόλει γεγένηνται,
θυνοί εἰσιν, ὁ δὲ πάντων τῶν συμμάχων καὶ χρήμα- 31
αμβάνων οὐδενὸς τούτων ὑπόδικός ἐστιν, ἀλλὰ τοι-
διαπεπραγμένος σίτησιν ἐν Πρυτανείῳ ἔλαβε, καὶ
ἔτι πολλῇ τῇ νίκῃ χρῆται, ὥσπερ οὐ πολὺ μᾶλλον ἠτι-
ς ἢ ἐστεφανωκὼς τὴν πόλιν. εἰ δὲ βούλεσθε σκοπεῖν,
σετε πολλὰ τῶν τούτῳ πεπραγμένων, ἕκαστον ὀλίγον
ν πράξαντάς τινας ἀναστάτους τοὺς οἴκους ποιήσαν-

9, 1. Διομήδη. Scribebatur
δην.
πιδείξαιτο Reisk.
ἀπινίκια τῇ προτεραίᾳ Val-
.ς libri τὰ πινάκια τῇ προ-
— θυσίας Scaliger. et
ιν.; οὐσίας ς.
ερνίβοις. cf. Sluit. p. 151.
τῆς] τοῖς A. πομπίοις AZ.

11. μείζονα πάσης. Retinui vulg.
c. Wurmio ad Dinarch. p. 104.
Sluit. et Bekker.: μεῖζον ἁπάσης.
§. 30, 2. διέθετο τούτῳ] διέ-
θετο τοῦτο ABZ.
4. τὰ om. Z.
5. λεσβίοις Z. προςέταξε ABZ:
προςέταξαν ς.
§. 31, 5. ἐστεφανώσας Z.

τας. οὗτος δ' ἐπιτηδεύων ἅπαντα πολυτελέστατα διπλα-
32 σίαν οὐσίαν κέκτηται. καίτοι ὑμεῖς γε νομίζετε τοὺς φειδο-
μένους καὶ τοὺς ἀκριβῶς διαιτωμένους φιλοχρημάτους εἶ-
ναι, οὐκ ὀρθῶς γιγνώσκοντες· οἱ γὰρ μεγάλα δαπανώμε-
νοι πολλῶν δεόμενοι αἰσχροκερδέστατοί εἰσιν. αἴσχιστον δὲ
φανήσεσθε ποιοῦντες, εἰ τοῦτον μὲν ἀγαπᾶτε τὸν ἀπὸ
τῶν ὑμετέρων χρημάτων ταῦτα κατεργασάμενον, Καλλίαν
δὲ τὸν Διδυμίου, τῷ σώματι νικήσαντα πάντας ἀγῶνας
τοὺς στεφανηφόρους, ἐξωστρακίσατε, πρὸς τοῦτο οὐδὲν
ἀποβλέψαντες ὡς ἀπὸ τῶν ἑαυτοῦ πόνων ἐτίμησε τὴν
33 πόλιν. ἀναμνήσθητε δὲ καὶ τοὺς προγόνους, ὡς ἀγαθοὶ
καὶ σώφρονες ἦσαν, οἵτινες ἐξωστράκισαν Κίμωνα διὰ
παρανομίαν, ὅτι τῇ ἀδελφῇ τῇ ἑαυτοῦ συνῴκησε. καίτοι
οὐ μόνον αὐτὸς Ὀλυμπιονίκης ἦν, ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ αὐ-
τοῦ Μιλτιάδης. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ὑπελογίζοντο τὰς νίκας·
οὐ γὰρ ἐκ τῶν ἀγώνων ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἔκρι-
νον αὐτόν.
34 Ἀλλὰ μὴν εἰ δεῖ κατὰ γένος σκοπεῖν, ἐμοὶ μὲν οὐδα-
μόθεν προσήκει τούτου τοῦ πράγματος, οὐδὲ ἔστιν οὐδεὶς
ὅστις ἂν ἀποδείξειε τῶν ἡμετέρων οὐδένα τῇ συμφορᾷ
ταύτῃ χρησάμενον, Ἀλκιβιάδῃ δὲ μάλιστα πάντων Ἀθη-
ναίων. καὶ γὰρ ὁ τῆς μητρὸς πατὴρ Μεγακλῆς καὶ ὁ
πάππος Ἀλκιβιάδης ἐξωστρακίσθησαν ἀμφότεροι, ὥστ'
οὐδὲν θαυμαστὸν οὐδ' ἄτοπον πείσεται τῶν αὐτῶν
τοῖς προγόνοις ἀξιούμενος. καὶ μὴν οὐδ' ἂν αὐτὸς ἐπιχει-
ρήσειεν ἀντειπεῖν ὡς οὐ τῶν ἄλλων ἐκεῖνοι παρανομώτα-
τοι ὄντες τούτου σωφρονέστεροι καὶ δικαιότεροι ἦσαν, ἐπεὶ

§. 32, 7. *Διδύμου* margo Aldinae, Sluiter. Sed recte se habet vulgata scriptura: aliud exemplum huius nominis mihi suppeditavit *Theodorus Bergk* ex Athenaeo L. XIV. p. 658. D: τὸ γὰρ λείψανον τῶν τραγημάτων καὶ τρωξίμων ἀποτράγημα εἴρηκεν Εὔπολις. σκώπτων γὰρ Διδυμίαν τινὰ ἀποτράγημα αὐτὸν εἴρηκεν ἀλώπεκος, ἤτοι ὡς μικρὸν τὸ σῶμα ἢ ὡς κακοήθη καὶ πανοῦργον, ὥς φησιν ὁ Ἀσκαλωνίτης Δωρόθεος. Suspicatur autem esse Didymiam eundem, quem notaverit Eupolis.

8. *Steph.*: τοῦτο, *Reisk.* τούτων.

9. ὡς] ὃς A.

§. 33, 2. κόνωνα *Z.* Vide ad *Sluit.* p. 154. et *Meier.* de bonis damnat. p. 5.

§. 34, 2. τούτου] τοῦδε Z.

4. Ἀλκιβιάδῃ. *Reisk.* c. *Valk.* (Diatrib. p. 124.). Ἀλκιβιάδης ς.

6. ἐξωστρακίσθησαν] δὶς ἐξωστρακίσθησαν *Markl.* ad Lys. p. 143, 26.

9. ἄλλων om. Z.

τῶν γε τούτῳ πεπραγμένων οὐδ' ἂν εἷς ἀξίως κατηγο-
ρῆσαι δύναιτο.
Νομίζω δὲ καὶ τὸν θέντα τὸν νόμον ταύτην τὴν διά- 35
νοιαν ἔχειν· ἀποβλέψαντα τῶν πολιτῶν πρὸς τοὺς κρείττους
τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν νόμων, ἐπειδὴ παρὰ τῶν τοιούτων
οὐκ ἔστιν ἰδίᾳ δίκην λαβεῖν, δημοσίαν τιμωρίαν ὑπὲρ τῶν
ἀδικουμένων κατασκευάσαι. ἐγὼ τοίνυν ἔν τε τῷ κοινῷ
κέκριμαι τετράκις, ἰδίᾳ τε οὐδένα διεκώλυσα δικάζε-
σθαι βουλόμενον· Ἀλκιβιάδης δὲ τοιαῦτα ἐργασάμενος
οὐδεμίαν πώποτε δίκην ὑποσχεῖν ἐτόλμησεν. οὕτω γὰρ 36
χαλεπός ἐστιν, ὥστε οὐ περὶ τῶν παρεληλυθότων ἀδικη-
μάτων αὐτὸν τιμωροῦνται ἀλλ' ὑπὲρ τῶν μελλόντων φο-
βοῦνται, καὶ τοῖς μὲν πεπονθόσι κακῶς ἀνέχεσθαι λυσι-
τελεῖ, τούτῳ δὲ οὐκ ἐξαρκεῖ, εἰ μὴ καὶ τὸ λοιπὸν ὅ τι ἂν
34 βούληται διαπράξηται. καίτοι οὐ δήπου ὦ Ἀθηναῖοι
ὀστρακισθῆναι μὲν ἐπιτήδειός εἰμι, τεθνάναι δὲ οὐκ ἄξιος,
οὐδὲ κρινόμενος μὲν ἀποφυγεῖν, ἄκριτος δὲ φεύγειν, ὁ δὲ
τοσαυτάκις ἀγωνιζόμενος δικαίως καὶ νικήσας πάλιν δό-
ξαιμι δι' ἐκεῖνα ἐκπεσεῖν; ἀλλὰ γὰρ ἴσως μετὰ μικρᾶς 37
διαβολῆς ἢ φαύλων κατηγόρων ἢ διὰ τῶν ἐπιτυχόντων
ἐχθρῶν ἐκινδύνευον, ἀλλ' οὐ διὰ τῶν ἐῤῥωμενεστάτων καὶ
λέγειν καὶ πράττειν, οἵ τινες δύο τῶν τὴν αὐτὴν αἰτίαν
ἐχόντων ἐμοὶ ἀπέκτειναν. οὔκουν τοὺς τοιούτους δίκαιον
ἐκβάλλειν, οὓς πολλάκις ἐλέγχοντες εὑρίσκετε μηδὲν
ἀδικοῦντας, ἀλλὰ τοὺς μὴ θέλοντας ὑποσχεῖν τῇ πόλει
περὶ τοῦ βίου λόγον. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ μέν τις 38
ἀπολογεῖσθαι ἀξιώσειεν ὑπὲρ τῶν ἀποθανόντων ὡς ἀδί-
κως ἀπολώλασιν, οὐκ [ἂν] ἀνασχέσθαι τῶν ἐπιχειρούν-
των· εἰ δέ τις τῶν ἀποφυγόντων πάλιν περὶ τῆς αὐτῆς
αἰτίας κατηγορεῖ, πῶς οὐ δίκαιον περὶ τοὺς ζῶντας καὶ
τοὺς τεθνηκότας τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν; ἔστι μὲν οὖν 39
Ἀλκιβιάδου μήτε αὐτὸν τῶν νόμων καὶ τῶν ὅρκων φρον-

§. 35, 5. ἐγώ. *Bekker.* male addere vult μέν. cf. *Iacobitz.* ad Luc. Tox. p. 68.
6. οὐδένα ΔΖ: οὐδὲν ς.
7. βουλευόμενον Z.
§. 36, 3. αὐτὸν] αὐτῶν Z.
8. ὁ δὲ — ἐκπεσεῖν; Vulgatam *Hermann.* ita tuetur, ut interrogationis signum post ἐκπεσεῖν ponat. Vide ad *Sluit.* p. 155. *Bekker.* c. *Reisk.* οὐδὲ recepit.
§. 37, 4. ἐχόντων αἰτίαν Z.
§. 38, 1. δέ μοι] μέντοι Z.
2. ὑπὲρ] περὶ Z.
3. [ἂν] *libris deest. Bekk.*
§. 39, 2. ἀλκιβιάδην Z.

[illegible]

40 [illegible]

41 [illegible]

42 [illegible] ἢ [illegible]

[illegible]
3. τὰς om. Z.
11. [illegible]] [illegible] Z.
§ 40, 5. τοὺς — [illegible]] haec primus in P. invenit Angel. Maius: sunt etiam in AB.
5. [illegible]] [illegible] Z.
6. [illegible] ABPZ: [illegible] c.
§. 41, 2. γὰρ add. A. cf. Wyttenb. Bibl. Crit. P. II. p. 73.
3. [illegible] BZ. [illegible] AB. [illegible] Z: [illegible]
6. [illegible]] [illegible] Lenneb.
§ 42, 1. [illegible] Z.
4. [illegible] ABZ. Vi[illegible] Sluit. p. 14. Ruhnk. [illegible] Wyttenb. ad Iulian. p. [illegible] Schaefer. et Schneider. [illegible] Memorab. III, 3, 12. [illegible]

ANALECTA

AD

LYSIAE ORATIONES.

Hac mihi occasione oblata non possum, quin pauca de nonnullis Lysiae locis disseram, quae Supplementorum instar haberi possunt ad *Sluiteri* librum, quem quum ederem, iusto brevius pertractavi *Caput duodecimum.* Quo quidem in negotio res mihi erit cum recentioribus potissimum editoribus, *Bekkero*, *Bremio*, *Förtschio* et *Franzio*, qui quamvis Lysiam tot tantisque mendis praeclare liberaverint, permulta tamen in medium protulerunt, quae improbanda mihi visa sunt. — *Adolphi Emperii* in Lysiam Observationes, quas a. 1833 Brunsvigae Acta Diurna emissas renunciant, meis oculis nondum usurpavi. In tanto tamen, quo pollet ingenii acumine, pro certo habere licet, virum doctissimum de permultis rebus recte disputasse. — Quod vero eorum, quae *Dobreus* in *Adversariis* proposuit, tam raro iniecta est mentio, id nemo erit, qui vitio mihi vertat. Hic enim vir, quum magis oblectandi caussa, quam ut ingenium acueret, omnes perlegisse Graecorum scriptores videatur, factum est, ut multa protulerit et audacter et leviter disputata, quae tamen vir doctissimus nunquam publici iuris facere volebat; certe si voluisset, eorum, quae scripserat, maximam partem resecuisset. Quare quod negligentia, ne dicam imprudentia *Scholefieldi*, qui omnia hinc illinc decerpta, tamquam aurea dicta nobis proposuit, non factum est, id nobis faciendum erit, puto, ut *Adversaria*, sicut ipse procul dubio voluit scriptor, maximam in partem tamquam inedita missa faciamus, alioquin virum de Aristophane meritissimum iusto iniquius vituperantes. —

De caede Eratothenis §. 7. *Bekk.* *Ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ χρόνῳ, ὦ Ἀθηναῖοι, πασῶν ἦν βελτίστη· καὶ*

γὰρ οἰκονόμος δεινὴ καὶ φειδωλὸς ἀγαθὴ καὶ ἀκριβῶς πάντα διοικοῦσα.

Φειδωλὸς, quod apud recentt. intactum remansit, *Reiskius* ita defendi posse putat, ut Substantivi loco positum sit, uti *οἰκονόμος*. At Graeci hoc vocabulo nunquam ita usi sunt: nam *Menandri* verba apud *Athenaeum* T. I. p. 381. *Dind.*

Φειδωλὸς ἦν τε κἀγοραστὴς μέτριος

quae quis afferre posset, nihil demonstrabunt. Quare neque haec ratio, quam *Bremius* comprobare videtur, neque illa, qua cum eodem *Reiskio* scribi quoque possit: *φειδωλῶς ἄγαν καὶ ἀκριβῶς*, etsi *φειδωλῶς* adverbium apud Plat. de Rep. VIII. p. 559. D. habes, placet. Quamvis igitur illud *ἀγαθὴ* facillime in *ἄγαν ἦν* mutari queat, longe tamen probabilior mihi *Dobrei* (Advers. T. I. p. 193.) ratio videtur, qua *ἀγαθὴ* ex verborum ordine prorsus eiici debeat. Nimirum scriba quidam, quum intellexisset *δεινὸς* hic in *bonam partem* (cf. orat. de trunco §. 12. et *Funkhaenel.* ad Androt. p. 69.) sumi, in calce adscripserat *ἀγαθή*, quod postea in textum receptum est. — §. 19. *οὐδὲ γὰρ εἰδέναι* scribo cum *R. Klotzio* in Quaestt. critt. p. 94.

Ibid. §. 22. *Εἰδὼς δ' ἐγὼ ὅτι τηνικαῦτα ἀφιγμένος οὐδὲν ἂν καταλήψοιτο οἴκοι τῶν ἐπιτηδείων.*

Retineo omnium librorum lectionem. Interprett. inde a *Bekkero* omnes *Hermanni* de particula *ἂν* III, 7. regula, qua *ἂν* cum Optativo Futuri coniungi nequeat, ducti *οὐδένα* scripserunt. Sed hanc regulam iure, si quid video, *Meutznerus* meus in Actis Diurn. Schell. 1833. p. 432. impugnavit. Verba igitur cum *Reiskio* sic explico: *id temporis tam sero diei domum si redeat, alimentorum, unde reficiatur, nihil reperturum esse, coena a necessariis dudum confecta, non aestimantibus futurum, ut Sostratus tam sero domum rure rediret.* Deinde quod idem vocabulum diverso sensu tanta in vicinia positum recurrit (*ἐπιτήδειος* — *ἐπιτηδείων*) si quem offendat, is adeat *Bornemann.* ad Cyrop. p. 376. *Schoe-*

mann. ad Isaeum p. 337. et *Bremium* ad Aeschin. Ctesiph. §. 160, de quo loco iam *Wakefieldius* in Silv. crit. P. IV. p. 214. bene exposuit. — §. 28. οἱ μὴ τὰ δίκαια πράττοντες perperam *Bremius* Hyperbaton statuit. Vide *C. Sintenis.* ad Plut. Themist. c. I.

Ibid. §. 32. Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, ὅτι κελεύει, ἐάν τις ἄνθρωπον ἐλεύθερον ἢ παῖδα αἰσχύνῃ βίᾳ, διπλῆν τὴν βλάβην ὀφείλειν· ἐὰν δὲ γυναῖκα, ἐφ' αἷσπερ ἀποκτείνειν ἔξεστιν, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι. οὕτως, ὦ ἄνδρες, τοὺς βιαζομένους ἐλάττονος ζημίας ἀξίους ἡγήσατο εἶναι ἢ τοὺς πείθοντας.

Locum huncce mutilum silentio praeterierunt recentt. interprett. Verba seqq. τοὺς βιαζομένους — πείθοντας luce clarius docent lege id esse sancitum: Si quis hominem ingenuum vel puerum *vi* vitiaverit, is duplicem solvere debet multam; si quis vero nuptam *persuasione* stupraverit, marito licet eum impune occidere. Id probe iam *Marklandus* perspexit, cuius tamen rationem improbavit *Platnerus* in Processu T. II. p. 207. seqq. cum *Reiskio* potius faciendum putans, qui post ἐφ' αἷσπερ verba τοὺς πείσαντας excidisse statuit et locum bene sic interpretatus est: ἐὰν δὲ γυναῖκας [βίᾳ τις αἰσχύνῃ] ἐφ' αἷσπερ [καταληφθέντας] τοὺς πείσαντας ἀποκτείνειν ἔξεστιν [τοὺς βιασαμένους] ἐν τοῖς αὐτοῖς [ἐν οἷσπερ ἐνέχονται οἱ παῖδας ἐλευθέρους βίᾳ αἰσχύνοντες]. — Quo deinde iure *Schoemann.* in Ord. Iudic. p. 545. haec scribere potuerit: *Wenn aber andere Stellen lehren* (laudat nostrum locum), *dass der vermittelst dieser Klage Verurtheilte einen doppelten Schadenersatz zu leisten hatte* (διπλῆν τὴν βλάβ. ὀφείλειν), *so ist diess wohl so zu verstehen, wenn neben der Schändung, für welche jene hundert Drachmen als Busse bestimmt waren, der geschändeten Person irgend ein Schade zugefügt ward, so sollte dieser zu Geld geschätzt und davon das Doppelte bezahlt werden.* — equidem non video. Noster quidem locus horum nihil continet. Simpliciter enim id docet: duplum eius mul-

tae, quam luit, qui corpus servile stupravit, is solvere debet, qui cet. — §. 36. *Franz.* ὡς in ᾗ mutat. At etsi plerumque ὅς post τοιοῦτος sequitur, tamen ὡς habes nonnunquam; cf. *Sturzii* Lex. Xenoph. T. IV. p. 314.

Oratio funebris §. 20. *Μόνοι γὰρ ὑπὲρ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος πρὸς πολλὰς μυριάδας τῶν βαρβάρων διεκινδύνευσαν.*

Mihi quidem hoc loco scribendum videtur *δὶς ἐκινδύνευσαν*: quae quidem coniectura satis superque confirmatur loco simillimo Demosth. in Epith. p. 1391. R. §. 10: *ἐκεῖνοι τὸν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἀσίας στόλον ἐλθόντα μόνοι δὶς ἠμύναντο καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν κτέ.* Eodem modo *Reiskius* p. bonis Aristoph. §. 29. scribendum suasit: *δὶς χορηγῆσαι. Meierus* in libro doctissimo *de bonis damnatorum* p. 193. n. 112. hoc improbat. Putat enim non ita liquidum esse, Aristophanem *bis* choragum fuisse et in praep. *διὰ* eam inesse vult vim, qua *certationem* indicet, ut in *διοχεῖσθαι, διαπίνειν.* At qui h. l. verba facit, diserte dicit, Aristophanem *χορηγῆσαι ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρός.*

Ibid. §. 52. *Μυρωνίδου στρατηγοῦντος ἀπαντήσαντες αὐτοὶ εἰς τὴν Μεγαρικὴν ἐνίκων μαχόμενοι ἅπασαν τὴν δύναμιν τὴν ἐκείνων τοῖς ἤδη ἀπειρηκόσι καὶ τοῖς οὔπω δυναμένοις τοὺς εἰς τὴν σφετέραν ἐμβαλεῖν ἀξιώσαντας κτέ.*

Nitzschius ad Platonis Ion. p. 61. Dativos absolutos hic statuere videtur, quos tamen nunquam Graeci usurparunt. cf. Acta Diurn. Scholl. 1828. p. 1270. Dativi naturam h. l. bene perspexit *Vander-Heiduis*, qui sic interpretatur: *Sunt igitur ipsi Myronide duce obviam eis progressi in agrum usque Megaricum et pugnando vicerunt universam eorum potentiam his, qui erant aetate vel defecti vel nondum confirmati, eos inquam vicerunt* cet. Apud Plutarchum *Schaeferus* nullo prorsus iure Dativos absolutos statuit v. c. in vita Caesaris p. 732. c. 53, ubi de Pompeio haec leguntur: *πονουμένῳ δ' αὐτῷ περὶ ταῦτα Καῖσαρ ὑλώδεις τόπους καὶ προβολὰς ἀφράστους ἔχοντας ἀμηχάνῳ τάχει διελθὼν τοὺς μὲν ἐκυκλοῦτο*

τοῖς δὲ προςέβαλλε: et in vita Pompeii p. 653. c. 64: Μεγάλη γὰρ ἦν ῥοπὴ πρὸς τὸ θαῤῥεῖν τοῖς ὁρῶσι Πομπήϊον Μάγνον, ἑξήκοντα μὲν ἔτη δυεῖν λείποντα γεγενημένον ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις ἁμιλλώμενον πεζὸν εἶναι ἱππότην αὖθις ἑλκόμενόν τε τὸ ξίφος ἀπραγμόνως θέοντι τῷ ἵππῳ — καὶ κατακλείοντα πάλιν εὐχερῶς: qui loci quomodo explicari debeant, intelligi potest ex iis, quae scripsit *Eduard. Wenzelius* de Genit. et Dat. absol. p. 53 seqq., qui bene quoque contra eos disputavit, qui apud Soph. Philoctet. v. 33:

στειπτή γε φυλλὰς ὡς ἐναυλίζοντί τῳ.

Dat. abs. statuerunt. Male tamen idem *Wenzelius* p. 57. de isto loco haec dicit: *quum frondes ab alio atque ab eo, qui ibi habitat, tusae esse possint, melius Dativ. cum Subst.* φυλλάς, *quam cum Adiect.* στειπτή *coniungitur.* Nihil enim, opinor, scire refert, a quonam, utrum ab eo, qui speluncam teneat, an ab eo, qui non teneat, folia calcata fuerint. Scire tantum sufficit, adesse folia calcata, quibus intelligi potest, speluncam vere esse habitatam. — Apud Plutarchum denique in vita Caesar. p. 733. c. 55. τηλικαύτην ἡ στάσις ἀπειργάσατο συμφορὰν καὶ τοσοῦτον ἀπανήλωσε τοῦ δήμου μέρος ἔξω τοῦ λόγου τιθεμένοις τὰ κατασχόντα τὴν ἄλλην Ἰταλίαν ἀτυχήματα καὶ τὰς ἐπαρχίας. Dativi vis non debebat fugere *Schaeferum*, qui ipse ad Euripid. Orest. 1495. scripserat: *omnino syntaxi graeca melius cognita, intelligetur, aptissime vincta esse, quae nunc dissolute dicta habentur* *). Explicari debet, ut Herodot. I, 14. ἀληθέϊ δὲ λόγῳ χρωμένῳ οὐ Κορινθίων τοῦ δημοσίου ἐστιν ὁ θησαυρός; (cf. *Matthiae*. §. 388. et *Bernhardy* p. 83.) et Taciti illud *in universum aestimanti*, quod cave cum *Walchio* ad Agric. p. 197. et *Böttichero* in Lex. Tacit. p. 141. Dativis absol. adnumeres. Vide

*) „Das übermässige Streben nach Absolutismus scheint in der Grammatik ebenso gefährlich zu sein, als in der Politik." — *Buchius* l. l.

Bachium in *Iahnii* Annall. 1834. T. XI. fasc. 1. p. 43. Sic denique explicari possunt Horatii (Sat. I, 49.) verba:

vel dic quid referat intra
Naturae fines *viventi*, iugera centum an
Mille aret.

ubi *Heindorffius*, quocum *Arndtius* in Analectt. Horatt. p. 6. facit, Dativum commodi statuit, quod ii quoque facere videntur, qui *refert* ex *re* et *ferre* compositum docent. Vide *Billrothi* Syntaxin §. 16. et *Wexii* Epistol. ad Gesenium p. 18. n.

Or. c. Simonem §. 3. *Μάλιστα δ' ἀγανακτῶ, ὦ βουλή, ὅτι περὶ τῶν τραυμάτων εἰπεῖν ἀναγκασθήσομαι.*

Hoc praebent omnes Codd. *Markland.* tamen voluit *πραγμάτων. Vulnera enim*, inquit, *non tam pudenda erant, quam vulnerum caussa: ea vero erat παιδεραστία. Huiusmodi res non nisi necessitate coactum in medium prolaturum se dicit. Clare infra οὕτω δὲ διάκειμαι πρὸς τὰ ἐκ τῶν τοιούτων πραγμάτων διαφορ. et ad finem ἠναγκάσθην ἐκ τοιούτων πραγμάτων.* — Affert tum locos, ubi *τῶν τραυμάτων* et *τῶν πραγμάτων* commutata sunt. Vide *Funkhaenel.* ad Androt. p. 29. — Articulus offensioni fuit *Reiskio* et *Franzio*, cui, quum orator inepte locutus esset, si a principio *τὴν βουλὴν* ita alloqueretur *cogar de vulneribus loqui*, legendum videbatur *περὶ τοιούτων πραγμάτων*, *Bremius* retinet *τραυμάτων*, sed articulum omittere vult, aut scribere *τοιούτων*. *Fr. Iacobsius* proposuit *περὶ τῶν τοιούτων* omisso *τραυμάτων*, quod glossema putat. Mihi quidem nihil horum necessarium videtur. Primum enim Articulus eandem vim habet, quam in verbis *ταύτην τὴν ὕβριν* habere videmus. cf. *Bremi.* p. 3. Deinde *τῶν τραυμάτων* non solum ipsam vulnerationem, sed etiam vulnerationis caussam, omnia omnino, quae hac in caussa ad vulnerationem pertinent, significat. Quare cum *Förtschio* retineo vulgatam.

Ibid. §. 12. *Ὀλίγον δὲ χρόνον διατρίψαντες ἐξερχόμεθα. ἤδη μεθύοντες οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς.*

Male *Bekk.* verba *ἤδη μεθ.* cum iis, quae proxime

antecedunt, coniunxit, quum ita sententia minime probanda oriatur. Et paullo ante legimus *οὗτοι μὲν ἠρίστων καὶ ἔπινον*. Cum *Schottio* autem et *Tayloro* scribere: *οὗτοι δὲ ἤδη μεθύοντες ἐκπηδ.* nimiae est audaciae. Idem cadit in *Franzii* rationem, qui scribi vult: *οἱ δὲ μεθύοντες οὕτως ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς*. At particulae *δὲ* collocatio non tot scrupulos iniicere debebat viris doctis, quum sat frequens sit apud optimos quosque scriptt. Lysiae locum *de olea excisa* tractavit R. *Klotzius* in Quaestt. critt. p. 67. Vide *or. c. Eratosth.* §. 77. Apud Aeschinem de F. L. §. 66. retinendum est *τὸ ψήφισμα δέ*, neque ut *Bekk.* fecit, cum Cod. *i* (vide ad *Sluit.* p. 94.) scribendum *τὸ δὲ ψήφ.* cf. in Ctesiph. §. 207., in Timarch. §. 4. Lycurgi locos tractavit *Blumius* p. 63. Apud Demadem §. 5. fin. habes: *ἡ παρ' ὑμῖν ἐλπὶς δὲ δικαία.* —

Ibid. §. 44. *Ἐβουλόμην δ' ἂν ἐξεῖναι — ἵνα ἐπίστησθε ὅτι πολὺ καὶ δικαιότερον αὐτὸς κτέ.*

Καὶ, quod ante *δικαιότερον* *Steph.* habet, bene defendit *R. Klotzius* in Quaestt. critt. p. 44. Deinde equidem non perspicio, cur *Bernhardy* in Synt. p. 375. *ἠπίστασθε* proposuerit. — §. 47. *οὐ μόνον εἴ τι πάθοιμι.* *Wakefield.* in Silva crit. T. IV. p. 242. legit *οὐ μόνον ὡς μή τι πάθοιμι* vel *εἰς τὸ μὴ παθεῖν τι*; sed nescio quo iure.

De vulnere praemeditato §. 13. *Οὐ γὰρ ἀργύριον λαβεῖν προθυμοῦνται ἀλλ' ἐκ τῆς πατρίδος ἐκβαλεῖν αὐτὸν ποιοῦνται.*

Reisk. excidisse putat *περὶ παντὸς* ante *ποιοῦνται.* Vulgatam retinent recentt. interpr., quae tamen vix apta ratione explicari poterit. Quare scribo *π ο ν ο ῦ σ ι ν*, quod vocabulum saepius cum *ποιεῖν* commutari notissimum est. *Πονοῦσιν* vero facillime propter antecedens *προθυμοῦνται* mutari poterat in *ποιοῦνται*; nisi forte quis praeferat *ποιοῦνται* prorsus delere, ut infinitivus ex *προθυμοῦνται* suspensus sit.

Def. veterani emeriti §. 2. *Εἰ μέντοι ὑμᾶς οἴονται*

δι' εὔνοιαν ὑπὸ τῶν διαβολῶν πεισθέντας καταψηφιεῖσθαί μου, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι.

Quae, ut vulgo leguntur, si miles diceret, in nimiam irrueret asperitatem, ne dicam dementiam (quidquid obloquitur *Franz.*), quae minime tollitur lectione δι' εὐήθειαν, quam *Fr. Iacobsius* in Animadvers. ad Athen. p. 134. et *Dobreus* in Advers. I. p. 209. proposuerunt. Quare *Förtschius* in Observatt. p. 7. locum ita sanare voluit, ut post θαυμάσαιμι interrogationis signum poneret. Sed id merito *Franz.* reiecit. Tum nimirum scribere debebat orator: εἰ — πῶς οὐ, ut Isaeus de Astyphili hered. §. 37. Magnam commendationem habet *Reiskii* lectio a *Bekkero* quoque comprobata. Sed vide, an non longe aptius cum *Marklando*, quem *Reisk.* parum intellexit, sic scribas: τοῦτ' ἂν θαυμάσαιμι h. s. *quodsi adversarii mei vos δι' εὔνοιαν me putant condemnaturos esse, id profecto mihi mirum esse debet.* —

Ibid. §. 6. Οἱ δὲ μετὰ Κτησικλέους τοῦ ἄρχοντος ἀπαγγέλλοντός τινος, ὡς ἐγὼ λοιδοροῖμι τοῦ νόμου ἀπαγορεύοντος ἐάν τις ἀρχὴν ἐν συνεδρίῳ λοιδορῇ παρὰ τὸν νόμον ζημιῶσαι ἠξίωσαν.

Contra *Taylorum*, qui explicavit: *qui omnino magistratum conviciis obfundit* (ἐν συνεδρ. λοιδο.), recte disputant *Schoemann.* in Ord. Iud. p. 483. n. 22. *Heffter.* p. 418 seqq. et praecipue *Platnerus* in Process. T. II. p. 189. Caussis ibi allatis ego haec addo: *Taylori* rationem iam ob structuram verbi λοιδορεῖν cum ἐν falsissimam esse. Nam quod *Moschopul.* π. σχεδ. p. 179. (cf. *Hemsterh.* ad Plut. 456. *Bekkeri* Anecd. p. 154 seqq. et *Stallbaum.* ad Gorgiam p. 141.) iam docuit: λοιδορῶ καὶ λοιδοροῦμαι τὸ αὐτό, ὧν τὸ μὲν πρὸς αἰτιατικὴν ἔχει τὴν σύνταξιν· τὸ δὲ λοιδοροῦμαι πρὸς δοτικήν, id fere semper Graeci observarunt. *Andocides* tamen de mysteriis §. 67. καὶ ἀντεῖπον καὶ ἐλοιδόρησα ἐκείνῳ ὧν ἦν ἄξιος scripsit. Deinde non praetermittendum videtur, quod *Bremius* ad Ctesiph. §. 21. contra *Taylor.* adnotavit, illud ἀρχὴν *omnino* significans in legum formulis usur-

pari non posse, quamvis in illo Aeschinis loco minime c. *Bremio* scribam ἀρχῆς ὑπεύθυνον. — Non igitur a *Taylori* partibus stare debebat *Lennepius* ad Phalar. Epistt. p. 94. Nam quod affert, militem ne in ἀρχεῖον quidem introiisse, id quidem recte monuit; sed inimici tamen dixerant: vide §. 9. Articulus, quem desiderat, non necessarius est; haut male enim *Reiskius*: ἀρχὴν i. e. ἄρχοντά τινα ὁντινοῦν. Locus igitur facilis est neque audiendus *Dobreus*, qui verba ἐὰν — λοιδορῇ delenda suadet et verba τοῦ νόμου ἀπαγ. ex §. 9. huc illata putat. De tali repetitione vide *Schoemann.* ad Isaeum p. 252. *Bremi* ad Dem. or. I. in Aphob. §. 5. et *de caede Eratosth.* §. 17. καὶ πάντα μου εἰς τὴν γνώμην εἰςῄει καὶ μεστὸς ἦν ὑποψίας, quae verba paullo post repetita legimus. Denique non est, cur nostro loco scribas ἀγορεύοντος: bene structurae rationem percepit *Franzius.*

Ibid. §. 7. Οἱ δὲ ταμίαι οὐδὲν ὅμοιον τοῖςδε διανοηθέντες ἀνακαλεσάμενοι δὲ τοὺς παρόντας καὶ τὴν γραφήν, ἐσκοποῦντο τῆς αἰτίας τὴν πρόφασιν.

Emperius in Observatt. ad Dion. Chrysosth. Lipsiae 1830. editis p. 64. scribere vult: παραδόντας τὴν γραφὴν omisso καί: quam coniecturám *Reisk.* iam protulit in Libello VV. LL. T. VI. p. 680. Sed ego cum *Franzio* nihil muto, quum verba e Zeugmatis figura bene explicari posse videantur. Pro γραφὴ *Reisk.* ἀπογραφὴ suasit; at bene *Heffter.* p. 418: *Diese untersuchten den Grund der Sache, indem sie sich die* γραφὴ *(wahrscheinlich die Denunziazionsakte) vorlegen liessen.* Male tamen idem vir illud παρόντας *testes, qui rei adfuerint*, significare putat. Quamvis enim nemo non videat *Heffteri* explicationem optime convenire cum §. 9. μάρτυρας παρεσχόμην, ubi tum neque cum *Marklando* lacuna statui deberet, neque scribi: μάρτυρας παρασχήσομαι. Μάρτυρες' ἀδίκως δὲ, tamen verba ἔπειθον αὐτοὺς docent, voce παρόντας non *testes* indicari, sed *accusatores.* Neque haerendum est in §. 9. Consentaneum enim est, quaestores quum in rem naviter inquirerent, testes quoque

provocasse. — *Hefflerus* quoque errare videtur ad verba seqq. *τὸν παρ' ὑμῶν κίνδυνον ὑποστάντες ἄκυρον τὴν ζημίαν ἔκριναν* haec scribens: *Es würde gewagt sein bei dem klaren Sinn der angeführten Worte annehmen zu wollen, dass die Schatzmeister selbst eine Art richterlicher Gewalt gehabt hätten; sie handelten offenbar nur auf eigene Gefahr.* — Vide *Platnerum* quoque in Proc. T. II. p. 113. Bene quidem scio ea, quae *Boeckhius* Oecon. Ath. T. I. p. 168. docuit, his *Schoemanni* (Ord. Iudic. p. 32. n. 20.) verbis coercenda esse: *die Tamien konnten bloss die ἐπιβολὴ der Magistrate vernichten, nicht aber die von einem Gerichtshofe erkannte Strafe erlassen, welche zu ermässigen oder zu erlassen kein Magistrat befugt war:* verum si cum *Hefftero* quaestoribus omnem omnino potestatem iudicialem denegaveris, statuas contra §. 12. *εἰ μὲν γὰρ κύριοι ἦσαν πράξασθαι ἢ ἀφεῖναι — εἰ δὲ ἔξεστι μὲν αὐτοῖς ἀφεῖναι κτέ.* coll. §. 19. Accedit, quod miles, si *ταμίαις* multae remittendae nulla fuisset facultas, in eorum remissione non tantam, quam videmus, vim auctoritatemque ponere potuisset.

C. Theomnest. §. 9. *Εἴ τίς σε εἴποι ῥῖψαι τὴν ἀσπίδα, ἐν δὲ τῷ νόμῳ εἴρητο, ἐάν τις φάσκῃ ἀποβεβληκέναι, ὑπόδικον εἶναι, οὐκ ἂν ἐδικάζου αὐτῷ, ἀλλ' ἐξήρκει ἄν σοι ἐῤῥιφέναι τὴν ἀσπίδα, λέγοντι οὐδέν σοι μέλει; οὐδὲ γὰρ κτέ.*

Lennepius ad Phalarid. Epistt. p. 190. proposuit: *λέγειν ὅτι οὐδέν σοι μέλοι.* Alii aliter. Mihi quidem aptissima videtur *Marklandi* coniectura *μοι* pro *σοι*, ita ut orator ipsissima Theomnesti verba afferat. Deinde illud *ἐξαρκεῖν* cum Participio coniunctum, quod *Lennepio* quoque offensioni fuisse videtur, satis firmatur Demosth. c. Everg. et Mnesibul §. 52. loco a *Förtschio* laudato. Addo Demosth. c. Callicl. p. 1272. R. §. 7. *ἀλλ' ἐξήρκει ταῦτ' αὐτοῖς ἠδικημένοις.* — In verbis proxime antecedentibus *περὶ τοῦτο γὰρ δεινὸς εἰ καὶ μεμελέτηκας καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν.* *Lennepius* l. l. p. 180. restituere vult formulam *πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν*, de iis usitatissimam,

qui nihil relinquunt, modo id quod velint, obtineant efficiantque. At nec h. l. neque §. 3. Codd. variant.

Ibid. §. 27. *Ὃς πολλάκις μὲν ἐστρατήγησε, πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους κινδύνους μεθ' ὑμῶν ἐκινδύνευσε.*

Sic interprett. omnes sine ulla Codicum varietate. Sed malo c. *Dobreo* (Adv. I. p. 212.) *πολλοὺς καὶ καλοὺς* scribere. Sic Dinarch. c. Demosth. §. 109. *ὑπὲρ ἧς οἱ πρόγονοι καλοὺς καὶ πολλοὺς κινδύνους ὑπομείναντες*: ubi *Bekk.* male *πολλοὺς καὶ μεγάλους* proposuit. Vide *Schmidt.* p. 76. et *Wurmii* Comment. p. 158. — §. 28. fin. *οὕτω σύμφυτος αὐτοῖς ἡ δειλία. Blomfield.* in Glossar. ad Aeschyl. Agam. p. 176. *ἔμφυτος* suasit. At vide Aeschin. c. Ctesiph. §. 81. *μετὰ τῶν συμφύτων νοσημάτων αὐτῷ.*

In Eratosthenem §. 2. *Οὐ μέντοι ὡς οὐκ ἔχων οἰκείας ἔχθρας καὶ συμφορὰς τοὺς λόγους ποιοῦμαι, ἀλλ' ὡς ἅπασι πολλῆς ἀφθονίας οὔσης ὑπὲρ τῶν ἰδίων, ἢ ὑπὲρ τῶν δημοσίων ὀργίζεσθαι.*

Hic est sensus: quod antea plerumque fiebat, ut actor demonstraret, inter se et reum intercessisse inimicitias, id in hac caussa non necessarium putat orator; ex ipso potius reo quaerendum esse contendit, quasnam inimicitias habuerit, ut tantopere peccarit in cives. Sed tantum tamen abest, dicit orator, ut hoc eam ob caussam faciam, ac si nullas ego habeam *inimicitias privatas* (*οἰκείας ἔχθρας*), ut omnibus omnino res privatae maiorem praebeant irascendi copiam, quam res publicae. Quamvis igitur actor privatam proprie habeat caussam, tamen *ἔχθραν* illam non indicat. Ita vero agenti quum facile *πολυπραγμοσύνη* obiici possit, (vide *C. Fr. Hermanni* Lehrb. §. 135.) hoc argumentum affert, *omnes irasci ob res privatas reo.* Nam quod omnes irascantur ob res privatas, id iam satis demonstrare, se quoque iustam accusationis habere caussam. Auditorum igitur benevolentiam captare studet orator et omnis vis posita est in *πᾶσι* et *ὑπὲρ τῶν ἰδίων*; locus igitur talis est, ubi Interprett. plerumque *μᾶλλον* omis-

sum indicant: quae tamen ratio quam falsa sit et quantopere particulae ἤ naturae repugnet, praeclare docuerunt *Hermannus* in Opusc. T. I. p. 208. et *Carol. Fritzschius* in Dissert. secunda de locis nonnullis posterioris Paulli ad Corinthios Epist. p. 85. seqq. Quae quum ita sint, miror, qui factum sit, ut *Heldius* nuperrime ad Plutarch. Timol. p. 318. et *Bremius* ad or. de affect. tyr. §. 1. talem ellipsin verbi μᾶλλον repetiverint. Nam loci, qui laudantur ab *Heldio*, ubi legitur βούλομαι ἤ et simile, minime repugnant: atque quod permulti auctore *Buttmanno* in Lexil. T. I. p. 27. docuerunt, βούλομαι esse saepius imprimisque apud Homer. i. q. μᾶλλον βούλομαι, quum in *volendi* notione iam insit *rem rei praeferre* (vide *Voemelii* Comment. ad Dem. Philipp. p. 94.), id per se negari nequit verum esse — et argumento erit contra *Heldium Bremiumque*, in iis locis, ubi legatur βούλομαι ἤ, minime necesse esse, ut μᾶλλον suppleatur, etsi sexcenties apud Lysiam alibi (cf. *Förtschii* Observatt. p. 40.) μᾶλλον βούλομαι ἤ habes — at non docet, quomodo ἤ explicari debeat, quod optime fit ea ratione, quam *Hermann.* et *Fritzsch.* iniverunt. — *)

---

*) Contra eos, qui putant apud Latinos imprimisque apud *Sallustium* (cf. *Kritzium* ad Catil. p. 42.) et *Tacitum* (vide *Bachium* in *Iahnii* Annall. 1834. T. XI. fasc. I. p. 31.) *magis*, *potius* et simill. ante *quam* omitti, bene disputavit Vir Doct. in Ephemeridd. Ienenss. 1822. Nr. 234 — 236. p. 409 seqq. *Tam*, *quam*, *piam*, dicit, *hatten ursprünglich Localbedeutung* *da*, *wo*, *irgend und da alle Ortsbegriffe noch jetzt nach einer leicht zu fassenden Analogie zn Zeitbegriffen werden*, *so geschah es*, *dass quam ursprünglich hiess: eher als*, *ehedem*. *Daher erhält die Form des Ausdruck's*, *wo vor quam ausgelassen scheint post*, *die ursprüngliche Bedeutung von quam* (*so Suet. Caes.* 35. *intra quinque quam affuerat*, *diem*). *Sowie aber das deutsche als von der Zeitbestimmung auf die der Vergleichung übergetragen wurde*, *ebenso ging quam von dem Zeitbegriffe zu dem verwandten Begriffe der Art und Weise über. Jede Comparation ist eine Art von Zeitverhältniss*, *weil der verglichene Gegenstand in beiden ihm beigelegten Zuständen nicht zugleich existiren kann. Und so*

Quae si vere disputata sunt et si loci natura efflagitat, vim primariam inesse in ἀλλ' ὡς ἅπασι πολλῆς ἀφθονίας οὔσης ὑπὲρ τῶν ἰδίων, concidat necesse est ea explicatio, quam *Nitzschius* ad Ion. p. 68 seqq. profert. Putat enim vir doctissimus, nostrum locum inter eos referri debere, ubi in disiunctivi generis sententiis alterum ἢ absit, quod ita fiat, ut posteriori parti maius momentum accedat. Interpretatur igitur sic: *sed ita, ut appareat abunde omnibus esse caussam irascendi propter privatas (quae solae alios ad dicendum commoverunt), vel publicas iniurias (quas ego simul persecuturus sum).* Hanc interpretationem universa oratione confirmari dicit. Contorte *Reisk.* ad πολλῆς ἀφθονίας intelligendum putat τῶν ἰδίων καὶ τῶν δημοσίων et post verba τῶν ἰδίων excidisse εἰώθασι μᾶλλον. Non minus contra verborum rationem quoque interpretaberis cum *Bremio: de privatis aut de publicis iniuriis, et de privatis et de publicis*; aut cum *Rostio: aut de privatis; aut de publicis iniuriis et calamitatibus.* —

Ibid. §. 6. Πάντως δὲ τὴν μὲν πόλιν γενέσθαι τὴν ἀρχὴν δεῖσθαι χρημάτων.

Sic *Förtschius* c. recentt. *Bremius* autem locum sic explicat: *omnino vero ut civitas fiat, constitui possit, magistratui opus est pecunia:* vel proprie: *quod attinet ad constituendam rem publicam magistratui opus est pecunia.* Id quidem concedi potest, Infinitivum significare finem. Sed hanc explicandi rationem quominus probem, duae obstant res: primum, quod Articulus τὸ deest, qui mihi maxime necessarius videtur; deinde quod quo referatur illud μὲν nescio: quae particula, ut recte iam *Franz.*

---

kam es, dass quam, welches ursprünglich e h e r a l s *bedeutet, in den Begriff* m e h r a l s *überging. Demnach ist es gar nicht nöthig, dass quam einen Comparativ oder eine Zeitbestimmung vor sich habe, von dem es abhänge. Ebenso gut kann es* s p ä t e r a l s *bedeuten, wobei nur das Zeitwort oder der ganze Zusammenhang über die wahre Bedeutung entscheidet.* —

vidit, oppositionem requirit. Iam vero si scribere volueris, ut *Scaliger* fecit, τὴν μὲν πόλιν γενέσθαι, τὴν δὲ ἀρχὴν δεῖσθαι χρημάτων, verba vix apta ratione explicari possunt. *Franzius* igitur Praedicatum excidisse putat et quidem ἀσθενῆ. Affert, ut alia mittam, §. 70 οὕτω δ' ἐντεθύμητο ὡς χρὴ μικρὰν καὶ ἀσθενῆ γενέσθαι τὴν πόλιν. Sed quamvis hoc modo bonus oriatur sensus, longe tamen faciliorem eamque probabiliorem loci sanandi rationem inivit *Marklandus* in Coniectt. p. 559., adsentiente Lennepio ad Phalarid. Epistoll. p. 96. scribens: πάντως δὲ τὴν μὲν πόλιν πένεσθαι, τὴν δὲ ἀρχὴν δεῖσθαι χρημάτων. Verborum γενέσθαι et πένεσθαι commutatio etsi longe facillima et nostro loco maxime apta est, ita ut mirer, qui factum sit, ut ab interprett. recentt. negligeretur omnibus, minime tamen inferenda est in Aeschin. c. Ctesiph. p. 550. R. §. 162. οὗτός ποτε ὁ νεανίσκος ἑτέρων τὴν ὄψιν διαφέρων γενόμενος ᾤκησε πολὺν χρόνον ἐν τῇ Δημοσθένους οἰκίᾳ cum eodem *Marklando*. Apud Aeschylum in Eumenid. v. 210., ubi *Hermannus* olim πένεσθαι scripserat, nunc scribendum me docuit τίνεσθαι laudans Soph. O. C. 994. 996. — Verba γενέσθαι τὴν ἀρχὴν *Bernhardy* in Synt. p. 361. explicat: was zu Anfang sein müsse: id fere *Taylorus* voluit, qui hanc proposuit lectionem πάντας δὲ αἰσθέσθαι τὴν μὲν πολιτείαν ἀρχὴν δεῖσθαι χρημάτων. At haec iam *Lennep.* reiecit, cui tamen non adsentior dicenti, ἀρχήν, ubi sententia aiens sit, non significare posse *omnino*, sed tantum, ubi sententia negans inveniatur (cf. *Blumius* ad Lycurg. p. 143. et *Funkh.* ad Androt. p. 49,). Persuasum mihi enim est quam maxime, ἀρχὴν in aiente quoque sententia significare posse *omnino*, idque ibi maxime, ubi non complures deinceps res enumerentur. Proprie quidem ἀρχὴν (τὴν ἀρχὴν, ἐξ ἀρχῆς) et in aiente sententia vim suam retinet: auget tantum negationis vim, neque vero dicere poterimus — id enim, nisi fallor, *Lennepius* voluit — negationem pertinere ad ἀρχήν. Ubi igitur dicimus *rem ab initio non esse*, id

bene dici potest *rem omnino non esse*; at eodem prorsus iure sensu aiente dici potest: *quod ab initio est* (was von vorn herein da ist) *id est omnino* (das ist überhaupt da).

Ibid. §. 27. *Ἔπειτα τῷ πίστιν εἰκὸς ἦν προσταχθῆναι ἢ ὅστις ἀντειπὼν γε ἐτύγχανεν καὶ γνώμην ἀποδεδειγμένος;*

Pro *πίστιν*, quod omnes MSS. praebent, *Canterus* scripsit *ἧσσον*, idque probant interprett. recentt. *Dobreus* in Advers. I. p. 213. et *ἧσσον* et *πίστιν* (aut *οὐ πιστὸν* secundum Cod. C, quod scholion esse putat ad *οὐκ εἰκὸς*) dubiae fidei esse arbitratus scripsit: *Ἔπειτα τῷ εἰκὸς ἦν προςταχθῆναι, ὅστις κτέ.* Angli secuturus vestigia iure fortasse scripseris cum interrogationis signo: *ἔπειτα τῷ εἰκὸς ἦν προςταχθῆναι; ἢ ὅστις*, ita ut ante *ἢ* membrum omissum putes: *utrum tali, qui voluit mortem, an tali qui noluit?* Nam etsi formula *πίστιν προστάσσειν* commendetur simili locutione *πίστιν ἐπιθεῖναι*, qua nihil frequentius apud oratores (cf. *Budei* Comment. p. 142. 39. et *Schoemann.* ad Isaeum p. 417.) et talis evadat sensus isque non improbandus: *deinde cuinam tandem aequum erat, tale officium imponi? an forte illi, qui cet.*, tamen illud *πίστιν* delendum, puto, quum nimis scribae interpolationem mihi referre videatur.

Ibid. §. 30. *Καὶ μὲν δὴ οὐκ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ σώζοντα αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφισμένα, ὃν συλλαβὼν ἀπήγαγεν.*

Omnium rectissime haec verba *Fr. Iacobsius*, Codice *C* duce, sic scripsit: *καὶ μὲν δὴ* (ut verissime iam *Markland.* pro *μηδὲν* cf. *Haenisch.* ad Amator. p. 51.) *ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ σώζων τε αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφισμένα.* Nam ex verbis §. 25. (coll. §. 50.) *τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων προςταχθέντα δεδιὼς ἐποίουν* et §. 31. *διὰ τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν* videre mihi videor, nostra verba tantum ad *Eratosthenem* referri posse, neque vero, ut *Bremius*, qui in isto *ὃν* latere putat *ἀποφεύγοντα*, statuit, ad *Polemarchum.* Zeugmatis figura hic apte statui potest et commendationem habebit ab usitatissima Graecorum formula

σώζειν τὸν νόμον. Particula autem *δὲ* transposita est, ut sexcenties. Quare non debebat *Schoemannus* (cuius consideratum hac de re iudicium perplacet *Pflugkio* ad Eurip. Helenam p. 89.) cum *Bekkero* in simili fere Isaei loco de Menecl. hered. §. 1. *ἀναγκὴ ἐστὶ βοηθεῖν τε τῷ πατρὶ τῷ ποιησαμένῳ με καὶ ἐμαυτῷ* contra omnium librorum auctoritatem scribere *τῷ τε.* Iniuria quoque corrigere vult locum in Fragmentt. p. Euphileto §. 7. *ὅτι ἡ μήτηρ ἀστή τε καὶ ὁ πατήρ*, et de Hagniae hereditate §. 12. *ἐμοῦ τε ζῶντος καὶ ἔχοντος.* Particula vere est transposita et omnia enunciationis verba artissime coniuncta atque iugata sunt; qua in re Graeci non tam sedulo curasse censendi sunt, utri vocabulo adhaereret particula. Qua de re nuper satis copiose ac perite exposuit *Wellauerus* in Additt. ad Vechneri Hellenolex. (cf. *Iahnii* Annall. 1832. Tom. Suppl. I. fasc. 3. p. 380 seqq.) Vide et *Meier.* V. D. de bonis damnat. p. 52. n. 163. De Dicaeogenis vero hered. §. 10. *καὶ γὰρ τούτων τε ἅμα καὶ ἐπίτροπος καὶ κύριος καὶ ἀντίδικος ἦν* haut male *Schoemann.* coniecit: *ἅμα τε ἐπίτροπος κτέ.* —

Ibid. §. 77.

Theramenem Lysias nobis talem praecipue describere vult, qui, qua erat raptus nimia gloriae principatusque cupiditate, modo Lacedaemoniorum partes cupidissime secutus est, modo prorsus deseruit, prout hac illave ratione ad principatum semper exoptatum pervenire posset, atque quaecunque gesta erant sibi tribuit. Sic §. 68. dicit de Theramene *αὐτὸς ἐπαγγειλάμενος σώσειν τὴν πόλιν αὐτὸς ἀπώλεσε* (ubi *Fr. Iacobs.* recte: *αὐτὸς bis solus*; et bene *Dobreus* Advers. T. I. p. 217. laudat Aeschyli fragm. 266. ed. *Dind.*): §. 70. *ἀλλ' αὐτὸς ἐκείνοις ἐπαγγειλ. κτέ.* (ubi vid. *Bremi.*): §. 71. *ἕως ὁ λεγόμενος ὑπ' ἐκείνου καιρὸς ἐπιμελῶς ὑπ' αὐτοῦ ἐτηρήθη καὶ μετεπέμψατο* (de quo loco cf. *Bremi.* et *Förtschii* Observatt. p. 70.). Talem his quoque verbis describere vult: *Ὀνειδίζων μὲν τοῖς φεύγουσιν, ὅτι δι' αὐτὸν κατέλθοιεν, οὐδὲν φροντίζων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, ὀνειδίζων*

δὲ τοῖς τῆς πολιτείας μετέχουσιν κτέ. Quae verba, ut vulgo leguntur, probe conveniunt cum Theramene. Orator enim dicit: *Theramenes in oratione, quam apud iudices in defensione contra Critiam habuit, illos conviciis oneravit, quorum reditum effecisset, nullam Lacedaemoniorum rationem habens. Et omnino omnia tamquam a se solo patrata sibi adscripsit.* — Sed hanc lectionem, quae quo indicavi modo, optime explicari potest, reiecerunt inde a *Bekkero* omnes interpretes, qui cum Cod. *C.* proposuerunt: φροντίζων δὲ τῶν Λακεδαιμ., cuius lectionis patrocinium *Bremius* praecipue suscepit. At caussae, quae eum impulerunt ad vulgatam reiiciendam, vanae sunt omnes. Nam quod primum dicit, nec temporis, nec loci esse, Theramenem in apologia contemptum in Lacedaemonios ostendisse, eadem ratione nec loci, nec temporis erat illud ὀνειδίζων τοῖς τῆς πολιτείας μετέχουσιν, e quorum nutu ac voluntate tunc pendebat vita ac salus. At omnino hoc non inest in verbis, quod post *Reisk.*, qui vertit: *tum in Lacedaemonios graviter invehebatur*, *Bremius* quoque vult; nude orator hoc tantum dicit, Theramenem non rationem habuisse Lacedaemoniorum i. e. non commemorasse Lacedaemonios. Deinde particulae δὲ collocatio *Bremio* minime offensioni esse debebat: vide ad orat. c. Simon. §. 12. Denique non mirum nos habebit, quod secundum Lysiam nimis acerbe et arroganter Theramenes verba fecit, quum alii scriptores — Xenophontem dico et Diodorum — eum miti et valde modesta oratione usum prodiderint (vide *Mansonis* Spartam. T. III. fasc. 2. excurs. 3. p. 18 seqq.). Alia enim ratione Xenophon et Diodorus, qui nimia quadam viri admiratione, cum tanta constantia cicutam sumpserit, incensi videntur, scribere debuerunt; alia contra Lysias, qui tot tantaque mala a Theramene eiusque consortio pertulerat. Hoc iam *Mitfordus* bene perspexit, qui Hist. Graec. T. V. p. 64. edit. *Eichstädt.* haec habet: Lysias war ein Redner, der wegen seines Talent's dem Falschen den Anstrich der Wahrheit zu geben bemüht

war und bei dieser Gelegenheit die Sache seiner eigenen Person vertheidigt und seinen Zweck, die Menge, die darüber urtheilen soll, in Leidenschaft zu setzen, gar nicht verläugnet: man muss also seine Erzählung mit Behutsamkeit lesen. Et pag. 46. n. 3. Die Behauptung des Lysias in den Reden gegen den *Eratosth.* und *Agoratus*, die Lacedaemonier würden bessere Bedingungen zugestanden haben, wenn es nicht Theramenes verhindert hätte, bedarf kaum des entgegengesetzten Zeugnisses des Xenophon um sie zu widerlegen. Sie ist augenscheinlich bloss eine Verläumdung und nicht an die Vernunft, sondern an die Gedankenlosigkeit der Menge gerichtet. — Vide *Meinersi* Geschichte der Wissenschaften in Griechenl. T. II. p. 310. et praecipue *Ant. Westermanni* Comment. de litibus, quas Demosthenes oravit ipse *Lipsiae* 1834. p. 31. *)

Quare nihil nos commovebit Xenophon nihilque Diodorus ad vulgatam immutandam, quae integra illibataque remanebit, et Codex *C.* hoc loco docta manu correctus atque interpolatus censeri debet: id quod saepius factum iure meritoque statuit *Emperius* in Observatt. ad Dion. Chrysosth. p. 64. Iure igitur §. 48., ubi *C.* *ἀγαθοῦ μὲν οὐδενὸς μετέσχεν κακῶν δὲ πολλῶν* habet, quodque *Dobreus* l. l. p. 216. probavit, interpretes illud *ἄλλων* retinuerunt. Vide *Bremi.* Male vero cum Cod. *C.* §. 75. *γνόντες τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν ἀνάγκην οἱ μὲν αὐτοῦ*

*) Quod vero §. 8. nostrae orationis legimus *διαλαβόντες δὲ τὰς οἰκίας ἐβάδιζον· καὶ ἐμὲ μὲν ξένους ἑστιῶντα κατέλαβον*: id non repugnat Demostheni, qui c. Androt. §. 52. (coll. c. orat. c. Timocrat. §. 164.) refert *τότε τοίνυν ὡς ἔστιν ἀκούειν, οὐδεὶς ἔστιν ὅστις ἀπεστερεῖτο τοῦ σωθῆναι, ὅστις ἑαυτὸν οἴκοι κρύψειαν* (cf. *Schoemann.* Ord. Iudic. p. 558.). Demosthenes procul dubio loquitur de civibus et Lysias fuit *μέτοικος*, aut potius *ἰσοτελής*, quos miserrime tractabant XXX viri. Cum Lysia facit Xenophon Hell. IV. 4. §. 13., ubi Thrasybulus haec dicit: *οἱ δὲ θεοὶ ὅτι ποτὲ καὶ δειπνοῦντες ξυνελαμβανόμεθα καὶ καθεύδοντες καὶ ἀγοράζοντές, οἱ δὲ καὶ οὐχ ὅπως ἀδικοῦντες, ἀλλ' οὐδ' ἐπιδημοῦντες ἐφυγαδευόμεθα νῦν φανερῶς ἡμῖν ξυμμαχοῦσι.* —

μένοντες ἡσυχίαν εἶχον pro ἦγον, quod caeteri omnes scripserunt. Discrimen illud inter ἡσυχίαν ἔχειν et ἄγειν non semper servatur. Vide *Paully* in Actis Diurn. Scholl. 1832. p. 1148. et or. c. Simon. §. 20. τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἡσυχίαν ἦγε δεδιὼς περὶ αὐτοῦ. coll. Isocrat. Evagor. §. 32. δεδιότες γὰρ τοῦ μὲν τὴν ἀρχὴν τοῦ δὲ τὴν ἀρετὴν ἡσυχίαν εἶχον, ubi duo alii Codd. ἦγον habent. — In Theomnest. or. I. §. 8. εἰ μέν τις σ' εἴπῃ scribo. Cf. Andocid. de myster. §. 141. et c. Alcibiad. §. 36. *Bremium*, qui cum caett. interprett. εἴποι, Cod. *C.* auctore, scripsit, ablego ad *Hermanni* Opusc. T. I. p. 275. et *Creuzer*. in Meletematt. III. p. 24 seqq. — Pro bonis Aristoph. §. 22. praebet C: παρ' αὐτῷ τεσσαράκοντα μνᾶς λαβὼν κατεχρήσατο, quod iam *Taylorus* coniecit, *Marklandus* probavit. Sed εἰπών, quod cum caett. Codd. omnes retinuerunt interprett., bene sese habet et non indigemus *Fr. Iacobsii* coniectura πείθων κατεχρήσατο. Summa vis posita est in verbo εἰπών. Aristophanes quum pecunia apud se deposita uti vellet, prius, qua erat animi integritate, cum fratre consilium communicavit. Interpolationem denique Cod. *C.* hoc quoque eiusd. orat. loco §. 10. olet: ἀλλ' ὅσοι καὶ τὰ πατρῷα καὶ ἄν τί ποθεν λάβωσιν, εἰς τὰς αἰσχίστας ἡδονὰς εἰθισμένοι εἰσὶν ἀναλίσκειν. Insulsum illud μὴ δῶσιν, quod caeteri Codd. habent, in praesentia persanare nequeo. Aliquam tamen verisimilitudinis speciem *Marklandi Reiskiique* coniectura κληρονομήσωσιν prae se ferre videtur. Nam τὰ πατρῷα et τὰ κληρονομούμενα centies apud oratores coniunguntur. Sic Aeschines c. Timarch. §. 30. ἢ τὰ πατρῷα, φησί, κατεδηδοκὼς ἢ ὧν ἂν κληρονόμος γένηται.

Sed ut, unde digressa est, revertatur oratio, confiteor, lectionem Codicis *C.* mihi etiam offensioni esse. Quomodo enim, quaero, illud φροντίζων δὲ τῶν Λακεδ. cum verbis, quae praecesserunt δι' αὐτὸν κατέλθοιεν et cum iis, quae sequuntur αὐτὸς αἴτιος γεγενημένος τοιούτων, apte concilietur? — Verba §. 81. οἷς τὰς ἀπολογίας ἀκοίσει quae *Sluiter.* offendebant, ita ut εἰς οὓς τὰς

ἀπολ. scribere vellet, sana sunt. Structura firmatur alia simili: ἀπολογεῖσθαι τινί: cf. *Matthiae*. Gr. §. 394.

C. Agoratum §. 48. Οὓς σὺ Ἀγόρατε, βουλομένους ἀγαθόν τι πρᾶξαι ἀπέκτεινας, μηνύσας αὐτοὺς τῇ πόλει ἐπιβουλεύειν τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ καὶ αἴτιος εἶ ἁπάντων τῇ πόλει τῶν κακῶν τῶν γεγενημένων.

Haec omnium librorum lectio etsi sic explicari potest: *indicans illos mala machinari erga civitatem, vestram multitudinem*, ita ut verba τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ appositionis instar posita sint, male tamen habuit interpretes. *Reiskius* igitur, ut *Taylori Marklandique* emendationes mittam, coniecit pro τῇ πόλει vocab. τῇ βουλῇ h. s. *qui ad senatum detuleris hos viros plebi nostrae insidiari:* quae coniectura §. 30 seqq. praecipue commendata tulit omnium interpretum assensum. Sed ego quominus probem, facit verborum ordo, quem talem potius vellem: μηνύσας τῇ βουλῇ αὐτοὺς ἐπιβουλεύειν τῷ πλήθ. Quare ego deleo illud τῇ πόλει, quod quum ex antecedentt., tum ex iis, quae sequuntur, in hunc locum facillime irrepsit. Idque ante me intellexisse videntur *Fr. Iacobsius* et *Franzius*, quorum alter locum sic scripsit: ἀπέκτεινας μηνύσας αὐτοὺς ἐπιβουλεύων τῷ πλήθει — i. e. τῷ δήμῳ *populari formae insidiatus*, ita ut haec verba opposita essent superioribus βουλομένους ἀγαθόν τι πρᾶξαι, alter vero verba τῷ ὑμετέρῳ delevit. Sed, si quid video, maior vis inest in verbis si ita legantur, ut ego proposui: *eos qui rempublicam bono afficere studebant* (ἀγαθόν τι πρᾶξαι cf. *Dorville* ad Charit. p. 316.), *tu tales denunciasti, qui populo mala machinarentur*. Et vide §. 51. δεῖ τοίνυν αὐτὸν ὡς δικαίως ἐμήνυσε ταῦτα ἀποφαίνειν ὁρῶν αὐτοὺς πονηρὰ καὶ οὐκ ἐπιτήδεια τῷ δήμῳ τῷ ὑμετέρῳ πράττοντας.

Apol. Mantithei §. 21. τούτους μόνους ἀξίους νομίζοντας εἶναι.

Suo Marte *Franz*. interposuit του. At iam *Reisk*. monuerat, facile suppleri posse λόγου. Cf. *Stürenburg*. ad Cic. p. Archia p. 58. — Male *Franz*. quoque p. bonis

Aristoph. §. 8. πολὺ δὲ ἀθλιώτεροι δοκοῦσί μοι οἱ παῖδες et apud Andocid. c. Alcib. §. 24. post δοκοῦσι interponere vult εἶναι. Eadem denique temeritate pro bonis Aristoph. §. 11. χαλεπὸν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀπολογεῖσθαι πρὸς δόξαν, ἣν ἔνιοι ἔχουσι περὶ τῆς Νικοφήμου οὐσίας καὶ σπάνιν ἀργυρίου, ἣ νῦν ἐστιν ἐν τῇ πόλει, καὶ τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὸ δημόσιον ὄντος. *Franzius*, qui quidem recte *Förtschii* coniecturam καὶ διὰ σπάνιν reiecit, ante τοῦ ἀγῶνος excidisse statuit ἄλλως τε καί. — *Pro bonis Aristoph.* §. 15. Ἀλλὰ τὴν μὲν Φιλομήλῳ τῷ Παιανιεῖ, ὃν οἱ πολλοὶ βελτίονα ἡγοῦνται εἶναι ἢ πλουσιώτερον, τὴν δὲ πένητι γεγενημένῳ οὐ διὰ κακίαν ἀδελφιδῷ δὲ Φαίδρῳ ὄντι Μυῤῥινουσίῳ ἐπιδοὺς τετταράκοντα μνᾶς καὶ Ἀριστοφάνει τὸ ἴσον.

Bremii caussa moneo, non dubium esse, quin hic idem sit Phaedrus, quem Plato laudat in *Sympos.* p. 176. E. ἀλλὰ μὴν ἔφη, φάναι ὑπολαβόντα Φαῖδρον, τὸν Μυῤῥινούσιον. *Eunomus* ille, qui §. 19. commemoratur, fortasse is est, quem *Isocrates* Antid. §. 93. inter discipulos suos refert. Vide *Meier.* in Lect. Catal. Halensi 1831. p. 4. —

Sed nostro loco duae potissimum res interpretibus offensioni fuerunt: verborum collocatio et duae filiae cum tribus sponsis, Philomelo, Phaedro et Aristophane. Verborum vero collocationem nihil offensionis habere demonstrarunt *Bremius* et *Förtschius* (Observatt. p. 60.). Quare pessime loco consultum ivit *Palmerius* hac lectione proposita: τὴν δὲ Ἀριστοφάνει πένητι γεγενημένῳ: quae falsam praebet sententiam. Satis superque docent §. 13. verba οὐ χρημάτων ἕνεκα ῥᾴδιον γνῶναι κτέ. Aristophanem tunc, ubi cum sorore eius, qui orationem habet, matrimonium contraxerit, non laborasse indigentia et parum probabiliter statuas, Aristophanem, ubi iam sororem duxerit, indigentem factum esse eamque ob caussam patrem ei τετταράκοντα μνᾶς insuper dedisse: ἐπιδιδόναι potius de *dote* dicitur. cf. *Förtsch.* l. l. p. 11. Videamus igitur, quomodo interpretes verbis

καὶ Ἀριστοφάνει τὸ ἴσον vehementer offensi difficultatem tollere studuerint. *Taylorus* putat, patrem Phaedro emortuo eius viduam Aristophani nuptum dedisse: qua in re *Tayloro Reiskius* adsentitur dicens tamen, Phaedrum vivum uxorem dimisisse, sive ob aliam divitem ἐπίκληρον (vide *Sluiter*. p. 48. *ed. meae*.), sive quacunque alia de caussa. Sed talia, quae *Taylorus Reiskiusque* volunt, orator disertis verbis addere debebat. — Negari quidem nequit, verba illa καὶ Ἀριστοφάνει τὸ ἴσον offensionis quid habere primo obtutu, sed tantum tamen abest, ut a scribae manu profecta existimentur, ut sanissima sint, modo recte intelligantur. Orator enim in eo est, ut demonstret, qua ratione pater cum Nicophemo et Aristophane affinitatis vinculum contraxerit. Demonstrare studet, patrem hoc fecisse non ob divitias, quibus excellebant (§. 13.), sed quod illi Cononi populoque probati fuerint. Et omnino patrem nobilitatem morumque probitatem magis respexisse, quam divitias: idque exemplis confirmat. Namque quod pater ipse observasset, ut uxorem οὐδὲν ἐπιφερομένην (cf. *Schoemann*. ad Isaeum p. 233.) anteferret bene dotatae, id in filio quoque filiabusque locandis observandum sibi proposuerat. Dos erat 40 min., quas, id quod praeterea affert, Aristophanes quoque accepit. His allatis exemplis quaerit orator, estne consentaneum, ut credamus, eum, qui ipse uxorem sine dote duxit, qui duas filias ditissimis denegavit adolescentibus, qui filio persuasit, ut male dotatam anteferret — estne igitur consentaneum, eum cum Aristophane divitiarum caussa affinitatem contraxisse? Pater igitur *tres* habebat filias (certe *tres* hic commemorantur) *unumque* filium, qui orationem habuit. — Quomodo denique, id quod summum est, ad viam ac rationem, qua pater inierit affinitatem cum Aristophane, ipsius Aristophanis matrimonium ut exemplum afferri potest?

Ibid. §. 48. Καλλίας τοίνυν ὁ Ἱππονίκου ὅτε νεωστὶ ἐτεθνήκει ὁ πατήρ, ὃς πλεῖστα τῶν Ἑλλήνων ἐδόκει κεκτῆσθαι καὶ ὥς φησι, διακοσίων ταλάντων ἐτιμήσατο

αὐτοῦ ὁ πάππος, τὸ τούτου τοίνυν τίμημ' οὐδὲ δυοῖν ταλάντοιν ἐστί.

Tractanti mihi haec Lysiae verba in mentem venit aureum illud *Hermanni* dictum (Opusc. III. p. 253.): „*Non satis est grammaticum rigentibus oculis litteras intueri, sed vivam animo suo vocem loquentium repraesentare. Maius enim quiddam atque divinius est sermo humanus, quam quod totum mutis litterarum figuris comprehendi queat.*" — Nam quum rigentibus oculis homines docti anxie intuerentur Nostri verba, factum est, ut inde a *Reiskio* omnes ὅς ante πλεῖστα reiicerent reiectumque ante ὅτε ponerent: *Förtschius* tamen in Observatt. p. 46. putavit, illud ὅς ante πλεῖστα ita conservari posse, ut mutaretur in ὡς. Illud ὅς, ut ab omnibus positum est, satis bonum praebet sensum et facile efficitur e duabus postremis 'Ιππονίκου nominis litteris, aut ex sequente ὅτε; sed qui propter particulam τοίνυν iteratam requiratur, ut *Förtschius* voluit, ego non perspicio. Deinde illud ὡς πλεῖστα, quae formula apud Lysiam usitatissima est, apte defendi potest. Nam quod *Censor Lipsiensis* (Mai. 1831. p. 1043.) dicit, hanc formulam hic ferri non posse, quum talem praebeat sensum eumque falsum: *welcher so viel als möglich zu besitzen schien von allen Griechen*, id a veritate abhorret. Oblitus erat V. D. Genitivum esse, quem dicunt partitivum, 'Ελλήνων. Notissimum est Homericum illud τόν ῥα μάλιστα γερόντων ἔτ' Ἀγαμέμνων. Formulam πλεῖστοι γῆς saepius habes apud Platonem e. g. *Protag.* 342. D. *Gorg.* 461. E. — At, si quid video, illud ὅς minime poni debet ante ὅτε, neque cur mutetur, aut cum *Dobreo* plane omittatur (quamvis tum longe facilius rem ita explanaveris, ut ὅς suo loco positum in ὡς mutes) necessitas ulla est. Pronomen relativum paullo insolentius positum firmant similes loci non pauci. Vide *Reisigium* Com. crit. in O. C. p. 224. *Goeller.* ad Thucyd. T. II. p. 21. *Nitzsch.* ad Odyss. T. I. p. 29. et *Orellium* ad Cic. Tuscul. Disput. I, 1, fin.

Ego addo hos locos: *Aeschin.* de F. L. §. 71. *), ubi orator de bello propter Amphipolin infeliciter gesto loquitur. Inter alia, quae pessime peccarat Chares, dux Atheniensium, cui belli mala imputantur gravissima, haec afferuntur: *Χίλια δὲ καὶ πεντακόσια τάλαντα οὐκ εἰς στρατιώτας, ἀλλ᾽ εἰς ἡγεμόνων ἀλαζονείας ἀνηλωκέναι, Δηϊάρην τε καὶ Πολυφόντην, δραπέτας ἀνθρώπους, ἐκ τῆς Ἑλλάδος συνειλεγμένους καὶ χωρὶς εἰς τοὺς περὶ τὸ βῆμα καὶ τὴν ἐκκλησίαν μισθοφόρους οἳ τοὺς μὲν ταλαιπώρους νησιώτας καθ᾽ ἕκαστον — — κατῆγον δὲ κτὲ.*: quo loco illud *οἳ* referri debet ad *Δηϊάρην*, *Δηΐπυρ.*, *Πολυφόντην*, neque vero ad *μισθοφόρους*. Male igitur hic offendebat *Palmerius*: locum omnibus firmatum libris iure intactum reliquerunt interprett. recentt. — *Lycurgus* in Leocr. p. 186. *Steph.* §. 143. *καὶ ἐάσετε αὐτὸν οἰκεῖν ἐν τοῖς τείχεσι τῆς πατρίδος ποιησάμενοι τῶν πολιτῶν, οἷς οὐ συνδιεφύλαξεν.* Recte vidit *Wakefield.* Silv. crit. T. V. p. 105., *οἷς* pertinere ad *τείχεσι*, nullo tamen iure reposuit *ποιήσαντα χρόνον μετὰ τῶν πολιτῶν* (de qua formula videsis *Fr. Iacobs.* ad Anthol. Palat. p. 710.). Vulgatam bene tuetur *Blumius* cum *Pinzgero*, neque audiendus est *Reiskius*, qui *ἐᾶσαι — τῆς πατρίδος· ποίοις; ἃ μόνος τῶν πολιτῶν οὐ συνδιεφύλαξε* coniecit, quod *Bekker.* in textum recepit, pro *ἐᾶσαι* pessime *ἐάσετε* retinens **). — In errorem incidisse videtur *Schoemann.*

*) In eadem orat. §. 177. legimus: *εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους τὴν πόλιν ἡμῶν καθιστᾶσι, καὶ τὸ μὲν τῆς δημοκρατίας ὄνομα οὐ τοῖς ἤθεσιν ἀλλὰ τῇ κολακείᾳ θεραπεύοντες, καταλύοντες δὲ τὴν εἰρήνην ᾗ ἡ δημοκρατία σώζεται, συναγωνιζόμενοι δὲ τοῖς πολεμίοις ἐξ ὧν ὁ δῆμος καταλύεται*: ubi *Bekker.* *καὶ* nullo adstipulante Codice in vincula coniecit, quod verbum *καθιστᾶσι* non a verbo finito, sed a participio exciperetur. Sed *καὶ* particulam ita tueri poteris, ut pertineat ad verba *οὗτοι νῦν ἐπ᾽ ἐμὲ συστραφέντες ἥκουσι* (§. 178.) atque ex hodierno more lineola ponatur post *καταλύεται*.

**) Apud eundem oratorem p. 163. *Steph.* §. 108. *οἱ μὲν γὰρ πρόγονοι τοὺς βαρβάρους ἐνίκησαν τὴν ἀνδρείαν τοῦ πλούτου καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ πλήθους περιγιγνομένην* — lego transpositione

apud Isaeum de Nicostrat. hered. §. 28. Οὗτος γὰρ, ὅτ' ἐπεδήμει ἐνθάδε, πρῶτον μὲν εἰς τὸ δεσμωτήριον ὡς κλέπτης ὢν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀπήχθη, τότε δὲ ἀφεθεὶς μεθ' ἑτέρων τινῶν ὑπὸ τῶν ἕνδεκα, οὓς δημοσίᾳ ἅπαντας ὑμεῖς ἀπεκτείνατε, πάλιν ἀπογραφεὶς εἰς τὴν βουλὴν κακουργῶν, ὑποχωρῶν ᾤχετο — putans, οὓς referendum esse ad τοὺς ἕνδεκα, neque vero ad eos, quos una cum Chariade XI viri e carcere dimiserunt. Scriptor tum certe hac verborum collocatione usus esset: ἀφεθεὶς ὑπὸ τῶν ἕνδεκα μεθ' ἑτέρων τινῶν. At vix credibile est totum Undecimvirorum collegium interfectum esse. Deinde iam ἅπαντας illud indicat τοὺς ἑτέρους τινὰς intelligi debere et oratorem id fere dicere velle: *Caeteri omnes iusta affecti sunt poena, Nicostr. vero etc.* Codex *Vratislav.*, qui ἑταίρων τινῶν ἕνδεκα habet, correctus videtur. — Huc denique referri potest locus in Eratosth. §. 43. ἐπειδὴ δὲ ἡ ναυμαχία καὶ ἡ συμφορὰ τῇ πόλει ἐγένετο, δημοκρατίας ἔτι οὔσης, ὅθεν τῆς στάσεως ἦρξαν: ubi ὅθεν ad ναυμαχία καὶ ἡ συμφ. referri debet, ita ut minime necesse sit, cum *Reiskio* post haec verba interrogationis signum ponere novamque incipere enunciationem. — His disputatis nemo iam erit, qui ὃς suo loco movere velit. De Anacolutho nostro loco admisso disputant praeter *Bremium Haenisch.* ad Amator. p. 59. et *Bernhardy* in Syntax. p. 69.

De muneribus acceptis §. 22. Μηδ' ἡγήσασθαι τοσαῦτα χρήματα εἶναι ἃ ἐγὼ βουληθείην ἄν τι κακὸν τῇ πόλει γενέσθαι· μαινοίμην γὰρ ἄν, ὦ ἄνδρες.

Contra *Dobreum*, *Förtschium* et *Franzium*, qui δι' ἃ receperunt, disputat *R. Klotzius* in Quaestt. critt. p. 39. Locis ibi allatis addo: Plutarch. Aemil. Paull.

---

facillima admissa τὴν ἀνδρείαν τοῦ πλήθους καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ πλούτου. Nam etsi alibi v. c. apud Lysiam in orat. funebr. §. 23. πλῆθος et ἀρετὴ sibi opponuntur, hoc tamen loco aptius vocabulum ἀρετὴ convenire videtur cum πλοῦτος; cf. *Stobaei.* Florileg. T. III. p. 206. ed. *Lips.*

c. 12. εἰ μή τις ἄρα τὴν Περσέως φιλαργυρίαν Αἰμιλίῳ τύχην ἀγαθὴν περὶ τὰ πράγματα γενέσθαι φησὶν — — ubi vide *Heldium* p. 184. — Ἄν particulam, quam *Bekker*. de suo adiecit, delet *Göttling*. ad Aristot. Pol. p. 350.

In Evandrum §. 9. Κἀκεῖνο ἐνθυμεῖσθε ὅτι ὁ θεὶς τὸν περὶ τῶν δοκιμασιῶν νόμον οὐχ ἥκιστα περὶ τῶν ἐν ὀλιγαρχίᾳ ἀρξάντων ἕνεκεν ἔθηκεν.

Augerus e *Contio* περὶ plane delevit. *Bekker*. et *Förtschius* in vincla coniecerunt. *Franz*. denique cum *Reisko* καὶ vult reponere. Nihil horum verum est. Vide *Hermanni* Opusc. T. I. p. 220. et Soph. Philoct. v. 550:

οὐδὲν σύ που κάτοισθα τῶν σαυτοῦ πέρι
ἃ τοῖσιν Ἀργείοισιν ἀμφὶ σοῦνεκα
βουλεύματ' ἐστί·

Wunderus Aurati coniecturam h. l. recepit. Vulgatam lectionem post *Hermannum*, *Brunkium* ad Gnomicos p. 169. bene tuetur *Sommerus* in Actis Diurn. Scholl. 1832. p. 1114. *Matthiae* qui in Grammatica p. 1304. et in *Iahnii* Annal. 1831. T. I. fasc. 3. p. 293. cum *Hermanno* facit, vult tamen cum *Bastio* ad Gregor. p. 33. in Platonis loco de Legg. III. p. 701. D. illud ἕνεκα post χάριν omittere. Mihi quidem nihil in illo Platonis loco mutandum videtur, summa enim vis inest in verbis τὸ τίνος δὴ χάριν ἕνεκα ταῦτα ἐλέχθη propter id, quod modo antecessit, τινὸς δὴ καὶ ταῦθ' ἡμῖν αὖ χάριν ἐλέχθη *) (vide *Grossmanni* Epistolam ad *A. Matthiae* p. 7.). Quomodo vero *Wunderus* ad Aurati coniecturam tuendam dicere potuerit, ἀμφὶ σοὔνεκα ineptum esse, quia non *propter* Neoptolemum, sed tantum *de* Neoptolemo cepissent consilia, magnopere miror. Nam ubi dicimus,

*) Apud Isaeum de Pyrrhi hereditate §. 8. eodem modo post περὶ αὐτοῦ τούτου πυθέσθαι summa cum vi postea §. 9. repetitum legimus περί τε οὖν τούτων ἡδέως ἂν πυθοίμην. Ex quo apparet, illud περὶ in αὐτοῦ τούτου sanum esse, neque in παρ' mutari debere, ut *Schoemann*. post *Reisk*. voluit.

nos *de* aliquo consilia capere, semper inest etiam, nos *propter* aliquem consilia capere. Deinde id debemus meminisse, apud tragicos servos hominesque infimae conditionis (ἐμπόρους, ἀγγέλους, φύλακας, cf. *Neuium* ad Aiac. p. 52. et *Schlegelii* dramatische Vorlesungen T. I. p. 106.) fere minus expedito atque perpolito dicendi genere uti. Sed ad Sophoclis Philoctetam quum delata sit disputatio, dicam quod sentio de v. 184 seqq. ubi *Hermannus* sic scripsit:

ἐν τ' ὀδύναις ὁμοῦ
λιμῷ τ' οἰκτρός, ἀνήκεστα μέρι-
μνήματ' ἔχων βάρη·
ἁ δ' ἀθυρόστομος
ἀχὼ τηλεφανὴς πικρᾶς
οἰμωγᾶς ὕπ' ὀχεῖται.

Reiecit hanc legendi rationem nuperrime *Wunderus*. Verum quae protulit multa, ea nihil valere mihi videntur. Nam ut a βάρος ordiar, *Wunderus* negavit usquam inveniri huius vocabuli pluralem, eamque ob caussam h. l. nullo modo ferri posse illud βάρη. At plurali huius vocabuli usus est Iezekiel, Iudaeorum tragoedus, in fragm. ἐξαγωγῆς apud Clement. Alex. Strom. I. c. 23. *Sylb.* p. 149. *Pott.* p. 414.:

δόλον καθ' ἡμῶν πολὺν ἐμηχανήσατο
βασιλεὺς Φαραώ, τοὺς μὲν ἐν πλινθεύμασιν
οἰκοδομίαις τε βάρεσιν αἰκίζειν βροτοὺς κτέ.

Paulus in Epist. ad Gal. VI. 2. habet: τὰ βάρη βαστάζειν. Quibus locis etsi non multum tribui potest, auctoritatem tamen habet locus apud Aeschyl. Pers. 951., quem *Hermannus* mecum communicavit. Accedit quod βάρη, etiamsi iis locis, quos laudavi, non firmari posset, eodem iure dici poterat, quo tragici saepenumero pluralem vocabuli, quem apud alios frustra quaesiveris, usurpant ad multitudinem eius rei, quae in vocabulo inest, significandam. Notissimus est plural. αἵματα (*cruores* Hor. Od. II, 1, 4.), quem viri docti saepius in dubium vocarunt. Deinde equidem, non video cur ἀνήκεστα cum

βάρη coniungi nequeat. *Βάρη* de eo dicitur, quod nos premit et angit; est igitur h. l. fames maximeque pedis malum, quo maxime laborabat Philoctetes: idque ἀνήκεστον dici posse nemo infitiabitur. Tum quidem usitatius poeta ἀνήκεστα ad μεριμνήματα retulisset, quam ad βάρη. Sed quanta, ex nostra quidem cogitandi dicendique ratione, insolentia hac in re apud tragicos maxime in choris inveniatur neminem latet. —. Dicendi rationem μεριμνήματ' ἔχων βάρη *Wunderus* non in dubium vocare debebat. Accusativus significat id, ad quod refertur verbi notio. Aptissima hanc in rem exempla affert *Hermannus* h. l. et Opusc. T. III. p. 221. Eadem ratione *Neuius* nuper Electrae locum v. 122.:

τίν' ἀεὶ
τάκεις ὧδ' ἀκόρετον οἰμωγὰν
τὸν πάλαι ἐκ δολερᾶς ἀθεώτατα
ματρὸς ἁλόντ' ἀπάταις Ἀγαμέμνονα.

ita explicare voluit, ut Accus. τὸν Ἀγαμέμνονα non ex οἰμωγάν, ut *Hermannus* vult, sed e verbo τήκεσθαι pendeat. Utraque ratio sat probabilis est. Sic etiam nihil refert utrum apud Eurip. in Herc. fur. 687. *Herm.*:

Παιᾶνα μὲν Δηλιάδες
ὑμνοῦσ' ἀμφίπολοι τὸν
Λατοῦς εὔπαιδα γόνον
εἱλίσσουσαι καλλίχορον.

secutus *Musgravium* atque *Hermannum* γόνον coniungas cum εἱλίσσουσαι, an statuas γόνον pendere ex παιᾶνα ὑμνοῦσι i. e. παιανίζουσιν. Huc denique referri possunt Aeschinis in Ctesiph. §. 64. verba τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἤδη σφόδρα μοι τὸν νοῦν προσέχετε, ubi *Bremius* lenem anacoluthiam statuit. Vide *C. Fr. Hermann.* in *Iahnii* Annall. 1833. T. VII. fasc. 4. p. 422. — Articulus ἃ, quem Codex Venetus quoque tuetur, optime in locum quadrat. Chorus (cuius partes bene descripsit *Gruppius* in Ariadne p. 420 seqq.) inter alia dolorum vehementissimorum echo illam late vagantem et sempiternam affert,

quam sibi quasi notam fingit. Tum metrum quoque articulo posito rectius constituitur; nam versus dochmiaces, quos his quoque versibus (140. 155.):

τὸ θεῖον Διὸς σκῆπτρον ἀνάσσεται

τὸ γάρ μοι μαθεῖν οὐκ ἀποκαίριον.

Wunderus statuit, meros inter Glyconeos ferri posse negaverim cum *Boeckhio*, *Hermanno* et *Vossio j.* (in Annall. Heidelberg. 1816. Mart. fasc. 3. p. 290.). *Gernhardi* βαρείας, quod *Wunderus* quoque proponit, loci venustatem impedire videtur. Vide *Solgerum*. — *Lischius* (Soph. Philoctetae carmina antistroph. eorumque metra etc. Lipsiae 1832. p. 10.) proposuit βάρεα, quod quin probari possit dubito.

His de loco difficillimo dictis non possum quin coniecturam in mediam afferam. Scribendum enim coniicio ἔχων βορᾶς: id quod optime cum antecedentibus λιμῷ τ' οἰκτρὸς convenire mihi videtur, et quidem h. s. *fame ille est infelix, quum insanabilem alimentorum habeat curam*. Vulgatam lectionem *Wunderus* in ultimo quoque versu retinuit, negans dici posse ὑπὸ πικρᾶς οἰμωγᾶς ὀχεῖσθαι. Nam sonitum non dici posse a gemitu alicuius ferri. At optime defendi potest *Hermanni* lectio ita, ut verba ὑπὸ πικρᾶς οἰμωγᾶς per se intelligantur. Et sic iam *Wexius* (in Commentatione doctissima de loco mathematico in Platonis Menone p. 66. et in Sylloge ad Antig. p. 130.) et *Neuius*, qui tamen cum *Gernhardo* κεῖται retinuerunt. Mihi quidem illud τηλεφανὴς melius convenire videtur cum verbo *motus* (ὀχεῖσθαι), quam cum *quietis* verbo (κεῖσθαι) *). Nemo vero faciet

*) Aliam emendationem, facillimam illam quidem, mecum communicavit amicus:

Ἁ δ' ἀθυρόστομος
Ἀχὼ τηλεφανὴς πικρᾶς
Οἰμωγᾶς ὑποχεῖται.

interpretans: „Garrula autem imago saevi gemitus e longinquo affunditur."

cum *Aug. Matthiaeo*, qui in *Iahnii* Annall. 1831. T. I. fasc. 3. p. 294. haec scribit: *könnte hier ἀχὼ οἰμωγᾶς ὑποκεῖται nicht so erklärt werden: echo subiecta est gemitibus tamquam materia, quae tractatur? wo dann der Genitiv statt des Dativs gesetzt wäre, um das leidende Verhältniss noch stärker auszudrücken.* —

THEODORI BERGK

AD

EDITOREM EPISTOLA.

---

rissime transegimus. In quotidiana autem illa consuetudine cum vario sermone tempus fallebamus, tum vero etiam semper oratio ad has litteras nostras relabi solebat: quas Tu quidem nullo tempore non coluisti studio indefesso atque ingenuo. Nam et ego et omnes qui Tecum aliqua familiaritate coniuncti erant, semper in Te maxime dileximus candorem illum animi, quo vel ii, qui Te nondum noverant, mirifice capiebantur. Ut autem in quovis homine, qui quidem hominis nomine dignus videri vult, ita maxime in viro docto, praesertim si nostris litteris se penitus dediderit, animus ingenuus requiritur. Et illustre quidem exemplum tunc nobis propositum erat; in Hermanno enim, praeceptore nostro, non tantopere doctrinae copiam, quae in eo summa est, aut ingenii acumen, quo facile superat omnes, admirati sumus, quantopere generosum illum animum, quem ubique prae se fert. Et profecto hic fructus maximus est et summus, qui ex harum litterarum studio redundat ad nos, quod animi excoluntur, ad omnem humanitatem conformantur, liberantur a sordibus. Sed nosti, amice carissime, quanta paucitas nunc sit eorum, qui hunc fructum percipere cupiant ex litteris nostris: admodum enim exiguus numerus est eorum, quibus pectus sublimius saliat, quos altus quidam contemtus ceperit earum rerum, quae homine ingenuo indignae censendae sunt: plerique tanquam *βάναυσοι* sordido et illiberali animo tractant has litteras, ducti lenocinio eorum praemiorum, quae extrinsecus huic studio sunt proposita.

Sed age iam Tecum, id quod requisivisti a me, communicabo sententiam meam de nonnullis locis in Andocidis oratione prima: et cum Tu constitueris addere libro Tuo Analecta ad Lysiae orationes, de hoc quoque oratore quaedam adiungam.

Dissentio autem a Te, amice carissime, in eo loco, qui legitur in oratione de mysteriis §. 17: ubi orator cum plures enumeravisset, qui nomina eorum detulerint, quos mysteria profanavisse suspicio erat, sic narrare

pergit: Ἔτι μήνυσις ἐγένετο μία. Ἀνδὸς ὁ Φερεκλέους τοῦ Θημακέως ἐμήνυσε μυστήρια γίγνεσθαι ἐν τῇ οἰκίᾳ Φερεκλέους τοῦ δεσπότου τοῦ ἑαυτοῦ ἐν Θημακῷ· καὶ ἀπογράφει τούς τε ἄλλους καὶ τὸν πατέρα ἔφη τὸν ἐμὸν παρεῖναι μέν, καθεύδειν δὲ ἐγκεκαλυμμένον. Σπεύσιππος δὲ βουλεύων παραδίδωσιν αὐτοὺς τῷ δικαστηρίῳ, κἄπειτα ὁ πατὴρ καταστήσας ἐγγυητὰς ἐγράψατο τὸν Σπεύσιππον παρανόμων καὶ ἠγωνίσατο ἐν ἑξακισχιλίοις Ἀθηναίων καὶ μετέλαβε δικαστῶν τοσούτων οὐδὲ διακοσίους ψήφους ὁ Σπεύσιππος. Quo de loco eum Sluiterus argutius quam verius disputavisset, suasissetque scribendum esse: Σπεύσιππος δὲ βασιλεύων παραδίδωσιν αὐτοὺς τῷ δικαστηρίῳ, Tu cum Bekkero hanc coniecturam probavisti.

Ego vero censeo nihil mutandum esse in his Andocidis verbis: nam quod praecipue movisse videtur Sluiterum ut βουλεύων in βασιλεύων mutaret, hoc est, quod accusatio illa fuerit *impietatis*, haec autem pertinuerit ad tribunal regis sacrorum. Verum quidem est, si quis violavisset sacra, quorum cura regi erat mandata, eius nomen delatum esse ad regem, qui deinde constitueret, in quonam foro de hoc crimine iudicium ferendum esset: conferas, ut uno exemplo defungar, Grammaticum in Bekkeri Anecdotis p. 219: Βασιλεύς ἐστιν εἷς τῶν ἐννέα ἀρχόντων· ὁ δὲ βασιλεὺς μυστηρίων ἐπιμελεῖται μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν οὓς ὁ δῆμος ἐχειροτόνησε. γραφαὶ δὲ λαγχάνονται πρὸς αὐτὸν ἀσεβείας. At mihi quidem videtur haec tota actio de mysteriis non pertinuisse ad regem: non enim versabatur in crimine minoris momenti, qualia fere ad Regem deferri solebant, neque tam ad religionem quam ad universam rempublicam pertinebat. Iam vero novimus ex diserto veteris alicuius grammatici testimonio, si quis obnoxius fuerit crimini de profanatis mysteriis, licuisse cuilibet eius nomen deferre ad populi concionem. Grammaticus enim in Bekkeri Anecdotis p. 288. haec dicit: Προβολὴ καὶ προβάλλεσθαι· τὸ παράγειν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὸν βουλόμενον καὶ ἀποφαίνειν

ὡς ἠδίκησεν, εἴ τις δοκοίη ἀδικεῖν, καὶ τοὺς συκοφάντας καὶ τοὺς παρὰ τὰ μυστήρια ἢ Διονύσια ἀδικοῦντας. καὶ τοῦτο καλεῖται προβολὴ καὶ προβάλλεσθαι. Iam per se veri est simillimum tam nefarium tamque inusitatum facinus non ad praesidem sacrorum delatum esse, qui ne id quidem compertum habuisset, quid de tali crimine statuendum esset: neque enim legem ullam fuisse probabile est, quae huic facinori tam inaudito tamque incredibili caveret; certe nondum, quod sciam, usu venerat. Atque novimus ex hâc ipsa Andocidis oratione Pythonicum in populi concione accusavisse Alcibiadem eiusque socios profanationis sacrorum: dicit enim §. 11: Ἦν μὲν γὰρ ἐκκλησία τοῖς στρατηγοῖς τοῖς εἰς Σικελίαν, Νικίᾳ καὶ Λαμάχῳ καὶ Ἀλκιβιάδῃ, καὶ τριηρὴς ἡ στρατηγὶς ἤδη ἐξώρμει ἡ Λαμάχου. ἀναστὰς δὲ Πυθόνικος ἐν τῷ δήμῳ εἶπεν, ὦ Ἀθηναῖοι ὑμεῖς μὲν στρατιὰν ἐκπέμπετε καὶ παρασκευὴν τοσαύτην, καὶ κίνδυνον ἀρεῖσθαι μέλλετε· Ἀλκιβιάδην δὲ τὸν στρατηγὸν ἀποδείξω ὑμῖν τὰ μυστήρια ποιοῦντα ἐν οἰκίᾳ μεθ᾽ ἑτέρων καὶ ἐὰν ψηφίσησθε ἄδειαν ὡς ἐγὼ κελεύω, θεράπων ὑμῖν ἑνὸς τῶν ἐνθάδε ἀνδρῶν ἀμύητος ὢν ἐρεῖ τὰ μυστήρια, εἰ δὲ μή, χρῆσθε ἐμοὶ ὅ τι ἂν ὑμῖν δοκῇ, ἐὰν μὴ τἀληθῆ λέγω. Et tum statim in ipsa populi concione quaestio habita est de hoc facinore: videturque grammaticus ille, cum dicit προβολὴν cadere in eos, qui mysteria violaverint, hanc ipsam causam intellexisse. Athenienses autem cum nefarium illud facinus deprehendissent, in tantum coniecti sunt terrorem, ut decernerent senatus consulta rata esse, vel multitudinis sententiis non confirmata: summa autem imperii non committebatur senatui nisi in gravissima rerum publicarum perturbatione. Hinc Teucer nomina eorum, qui sacra violavissent, ad senatum detulit, quod iure mihi videor colligere ex ipsis Andocidis verbis, quae leguntur §. 15: Δευτέρα τοίνυν μήνυσις ἐγένετο· Τεῦκρος ἦν ἐνθάδε μέτοικος, ὃς ᾤχετο Μέγαράδε ὑπεξελθών, ἐκεῖθεν δὲ ἐπαγγέλλεται τῇ βουλῇ, εἴ οἱ ἄδειαν δοῖεν, μηνύσειν περὶ τῶν μυστηρίων συνεργὸς ὢν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς

ποιοῦντας μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ περὶ τῶν Ἑρμῶν τῆς περικοπῆς ἃ ᾔδει· ψηφισαμένης δὲ τῆς βουλῆς, ἦν γὰρ αὐτοκράτωρ, ᾤχοντο ἐπ' αὐτὸν Μέγαράδε et quae seq. Iam vero Lydum, qui eo ipso tempore accusator exstitit, non ad regem, sed potius ad quingentos nomen detulisse Leogorae ex iis, quae disputavi, satis est probabile: non igitur tentanda sunt illa Andocidis verba: Σπεύσιππος δὲ βουλεύων παραδίδωσιν αὐτοὺς τῷ δικαστηρίῳ: quae paulo obscurius dicta sic explicanda censeo: *Speusippus, qui unus e quingentis erat, legem tulit in senatu, ut haec causa ad iudicium deferretur.*

Iam vero eximenda est Tibi illa dubitatio, quae infixa haerebit Tuo animo, mi Schillere. Sluiterus enim contendit quingentis non licuisse ullam causam in forum inducere: recte ille quidem: at vero si in gravi aliqua reipublicae tempestate multitudo summam imperii quingentis detulisset, tum iure senatus potuit decernere, ut causa aliqua ad tribunal transferretur, etiamsi populi concio decretum illud non fecisset ratum. Atque possum huius rei aliud exemplum proferre: testem enim locupletem habeo Lysiam, qui refert in oratione adversus Nicomachum eo tempore, quo classe apud Aegos flumen deleta, civitas gravissimis malis erat afflictata, Satyrum auctorem fuisse senatui, ut Cleophon in ius vocaretur: dicit enim in illa oratione §. 10: Ἐπειδὴ γὰρ ἀπολομένων τῶν νεῶν ἡ μετάστασις ἐπράττετο, Κλεοφῶν τὴν βουλὴν ἐλοιδόρει, φάσκων συνεστάναι καὶ οὐ τὰ βέλτιστα βουλεύειν τῇ πόλει. Σάτυρος δὲ Κηφισιεὺς βουλεύων ἔπεισε τὴν βουλὴν δήσαντας αὐτὸν παραδοῦναι δικαστηρίῳ. Nam illo quoque tempore quingentis summa imperii videtur commissa esse.

Atque etiamsi compertum haberemus, nullo tempore licuisse senatui reos iudiciis assignare, vel sic tamen posset servari illud βουλεύων; nam cum Leogoras Speusippum auctorem illius legis accusaverit in concione populi, quod leges migraverit, posset aliquis opinari, Speusippum eo ipso leges violavisse, quod legem tulerit

in senatu Leogoram ceterosque reos in ius esse vocandos. Verum ego existimo alia potius in re peccavisse Speusippum: fortasse aliquid molitus est contra leges in ratione iudicii constituenda; simile facinus commissum est in Cleophontis causa, ut cognoscimus ex Lysiae oratione §. 11: *Οἱ δὲ βουλόμενοι αὐτὸν ἀπολέσαι, δεδιότες μὴ οὐκ ἀποκτείνωσιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, πείθουσι Νικομαχίδην νόμον ἀποδεῖξαι, ὡς χρὴ καὶ τὴν βουλὴν συνδικάζειν.* Quamquam quid potissimum fuerit, quod Speusippus ille contra ius atque leges rogaverit, nolo augurari; non enim lubet suspiciones omni solido fundamento destitutas venditare.

Porro olim ex me quaesivisti, Amice carissime, quid compertum haberem de Androcle, cuius mentionem facit Andocides in oratione de mysteriis §. 27.: *Ἐπειδὴ αἱ μηνύσεις ἐγένοντο περὶ τῶν μηνύτρων (ἦσαν γὰρ κατὰ τὸ Κλεωνύμου ψήφισμα χίλιαι δραχμαί, κατὰ δὲ τὸ Πεισάνδρου μύριαι) περὶ δὲ τούτων ἠμφισβήτουν οὗτοί τε οἱ μηνύσαντες καὶ Πυθόνικος, φάσκων πρῶτος εἰςαγγεῖλαι, καὶ Ἀνδροκλῆς ὑπὲρ τῆς βουλῆς.* Ex his Andocidis verbis colligimus Androclem postulavisse, ut haec praemia senatui tribuerentur, quippe qui omni quaestioni praefuerit. Androcles autem hic, quod iure mihi videor statuere, est vir ille popularis, qui inprimis Alcibiadi in republica administranda adversatus est: et illo ipso tempore plurimum auctoritate valuit. Is enim, cum Alcibiades in eo esset, ut cum exercitu in Siciliam proficisceretur, per homines infimae conditionis eum et simulacrorum mutilatorum et violatorum mysteriorum accusavit, ut cognoscimus ex testimonio Plutarchi in vita Alcibiadis c. 19: *Ἐν δὲ τούτῳ δούλους τινὰς καὶ μετοίκους προήγαγεν Ἀνδροκλῆς ὁ δημαγωγός, ἄλλων τ' ἀγαλμάτων περικοπάς, καὶ μυστηρίων παρ' οἶνον ἀπομιμήσεις τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν φίλων κατηγοροῦντας.* et inferius: *Τραχυνομένου δὲ τοῦ δήμου καὶ πικρῶς πρὸς Ἀλκιβιάδην ἔχοντος, καὶ τοῦ Ἀνδροκλέους, ἦν γὰρ οὗτος ἐχθρὸς ἐν τοῖς μάλιστα τοῦ Ἀλκιβιάδου, παροξύ-*

νοντος, ἐν ἀρχῇ μὲν ἐταράχθησάν οἱ περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην. Eo autem potissimum consilio videtur gravissimas cum Alcibiade exercuisse inimicitias et populum contra illum exacerbavisse, ut ipse, qui quamdiu Alcibiades reipublicae summam administraret, se ullum gratiae locum apud populum tenere posse desperaret, illius potentia fracta, civitatis gubernaculum regeret: id quod non obscure significare videtur Thucydides L. VI. 28: Καὶ αὐτὰ (testimonia illa et indicia hominum servorum et inquilinorum) ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι, ἐμποδὼν ὄντι σφίσι μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι καὶ νομίσαντες, εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν, πρῶτοι ἂν εἶναι, ἐμεγάλυνον καὶ ἐβόων ὡς ἐπὶ δήμου καταλύσει τά τε μυστικὰ καὶ ἡ τῶν Ἑρμῶν περικοπὴ γένοιτο καὶ οὐδὲν εἴη αὐτῶν, ὅ τι οὐ μετ' ἐκείνου ἐπράχθη., neque enim dubito, quin Thucydides de Androcle potissimum eiusque sociis cogitaverit. Et tenuit ille aliquamdiu quendam principatus gradum, sed cum dominatus quadringentorum Athenis constitueretur, ob id ipsum, quod populi libertatem acerrime defendebat et quod praecipuus fuerat auctor Alcibiadis in exilium pellendi clandestino interfectus est: id quod Thucydides L. VIII. c. 65. memoriae prodidit: Καὶ καταλαμβάνουσιν (οἱ ἀμφὶ Πείσανδρον) τὰ πλεῖστα τοῖς ἑταίροις προειργασμένα· καὶ γὰρ Ἀνδροκλέα τέ τινα, τοῦ δήμου μάλιστα προεστῶτα, ξυστάντες τινὲς τῶν νεωτέρων κρύφα ἀποκτείνουσιν, ὅςπερ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην οὐχ ἥκιστα ἐξήλασεν, καὶ αὐτὸν κατ' ἀμφότερα τῆς τε δημαγωγίας ἕνεκα καὶ οἰόμενοι τῷ Ἀλκιβιάδῃ ὡς κατιόντι καὶ Τισσαφέρνην φίλον ποιήσοντι χαριεῖσθαι, μᾶλλόν τι διέφθειραν.

Oratione autem cum Androcles non parum apud populum valuisse videatur, opportune factum est, quod unum certe specimen, ex quo viri ingenium quale fuerit suspicari possimus, Aristoteles in Rhetoricorum L. III. c. 28. servaverit: dicit autem ille: Ἄλλος ἐκ τῶν δοκούντων μὲν γενέσθαι, ἀπίστων δέ, ὅτι οὐκ ἂν ἔδοξαν, εἰ μὴ

ἦν ἢ ἐγγὺς ἦν· καὶ ὅτι μᾶλλον· ἢ γὰρ τὰ ὄντα ἢ τὰ εἰκότα ὑπολαμβάνουσιν· εἰ οὖν ἄπιστον καὶ μὴ εἰκός, ἀληθὲς ἂν εἴη· οὐ γάρ διά γε τὸ εἰκὸς καὶ πιθανὸν δοκεῖ οὕτως. οἷον Ἀνδροκλῆς ἔλεγεν ὁ Πιτθεὺς κατηγορῶν του νόμου, ἐπεὶ ἐθορύβησαν αὐτῷ εἰπόντι· δέονται οἱ νόμοι νόμου τοῦ διορθώσοντος. καὶ γὰρ οἱ ἰχθύες ἁλός. quibus quae adiungit Aristoteles, ea quoque ad Androclem referenda esse puto: καὶ τὰ στέμφυλα ἐλαίου· καίτοι ἄπιστον, ἐξ ὧν ἔλαιον γίγνεται, ταῦτα δεῖσθαι ἐλαίου. Androcles igitur haec fere dixisse mihi videtur: *Δέονται οἱ νόμοι νόμου τοῦ διορθώσοντος, καὶ γὰρ οἱ ἰχθύες ἁλὸς καὶ τὰ στέμφυλα ἐλαίου.*

Ut alii viri populares, ita Androcles quoque non effugit maledicentiam comicorum poetarum. Et Aristophanes quidem eum tangit in Vespis v. 1186.:

ΦΙΛ. Ποίους τινὰς δὲ (λόγους) χρὴ λέγειν;
ΒΔΕΛ. Μεγαλοπρεπεῖς,
Ὡς ξυνεθεώρεις Ἀνδροκλεῖ καὶ Κλεισθένει.
ΦΙΛ. Ἐγὼ δὲ τεθεώρηκα πώποτ' οὐδαμοῖ
Πλὴν ἐς Πάρον, καὶ ταῦτα δύ' ὀβολὼ φέρων.

Neque vero temere Aristophanes Androclem coniunxisse videtur cum Clisthene, qui propter mores dissolutos et libidines effrenatas male audiebat et frequenter a poetis comicis est notatus. Atque eodem nomine etiam Androcles reprehensus est, ut cognoscimus ex scholiasta, qui ad illum versum Vesparum haec notavit: Ἐμφαίνει μὲν ὡς περὶ γυναίων τινῶν καὶ λαμπρῶν· Ἀνδροκλέα δὲ Κρατῖνος Σερίφοις (Σεριφίοις) φησὶ δοῦλον καὶ πτωχόν, ἐν δὲ Ὥραις ἠταιρηκότα ἄρα τὸν αὐτόν. Hinc comperimus Cratinum in Seriphiis hunc Androclem tanquam servum et mendicum exagitavisse. Commodissime autem Hesychius s. v. Διονυσοχρουροπυρώνην servavit versum corruptum illum quidem et satis difficilem, sed ita tamen comparatum, ut vestigia nominis Androclis perspici possint. Haec enim ibi leguntur: Διονυσοχρουροπυρώνην· (Cod. Venetus: Διονυσοχρουροπυρώνην·)

Κρατῖνος ἐν Σεριφίοις· Αἰσχρὸν Ἀνδροκλέα Διονυσοκουροπυρώνην. (Cod. Ven. αἰσχρῶν ἀνδροκλέων Διονυσοκουρώνων.) εἰσὶν (Cod. Ven. ἐπεὶ) οἱ φασὶν ἐν τῷ αὐτῷ πέντε κωμῳδεῖσθαι Αἰσχρόν, Ἀνδροκλέα, Διονύσιον, Κῦρον, Πυρώνην, (Cod. Ven. Πυρῶν) ἁμαρτάνοντες· οὐδεὶς γὰρ Ἀθηναίων ἀναγράφεται Κῦρος· δεῖ οὖν γράφειν Διονυσοκουροπυρώνην (Cod. Ven. Διονυσοκουροπυρώνων). τὸν γὰρ Διόνυσον κουρέα ὄντα κωμῳδεῖν· κουρεὺς δὲ ἦν πρὸς πάππου (Cod. Ven. πάππου) ὡς δηλοῖ ὁ τὰς Ἀταλάντας συνθείς. Ex docta hac Hesychii glossa satis superque apparet iam veteres grammaticos dissensisse inter se de hoc versu et constituendo et explicando. Mihi quidem Cratinus sic videtur scripsisse:

Αἰσχρῶν Ἀνδροκλέων, Διονυσιοκουροπυρώνων.

Ἀνδροκλεῖς poeta dixit homines improbos, ut virum illum popularem notaret, eosdem vocat αἰσχρούς, ut coniicio, propter vitam turpem et libidinosam: id enim Androcli vitio vertit Cratinus etiam in Horis, ut quidem refert Scholiasta ad versum Aristophanis, quem modo dixi: Ἐν δὲ Ὥραις ἡταιρηκότα ἄρα τὸν αὐτόν. Sed velim mihi explanari quid significet illud ἄρα, quod corruptum esse facile quilibet intelligit. Certam autem emendationem Tecum communicare possum, mi Schillere: scholiasta enim ille scripserat: Ἐν δὲ Ὥραις ἡταιρηκότα Ἀριστοφάνης τὸν αὐτόν. Non igitur Cratinus, sed Aristophanes in Horis hunc hominem exagitavit tanquam incestum. Non tamen negaverim Cratinum quoque notavisse Androclem istum in Horis, immo plane contendo, motus maxime his, quae leguntur apud Grammaticum in Bekkeri Anecdotis T. I. p. 394. 21: Ἀνδροκολωνοκλῆς· ἀντὶ τοῦ ἠλίθιος. Κρατῖνος γὰρ Ὥραις ἀντὶ τοῦ φάναι ἠλίθιον Ἐτεοκλέα, οὕτως ὑφ' ἓν καὶ διὰ μιᾶς λέξεως ἔφη, διὰ τὸ εἶναι ἐκ Κολωνοῦ. Iam vero in hac voce nec stultitiae nec Eteoclis ullum vestigium reperio: quae si labis est expers, potius referenda est ad hunc ipsum Androclem, quem Cratinus dixerit Ἀνδροκολωνοκλῆ (vel Ἀνδροκολονοκλέα) non propterea, quod Colono pago

oriundus fuerit, (nam Pitthensis fuit, ut docent Aristotelis verba, quibus supra usus sum,) sed quod in Colono, qui vicinus erat foro Athenieni, operam suam paupertate coactus mercede collocaverit: mercenarii enim ibi stabant, et ob id ipsum appellati sunt *Κολωνῖται*, ut cognoscimus ex Harpocratione p. 107. ed. Lips. *Κολωνίτας*· Ὑπερίδης ἐν τῷ πρὸς Ἀπελλαῖον περὶ τοῦ θησαυροῦ· τοὺς μισθωτοὺς Κολωνίτας ὠνόμαζον, ἐπειδὴ παρὰ τῷ Κολωνῷ εἱστήκεισαν, ὅς ἐστι πλησίον τῆς ἀγορᾶς, ἔνθα τὸ Ἡφαίστειον καὶ τὸ Εὐρυσάκειόν ἐστι. ἐκαλεῖτο δὲ ὁ Κολωνὸς οὗτος ἀγοραῖος· ἦν δὲ καὶ ἕτερος Κολωνὸς πρὸς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερόν, ὡς Ὑπερίδης ἐν τῷ κατ' Αὐτοκλέους· οὗτος δ' ἂν εἴη ὁ τῶν ἱππέων· Φερεκράτης ἐν Πετάλῃ·

Οὗτος πόθεν ἥκεις; Ἐς Κολωνὸν ᾠχόμην
Οὐ τὸν ἀγοραῖον, ἀλλὰ τὸν τῶν ἱππέων.

Cf. etiam Argumentum Sophoclis Oedipi Colonei et Hesychium et Photium s. v. *ὄψ' ἦλθες.*

Iam vero illi versui nihil inest eorum criminum, quae ut idem ille Scholiasta docet, Cratinus Seriphiis in Androclem coniecerat. Sed nisi prorsus mea me fallit coniectura, Cratini versum aliunde redintegrare nobis licet. Stephanus enim Byzantinus in v. *Δούλων πόλις* ex Cratini Seriphiis hos versus servavit:

Εἶτα Σάκας ἀφικνεῖ καὶ Σιδονίους καὶ Ἐρεμβούς,
Εἴς τε πόλιν δούλων, ἀνδρῶν νεοπλουτοπονήρων.

Iam ego censeo hos versus cum illo in unum esse coniungendos hoc modo: (sunt autem verba cuiusdam, fortasse Minervae, praecipientis Perseo et demonstrantis, quod iter insistendum sit:)

Εἶτα Σάκας ἀφικνεῖ καὶ Σιδονίους καὶ Ἐρεμβούς,
Εἴς τε πόλιν δούλων, ἀνδρῶν νεοπλουτοπονήρων,
Αἰσχρῶν Ἀνδροκλέων, Διονυσιοκουροπυρώνων.

Ita is sensus inerit his versibus, qui requiritur, ut concinant cum iis, quae Aristophanis interpres refert. Nam Cratinus cum incolas illius urbis dicit Androcles, hoc est, Androclis simillimos esse, simul ipsum Androclem tanquam *δοῦλον* et *ἄνδρα νεοπλουτοπόνηρον* notat. Servum

autem propterea dicere videtur, quia ignobili fuit origine. Fortasse, si coniecturam periclitari licet, pater eius, origine peregrinus, iura civis Attici usurpaverat et propterea in servitutem publicam fuerat addictus, quo de genere poenae infra quaedam disseram. Nam ipse quidem Androcles Pitthensium fuit pago adscriptus, ut patet ex Aristotelis verbis, quae supra attuli. Servorum autem urbem alii quoque comici poetae commemoraverunt. Hesychius: *Δούλων πόλις· Εὔπολις ἐν Μαρικᾷ· κώμην γὰρ λέγει, Δούλων πόλιν· ἔστι δὲ ἐν Κρήτῃ καὶ ἐν Λιβύῃ.* ubi recte, ut opinor, statuunt legendum esse *Εὔπολις ἐν Μαρικᾷ λέγει δούλων πόλιν* vel potius *δούλων κώμην*: dixerat is fortasse Hyperbolum ex illa *δούλων κώμῃ* genus ducere. Et Hyperboli quidem patrem publicam servitutem servivisse cognoscimus ex Andocidis verbis, quae servavit vetus interpres Aristophanis ad Vesp. v. 1001: *Περὶ Ὑπερβόλου λέγειν αἰσχύνομαι, οὗ ὁ μὲν πατὴρ ἐστιγμένος ἔτι καὶ νῦν ἐν τῷ ἀργυροκοπείῳ δουλεύει τῷ δημοσίῳ, ὁ δὲ ξένος ὢν καὶ βάρβαρος λυχνοποιεῖ.* Huc adde Anaxandridem, qui apud Athenaeum L. VI. p. 263. B. haec dicit in Anchise:

Οὐκ ἔστι δούλων, ὦ 'γαθ', οὐδαμοῦ πόλις,
Τύχη δὲ πάντα μεταφέρει τὰ σώματα·
Πολλοὶ δὲ νῦν μέν εἰσιν οὐκ ἐλεύθεροι,
Εἰς αὔριον δὲ Σουνιεῖς, εἶτ' εἰς τρίτην
'Αγορᾷ κέχρηνται· τὸν γὰρ οἴακα στρέφει
Δαίμων ἑκάστῳ.

Ubi fortasse scribendum est *τάχ' εἰς τρίτην 'Αγορᾷ κέχρηνται*, siquidem Photius tradit p. 522, 2: *Τάχα· ἀντὶ τοῦ ἔπειτα· οὕτως 'Αναξανδρίδης.* Sed haec fateor incerta.

Cratinus autem cum *νεοπλουτοπόνηρον* vocat, satis superque indicat Androclem antea fuisse pauperem et paene ad mendicitatem redactum, sed malis artibus divitias sibi comparavisse: eoque nomine eum notaverat Teleclides, qui eum sectorem zonarium vocat, ut docet interpres Aristophanis eo loco, quem iam saepius memoravi: *Τηλεκλείδης δὲ καὶ φραντίδης βαλλαντόμον*

(scribe *βαλαντιητόμον*). Pro his corruptissimis verb in codice Veneto legitur *Τηλεκλείδης δὲ ἐν τοῖς δυς.* und Guilielmus Dindorfius ingeniose coniecit legendum es *Ἡσιόδοις*: nisi forte alius cuiusdam ignotae comoedis nomen obscuratum latet, nam de sex fabulis, quos T leclidem docuisse perhibent, quinque tantum nobis i notuerunt. Improbissimum autem calumniatorem fuis Androclem, id demonstrabo etiam hac Hesychii gloss *Ἀπ' αἰγείρων· Ἀνδροκλέα τῶν ἀπ' αἰγείρων· ἀντὶ τοῦ συκ φαντῶν. ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ αἰγείρου τὰ πινάκ ἐξῆπτον τουτέστιν ἐξήρτων οἱ ἔσχατοι.* Dixerat igit nescio qui comicus poeta:

Ἀνδροκλέα τὸν ἀπ' αἰγείρων.

ἀντὶ τοῦ συκοφάντην. Sic enim corrigo: in cod. Ve *συκοφαντεῖν* legitur. Quod si grammatici recte interpre tati sunt hunc versum, calumniatores, qui ultimum te nuerint locum nec propius accedere potuerint, accusatio nis libellos suspenderint arboribus: rectene illi gramma tici statuerint an secus, nunc non quaeram: nihil alia certe novi, quod istum morem Athenis fuisse conproba ret, quamquam res a veri similitudinis specie prorsu non abhorret. Non tamen celabo, amice carissime aliam quandam interpretationem illius versiculi mih iamdudum in mentem venisse: coniicio enim comicum illum propterea Androclem dixisse *τὸν ἀπ' αἰγείρων* quia fuerit pauper et ob id ipsum coactus ultima cave sedere in ludis spectandis: ignominiosum autem erat, u fieri solet, illo loco spectare *); sedes enim erant remo

---

*) In ultimum locum theatri etiam peregrini, quos Atheniens sedulo a civibus segregare studebant, relegati esse videntu cuius moris pertenuis quidem et subobscura, sed aliqua tame memoria in Alexidis versibus servata est, qui leguntur apu Pollucem L. IX. 44: *Καὶ θεάτρου μέρος πρὸς τοῖς προειρημένο κερκίδα, ὡς ἔστιν εὑρεῖν ἐν Ἀλέξιδος Γυναικοκρατίᾳ·*

Ἐνταῦθα περὶ τὴν ἐσχάτην δεῖ κερκίδα
Ὑμᾶς καθιζούσας θεωρεῖν, ὡς ξένας.

Quamquam huic loco non nimis est tribuendum, quia et i

tae et ob id ipsum viles: ut cognoscimus ex Hesychii testimonio: Θέα παρ' αἰγείρῳ· τόπος αἴγειρον ἔχων, ὅθεν ἐθεώρουν· εὐτελὴς δὲ ἐδόκει ἡ ἐντεῦθεν θεωρία· μακρόθεν γὰρ ἦν, καὶ εὐώνου ὁ τόπος ἐπωλεῖτο. Idem in v. Αἰγείρου θέα· αἴγειρος ἦν Ἀθήνησιν πλησίον τοῦ ἱεροῦ, ἔνθα πρὶν γενέσθαι θέατρον, τὰ ἴκρια ἐπήγνυον. et in v. Παρ' αἰγείρου θέα· Ἐρατοσθένης φησὶ, ὅτι πλησίον αἰγείρου τινὸς θέα· αἴγειρος δὲ ἐστὶ φυτοῦ εἶδος, ἐγγὺς τῶν ἰκρίων· ἕως οὖν τούτου τοῦ φυτοῦ ἐξετείνετο καὶ κατεσκευάζετο τὰ ἰκρία, ἅ ἐστιν ὀρθὰ ξύλα, ἔχοντα σανίδας προςδεδεμένας, οἷον βαθμοὺς, ἐφ' οἷς ἐκαθέζοντο, πρὸ τοῦ κατασκευασθῆναι τὸ θέατρον. Huc adde Photium, qui p. 81. 16 similia refert: Θέαν παρ' αἴγειρον· τὴν πόρρωθεν λέγουσιν· αἴγειρος γὰρ ἦν τῶν ἰκρίων πλησίον. Horum similia tradit grammaticus in Bekkeri anecdotis T. I. p. 419, 15: Ἀπ' αἰγείρου θέα καὶ παρ' αἴγειρον· ἡ ἀπὸ τῶν ἐσχάτων· αἴγειρος γὰρ ἐπάνω ἦν τοῦ θεάτρου, ἀφ' ἧς οἱ μὴ ἔχοντες τόπον ἐθεώρουν. et p. 354, 25: Αἰγείρου θέα καὶ ἡ παρ' αἴγειρον θέα· Ἀθήνησιν αἴγειρος ἦν, ἧς πλησίον τὰ ἰκρία ἐπήγνυντο εἰς τὴν θέαν πρὸ τοῦ θέατρον γενέσθαι. οὕτω Κρατῖνος. Neque improbabilis videtur suspicio, istum versiculum

Ἀνδροκλέα τὸν ἀπ' αἰγείρων,

ex Cratini aliqua fabula petitum esse. Quamquam autem omnes illi grammatici perhibent illo tempore has arbores fuisse, quo nondum theatrum exstructum erat, quod factum est Olympiade LXX (huius enim Olympiadis anno primo collapsa erant tabulata, ut tradit Suidas in v. Πρατίνας· ἀντηγωνίζετο δὲ Αἰσχύλῳ τε καὶ Χοιρίλῳ ἐπὶ τῆς ἑβδομηκοστῆς Ὀλυμπιάδος καὶ πρῶτος ἔγραψε Σατύρους. Ἐπιδεικνυμένου δὲ τούτου συνέβη τὰ ἰκρία, ἐφ' ὧν ἑστήκεσαν οἱ θεαταὶ, πεσεῖν καὶ ἐκ τούτου θέατρον ᾠκοδομήθη Ἀθηναίοις. Cf. Hermanni Opuscula T. II. p.

terpretationis satis est ambiguae, et nescimus quid comicus poeta finxerit, quidve e vero repraesentaverit.

151 seqq.) et quamquam ante illud tempus neque Androcles a quoquam comico potuit notari, neque Cratinus, si hunc istius versiculi auctorem esse vere auguratus sum, fabulas docuisse videtur, illam tamen appellationem etiam postea remotissimo theatri loco mansisse credo, sicut etiam tabulatorum nomen, quamvis firmiore theatro exstructo, servabatur, ut docent illi versus Cratini apud Hephaestionem p. 84:

Χαῖρ', ὦ μέγ' ἀχρειογέλως ὅμιλε, ταῖς ἐπίβδαις,
Τῆς ἡμετέρας σοφίης κρίτης ἄριστε πάντων·
Εὐδαίμον' ἔτικτέ σε μήτηρ ἰκρίων ψόφησις.

Adde Aristoph. in Thesmoph. vers. 396. Hoc tamen video meae interpretationi iure opponi posse, quod tabulata illa antiquitus non fuerunt in eo loco, ubi postea theatrum, sed potius subito exstruebantur in foro, cum usus esset: si vera tradit Photius p. 106, 3: *Ἴκρια τὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ· ἀφ' ὧν ἐθεῶντο τοὺς Διονυσιακοὺς ἀγῶνας πρὶν ἢ κατασκευασθῆναι τὸ ἐν Διονύσου θέατρον.* Tum igitur extrema tabulata sane contigua fuerint illis ipsis arboribus, in quibus calumniatores accusationis libellos suspendisse tradunt, neque satis apte cadere potuerit haec appellatio etiam in extremum locum firmioris theatri, quod postea alio loco exstructum est.

Sed age cavendum est, ne labar longius: nimis enim diu iam moratus sum Tuam patientiam, amice carissime, quem credo dudum cupivisse, ut oratio liberius per ambages vagata ad propositum reflectatur: nihil enim vel certe non multum haec ad Andocidem: sed enim aliquid certe conferent ad oratoris verba illustranda: studui enim collectis iis, quae vetustas nobis non invidit, memoriam Androclis renovare, ut quod fuerit eius ingenium, mores, conditio aliqua certe ex parte possit perspici. Possum plura eiusdem generis Tecum communicare de aliis viris, quorum hac in oratione fit mentio, quorumque memoria plerumque est obscurata, sed uno exemplo defungi malui, ut ostenderem, quo modo in hoc genere quaestionis versari soleam.

Inter nobilissima monumenta antiquitatis, quae nobis servata sunt, iure meritoque mihi videor referre Patroclidis illud plebiscitum, quod legitur in hac oratione de a paragrapho 77 usque ad 80. Inprimis autem magna difficultate laborare visa sunt viris doctis haec verba: *Καὶ ὅσα ὀνόματα τῶν τετρακοσίων τινὸς ἐγγέγραπται ἢ ἄλλο τι περὶ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πραχθέντων ἐστί που γεγραμμένον, πλὴν ὁπόσα ἐν στήλαις γέγραπται τῶν μὴ ἐνθάδε μεινάντων ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου ἢ τῶν Ἐφετῶν ἢ ἐκ Πρυτανείου ἢ Δελφινίου ἐδικάσθη ἢ ὑπὸ τῶν βασιλέων ἢ ἐπὶ φόνῳ τις ἐστι φυγὴ ἢ θάνατος κατεγνώσθη ἢ σφαγεῦσιν ἢ τυράννοις.* Tu quidem, amicissime Schillere, ita studuisti removere illam difficultatem, ut Luzacii coniecturam reciperes, qui censuit deleto ἢ scribendum esse ἐδικάσθη ὑπὸ τῶν βασιλέων. Sed pace Tua dixerim, secus mihi statuisse videris, quamquam haec coniectura facilis ea quidem non tamen vera, etiam aliis viris doctis, sagacissimis antiquitatis perscrutatoribus, probata est. Nam quod Tu dicis ὑπὸ βασιλέων significare *regum praesidio*, id in hunc certe non cadit locum, quia nimis ambigue dictum esset: legis autem formulae praeter ceteras debent esse certae et ab omni ambiguitate alienae. Deinde inutile quid et supervacuum esset, si hoc adiiceretur *regis sacrorum praesidio illos in iudiciis damnatos esse:* in legibus enim quam maxime verborum sententiarumque brevitatem requirimus, ne quid dicatur, quod a proposito abhorreat. Longe quidem gravissimum documentum huius emendationis crediderís Solonis legem esse, cuius summam Plutarchus memoriae prodidit in vita Solonis c. 19: *Ἀτίμων ὅσοι ἄτιμοι ἦσαν πρὶν ἢ Σόλωνα ἄρξαι, ἐπιτίμους εἶναι, πλὴν ὅσοι ἐξ Ἀρείου πάγου ἢ ὅσοι ἐκ τῶν Ἐφετῶν ἢ ἐκ Πρυτανείου καταδικασθέντες ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐπὶ φόνῳ ἢ σφαγαῖσιν ἢ ἐπὶ τυραννίδι ἔφυγον, ὅτε θεσμὸς ἐφάνη ὅδε.* Sed multo potius in hoc Plutarchi loco scribendum est: ἢ ὑπὸ βασιλέων, vocula enim illa ἢ facillimo negotio potuit evanescere: ad

Solonis autem legem Patroclidis plebiscitum conformatum est.

Iam vero refellendum est illud argumentum, quod Te maxime induxit ad locum Andocidis aliter constituendum, atque debebas. Negas enim regibus sacrorum licuisse sententiam ferre de reis, cum causas tantum in forum induxerint. Constat sane Dracontam et postea alios legislatores ut reliquorum archontum ita inprimis regis potestatem iudicialem infregisse: at potestas illa iis non prorsus est ademta, sed tantum magna ex parte imminuta. Et ipsos Archontes per se exercuisse iudicia satis patet ex iis, quae dicit Pollux L. VIII. 62: *Ἔφεσις δέ ἐστιν ὅταν τις ἀπὸ διαιτητῶν ἢ ἀρχόντων ἢ δημοτῶν ἐπὶ δικαστὴν ἐφῇ, ἢ ἀπὸ βουλῆς ἐπὶ δῆμον ἢ ἀπὸ δήμου ἐπὶ δικαστήριον ἢ ἀπὸ δικαστῶν ἐπὶ ξενικὸν δικαστήριον.* Cognoscimus enim ex his verbis satis luculenter archontibus quoque licuisse sententias ferre de reis, siquidem licuerit ad iudicium provocare, si cui archontum sententia illegitima fuerit visa. Neque vero Pollux de antiquioribus, sed potius de posterioribus temporibus loquitur. Quamquam non me latet haec crimina, quae Pollux intellexisse videtur, leviora maxima ex parte fuisse, ut posset arbitrio archontum res componi, nec opus esset forensi actione. Videtur enim archontum opera maxime ea in re posita fuisse, ut inter litigantes gratiam reconciliarent: sin his displicuerit magistratuum sententia, tum licuit ad tribunal provocare. Sed sunt alia eaque graviora argumenta. Tum enim potissimum licuit archontibus causa delata statim iudicium exercere, cum et reus in ipso peccati momento deprehensus, et vero peccatum ita comparatum esset, ut certum poenae genus lege constitutum fuerit. Iam vero coniectura etiam assequi nobis licet, quibus in criminibus reges sacrorum indicta causa poenam exegerint a reis. Videntur enim tum potissimum non adhibito aliquo iudicio poenas sumsisse, si quis rediisset, qui propter caedem commissam aut fuga se subduxerat poenae capitali, aut in exilium

erat expulsus: hi igitur, qui in patriam redierant invitis legibus, a magistratibus continuo morte multabantur, cum nomina delata essent. Pollux quidem Libro VIII. 86 docere videtur, cunctos archontes iudicium tulisse de iis, qui contra leges redierint in patriam: dicit enim de his: *Καὶ κοινῇ μὲν ἔχουσιν ἐξουσίαν θανάτου, ἐάν τις κατίῃ ὅπου μὴ ἔξεστιν.* Mihi tamen longe verisimilius videtur, quemque reum, qui invitis legibus rediisset ab eo archonte ob id punitum esse, a quo antea ei exilium irrogatum fuisset. Alio loco (VIII, 49.) dicit Pollux *ἔνδειξιν*, haec enim actio iis intendi solebat, qui contra leges redierant in patriam, delatam esse ad archontem, eponymum credo: dicit enim: *Ἔνδειξις δὲ ἦν πρὸς τὸν ἄρχοντα ὁμολογουμένου ἀδικήματος οὐ κρίσεως, ἀλλὰ τιμωρίας δεομένου· ὁ δὲ ἐνδεικνύμενος ἐν γραμματείῳ πρὸς τὸν ἄρχοντα τὴν ἔνδειξιν ἀποφέρει, ἵνα ὑπεύθυνος ᾖ τῆς ψευδοῦς ἐνδείξεως· καὶ αὕτη μὲν γίγνεται περὶ τῶν οὐ παρόντων· ἡ δὲ ἀπαγωγή, ὅταν τις, ὃν ἔστιν ἐνδείξασθαι μὴ παρόντα, τοῦτον παρόντα ἐπ' αὐτοφώρῳ λαβὼν ἀπάγῃ· ὁ δὲ κίνδυνος ἐν χιλίαις. μάλιστα δὲ τοὺς ὀφείλοντας τῷ δημοσίῳ ἐνεδείκνυον ἢ τοὺς κατιόντας ὅποι μὴ ἔξεστιν ἢ τοὺς ἀνδροφόνους.* Iam vero ii, qui caede aliqua perpetrata ex exilio reversi erant in patriam, non tam ad archontis enonymi, quam ad regis sacrorum tribunal pertinuisse mihi videntur. Nam antea quoque, cum caedem aliquam perpetravissent, et ad eum causa illa fuerat delata et sub eius praesidio diiudicata. Iam vero cum illi se rursus fuga poenae subduxissent, reges, non alios magistratus eos omnibus honoribus privavisse et nomina eorum pilis lapideis insculpenda curavisse arbitror. Iure igitur Patroclides in illa lege *ἢ ὑπὸ τῶν βασιλέων* dixit.

Porro Tu miratus es, quo iure Prytaneum hoc loco commemorari potuerit, cum in eo tantum de rebus inanimatis, quae aliquem occiderint, iudicium latum esse dicatur. At vero ego credo latius patuisse auctoritatem illius fori, ita ut hoc quoque in certis quibusdam causis sen-

tentias tulerit de hominibus. Atque suspicio haec confirmari videtur eo, quod etiam ternae quaestiones illae, quae instituebantur per tres continuos menses, antequam de caede aliqua ipsum iudicium ferretur, a iudicibus in Prytaneo institutae esse videntur, quod coniicio ex testimonio Photii p. 452. 20: *Προδικασία· οἱ τὰς ἐπὶ φόνῳ δίκας ἐγκαλούμενοι ἐν Πρυτανείῳ πρὸ τῆς δίκης διατελοῦσιν ἐπὶ τρεῖς μῆνας, ἐν οἷς ἐξ ἑκατέρου μέρους λόγοι προάγονται. τοῦτο φασὶ προδικασίαν.* Has quaestiones commemorat Antipho in oratione, quae inscripta est *περὶ τοῦ χορευτοῦ*, et videtur eas tribuere ipsi regi: dicit enim §. 42: *Ἔδει μὲν τὸν βασιλέα, ἐπειδὴ ἀπεγράψατο, τρεῖς προδικασίας ποιῆσαι, ἐν τρισὶ μησί, τὴν δίκην δ' εἰσάγειν τετάρτῳ μηνί, ὥσπερ νυνί. τῆς δ' ἀρχῆς αὐτῷ λοιποὶ δύο μῆνες ἦσαν, Θαργηλιὼν καὶ Σκιῤῥοφοριών, καὶ οὔτ' εἰσάγειν δήπου οἷός τ' ἦν ἐφ' ἑαυτοῦ, οὔτε παραδοῦναι φόνου ἔξεστιν οὐδὲ παρέδωκεν οὐδεὶς πώποτε βασιλεὺς ἐν τῇ γῇ ταύτῃ.* Sed nihil obstat quominus statuamus breviter Antiphontem dixisse, regem has quaestiones exercere, quae eo praeside a iudicibus in Prytaneo instituerentur. Et hae quidem quaestiones sapienter relictae fuerint Prytaneo, non alii cuidam foro, in quo de causis capitalibus iudicium ferebatur: nam antequam illae quaestiones institutae erant, saepissime ne id quidem potuit decerni, cuinam iudicio reus committendus esset. Quis enim potuerit semper antea divinari, utrum causa ad Areopagum an ad iudicium prope Palladium pertineret? Fortasse autem, si licet coniecturam periclitari, causae erant quaedam, quae absolutis ternis illis quaestionibus non ad aliud forum deferrentur, sed statim in ipso Prytaneo decernerentur. Quae si ita sunt, etiam Prytaneum hoc loco potuerit commemorari. Sed hae sunt coniecturae incertae atque dubiae: et valde laetabor, si vel Tu vel alii meliora et certiora his in medium proferant: nolui tamen Te celare suspiciones meas: nam hanc demum familiaritatem esse olim arbitrabamur, si omnia, laeta atque tristia, ioiosa et seria, certa pariter atque dubia communicarentur.

Non possum Tecum, amice carissime, consentire, qui in eiusdem orationis paragrapho 82 omnia integra esse censuisti. Leguntur autem ibi haec: *Ἐπειδὴ δὲ βουλήν τε ἀπεκληρώσατε νομοθέτας τε εἵλεσθε, εὕρισκον τῶν νόμων τῶν τε Σόλωνος καὶ τῶν Δράκοντος πολλοὺς ὄντας, οἷς πολλοὶ τῶν πολιτῶν ἔνοχοι ἦσαν τῶν πρότερον ἕνεκα γιγνομένων, ἐκκλησίαν ποιήσαντες ἐβουλεύσασθε περὶ αὐτῶν.* At vero haec oratio hiulca est et parum apte coagmentata. Suspicor scribendum esse: *Ἐπειδὴ δὲ βουλήν τε ἀπεκληρώσατε νομοθέτας τε εἵλεσθε (εὕρισκον γάρ τῶν νόμων τῶν τε Σόλωνος καὶ τῶν Δράκοντος πολλοὺς ὄντας, οἷς πολλοὶ τῶν πολιτῶν ἔνοχοι ἦσαν τῶν πρότερον ἕνεκα γιγνομένων,) ἐκκλησίαν ποιήσαντες ἐβουλεύσασθε περὶ αὐτῶν καὶ ἐψηφίσασθε δοκιμάσαντας πάντας τοὺς νόμους εἶτ' ἀναγράψαι ἐν τῇ στοᾷ τούτους τῶν νόμων οἳ ἂν δοκιμασθῶσιν.* Neque enim *δοκιμάσαντες* ferendum esse arbitror, sed potius corrigo *δοκιμάσαντας*, quod ex more Graecorum usitatissimo indefinite dictum est, ita tamen ut ad nomothetas referatur: horum enim erat leges antiquas recognoscere, et recognitas in albo proponere, ut satis superque ipsa plebisciti, cuius auctor fuit Tisamenus, declarant verba: *Ὁπόσων δ' ἂν προσδέῃ, οἱ δέκα ᾑρημένοι νομοθέται ὑπὸ τῆς βουλῆς ἀναγράφοντες ἐν σανίσιν ἐκτιθέντων πρὸς τοὺς ἐπωνύμους σκοπεῖν τῷ βουλομένῳ, καὶ παραδιδόντων ταῖς ἀρχαῖς ἐν τῷδε τῷ μηνί· τοὺς δὲ παραδιδομένους νόμους δοκιμασάτω πρότερον ἡ βουλὴ καὶ οἱ νομοθέται οἱ πεντακόσιοι, οὓς οἱ δημόται εἵλοντο, ἐπειδὴ ὀμωμόκασιν.* Scripsi *οἱ δέκα ᾑρημένοι ὑπὸ τῆς β. ν.* quod Sluiterus quoque coniectura assecutus est: numerus enim denarius est veri simillimus, ita ut ex quavis tribu unus sit electus. Atque infra quoque §. 89: *ὁπότ' οὖν ἔδοξεν ὑμῖν δοκιμάσαι μὲν τοὺς νόμους, δοκιμάσαντες δὲ ἀναγράψαι*, restituendum puto *δοκιμάσαντας*; idque ipsum suppeditat codex optimus A. — Iam vero quaeres quaenam porticus intelligenda sit, ubi inscribendas leges istas recognitas populus censuerit: (praeteriens moneo haec quoque verba plebisciti

illius: τοὺς δὲ κυρουμένους τῶν νόμων ἀναγράφειν εἰς τὸν τοῖχον, ἵναπερ πρότερον ἀναγράφησαν σκοπεῖν τῷ βουλομένῳ referenda esse ad illam ipsam porticum.) Quamquam plures fuerunt Athenis porticus, non tamen dubito, quin hoc ad *regiam* pertineat. Haec enim porticus erat eo loco sita, quo nullus potuit accommodatior esse legibus publicandis. Pausanias enim satis luculenter docet, porticum regiam, curiam, et statuas duodecim heroum in vicinia sitas fuisse: et illam quidem porticum commemorat L. I. c. 3, 1: *Πρώτη δέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ καλουμένη στοὰ βασίλειος, ἔνθα καθίζει βασιλεὺς ἐνιαυσιαίαν ἄρχων ἀρχήν, καλουμένην βασιλείαν.* Cum deinceps statuas atque imagines enumeravisset, quibus et haec et Iovis Liberatoris porticus decorata fuit, ita narrationem continuat §. 4: *ᾠκοδόμηται δὲ καὶ μητρὸς θεῶν ἱερόν, ἣν Φειδίας εἰργάσατο, καὶ πλησίον τῶν πεντακοσίων καλουμένων βουλευτήριον* *), *οἳ βουλεύουσιν ἐνιαυτὸν Ἀθηναίοις.* et capite 5. §. 1 sic pergit: *Τοῦ βουλευτηρίου τῶν πεντακοσίων πλησίον θόλος ἐστι καλουμένη καὶ θύουσί τε ἐνταῦθα οἱ πρυτάνεις καί τινα καὶ ἀργίρου πεποιημένα ἐστὶν ἀγάλματα οὐ μεγάλα. Ἀνωτέρω δὲ ἀνδριάντες ἑστήκασιν ἡρώων, ἀφ' ὧν Ἀθηναίοις ὕστερον τὰ ὀνόματα ἔσχον αἱ φυλαί. — τῶν δὲ ἐπωνύμων, καλοῦσι γὰρ οὕτω σφᾶς, ἔστι μὲν Ἱπποθόων κτέ.* Erat igitur haec porticus vicina curiae Quingentorum et metroo, ubi omnia acta publica servabantur, et eadem vicina fuit statuis duodecim illorum heroum, prope quas leges per aliquod tempus in albo scriptae publice proponebantur. Gravius illud est documentum, quod Harpocratio in voce *Κύρβεις* et Photius p. 189. 19 ex Aristotele commemorant, *κύρβεις* illos collocatos esse in regia porticu: *Ἀριστοτέλης δέ φησιν ἐν τῇ Ἀθηναίων πολι-*

*) Etiam Aeschines in oratione in Ctesiphontem docet vicina fuisse curiam et metroum; dicit enim §. 187: *Ἐν τοίνυν τῷ Μητρῴῳ παρὰ τὸ βουλευτήριον, ἣν ἔδοτε δωρεὰν τοῖς ἀπὸ Φυλῆς φεύγοντα τὸν δῆμον καταγαγοῦσιν, ἔστιν ἰδεῖν.*

τείᾳ· Ἀναγράψαντες δὲ τοὺς νόμους εἰς τοὺς κύρβεις ἔστησαν ἐν τῇ στοᾷ τῇ βασιλίδι. Axones autem idem Harpocratio dicit p. 21. ed. Lips. in Prytaneo servatos esse: Διασώζονται δὲ ἐν τῷ πρυτανείῳ, γεγραμμένοι καθ' ἅπαντα τὰ μέρη. Antiquitus et ἄξονες et κύρβεις videntur in arce servati fuisse, sed Ephialtes eos suo loco movit, ut docent Anaximene auctore Harpocratio p. 132. et Photius p. 324. 28: ἢ ἐπεί φησι τοὺς ἄξονας καὶ τοὺς κύρβεις ἄνωθεν ἐκ τῆς ἀκροπόλεως εἰς τὸ βουλευτήριον καὶ τὴν ἀγορὰν μετέστησεν Ἐφιάλτης, ὥς φησιν Ἀναξιμένης ἐν Φιλιππικῷ.

Neque longe videtur Areopagus abfuisse ab illa porticu: atque etiam Areopagitae nonnunquam in illam convenerunt ad iudicia exercenda, ut cognoscimus ex Demosthene orat. in Aristogit. I, 23: τὸ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν, ὅταν ἐν τῇ βασιλείῳ στοᾷ καθεζομένη περισχοινίσηται κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἐφ' ἑαυτῆς εἶναι καὶ ἅπαντας ἐκποδὼν ἀποχωρεῖν. Atque Areopagitis commissa erat cura harum ipsarum legum, ut cognoscimus ex Andocide §. 84: Ἐπειδὰν δὲ τεθῶσιν οἱ νόμοι, ἐπιμελείσθω ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου τῶν νόμων, ὅπως ἂν αἱ ἀρχαὶ τοῖς κειμένοις νόμοις χρῶνται. Consentaneum igitur est has leges non ita procul a iudicii illius sede fuisse promulgatas. Omnino autem ubi ἡ στοὰ simpliciter dicitur, potissimum de regia cogitandum videtur, sicut in illis Hyperidis ex oratione adversus Patroclem, quae leguntur apud Cosmam Indicopleusten (apud Villoisonum ad Sturzii Empedoclem T. I. p. XLIX.): Οἱ δὲ ἐννέα ἄρχοντες εἱστιῶντο ἐν τῇ στοᾷ, φραξάμενοι τὸ μέρος αὐτῆς πυλαίᾳ. Nam alias quoque in eandem porticum convenire solebant novem archontes. Hinc etiam iureiurando ibidem obstringebatur, ut docet Pollux L. VIII. 86: Ὤμνυον δὲ οὗτοι πρὸς τῇ βασιλείῳ στοᾷ ἐπὶ τοῦ λίθου ἐφ' οὗ τὰ τόμια, φυλάξειν τοὺς νόμους καὶ μὴ δωροδοκήσειν ἢ χρυσοῦν ἀνδριάντα ἀποτῖσαι.

Possum alia quoque in medium proferre et de hac et de aliis Andocidis, cuius feruntur, orationibus: sed de

his alias fortasse aptior erit disserendi locus: sentio enim orationem vel sic iam latius evagatam esse. Verum ne fidem, quam supra dedi, migravisse videar, pauca quaedam subiungam, quae ad Lysiam pertinent.

De illo quidem Lysiae loco, qui est in oratione de bonis Aristophanis §. 15: *Ἀλλὰ τὴν μὲν Φιλομήλῳ τῷ Παιανιεῖ, ὃν οἱ πολλοὶ βελτίονα ἡγοῦνται εἶναι ἢ πλουσιώτερον, τὴν δὲ πένητι γενομένῳ οὐ διὰ κακίαν ἀδελφιδῷ δὲ Φαίδρῳ ὄντι Μυῤῥινουσίῳ ἐπιδοὺς τετταράκοντα μνᾶς καὶ Ἀριστοφάνει τὸ ἴσον*, eadem mihi et Tibi est sententia: prorsus enim non dubito, quin haec de Phaedro Socratis familiari sint intelligenda: nam et pagus convenit, si quidem Plato Phaedrum illum philosophum dicat Myrrhinusium esse non solum in Symposio p. 177. E: *Ἀλλὰ μὴν ἔφη, φάναι ὑπολαβόντα Φαῖδρον τὸν Μυῤῥινούσιον*, ubi Scholiasta *Μυῤῥινοῦς δῆμος Αἰγηΐδος, ἀφ' ἧς ὁ Φαῖδρος*; sed etiam in Phaedro p. 244. A: *Ὡς ὁ μὲν πρότερος ἦν λόγος Φαίδρου τοῦ Πυθοκλέους Μυῤῥινουσίου ἀνδρός.* Sed possit hoc tamen ambiguum videri, siquidem non abhorreat a verisimilitudine, plures Phaedros eodem pago oriundos illo tempore fuisse. At vero gravioris multo momenti est, quod Lysias dicit Phaedrum pauperem factum esse ex divite, non sua quidem culpa, quod addidit ut a criminibus malevolorum illum defenderet. Eo autem magis a Lysia Phaedrus excusari debebat, quoniam ille Lysiae et familiaritate et disciplina usus erat. Qui quantopere illum oratorem admiratus sit, documento est Platonis dialogus, qui inscribitur Phaedrus. Quamquam enim philosophus ille plurima finxit, quaedam tamen quasi vestigia veritatis ubique possumus deprehendere, si diligentius in rem inquiramus. Graviter autem castigandus est illorum error, qui censuerunt alium quendam Lysiam, diversum ab oratore, significari in isto Platonis libello: quos satis superque redarguit vel ille locus in eo dialogo, ubi frater Lysiae Polemarchus commemoratur, p. 257. B: *Λυσίαν τὸν τοῦ λόγου πατέρα αἰτιώμενος παῦε τῶν τοιούτων*

λόγων, ἐπὶ φιλοσοφίαν δέ, ὥσπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Πολέμαρχος τέτραπται, τρέψον. Atque ipse Phaedrus ab Alexide in cognomine fabula inducitur confitens se paupertate ad philosophiae studium adductum esse: verba illa servavit Athenaeus L. XIII. p. 562. A: *Τούτων λεχθέντων ὁ Πλούταρχος ἀπεμνημόνευσε τῶν ἐκ Φαίδρου Ἀλέξιδος·*

Πορευομένῳ δ' ἐκ Πειραιῶς ὑπὸ τῶν κακῶν
Καὶ τῆς ἀπορίας φιλοσοφεῖν ἐπῆλθέ μοι.
Καί μοι δοκοῦσιν ἀγνοεῖν οἱ ζωγράφοι
Τὸν Ἔρωτα, συντομώτατον δ' εἰπεῖν, ὅσοι
Τοῦ δαίμονος τούτου ποιοῦσιν εἰκόνας.
Ἔστιν γὰρ οὐδὲ θῆλυς οὐδ' ἄῤῥην, πάλιν
Οὔτε θεός, οὔτ' ἄνθρωπος, οὔτ' ἀβέλτερος.
Οὔτ' αὖθις ἔμφρων, ἀλλὰ συνενηνεγμένος
Πανταχόθεν, ἑνὶ τύπῳ τε πόλλ' εἴδη φέρων.
Ἡ τόλμα μὲν γὰρ ἀνδρός, ἡ δὲ δειλία
Γυναικός, ἡ δ' ἄνοια μανίας, ὁ δὲ λόγος
Φρονοῦντος, ἡ σφοδρότης δὲ θηρός, ὁ δὲ πόνος
Ἀδάμαντος, ἡ φιλοτιμία δὲ δαίμονος.
Καὶ ταῦτ' ἐγὼ μὰ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ θεοὺς
Οὐκ οἶδ' ὅ τι ἐστίν, ἀλλ' ὅμως ἔχει γέ τι
Τοιοῦτον, ἐγγύς τ' εἰμὶ τοὐνόματος φράσαι.

Sic enim ultimus versus redintegrandus esse videtur. Haec autem verba apud Alexidem ipsum Phaedrum dicere etiam eo confirmatur, quod Plato in Symposio Socratem, cuius familiaritate Phaedrus utebatur, simillime de Amore disputantem inducit: ibi enim Socrates (p. 203. C.) a Diotima dicit se de natura huius dei edoctum esse: compares inprimis ista: *Ἅτε οὖν Πόρου καὶ Πενίας υἱὸς ὢν ὁ Ἔρως ἐν τοιαύτῃ τύχῃ καθέστηκε· πρῶτον μὲν πένης ἀεί ἐστι καὶ πολλοῦ δεῖ ἁπαλός τε καὶ καλός, οἷον οἱ πολλοὶ οἴονται, ἀλλὰ σκληρὸς καὶ αὐχμηρὸς καὶ ἀνυπόδητος καὶ ἄοικος, χαμαιπετὴς ἀεὶ ὢν καὶ ἄστρωτος, ἐπὶ θύραις καὶ ἐν ὁδοῖς ὑπαίθριος κοιμώμενος, τὴν τῆς μητρὸς φύσιν ἔχων, ἀεὶ ἐνδείᾳ ξύνοικος· κατὰ δὲ αὖ τὸν πατέρα ἐπίβουλός ἐστι τοῖς καλοῖς καὶ τοῖς ἀγαθοῖς, ἀνδρεῖος ὢν καὶ*

ἴτης καὶ σύντονος, θηρευτὴς δεινός, ἀεί τινας πλέκων μηχανάς, καὶ φρονήσεως ἐπιθυμητής, καὶ πόριμος, φιλοσοφῶν διὰ παντὸς τοῦ βίου, δεινὸς γόης καὶ φαρμακεὺς καὶ σοφιστής· καὶ οὔτε ὡς ἀθάνατος πέφυκεν, οὔτε ὡς θνητός, ἀλλὰ τότε μὲν τῆς αὐτῆς ἡμέρας θάλλει καὶ ζῇ, ὅταν εὐπορήσῃ, τοτὲ δὲ ἀποθνήσκει, πάλιν δὲ ἀναβιώσκεται διὰ τὴν τοῦ πατρὸς φύσιν. et quae seqq.

Athenaeus autem L. XI. p. 505. F. quo iure erroris arguat Platonem, qui aequales dixerit Socratem atque Phaedrum, (ἀδύνατον δὲ καὶ Φαῖδρον οὐ μόνον κατὰ Σωκράτην εἶναι, ἤπου γε καὶ ἐρώμενον αὐτοῦ γεγονέναι) equidem non perspicio. Etenim cum cognoscamus ex hac oratione Lysiae, patrem eius, qui pro bonis Aristophanis agit, filiam collocavisse Phaedro, (habita autem est illa oratio Olympiade nonagesima septima extrema vel ineunte nonagesima octava) nihil impedit, quominus statuamus Phaedrum adolescentulum consuetudine Socratis usum esse, qui Olympiadis nonagesimae quintae anno primo condemnatus est. Clarius etiam haec possunt explanari, si mihi nunc otium esset accuratius disserere de argumento et tempore istius orationis: sed hac de re alias disputabo.

Iam vero alius quoque locus ex Alexidis Phaedro illustratur, qui legitur apud Athenaeum L. IV. p. 165. E;

Σχολῇ γε νὴ τὸν Ἥλιον, σχολῇ λέγεις·
Ἐπιχαρίδης ὁ μικρὸς *) ἐν πένθ' ἡμέραις
Σφαῖραν ἐποίησε τὴν πατρῴαν οὐσίαν·
Οὕτω συνεστρόγγυλεν ἰταμῶς καὶ ταχύ.

---

*) Fortasse scribendum est:
Ἐπιχαρίδης ὁ μιαρός.
Similiter certe idem Alexis in Cnidia apud Athenaeum eo loco, quem modo dixi, de simillimo homine loquitur;
Διόδωρος οὑπίτριπτος ἐν ἔτεσιν δύο
Σφαῖραν ἀπέδειξε τὴν πατρῴαν οὐσίαν·
Οὕτως ἰταμῶς ἅπαντα κατεμασήσατο.
Quamquam is potuit etiam μικρὸς dici.

Haec enim, inquam, dicit aliquis, qui cum ex Phaedro quaesivisset, quo temporis spatio opes paternas dilapidavisset, miratus, tarde tu quidem, inquit, rem familiarem perdidisti, siquidem Epicharidi quinque dies suffecerunt. Epicharides autem ille aliqua certe ex parte similis fuit Phaedri, nam et perdiderat rem paternam et prae paupertate se contulerat ad Pythagoreorum disciplinam. Tangit eundem hominem Alexis in Tarantinis apud Athenaeum L. IV. p. 161. B:

A. *Οἱ Πυθαγορίζοντες γάρ, ὡς ἀκούομεν,*
Οὔτ' ὄψον ἐσθίουσιν, οὔτ' ἄλλ' οὐδὲ ἓν
Ἔμψυχον, οἶνόν τ' οὐχὶ πίνουσιν μόνοι.
B. *Ἐπιχαρίδης μέντοι κύνας κατεσθίει*
Τῶν Πυθαγορείων εἷς. *A.* *Ἀποκτείνας μὲν οὖν*
Οὐκέτι γάρ ἐστ' ἔμψυχον.

Ita enim hi versus distinguendi sunt: duos loqui satis superque apparet. Athenienses autem ut erant levitate maxime insignes, ita quaecunque novitatis specie commendabantur, studiose sectari solebant: Pythagoreorum autem disciplina cum vel propter cultum victumque omnium Atheniensium oculos illo tempore in se convertisset, multos invenit sectatores: non paucos quoque paupertas eo adduxit, ut Pythagoreorum vivendi rationem imitarentur, quo inopiam speciose occultarent: id quod indicat Aristopho in Pythagorista apud Athenaeum L. IV. p. 161. F:

Πρὸς τῶν θεῶν οἰόμεθα τοὺς πάλαι ποτὲ
Τοὺς Πυθαγοριστὰς γενομένους οὕτως ῥυπᾶν
Ἔχοντας ἢ φορεῖν τρίβωνας ἡδέως;
Οὐκ ἔστι τούτων οὐδέν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ,
Ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης οὐκ ἔχοντες οὐδὲ ἓν
Τῆς εὐτελείας πρόφασιν εὑρόντες καλὴν
Ὅρους ἔπηξαν τοῖς πένησι χρησίμους·
Ἐπεὶ παράθες αὐτοῖσιν ἰχθὺς ἢ κρέας,
Κἂν μὴ κατεσθίωσι καὶ τοὺς δακτύλους
Ἐθέλω κρέμασθαι δεκάκις.

Sed ut orationem meam ad Lysiam reducam, is qui habet orationem contra Theomnestum primam, dicit mala fraude Pantaleontem se opibus paternis privavisse: *Καὶ μὲν δὴ οὐκ ὀρθῶς τῶν χρημάτων ἕνεκα ἐπιβούλευσα αὐτῷ· ὁ γὰρ πρεσβύτερος ἀδελφὸς Πανταλέων ἅπαντα παρέλαβε καὶ ἐπιτροπεύσας ἡμᾶς τῶν πατρῴων ἀπεστέρησεν, ὥστε πολλῶν ἕνεκα, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσῆκέ μοι αὐτὸν βούλεσθαι ζῆν.* Pantaleo ille, nisi prorsus mea me fallit coniectura, fraudulentus est iste homo, quem comici poetae non semel notaverunt: nam et facinus illud, quod Lysias commemorat, cum eius moribus congruit, et vero etiam tempus convenit. Athenaeus quidem in libro I. p. 20. A. eum coniungit cum homine non minus famoso, cum Cephisodoro: *Γεγόνασι δὲ καὶ πλάνοι ἔνδοξοι, ὧν Κηφισόδωρος καὶ Πανταλέων.* Accuratius ingenium Pantaleontis idem Athenaeus describit in libro XIV. p. 616. A: *Πανταλέοντες δὲ μνημονεύει Θεόγνητος ἐν Φιλοδεσπότῳ·*

Ὁ Πανταλέων μὲν αὐτὸς ἀστὸς τοὺς ξένους

(sic enim corrigendam esse suspicor vulgatam lectionem: *Ὁ Π. μὲν αὐτὸς αὐτοὺς τοὺς ξένους*, quae parum apta est,)

Τούς τ' ἀγνοοῦντας αὐτὸν ἐπλάνα καὶ σχέδον
Ἀπεκραιπάλα τὰ πλεῖστα, τοῦ γελάσαι χάριν
Ἰδίαν τιν' αὐτῷ θέμενος ἀδολεσχίαν.

Καὶ Χρύσιππος δὲ ὁ φιλόσοφος ἐν πεμπτῷ περὶ τοῦ καλοῦ καὶ τῆς ἡδονῆς περὶ τοῦ Πανταλέοντος τάδε γράφει· „Ὁ δὲ πλάνος Πανταλέων τελευτᾶν μέλλων ἑκάτερον τῶν υἱῶν κατ' ἰδίαν ἐξηπάτησε, φήσας μόνῳ αὐτῷ λέγειν, ὅπου κατορωρύχοι τὸ χρυσίον. ὥστε μάτην ὕστερον κοινῇ σκάπτοντας αἰσθέσθαι ἐξηπατημένους." In eundem autem Pantaleontem Theopompus sive quem alium malis comicum poetam, scripsit fabulam integram: nam satis conveniunt tempora: iste enim, qui orationem Lysiae habet, dicit patrem suum a triginta viris trucidatum esse, et tum Pantaleontem tutelam rerum suarum suscepisse, ut cognoscimus ex §. 4: *Ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες*

δικασταί, ἔτη εἰσὶ τριάκοντα τρία, ἐξ ὅτου δ' ὑμεῖς κατεληλύθατε, εἰκοστὸν τουτί· φαίνομαι οὖν τρισκαιδεκέτης ὢν ὅτε ὁ πατὴρ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθνησκε. et quae sequuntur. Theopompus autem ea maxime aetate fabulas docuit, quae triginta virorum dominatum proxime praecessit et continuo insecuta est. Denique huic opinioni praesidium petere licet ex ipsa fabula: ipse enim Pantaleo fraudem aliquam machinari dicitur, ut mihi quidem videtur, in isto fragmento, quod servavit Pollux L. X. 41: *Εἰ δὲ καὶ τὸ κνέφαλον μὴ ἐπὶ τοῦ τυλείου τις ἀκούειν βούλοιτο, ὥςπερ ἡ πολλὴ χρῆσις ἔχει, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐμβαλλομένου πληρώματος, ὃ γνάφαλον καλοῦσι, προςχρήσεται τῷ ῥηθέντι ἐν Πανταλέοντι Θεοπόμπου, εἰ καὶ ἀμφισβητεῖται τὸ δρᾶμα· προειπὼν γὰρ ὁ ποιητής· Ὤνητο δέρμα τοῦ θηρὸς ἐπήγαγε· Ῥάψας ὅλον σάξαι κνεφάλῳ.* vulgo legitur *ὠνητιῶν δέρμα τοῦ θηρός.* Codd. C. V. *ὤνητο δέρμα τοῦ θηρός, ἐπήγαγεν· ῥάψας ὅλον κνέφαλον σάξαι γναφάλῳ.* Corrupta haec Theopompi fragmenta sic redintegranda esse credo:

Ὠνεῖτο δέρμα θηρός.
Ῥάψας ὅλον κνεφάλλων
Ἔσαξε.

Compares cum his versum Platonis comici, qui apud Herodianum *περὶ μονήρ. λέξ.* p. 39 legitur: *Τύλη, ὅπερ σύνηθες Ἀττικοῖς κνέφαλλον καλεῖν, ὁμωνύμως τῷ περιεχομένῳ τὴν περιέχουσαν. Ἀριστοφάνης Ἀμφιάρεῳ·*

Καὶ νὴ Δί' ἐκ τοῦ δωματίου γε νῷν φέρε
Κνέφαλλον ἅμα καὶ προςκεφάλαιον τῶν λινῶν.

Ὠνομάσθη δ' ἀπὸ τοῦ κνέφου, ἥ τις σημαίνει ἀκανθώδη ὕλην, ἢ περιπετανν ῦντες τὰς ἐσθῆτας ἐξέθλιβον τὸ πλεονάζον τοῦ περὶ τὰς ἐσθῆτας χνοῦ, οἷς καὶ πρὸς τὰς τύλας ἐχρῶντο, ὥςπερ καὶ νῦν. Μέμνηται δὲ αὐτοῦ τοῦ ἐμβαλλομένου Πλάτων ὁ κωμικὸς ἐν Πεισάνδρῳ·

Ὥσπερ κνεφάλλων ἢ πτιλῶν σεσαγμένος.

qui quidem versus emendationem versus Theopompei confirmat. Cephisodorum istum, quem cum Pantaleonte coniungit Athenaeus, saepius comici poetae attigerunt;

ut cognoscimus ex Dionysii Sinopensis et Nicostrati versibus, qui leguntur apud Athenaeum L. XIV. p. 615. E: *Διονύσιος μὲν ὁ Σινωπεὺς ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητὴς ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ὁμώνυμοι μνημονεύει Κηφισοδώρου τοῦ πλάνου διὰ τούτων.*

Κηφισόδωρόν φασιν ἐπικαλούμενον
Πλάνον τιν' ἐν Ἀθήναις γενέσθαι, τὴν σχολὴν
Εἰς τοῦτο τὸ μέρος τοῦ βίου καταχρώμενον
Τοῦτον ἐντυχόντα πρὸς τὸ σιμὸν ἀνατρέχειν
Ἢ συγκαθεῖναι τὴπὶ τῇ βακτηρίᾳ.

Μνημονεύει δ' αὐτοῦ καὶ Νικόστρατος ἐν Σύρῳ·

Κηφισόδωρον οὐ κακῶς μὰ τὸν Δία
Τὸν πλάνον φασὶ στενωπὸν εἰς στένον στῆσαί τινας
Ἀγκαλίδας ἔχοντας, ὥστε μὴ παρελθεῖν μηδένα.

In Lysiae oratione vigesima prima, quae inscripta est *ἀπολογία δωροδοκίας*, recenset aliquis, quae munera publica in se receperit, inter quae etiam hoc refert, quod Euclide archonte comoedis sumtus suppeditaverit: dicit enim in paragrapho 4: *Ἐπὶ δὲ Εὐκλείδου ἄρχοντος κωμῳδοῖς χορηγῶν Κηφισοδότῳ ἐνίκων καὶ ἀνήλωσα σὺν τῇ τῆς σκευῆς ἀναθέσει ἑκκαίδεκα μνᾶς καὶ Παναθηναίοις τοῖς μικροῖς ἐχορήγουν πυῤῥιχισταῖς ἀγενείοις καὶ ἀνήλωσα ἑπτὰ μνᾶς.* Cephisodotum novi citharoedum, cuius facit mentionem Anaxandrides in Protesilao apud Athenaeum L. IV. p. 131. C:

Αὐλεῖν δ' αὐτοῖς Ἀντιγενείδαν,
Ἀργᾶν δ' ᾄδειν, καὶ κιθαρίζειν
Κηφισόδοτον τὸν Ἀχαρνῆθεν.

sed is alienus est ab hoc loco: requiritur enim poeta comicus, qui tum victoriam reportaverit: nullum autem novi Cephisodotum, qui comoedias docuisse perhibeatur. Scripserat Lysias, ut coniicio, *Ἐπὶ δὲ Εὐκλείδου ἄρχοντος κωμῳδοῖς χορηγῶν Κηφισοδώρῳ ἐνίκων.* Cephisodorus ille poeta antiquae comoediae fuit, id quod quodammodo confirmatur vel Suidae testimonio, qui tamen gravi quodam errore tragicum poetam esse dicit: *Κηφισόδωρος Ἀθήναιος τραγικὸς τῆς ἀρχαίας τραγῳδίας·*

ἔστιν αὐτοῦ τῶν δραμάτων Ἀντιλαΐς, Ἀμαζόνες, Τροφώνιος, Ὗς. Rectius autem et antiquae et mediae comoediae poetis eum accensueris, quamquam in ipsis fabularum fragmentis nihil est, quo certius eius aetas definiri possit, argumentum tamen maxime convenit illi tempore, quod modo significavi. *Amazones* quidem ab Athenaeo L. XIV. p. 629. C. et a Photio s. v. ὄνος ὕεται. *Trophonius* a Polluce L. VII. 87. (cf. etiam Clementis Alex. Paedagog. L. II. p. 89.) et VII. 40. et ab Athenaeo L. XV. p. 689. F. *Sus* denique ab Athenaeo L. VIII. p. 345. F. L. III. p. 119. D. XV. p. 701. B. Herodiano περὶ μονήρ. λέξ. p. 39. 10. (ibi enim Κηφισόδωρος ἐν Ὑὶ legendum est) et a Polluce X. 110. citatur. At vero de Antilaide, quam solus Suidas ei tribuit, valde dubito: is enim videtur Cephisodorum cum alio quodam comico confudisse: et Epicratem quidem, mediae comoediae poetam, Antilaida docuisse cognoscimus ex iis, quae leguntur apud Athenaeum L. XIII. p. 570. B. et p. 605. E. Quid Meineckius de hoc poeta censuerit ignoro, cum doctissimas eius commentationes, quas de comoedia Atheniensium scripsit, nunc mihi non liceat oculis usurpare.

In eadem Lysiae oratione alius quoque locus est, quem similem labem contraxisse crediderim: est autem ille §. 9. ubi is, qui illam orationem habet, dicit, se ex pugna apud Aegos flumen commissa et suam et Nausimachi triremem servavisse: Ὅτε γὰρ ἐν τῇ τελευταίᾳ ναυμαχίᾳ αἱ νῆες διεφθάρησαν, οὐδενός μοι συμπλέοντος στρατηγοῦ, ἵνα καὶ τούτου μνησθῶ, ἐπειδὴ καὶ τοῖς τριηράρχοις ὠργίσθητε διὰ τὴν γενομένην συμφοράν, ἐγὼ τήν τε ἐμαυτοῦ ναῦν ἐκόμισα καὶ τὴν Ναυσιμάχου τοῦ Φαληρέως ἔσωσα. Deinde ita pergit: Καὶ ταῦτα οὐκ ἀπὸ τύχης ἐγένετο, ἀλλ' ἀπὸ παρασκευῆς τῆς ἐμῆς. εἶχον γὰρ χρήμασι πείσας κυβερνήτην Φαντίαν ἅπαντα τὸν χρόνον, ὃς ἐδόκει τῶν Ἑλλήνων ἄριστος εἶναι, παρεσκευασάμην δὲ καὶ τὸ πλήρωμα πρὸς ἐκεῖνον καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν ἀκόλουθον. καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ

λέγω πάντες ἐπίστασθε, ὅσοι ἐτυγχάνετε ὄντες ἐκεῖ τῶν στρατιωτῶν. κάλεσον δὲ καὶ Λυσίμαχον. Quis vero aut unde ille Lysimachus? Tu ocius repone κάλεσον δὲ καὶ Ν α υ σ ί μ α χ ο ν. Cuius enim testimonio nisum esse illum magis consentaneum est, quam ipsius illius, cuius triremem una salvam integramque conservaverat? Et statim testimoniis allatis ita pergit orator: Αἱ μὲν τοίνυν σωθεῖσαι τῶν νεῶν δώδεκα ἦσαν. ἐγὼ δὲ ὑμῖν δύο ἐκόμισα, τὴν ἐμαυτοῦ καὶ τὴν Ναυσιμάχου τριήρη. De numero navium, quae ex illa pugna evaserunt, alias fortasse plura dicam, sicut etiam de Archestrato, qui supra §. 8. commemoratur.

Lysiae oratio duodevicesima, quae inscribitur περὶ δημεύσεως τοῦ Νικίου ἀδελφοῦ ἐπίλογος, habita est contra hominem improbum, cuius quidem quod fuerit nomen, ambiguum est: in uno enim illo loco, ubi nomen ipsum commemoratur, fluctuatio est: Bekkerus enim cum Stephano scripsit in §. 13: Εὖ δ' οἶδ', ὦ ἄνδρες, δικασταί, ὅτι περὶ πλείστου ἂν ποιήσαιτο Πολίαρχος τοῦτον τὸν ἀγῶνα κατορθῶσαι. Sed in cod. C πολίαχος, in X πολίσχος legitur. Mihi quidem scribendum videtur Π ο λ ί ο χ ο ς, quod ad librorum lectionem proxime accedit. Et Poliochi nomen satis confirmatur auctoritate Harpocrationis, qui dicit p. 150. 23. ed. Lips. Π ο λ ί ο χ ο ς καὶ Πολυάλκης ὀνόματα κύρια. Eadem haec leguntur apud Photium p. 439. 4. Inde autem satis probabiliter coniicias, hanc nominis formam me vere Lysiae restituisse, certe Harpocratio haec ex aliquo decem illorum oratorum hausit. Huc accedit id, quod Galenus hanc ipsam orationem eo loco, quem profert Taylorus, κατὰ Πολιούχου inscribit. Sed ibi vel ipse Galenus vel librarii eius substituerunt insolentiori formae vulgarem: atque eadem videtur etiam Aristophani restituenda esse in Lysistrata v. 344:

Ἐφ' οἷσπερ, ὦ χρυσολόφα
Πολιοῦχε, σὰς ἔσχον ἕδρας.

Numerus enim impeditus ibi longe melius ad aures accidet, si mecum legeris:

Πολίοχε σὰς ἔσχον ἕδρας.

Certius posset de hoc versiculo iudicari, si versus strophae, cui hic respondet, conservatus esset.

Alia, quae de Lysia volebam in medium proferre, satius duco nunc in aliud tempus differre, ut aptiore loco de his dicatur: unum tamen, de quo a me, amice carissime, saepius quaesivisti, non possum non Tecum communicare. Memoria enim tenebas me, cum una Graecae societatis sodales essemus, aliquando disputavisse de oratione quae in Nicomachum scripta est: rem autem illam tum paucis absolveram, neque enim de Lysia, sed de Aristophane scripseram dissertatiunculam. Tu autem cum iam antea dubitavisses valde de probabilitate eius rationis, quam interpretes inierant, meam sententiam probavisti atque a me petiisti, ut accuratius in illam rem inquirerem.

Vere Tu quidem intellexeras, falsam esse et perversam opinionem illam interpretum, qui censuerunt Nicomachum istum munere Solonis legum conscribendarum quatuor tantum annis functum esse: satis enim intellexeras vix apta ratione conciliari posse id, quod orator dicit §. 4. Nicomachum quatuor annos huic negotio impendisse, cum iis, quae leguntur §. 2: *ἀντὶ δὲ τεττάρων μηνῶν ἑξέτη τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο.* Nam iure Tuo contendebas non posse probari argutam illam rationem, quam iniit Bremius, ut haec quae adversa fronte sibi repugnant, conciliaret. Dicit enim ille: „Utrumque fortasse convenit veritati pro temporum conditione. Quum complures anni decurrissent, antequam legum promulgatio fieret, tandem quadriennio elapso Nicomachus in senatu ad rationem reddendam adigitur. Interim novae iterum maturescebant res, quae tandem post fatalem pugnam ad Aegos potamos erumpebant et triginta virorum tyrannidem procreabant. Horum dominatu leges obmutescebant; et si quando una aliqua loquebatur, in commodum tri-

ginta virorum detorquebatur. Cuius rei crimen in hac oratione Nicomacho tribuitur. Oratio habita est post eiectos triginta viros et quidem annuo ad minimum spatio praeterlapso, sed adhuc Ol. XCIV."

Sed nullo pacto haec possunt argumenta probari: neque enim firmata sunt ullo fundamento. Credit enim Bremius Nicomachum hoc munere functum esse per quatuor integros annos usque ad illud tempus, quo triginta virorum dominatus constitutus est. At vero non credo quemquam ausum esse Nicomachum in ius vocare, quod Solonis leges ante illud tempus, quo triginta viri rerum potiti sunt, corruperit atque interpolaverit: periculosissimum enim erat, quoniam libertate restituta cautum erat, ne quis ante actarum rerum accusaretur, neve mulctaretur. Conferas quae Andocides dicit in oratione de mysteriis profanatis §. 81: *Ἐπειδὴ δ' ἐπανήλθετε ἐκ Πειραιέως, γενόμενον ἐφ' ὑμῖν τιμωρεῖσθαι, ἔγνωτε ἐᾶν τὰ γεγενημένα, καὶ περὶ πλείονος ἐποιήσασθε σώζειν τὴν πόλιν ἢ τὰς ἰδίας τιμωρίας, καὶ ἔδοξε μὴ μνησικακήσειν ἀλλήλοις τῶν γεγενημένων.* Et iureiurando cives omnes obstricti sunt, quo magis illa oblivionis lex confirmaretur et omnium animis quasi insculperetur, ut docet Andocides in eadem oratione §. 90: *Φέρε δὴ τοίνυν οἱ ὅρκοι ὑμῖν πῶς ἔχουσιν; ὁ μὲν κοινὸς τῇ πόλει ἁπάσῃ, ὃν ὀμωμόκατε πάντες μετὰ τὰς διαλλαγάς, „καὶ οὐ μνησικακήσω τῶν πολιτῶν οὐδενὶ πλὴν τῶν τριάκοντα καὶ τῶν δέκα *)· οὐδὲ τούτων ὃς ἂν ἐθέλῃ εὐθύνας διδόναι τῆς ἀρχῆς ἧς ἦρξεν." ὅπου τοίνυν αὐτοῖς τοῖς τριάκοντα ὤμνυτε μὴ μνησικακήσειν, τοῖς μεγίστων κακῶν αἰτίοις, εἰ διδοῖεν εὐθύνας, ἦπου σχολῇ τῶν γε ἄλλων πολιτῶν τινὶ ἠξιοῦτε μνησικακεῖν. ἡ δὲ βουλὴ αὖ ἡ ἀεὶ*

*) *καὶ τῶν δέκα* videtur mihi quoque restituendum esse pro *τῶν ἕνδεκα*. Cornelius Nepos in vita Thrasybuli c. 3. dicit: „Pacem fecit his conditionibus, ne qui praeter triginta tyrannos et *decem, qui postea praetores creati superioris more crudelitatis erant usi*, adficerentur exilio, neve bona publicarentur."

βουλεύουσα τί ὄμνυσι; „καὶ οὐ δέξομαι ἔνδειξιν οὐδὲ ἀπαγωγὴν ἕνεκα τῶν πρότερον γεγενημένων, πλὴν τῶν φευγόντων.“ Ὑμεῖς δ' αὖ, ὦ Ἀθηναῖοι, τί ὀμόσαντες δικάζετε; „καὶ οὐ μνησικακήσω, οὐδὲ ἄλλῳ πείσομαι, ψηφιοῦμαι δὲ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους.“ Cum igitur firmissimis legum et iurisiurandi quasi claustris quibusdam id esset sancitum, ne quis ante actarum rerum accusaretur, quis crediderit, Lysiam virum et prudentem et populi libertatis studiosum cuiquam orationem suppeditasse, qui Nicomachum voluerit reum agere, quod ante triginta virorum dominatum leges Solonis foedissime tractaverit? Quamquam enim iam ante illud tempus, quo triginta viri Athenis grassati sunt, Nicomachus a magistratibus in ius erat vocatus, (quod dicit orator §. 3: ἐπιβαλλόντων δὲ τῶν ἀρχόντων ἐπιβολὰς καὶ εἰσαγόντων εἰς τὸ δικαστήριον, οὐκ ἠθέλησε παραδοῦναι τοὺς νόμους) frustra quidem, nam perturbationes rerum publicarum gravissimae insecutae sunt, non tamen postea restituta libertate licuit actionem illam persequi: nam huic quoque rei lege erat cautum, quam servavit Demosthenes in oratione adv. Timocratem §. 54: ὅσων δίκη πρότερον ἐγένετο ἢ εὐθύνα ἢ διαδικασία περί του ἐν δικαστηρίῳ ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ ἢ τὸ δημόσιον ἀπέδοτο, μὴ εἰσάγειν περὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον, μηδ' ἐπιψηφίζειν τῶν ἀρχόντων μηδένα, μηδὲ κατηγορεῖν ἐώντων ἃ οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι. Non igitur licuit cuiquam Nicomachum in ius vocare neque anteactorum incusare.

Huc accedit aliud idque longe gravius argumentum. Orator enim gravissime conqueritur de detrimentis, quae civitas capiat etiamtum ex eo, quod Nicomachus leges sacras foedissime interpolaverit. Conferas quae leguntur §. 21: Ἐνθυμεῖσθε τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ὅταν μὲν κατὰ τὰς συγγραφὰς ποιῶμεν, ἅπαντα τὰ πάτρια θύεται, ἐπειδὰν δὲ κατὰ τὰς στήλας, ὃς οὗτος ἀνέγραψε, πολλὰ τῶν ἱερῶν καταλύεται καὶ τούτοις ὁ ἱερόσυλος περιτρέχει, λέγων ὡς εὐσέβειαν, ἀλλ' οὐκ εὐτέλειαν ἀπέγραψε. εἰ δὲ μὴ ταῦτα ὑμῖν ἀρέσκει,

ἐξαλείφειν κελεύει καὶ ἐκ τούτων οἴεται πείθειν, ὡς οὐδὲν ἀδικεῖ, ὃς ἐν δυοῖν μὲν ἐτοῖν πλείω ἤδη τοῦ δέοντος δώδεκα ταλάντοις ἀνάλωσε. et quae sequuntur. Oratorem autem loqui de eo tempore, quod Euclidis annum subsecutum est, non solum ipsa orationis conformatio ratioque suadet, verum ea, quae deinceps dicit, prorsus efflagitant. Haec enim §. 22. leguntur: *Καὶ ταῦτα ὁρῶν αὐτὴν* (*τὴν πόλιν*) *ἀποροῦσαν χρημάτων καὶ Λακεδαιμονίους μὲν ἀπειλοῦντας, ὅταν μὴ ἀποπέμψωμεν αὐτοῖς τὰ χρήμαται, Βοιωτοὺς δὲ σῦλα ποιουμένους, ὅτι οὐ δυνάμεθα δύο τάλαντα ἀποδοῦναι, τοὺς δὲ νεωσοίκους καὶ τὰ τείχη περικαταρρέοντα*, et quae sequuntur. Loquitur enim orator de centum illis talentis, quae Lacedaemonii triginta viris mutuo dederant; haec autem Athenienses pace reconciliata restituere coacti sunt. Etiam ea, quae leguntur §. 20. satis superque docent Lysiam loqui non de tempore, quod triginta virorum dominationem antecessit, sed quod proxime insecutum est. Neque vero licet hac ratione uti ad difficultatem illam removendam, ut statuatur, leges illas, sicut Nicomachus ante triginta virorum principatum conformavisset, etiam postea valuisse. Eo enim anno, quo Euclides summo magistratu est functus, ut alias plurimas leges, ita etiam eas, quas Nicomachus constituerat, abrogatas esse consentaneum est: id quod satis confirmatur illa lege, quam Tisamenus tulit, quem infra attingam. Neque enim repugnat, quod aliquis possit opinari, Dioclis lex, quae servata est ab Demosthene in oratione adv. Timocratem §. 42: *Διοκλῆς εἶπε, τοὺς νόμους τοὺς πρὸ Εὐκλείδου τεθέντας ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ὅσοι ἐπ' Εὐκλείδου ἐτέθησαν καὶ εἰσὶν ἀναγεγραμμένοι, κυρίους εἶναι.* Sed haec accuratius persequi nunc non est otium. Dicam quod res est: Nicomachus enim bis functus est munere legum conscribendarum, prius post quadringentorum imperium sublatum, deinde libertate expulsis triginta viris restituta. Ita subito omnes illae difficultates evanescunt et omnia apte inter se conciliantur, quae sibi prorsus repugnare visa sunt.

Atque si quis accuratius ipsam orationem perlegerit et singula momenta diligenter ponderaverit, hanc meam opinionem planissime confirmari videbit. Magna autem sum affectus laetitia, quod Te quoque in eandem sententiam, quam ego Tecum communicaveram, adductum esse mihi significavisti. Et profecto vel sola illa verba, quae leguntur §. 4: *καὶ γάρ τοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἐκείνων δίκην οὐ δέδωκεν, ὁποίαν καὶ νῦν τὴν ἀρχὴν κατεστήσατο;* plane flagitant, ut Nicomachum bis Solonis leges recensuisse statuamus. Tu denique aliud quoque addis documentum huius rei: nam §. 29. haec dicit orator: *ἃ δὲ πάντων δεινότατον, ὅτι ὑπογραμματεῦσαι μὲν οὐκ ἔξεστι δὶς τὸν αὐτὸν τῇ ἀρχῇ τῇ αὐτῇ, περὶ δὲ τῶν μεγίστων τοὺς αὐτοὺς ἐᾶτε πολὺν χρόνον κυρίους εἶναι.* Iure enim Tu quidem animadvertisti, tum denique haec verba rite intelligi posse atque clara luce illustrari, si Nicomachus bis continuo eodem magistratu functus sit. Sed perstringam quam potero brevissime memoriam Nicomachi.

Athenienses de antiqua illa atque severa Solonis disciplina cum sensim sensimque desolvissent, leges illae sapientissimae aut novis erant permutatae aut oblivione atque situ quodam quasi obductae. Cum autem quadringenti rerum esset potiti, labes illa latissime serperet et legum auctoritas in praeceps ruere coepit: omnia enim non ex legum institutorumque ratione, sed ex impotenti et effrenata istorum hominum licentia gerebantur. Sed cum illi imperio essent depulsi et libertatis umbra quaedam esset revocata, sedulo Athenienses operam dederunt, ut antiqua disciplina graviter illa quidem labefactata restitueretur: id quod cognoscimus ex Thucydide L. VIII. c. 97: *Ἐγίγνοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον πυκναὶ ἐκκλησίαι, ἀφ᾽ ὧν καὶ νομοθέτας καὶ τἄλλα ἐψηφίσαντο ἐς τὴν πολιτείαν.* Mandatum igitur est publice illo tempore quibusdam viris, ut Solonis leges iam obsoletas recognoscerent atque conformarent: inter quos etiam fuit Nicomachus. Is autem cum ei munus illud ea conditione traditum esset, ut rem

quatuor mensibus absolveret, fraudulenter per sex continuos annos illum magistratum obtinuit, et quotidie stipendium accepit: id quod docet orator §. 2: Ἐπειδὴ δὲ τῶν νόμων ἀναγραφεὺς ἐγένετο, τίς οὐκ οἶδεν, ὅσα τὴν πόλιν ἐλυμήνατο; προσταχθὲν γὰρ αὐτῷ τεσσάρων μηνῶν ἀναγράψαι τοὺς νόμους τοὺς Σόλωνος αὐτὸν νομοθέτην κατέστησεν, ἀντὶ δὲ τεττάρων μηνῶν ἑξέτη τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο, καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν ἀργύριον λαμβάνων τοὺς μὲν ἐνέγραφε, τοὺς δὲ ἐξήλειφεν. Functus igitur est hoc magistratu inde ab illo tempore, quo quadringentis imperium ademtum est, usque ad id, quo triginta virorum dominatus constitutus. Quanta autem licentia, quantaque temeritate Nicomachus grassatus sit in legibus recognoscendis, non solum ex illis Lysiae verbis, modo quae commemoravi, perspicitur, sed multo magis ex iis, quae subsequuntur: Εἰς τοῦτο δὲ κατέστημεν, ὥστε ἐκ τῆς τούτου χειρὸς τεταμιεύμεθα τοὺς νόμους· καὶ οἱ ἀντίδικοι ἐπὶ τοῖς δικαστηρίοις ἐναντίους παρείχοντο, ἀμφότεροι παρὰ Νικομάχου φάσκοντες εἰληφέναι. Hunc hominem profecto mirum esset, si comici poetae intactum reliquissent. Atque ego plane non dubito, quin istum hominem notaverit Aristophanes in extremis Ranis v. 1505. Ibi enim Pluto Aeschylum ex inferis Athenas rediturum ita compellat:

Ἄγε δὴ χαίρων Αἰσχύλε, χώρει,
Καὶ σῶζε πόλιν τὴν ἡμετέραν
Γνώμαις ἀγαθαῖς, καὶ παίδευσον
Τοὺς ἀνοήτους· πολλοὶ δ' εἰσίν.
Καὶ δὸς τουτὶ Κλεοφῶντι φέρων
Καὶ τουτὶ τοῖσι ποριστᾶις,
Μύρμηκί θ' ὁμοῦ καὶ Νικομάχῳ,
Τόδε δ' Ἀρχενόμῳ.

Iure enim Aristophanes censuit, non posse urbem salvam esse, nisi interemto Nicomacho, qui tam impudenter leges sanctissimas ludibrio haberet. Vetus tamen interpres ignoravit, quis Nicomachus iste esset, quem Aristophanes castigaverit: neque enim dubitari potest,

quin ea, quae dicit, sola coniectura nitantur, quamquam illud quidem quodammodo recte suspicatus est, non fuisse Nicomachum in numero poristarum; dicit autem: *'Ονόματα κύρια· ἐπὶ πονηρίᾳ δὲ οὗτοι ἐκωμῳδοῦντο· οὐ πάντως δὲ ὁ Μύρμηξ τῶν ποριστῶν ἐστίν· ἀλλὰ δὴ* (scribendum videtur: *ἄλλοι δὲ*) *οἴονται ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς· οὐδὲ γὰρ ὁ Νικόμαχος· ἀλλὰ ἤτοι ὁ τραγικὸς ὑποκριτὴς ἢ ὁ πολίτης* (an forte scribendum est *ἢ ὁ πωλητής*? ut suspicatus aliquis sit Nicomachum locatorem fuisse: quae quidem natio improbitate maxime fuit insignis.) *περὶ ὧν προείρηται* (haec quo sint referenda, infra docebo:) *τί δ' ἂν εἴη διδούς; τάχα βρόχους πρὸς ἀγχόνην ἤ τι τοιοῦτον.* Haec ille dicit. Egregie autem in hunc Nicomachum conveniunt ea, quae subiungit Aristophanes:

Καὶ φράζ' αὐτοῖς ταχέως ἥκειν
Ὡς ἐμὲ δευρὶ καὶ μὴ μέλλειν.
Κἂν μὴ ταχέως ἥκωσιν, ἐγώ,
Νὴ τὸν Ἀπόλλω στίξας αὐτοὺς
Καὶ ξυμποδίσας
Μετ' Ἀδειμάντου τοῦ λευκολόφου
Κατὰ γῆς ταχέως ἀποπέμψω.

Notavit enim illis verbis *στίξας αὐτοὺς καὶ ξυμποδίσας* Nicomachum et ceteros, quos cum eo consociat, tanquam servili loco natos. Id ipsum enim etiam Lysias ei opprobrio vertit; dicit enim §. 2. patrem eius servitutem publicam servivisse, ipsum autem sero in civitatem esse receptum: *Ὅτι μὲν τοίνυν ὁ πατὴρ ὁ Νικομάχου δημόσιος ἦν, καὶ οἷα νέος ὢν ἐπετήδευσε καὶ ὅσα ἔτη γεγονὼς εἰς τοὺς φράτορας εἰσήχθη, πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν.* Iure enim Tu, amicissime Schillere, censes non satis recte homines doctos opinatos esse patrem Nicomachi calumniandi causa a Lysia *δημόσιον* appellari. Nam non sane temere Lysias atque Aristophanes ei exprobrassent servilem conditionem, nisi eo ipso nomine famosus fuisset. Quod si nobis permissum est in re dubia et incerta coniecturam in medium proferre, crediderim patrem Nicomachi, qui origine fuerit peregrina, iura

civis Attici usurpavisse, et ob id ipsum condemnatum atque in servitutem publicam addictum esse, filium vero, cum iam adultus esset, in civitatem receptum. Ii autem, qui peregrinitatis convicti erant, illa poena plectebantur, ut cognoscimus ex Dionysio Halicarn. de Isaeo c. 16: qui refert hanc fuisse legem: *Ἐξέτασιν γενέσθαι τῶν πολιτῶν κατὰ δήμους· τὸν δὲ ἀποψηφισθέντα ὑπὸ τῶν δημοτῶν τῆς πολιτείας μὴ μετέχειν· τοῖς δὲ ἀδίκως ἀποψηφισθεῖσιν ἔφεσιν εἰς τὸ δικαστήριον εἶναι, προσκαλεσαμένοις τοὺς δημότας· καὶ ἐὰν τὸ δεύτερον ἐξελεγχθῶσιν, πεπρᾶσθαι αὐτοὺς καὶ τὰ χρήματα εἶναι δημόσια.* Huc adde Demosthenem in Epist. III. 30: *Καὶ μὴν οὐδὲ τὸν Πυθέαν παραλείψω, τὸν μέχρι τῆς παρόδου δημοτικόν, μετὰ ταῦτα δ' ἕτοιμον εἰς τὰ καθ' ὑμῶν πάντα· τίς γὰρ οὐκ οἶδε τοῦτον, ὅτε μὲν τὴν ὑπὲρ ὑμῶν τάξιν ἔχων εἰς τὸ πολιτεύεσθαι παρῄει, ὡς δοῦλον ἐλαυνόμενον καὶ γραφὴν ξενίας φεύγοντα, καὶ μικροῦ πραθέντα ὑπὸ τούτων, οἷς νῦν ὑπηρετῶν τοὺς κατ' ἐμοῦ λόγους ἔγραφεν;* Improbi autem isti calumniatores saepe iniuria etiam civibus germanis peregrinitatis litem intendere solebant, id quod exagitavisse videtur Eupolis in Prospaltiis: qua quidem in fabula imprimis Euthyphronem notavit: sed haec si nunc velim accuratius persequi, oratio nimis ab instituto deflecteret: quare satius duco de his alio loco magis idoneo disserere. Sed ut revertar ad Nicomachum, Lysias rem oratorum more exaggerat atque amplificat, cum illum ipsum dicit servum, sicut §. 6: *καὶ εἰς τοῦτο ὕβρεως ἥκεις, ὥστε σαυτοῦ νομίζεις εἶναι τὰ τῆς πόλεως, αὐτὸς δημόσιος ὤν.* et §. 27: *καίτοι ἀντὶ μὲν δούλου πολίτης γεγένηται.* et paulo ante dixerat: *ἀλλὰ τούτῳ γε προσήκει διὰ μὲν αὐτὸν τεθνάναι, διὰ δὲ τοὺς προγόνους πεπρᾶσθαι.*

Aristophanes autem non solum illo loco Ranarum, quem commemoravi, Nicomachum istum vexavit, sed acerbe eundem tangit etiam in eadem fabula v. 1078: ibi Aeschylus graviter invehitur in Euripidem, quod in scena homines plerumque inhonestis moribus repraesen-

verit atque nimia sermonis subtilitate usus sit, itaque civium quoque mores labe quadam infecerit: sic autem pergit:

Κᾆτ' ἐκ τούτων ἡ πόλις ἡμῶν
Ὑπὸ γραμματέων ἀνεμεστώθη
Καὶ βωμολόχων δημοπιθήκων,
Ἐξαπατώντων τὸν δῆμον ἀεί.
Λαμπάδα δ' οὐδεὶς οἷός τε φέρειν
Ὑπ' ἀγυμνασίας ἔτι νυνί.

Obscura haec quidem sunt: hoc etiam obscuriora, quod corrupta sunt: neque enim graece dici potest *ὑπὸ γραμματέων ἀνεμεστώθη*, nisi hac sententia: *per scribas impleta est urbs:* sed hoc est absurdum. Scripserat Aristophanes:

Ὑπογραμματέων ἀνεμεστώθη.

Intelligit autem comicus Nicomachum eiusque socios, qui tam foede Solonis leges interpolaverint: contemtim autem hominem istum appellat *ὑπογραμματέα*; antea enim, quam illo munere legum recognoscendarum functus est, obtinuerat locum *ὑπογραμματέως*: id quod docet Lysias §. 27: *Καίτοι ἀντὶ μὲν δούλου πολίτης γεγένηται, ἀντὶ δὲ πτωχοῦ πλούσιος, ἀντὶ δὲ ὑπογραμματέως νομοθέτης.* Et gravius eodem nomine eum etiam in sequentibus perstringit: *Ἃ καὶ ὑμῶν ἔχοι ἄν τις κατηγορῆσαι, ὅτι οἱ μὲν πρόγονοι νομοθέτας ᾑροῦντο Σόλωνα καὶ Θεμιστοκλέα καὶ Περικλέα, ἡγούμενοι τοιούτους ἔσεσθαι τοὺς νόμους, οἷοίπερ ἂν ὦσιν οἱ τιθέντες. ὑμεῖς δὲ Τισαμενὸν τὸν Μηχανίωνος καὶ Νικόμαχον καὶ ἑτέρους, ἀνθρώπους ὑπογραμματέας.* Munus autem *ὑπογραμματέως* vile admodum fuit atque contemtum. Et si satis recte coniectura auguro, Nicomachus iste fuerit *ὑπογραμματεὺς* apud *πoριστάς*: his enim scribas additos fuisse satis docet Antipho de Choreuta §. 49: *Οὗτοι γὰρ ποίαν δίκην οὐ δικάσαιντ' ἂν ἢ ποῖον δικαστήριον οὐκ ἐξαπατήσειαν ἢ τίνας ὅρκους οὐκ ἂν τολμήσειαν παραβαίνειν, οἵτινες καὶ νῦν τριάκοντα μνᾶς ἐπ' ἐμοὶ λαβόντες παρὰ τῶν ποριστῶν καὶ τῶν πωλητῶν καὶ τῶν

πρακτόρων καὶ τῶν ὑπογραμματέων οἱ τούτοις ὑπογραμμάτευον, ἐξελάσαντές με ἐκ τοῦ βουλευτηρίου, ὅρκους τοιούτους διωμόσαντο; Iam vero intelliges, quam apte Aristophanes illo loco, quem supra adscripsi, Nicomachum atque poristas coniunxerit:

Καὶ τουτὶ τοῖσι ποϱισταῖς,
Μύρμηκί θ' ὁμοῦ καὶ Νικομάχῳ.

Poristarum munus ea maxime in re videtur positum fuisse, ut vectigalia exigerent. Et Scholiasta quidem ad hunc Aristophanis versum recte interpretatur: τοῖς φορολόγοις· sed falsa sunt et commenticia, quae subiunguntur: Τούτους λέγει, τοὺς περὶ πόρου χρημάτων εἰσηγουμένους: quamquam eodem modo etiam Photius p. 444. 7. tradit: Πορισταί· οἱ τοὺς πόρους εἰσηγούμενοι δημαγωγοὶ ἐπὶ τῷ ἑαυτῶν λυσιτελεῖν. Sunt enim haec conficta ab iis, qui Aristophanis versum non intellexerant satis. Multo rectius grammaticus in Bekkeri Anecdotis T. I. p. 294. 19: Πορισταί εἰσιν ἀρχή τις Ἀθήνησιν, ἥτις πόρους ἐζήτει. Atque ut revertar ad illum versum Aristophanis, in quo revocavi germanam scripturam,

Ὑπογραμματέων ἀνεμεστώθη,

iam veteres interpretes videntur suspicati esse, haec ad Nicomachum eundem spectare, quem infra notaverat comicus: et huc fortasse pertinet illud, quod ad posteriorem versum adscriptum est, περὶ ὧν προείρηται. Sed quae in scholiis ad hunc versum leguntur, ea, ut solet fieri, satis sunt conturbata et obscura. Interpres autem ille, qui haec scripsit: Ἐπειδὴ ἀφέντες τὰ γενναῖα πράγματα φορολόγοι γεγένηνται. οἱ δὲ μετιόντες τὸν λόγον, κέρδους ἕνεκα τούτοις εἵποντο., plane videtur cogitavisse de fraudulentis illis et improbis poristis eorumque scribis, in quorum numero etiam Nicomachus olim fuerat. Atque iis quoque, quae alius notavit interpres, aliquid veri inest: ἀνεπληρώθη τῶν γραμματεύειν βουλομένων καὶ μὴ στρατεύεσθαι· ἢ καὶ ἐπὶ κακοπραγμοσύνῃ τοὺς γραμματεῖς διαβάλλει· ὄλεθρος γραμματεὺς συκοφαντῶν. Prorsus enim haec conveniunt cum Nicomacho, qui militiam detrectaverit.

Idem crimen etiam Lysias in eum conficit §. 26: Διὰ τί δ' ἄν τις ἀποψηφίσαιτο τούτου; πότερον ὡς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ πολλαῖς μάχαις καὶ ναυμαχίαις παραγεγενημένου; ἀλλ' ὅτι ὑμεῖς ἐκινδυνεύετε ἐκπλέοντες, οὗτος αὐτοῦ μένων τοὺς Σόλωνος νόμους ἐλυμαίνετο. Quamquam illud quod tangit Lysias, in eam incidit aetatem, quae proxime secuta est pugnam ad Aegos flumen commissam; tamen satis superque apparet ex oratoris verbis Nicomachum nunquam stipendia meritum esse, sed prae ignavia militiam detrectavisse: atque id ipsum videtur vetus ille interpres respexisse; nam quin de Nicomacho cogitaverit, non dubito. Ceterum, cum oratio semel delapsa sit ad Aristophanem, adiungam hoc, illos versus qui sequuntur:

Καὶ βωμολόχων δημοπιθήκων,
Ἐξαπατώντων τὸν δῆμον ἀεί.

mihi iamdudum de corruptela suspectos esse: arbitror enim ab Aristophane hunc tantum versum esse profectum:

Καὶ βωμολόχων δημοπιθήκων.

Ita habebis sententiam integram et absolutam: futile enim et supervacuum est id quod sequitur:

Ἐξαπατώντων τὸν δῆμον ἀεί.

Facile autem investigare possumus, unde malum pedem ille versus huc intulerit. Cum obscurior esset aliquanto notio vocabuli illius, quod poeta novavit, adscripsit aliquis hanc interpretationem: ἐξαπατώντων τὸν δῆμον: quod cum grammaticus aliquis ab ipso comico profectum esse crederet, addidit ille, ut versum hiantem redintegraret, otiosam voculam ἀεί. Iam non addubitabis de hac ratione, si comparaveris Phrynichum, qui hunc ipsum Aristophanis versiculum respiciens dicit (Bekk. Anecd. T. I. p. 34. 18:) Δημοπίθηκος· ὁ ἐξαπατῶν τὸν δῆμον καὶ θωπεύων κολακικῶς.

Neque vero cuiquam mirum videbitur, quod Aristophanes bis in eadem fabula istum Nicomachum sale acerbo perfricuerit. Nam eo ipso tempore, quo Aristophanes

Ranas docuit, scelestissime ille grassatus est in Solonis legibus conformandis, ita ut magistratus poenam ab eo repeterent et in ius vocarent, sed frustra: noluit enim leges Solonis tradere, et eo facilius evasit periculum gravissimum, quia civitas in summam rerum omnium perturbationem inciderat: id quod refert Lysias §. 3: *Ἐπιβαλλόντων δὲ τῶν ἀρχόντων ἐπιβολὰς καὶ εἰσαγόντων εἰς τὸ δικαστήριον, οὐκ ἠθέλησε παραδοῦναι τοὺς νόμους, ἀλλὰ πρότερον ἡ πόλις εἰς τὰς μεγίστας συμφορὰς κατέστη, πρὶν τοῦτον ἀπαλλαγῆναι τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν πεπραγμένων εὐθύνας ὑποσχεῖν.* Iam enim optimates clandestina consilia conferebant de reipublicae forma immutanda, et inprimis id omni modo, vi pariter atque mala fraude, persequebantur, ut Cleophontem, virum quamvis improbum, libertatis tamen propugnatorem acerrimum de statu deiicerent. Et cum Satyrus in senatu legem tulisset, ut Cleophon iudicio traderetur, coniurati facile a Nicomacho impetraverunt, ut legem confingeret quandam, per quam etiam quingentis interesse iudicio liceret, quo facilius possent illum capitis damnare. Planius facinus istud orator inde a §. 9. usque ad §. 14. exponit.

Non tamen videtur ille diu gratia apud optimates floruisse, nam cum dominatus triginta virorum esset constitutus, eiectus est in exilium: ut docet Lysias §. 15: *Καὶ περὶ τούτων οὐδένα ἂν ἐποιησάμην λόγον, εἰ μὴ ᾐσθανόμην αὐτόν, ὡς δημοτικὸν ὄντα πειράσεσθαι παρὰ τὸ δίκαιον σώζεσθαι, καὶ τῆς εὐνοίας τῆς εἰς τὸ πλῆθος τεκμηρίῳ χρησόμενον, ὅτι ἔφυγεν. Ἐγὼ δὲ καὶ ἑτέρους ἂν ἔχοιμι ἐπιδεῖξαι τῶν συγκαταλυσάντων τὸν δῆμον τοὺς μὲν ἀποθανόντας, τούς τε φυγόντας τε καὶ οὐ μετασχόντας τῆς πολιτείας.* Sed expulsis triginta viris cum reliquis exulibus in patriam restitutus est, ut in subsequentibus docet orator: *Τοῦ μὲν γὰρ ὑμᾶς φυγεῖν μέρος τι καὶ οὗτος συνεβάλετο, τοῦ δὲ τοῦτον κατελθεῖν τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον αἴτιον ἐγένετο.*

Iam vero Athenienses cum labore atque sanguine multo exhausto libertatem recuperavissent, satis intellexerunt, non posse rempublicam salvam integramque conservari nisi legibus bene fundatam. Propter diuturnum autem illud bellum, cuius incendium tandem fuit exstinctum, et propter discordiam civium, quae nondum erat consopita, sed sub cineribus occultata latebat, leges conticuerant et situ erant obductae. Quare praecipuam curam tum Athenienses in eo collocabant, ut leges restituerentur et confirmarentur, confirmataeque servarentur. Et primum quidem decreverunt, ut antiquis Solonis et Dracontis legibus uterentur: (cf. Xenoph. Hellen. L. II. 4. 42. et Andocides de mysteriis §. 81.) deinde vero, ut antiquae illae leges renovarentur recognoscerenturque, et populo probatae confirmataeque deinde sub tutela Areopagi essent: id quod cognoscimus ex eadem Andocidis oratione §. 82: quo de loco supra quaedam disserui. Auctor autem illius plebisciti fuit Tisamenus; id ipsum enim servavit Andocides: *Ἔδοξε τῷ δήμῳ, Τισαμενὸς εἶπε, πολιτεύεσθαι Ἀθηναίους κατὰ τὰ πάτρια, νόμοις δὲ χρῆσθαι τοῖς Σόλωνος καὶ μέτροις καὶ σταθμοῖς, χρῆσθαι δὲ καὶ τοῖς Δράκοντος θεσμοῖς, οἷςπερ ἐχρώμεθα ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ.* Et hoc ipso tempore etiam Nicomachus denuo functus est munere legum recognoscendarum. Lysias, cum narravisset, quo pacto ei contigerit, ut rationem prioris muneris reddiderit nullam, sic pergit §. 4: *Καὶ γάρ τοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἐκείνων δίκην οὐ δέδωκεν, ὁποίαν καὶ νῦν τὴν ἀρχὴν κατεστήσατο; ὅστις πρῶτον μὲν τέτταρα ἔτη ἀνέγραψεν, ἐξὸν αὐτῷ τριάκοντα ἡμερῶν ἀπαλλαγῆναι· ἔπειτα διωρισμένων, ἐξ ὧν ἔδει ἀναγράφειν, αὐτὸν ἁπάντων κύριον ἐποίησεν, καὶ τοσαῦτα διαχειρίσας μόνος οὗτος τῶν ἀρξάντων εὐθύνας οὐκ ἔδωκεν.* Cognoscimus ex his Nicomachum, cum unus mensis suffecisset huic muneri, per quatuor annos functum esse magistratu. Suspicor autem Nicomachum fuisse in numero decem illorum nomothetarum, quos senatus elegit secundum Tisameni

plebiscitum, in quo hoc erat constitutum: Ὁπόσων δ' ἂν προσδέῃ, οἱ δέκα ᾑρημένοι νομοθέται ὑπὸ τῆς βουλῆς ἀναγράφοντες ἐν σανίσιν ἐκτιθέντων πρὸς τοὺς ἐπωνύμους σκοπεῖν τῷ βουλομένῳ καὶ παραδιδόντων ἐν τῷδε τῷ μηνί. Colligas ex his unum tantum mensem huic rei lege constitutum fuisse. Et eodem munere, quo Nicomachus, etiam Tisamenus, auctor illius plebisciti, functus est: ut tradit Lysias §. 28: Ἃ καὶ ὑμῶν ἔχοι ἄν τις κατηγορῆσαι, ὅτι οἱ μὲν πρόγονοι νομοθέτας ᾑροῦντο Σόλωνα καὶ Θεμιστοκλέα καὶ Περικλέα, ἡγούμενοι τοιούτους ἔσεσθαι τοὺς νόμους, οἷοίπερ ἂν ὦσιν οἱ τιθέντες· ὑμεῖς δὲ Τισαμενὸν τὸν Μηχανίωνος καὶ Νικόμαχον καὶ ἑτέρους ἀνθρώπους ὑπογραμματέας. Ita autem Nicomachus hoc munus administravit, ut nunquam officium ei mandatum absolveret, sed rem ex die in diem proferret: leges autem pro arbitrio publicaret, alias immutatas, fictas alias, alias denique prorsus deleret. Videtur autem, cum nomothetae isti munus illud legum Solonis recognoscendarum dispartirentur, id in se recepisse, ut eas quae ad sacra pertinerent (κύρβεις) conformaret: id quod colligitur ex iis, quae tradit orator §. 17. et in sequentibus, cum in priore magistratu eas potissimum leges tractavisset, quae ad rempublicam spectabant: id quod luculenter docent verba, quae leguntur §. 25: Τίς ἐλάττω τὴν πόλιν ἀγαθὰ πεποίηκεν ἢ πλείω ἠδίκηκεν; ὃς καὶ τῶν ὁσίων καὶ τῶν ἱερῶν ἀναγραφεὺς γενόμενος εἰς ἀμφότερα ταῦτα ἡμάρτηκεν; Et haec ipsa verba pondus addunt ei sententiae, quam proposui, bis munere isto functum esse Nicomachum.

Quamquam autem Nicomachus satis diu hunc magistratum obtinuit, nunquam tamen rationem muneris reddere voluit: quod crimini ei obiicit Lysias §. 5: Ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι τῆς αὑτῶν ἀρχῆς κατὰ πρυτανείαν λόγον ἀναφέρουσιν, σὺ δέ, ὦ Νικόμαχε, οὐδὲ τετταρῶν ἐτῶν ἠξίωσας ἐγγράψαι, ἀλλὰ μόνῳ σοι τῶν πολιτῶν ἐξεῖναι νομίζεις ἄρχειν πολὺν χρόνον, καὶ μήτε εὐθύνας διδόναι, μήτε τοῖς ψηφίσμασι πείθεσθαι, μήτε τῶν νόμων φροντ-

τίζειν· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐγγράφεις, τὰ δὲ ἐξαλείφεις· καὶ εἰς τοῦτο ὕβρεως ἥκεις, ὥστε σαυτοῦ νομίζεις εἶναι τὰ τῆς πόλεως, αὐτὸς δημόσιος ὤν. Ubi male Marklandus tentavit illud ἐγγράψαι, quod planissimum est, modo λόγον ex iis, quae praegressa sunt, repetas, uti est apud Aeschinem in oratione adv. Ctesiph. §. 15: *Τί τούτους κελεύει ποιεῖν; οὐ διακονεῖν, ἀλλ' ἄρχειν δοκιμασθέντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ — καὶ λόγον καὶ εὐθύνας ἐγγράφειν πρὸς τὸν γραμματέα καὶ τοὺς λογιστάς, καθάπερ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κελεύει.* et 20: *πρῶτον μὲν γὰρ τὴν βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἐγγράφειν πρὸς τοὺς λογιστὰς ὁ νόμος κελεύει λόγον καὶ εὐθύνας διδόναι.* Quid autem inscripserint, idem orator docet §. 22: *Αὐτὸς ὑποβάλλει καὶ διδάσκει ὁ νόμος ἃ χρὴ γράφειν. κελεύει γὰρ αὐτὸ τοῦτο ἐγγράφειν, ὅτι „οὔτ' ἔλαβον οὐδὲν τῆς πόλεως, οὔτ' ἀνήλωσα."* Quod si suspicionem in medium proferre licet, Nicomachus nullam rationem muneris reddidit, quia proprie triginta tantum dies ei rei assignati erant: lege autem constitutum erat, iis reddendam esse rationem, qui plus triginta diebus rem aliquam publicam administravissent: id quod cognoscimus ex eadem Aeschinis oratione §. 14: ubi ipsa legis formula servata est: *Καὶ πάντας, ὅσοι διαχειρίζουσί τι τῶν τῆς πόλεως πλέον ἢ τριάκονθ' ἡμέρας, καὶ ὅσοι λαμβάνουσιν ἡγεμονίας δικαστηρίων.* Tandem igitur ab eo, cui Lysias hanc suppeditavit orationem, in ius est vocatus, quod factum est Olympiadis nonagesimae quintae anno secundo: quatuor enim annos eum magistratum illum obtinuisse bis dixit orator §. 4 et 5. Sed satius est subsistere: nam nimis diu iam iste Nicomachus nos detinuit.

His adiiciam denique locum Dinarchi ex oratione in Demosthenem §. 43: quo de loco, cum desideraveris, quae mihi sit sententia, iam Tecum, amice carissime, communicabo. Dinarchus cum graviter in Demosthenem invectus esset exemplisque compluribus demonstravisset, quam longe absit adversarius ab integritate et abstinentia, sic pergit avaritiam ei exprobrare: *Εἴπατέ μοι πρὸς*

Διός, ὦ ἄνδρες, προῖκα τοῦτον οἴεσθε γράψαι Διφίλῳ τὴν ἐν Πρυτανείῳ σίτησιν καὶ τὴν εἰς τὴν ἀγορὰν ἀναθησομένην εἰκόνα; ἢ τὸ ποιῆσαι πολίτας ὑμᾶς Χαιρέφιλον καὶ Φείδωνα καὶ Πάμφιλον καὶ Φίλιππον καὶ πάλιν Ἐπιγένη καὶ Κόνωνα τοὺς τραπεζίτας; Nemo dum, quod quidem sciam, quaesivit, quinam sint illi, quibus Demosthenes civitatem vindicaverit. Iam vero ex ipsis Dinarchi verbis id mihi iure colligere videor, Demosthenem bis leges tulisse: primum suasit, ut Chaerephilus, Phido, Pamphilus et Philippus in civium numerum reciperentur; postea autem fuit auctor, ut Epigenes et Cono civitate donarentur. Iam vero, ut Epigenes et Cono sunt mensarii, ita veri simile est, etiam illos, modo quos commemoravi, quodam vinculo et communione negotiorum artisve, quam profiterentur, coniunctos fuisse inter se. Chaerephilum autem, cui Demosthenem civitatem conciliavisse Dinarchus contendit, censeo non diversum esse a salsamentario isto, cuius filios Athenienses civitate donavisse refert Athenaeus L. III. p. 119. F. usus testimonis Alexidis: dicit autem: *Τοσαύτην δ' Ἀθηναῖοι σπουδὴν ἐποιοῦντο περὶ τὸ τάριχος, ὡς καὶ πολίτας ἀναγράψαι τοὺς Χαιρεφίλου τοῦ ταριχοπώλου υἱούς, ὥς φησιν Ἄλεξις ἐν Ἐπιδαύρῳ οὕτως·*

Τοὺς Χαιρεφίλου δ' υἱεῖς Ἀθηναίους, ὅτι
Εἰςήγαγεν τάριχος, οὓς καὶ Τιμοκλῆς
Ἰδὼν ἐπὶ τῶν ἵππων δύο σκόμβρους ἔφη
Ἐν τοῖς Σατύροις εἶναι.

Μνημονεύει δ' αὐτῶν καὶ Ὑπερίδης ὁ ῥήτωρ *). Veri igitur simillimum esse credo hos Chaerephili filios, quos comici poetae Alexis et Timocles exagitaverunt, eiusdem esse Chaerephili, quem in civitatem recipiendum esse auctor fuit Demosthenes; atque nisi

---

*) Hyperides quidem eos defendisse videtur, si quidem Harpocratio p. 158. dicit: *Ὑπερίδης ἐν τῷ ὑπὲρ Χαιρεφίλου πρώτῳ· Καὶ τῆς πυκνὸς τοσοῦτον εὐρυνούσης· ἡ τῶν Ἀθηναίων ἐκκλησία οὕτως ἐκαλεῖτο.* Ultima sunt grammatici verba.

prorsus fallor, illi ipsi Phido, Pamphilus, Philippus sunt filii Chaerephili. Quae coniectura si vera est, Philippi nomen corruptum sit, necesse est; scripserat autem Dinarchus: *Χαιρέφιλον καὶ Φείδωνα καὶ Πάμφιλον καὶ* Φειδιππον. Phidippus enim unus vocabatur ex filiis Chaerephili, quod cognoscimus Timoclis versibus ex Lethe, qui apud Athenaeum L. IX. p. 407. D. leguntur:

Μετὰ τοῦτον αὐτῷ Τηλέμαχος συνετύγχανεν.
Καὶ τοῦτον ἀσπασάμενος ἡδέως πάνυ,
Ἔπειτα, χρῆσόν μοι σύ, φησί, τὰς χύτρας,
Ἐν αἷσιν ἧψες τοὺς κυάμους· καὶ ταῦτά τε
Εἴρητο καὶ παριόντα Φειδιππον πάνυ
Τὸν Χαιρεφίλον πόῤῥωθεν ἀπιδών, τὸν παχύν,
Ἐπόππυσ', εἶτ' ἐκέλευσε πέμπειν σαργάνας.

Ex his Timoclis versibus primum cognoscimus hunc Chaerephili filium, Phidippum nominatum esse, deinde divitiis atque opibus abundavisse, *τὸν παχὺν* enim dixit: (atque filii Chaerephili equestri ordini adscripti fuerunt, quod colligere mihi videor ex Alexidis versibus, quos supra indicavi:

Οὓς καὶ Τιμοκλῆς
Ἰδὼν ἐπὶ τῶν ἵππων δύο σκόμβρους ἔφη
Ἐν τοῖς Σατύροις εἶναι.)

denique docemur etiam hoc, Phidippum istum negotium paternum factitasse, quod poeta subindicavit his verbis:

εἶτ' ἐκέλευσε πέμπειν σαργάνας.

Confirmatur hoc etiam Alexidis testimonio, qui in versibus ab Athenaeo L. III. p. 120. B. servatis, huic Phidippo peregrinam exprobrans originem, dicit (Athenaei haec sunt verba: *Φειδίππου δέ, καὶ γὰρ οὗτος ταριχοπώλης, Ἄλεξις ἐν Ἱππίσκῳ ἢ Σωράκοις·*)

Φείδιππος ἕτερός τις ταριχηγὸς ξένος.

Videntur igitur Chaerephili tres illi filii, Phido, Pamphilus et Phidippus salsamentarii fuisse, artem paternam quasi hereditate acceptam professi.

Fortasse tamen aliquis mihi obiiciat, non tres fuisse Chaerephili filios, sed duos tantum, nixus verbis illis Alexidis, qui Timoclem secutus dixit:

Οὓς καὶ Τιμοκλῆς
Ἰδὼν ἐπὶ τῶν ἵππων δύο σκόμβρους ἔφη
Ἐν τοῖς Σατύροις εἶναι.

Huic possim respondere, cum prius tres fuerint fratres, quos Athenienses civitate donaverint, postea unum ex iis vel Athenis alio migravisse vel mortuum esse. Sed non opus est talia comminisci, quae si non abhorrent prorsus a probabilitatis specie, omni tamen solido fundamento destituta sunt. Optime enim factum est, quod Athenaeus nobis servaverit ipsos illos Timoclis versus, quibus Pythionicen meretricem propterea exagitat, quod consuetudine duorum Chaerephili filiorum utatur: nihil igitur ille quidem Timoclis locus impedit, quominus tres fuisse fratres statuamus.

Versus autem illi leguntur apud Athenaeum L. VIII. p. 339. D: *Πυθιονίκην δέ φησι φιληδεῖν ταρίχῳ, ἐπεὶ ἐραστὰς εἶχε τοὺς Χαιρεφίλου τοῦ ταριχοπώλου υἱούς, ὡς Τιμοκλῆς ἐν Ἰκαρίοις φησίν· Ἄνυτος ὁ παχὺς πρὸς Πυθιονίκην ὅταν ἐλθὼν φάγῃ τι· καλεῖ γὰρ αὐτόν, ὥς φασιν, ὁπόταν Χαιρεφίλου τοὺς δύο σκόμβρους ξενίσῃ μεγάλους ἡδομένη.* Versus istos, quorum numeri satis sunt turbati et confusi, sic conformavit Hermannus in Opusculis T. I. p. 51, infra:

Ἄνυτός θ᾽ ὁ παχὺς πρὸς Πυθιονίκην
Ὅταν ἐλθών τι φάγῃ·
Καλεῖ γὰρ αὐτόν, ὥς φασ᾽,
Ὁπόταν Χαιρεφίλου
Τοὺς δύο σκόμβρους ξενίσῃ
Μεγάλοις ἡδομένη.

Et *μεγάλους* quidem, ut vulgo legitur, plane ferri nequit: videtur enim ob id ipsum poeta comicus eos cum scombris comparare, quia erant exilitate corporis insignes: scombri enim piscis sunt minuti, ut docet Athenaeus L. VII. p. 321. A: *Σκόμβρος· Ἀριστοφάνης*

Γηρυτάδῃ· *Ἱκέσιός φησι τοὺς σκόμβρους ἐλαχίστους μὲν εἶναι κατὰ τὸ μέγεθος, τροφιμωτέρους δὲ τῶν κολιῶν καὶ εὐχυλωτέρους, οὐ μὴν εὐεκκριτωτέρους.* **Facete in eadem fabula Timocles rursus notavit Pythionicen, quod salsamentariorum istorum consuetudine uteretur, (eodem Athenaei loco, quem modo dixi:)**

Ἡ Πυθιονίκη δ' ἀσμένως σε δέξεται,
Καὶ σοῦ κατέδεται τυχὸν ἴσως ἃ νῦν ἔχεις
Λαβὼν παρ' ἡμῶν δῶρ'· ἄπληστός ἐστι γάρ.
Ὅμως δὲ δοῦναί σοι κέλευσον σαργάνας
Αὐτήν· ταρίχους εὐπόρως γὰρ τυγχάνει
Ἔχουσα καὶ σύνεστι σαπέρδαις δυσίν,
Καὶ ταῦτ' ἀνάλτοις καὶ πλατυρρύγχοις τισί.

Antea vero Cobii familiaritate usa erat, ut docet Athenaeus haec subiiciens: *Πρὸ τούτων δ' ἦν ἐραστὴς αὐτῆς Κωβιός τις ὄνομα.* **Atque Antiphanes quoque illam notavit, quod Cobii consuetudine relicta animum adiecerit Chaerephili filiis: dicit enim ille in** *Ἀλιευομένῃ* **apud Athenaeum L. VIII. p. 339. A:**

Ἀνδρῶν δ' ἄριστον Κωβιὸν πηδῶντ' ἔτι
Πρὸς Πυθιονίκην τὴν καλὴν πέμψαι με δεῖ.
Ἁδρὸς γάρ ἐστιν· ἀλλ' ὅμως οὐ γεύσεται·
Ἐπὶ τὸ τάριχός ἐστιν ὡρμηκυῖα γάρ.

Facete ille quidem in ambiguitate nominum lusit. Phido autem ille, unus ex Chaerephili filiis, fortasse is est, quem adtigit Mnesimachus, mediae comoediae poeta in *Ἱπποτρόφῳ* **apud Athenaeum L. IX. p. 462. F:**

Στεῖχ' εἰς ἀγορὰν
Πρὸς τοὺς Ἑρμᾶς,
Οὗ προσφοιτῶσ' οἱ φύλαρχοι,
Τούς τε μαθητὰς τοὺς ὡραίους,
Οὓς ἀναβαίνειν ἐπὶ τοὺς ἵππους
Μελετᾷ Φείδων καὶ καταβαίνειν,
Οἶσθ' οὓς φράζω.

Eo autem acerbior est irrisio illa, si memineris Chaerephili filios ordini equestri adscriptos fuisse.

Tandem vero finem imponam loquaci huic et prolixae epistolae: sentio enim Te, amicissime Schillere, iamdudum legendo defatigatum esse: Tu vero utere his, quae Tecum communicavi, quocunque libuerit modo: sic autem velim sentias, nunquam meam Tibi operam, nunquam meam amicitiam Tibi defore. Scripsi Lipsiae mense Decembri MDCCCXXXIV.